

Vol. 5 No. 3 September-December 2023

ISSN [ONLINE] 2697-5211

Lawarath Social e-Journal

Lawarath Social E – Journal

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน/ ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม/ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร Lawarath Social E – Journal:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเทพ ประภากร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ้แสงทอง อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสอาด
และอาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ

กองบรรณาธิการ:

หน่วยงานภายใน: รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ นิมตลึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชัย บุญส่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย

หน่วยงานภายนอก: รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะขันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาสันทน	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

หน่วยงานภายนอก:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
		ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	ดร.จันทร์ฉาย จันทรลา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เหรียญกิตติคุณการวารสาร: อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

เลขานุการวารสาร: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสอาด และอาจารย์ณฤทธิ ประจงแต่ง

สำนักงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150 โทรศัพท์มือถือ 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ

1. ศาสตราจารย์ ดร.เมฆม เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
5. รองศาสตราจารย์ ดร.กังสดาล เชาว์วัฒนกุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ชันธิชัย อธิเกียรติ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
7. รองศาสตราจารย์ ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิธิติกุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ต่อพงศ์ กิตติยานพงศ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงคุณ จันทจร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
16. รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ทองประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
17. รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิณฑนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
18. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
19. รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
21. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุ่ง ชีตาร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
22. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ตั้งยีนยง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
23. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
24. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
25. รองศาสตราจารย์ ดร.วิณัฏฐา แสงสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
26. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาสันทน	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
27. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
28. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชชศักดิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
29. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณติลภณัฐวสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
30. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
31. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
32. รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ นิมิตลุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
33. รองศาสตราจารย์ณภัคอร ศรีตระการ	Sydney Language Solutions
34. รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
35. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
36. รองศาสตราจารย์อัจฉรา นิยมภา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ภูริพงศ์	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินาถ เรขาลิธิ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรัส อนุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกพร สมณะเศรษฐกุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิดหทัย ปุยะติ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ สุขประสงค์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.ดิฐภัทร บวรชัย	โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิวันนัท พูพวก	มหาวิทยาลัยพะเยา
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิ่มสำราญ	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัทธ์ ไกรวานิช	มหาวิทยาลัยรังสิต
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศ วัฒนานนท์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฏฐิกา สุนทรธณผล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ ประมาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ แขวงเมือง	มหาวิทยาลัยนครพนม
59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันลูกท้าว	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล สิมมา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ จันทราอุกฤษฏ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย ชาญศิริณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมรินทร์ ภิรมย์เลิศอมร	มหาวิทยาลัยบูรพา
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวรรณ วรานุสาสน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญสม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทวัน จันทร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชญ์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิณัฐ พงษ์นิล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ต๊ะวิชัย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยศิลปากร
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ แซ่โจ้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี ศิริโกคาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช ไสยกิจ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
88. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
89. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
90. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
91. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ วิเศษ	มหาวิทยาลัยนครพนม
92. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เหนือขวัญ บัวเผื่อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
93. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
94. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
95. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธุภาค	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
96. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
97. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิศรา อรุณพัฒน์พงศ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
98. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
99. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภสมน นิจรัตน์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
100. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุหลัน กุลวิจิตร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
101. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปภาศิต เจิมรอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
102. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ กระแจะจันทร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
103. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเทพ คัชมาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
104. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัญญาลักษณ์ ศุภนาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
105. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
106. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมมายุทธ ผลภาค	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
107. พลตำรวจโท ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

108. พันตำรวจโท ดร.ธนพัฒน์ สุภาชิตลัทธ์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
109. อาจารย์ ดร.เกวลิน งามพิริยกร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
110. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง	มหาวิทยาลัยนครพนม
111. อาจารย์ ดร.ชุติมา ไวยสุระสิงห์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
	เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
112. อาจารย์ ดร.พิชัย แก้วบุตร	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
113. อาจารย์ ดร.พิชัย ตูรงคินานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
114. อาจารย์ ดร.พรทิพา จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
	วิทยาเขตร้อยเอ็ด
115. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
116. อาจารย์ ดร.ภัทราพร โชคไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
117. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน	โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
118. อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
119. อาจารย์ ดร.วรัทธพร อารยะพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
120. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์	วิทยาลัยพิษณุพนธ์ จังหัดหนองบัวลำภู
121. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
122. อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอสถ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
123. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมารัตน์	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
	อุดรดิตร
124. อาจารย์ ดร.อภิสรพา พรรัตนากุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
125. ดร.จรรยา กลัดล้อม	นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

วารสาร Lawarath Social E-Journal ฉบับนี้เริ่มจากบทความของ ณัฐนันท์ วงศ์สวัสดิ์, บุรินทร์ ศรีสมถวิล, และ Jia Zhongxia เรื่อง “Discrimination and Analysis of the Pragmatic Plane of “Compliment, Boast, Commend, Eulogize, Appreciate, Praise””

บทความของ ยรรยง ลั่นลอด เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ”

บทความของ Li Xuezhi, กนกพร นุ่มทอง, และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ เรื่อง “A Study of the spreading Characteristics of Bao Qingtian’s Stories in Thailand”

บทความของ บุษยมาศ พิบูลย์วัฒนวงษ์, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี”

บทความของ Yu Juan, และกนกพร นุ่มทอง เรื่อง “A Study of Food Culture and Etiquette in The Book of Poetry”

บทความของ Yang Ruizhu, บุรินทร์ ศรีสมถวิล, และ Zheng Qingyuan เรื่อง “Economic and Trade Chinese Intermediate and Intermediate Business Chinese Comparative Analysis of Vocabulary Selection”

บทความของ บัญชาชัย พรามณี, และกนกพร นุ่มทอง เรื่อง “การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้อหรงเย่า”

บทความของ วรพงศ์ คุยบุตร เรื่อง “อุดมการณ์ในกวีนิพนธ์รางวัลพานแว่นฟ้า: ระหว่างยุคสี่เสือและยุค คสช.”

บทความของ สิริกัญญา มณีนิล, สืบวงศ์ ชื่นสมบัติ, จิราพร ว่องไววิริยะ, และสมัครสมร ภัคดีเทวา เรื่อง “กรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”

บทความของ อภิชาติ อาวจำปา, และเหมือน สุขมาตย์ เรื่อง “การจัดการทรัพยากรสินทรัพย์หลังการตายที่ไม่มีพินัยกรรม”

บทความชิ้นสุดท้ายโดย อรวรรณ ด่านวรวิจิตร, และเบญจพร บุญสยาม เรื่อง ““จำนำ” บทวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบทางกฎหมายเพื่อการตัดสินใจเลือกของประชาชน”

ภูเทพ ประภากร
บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลวารสาร	(1)
กองบรรณาธิการ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(6)
บทความวิจัย:	
Discrimination and Analysis of the Pragmatic Plane of “Compliment, Boast, Commend, Eulogize, Appreciate, Praise” : ณัฐนันท์ วงศ์สวัสดิ์, บุรินทร์ ศรีสมถวิล, และ Jia Zhongxia	1
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชา ภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ : ยรรยง ถิ่นลวด	23
A Study of the spreading Characteristics of Bao Qingtian’s Stories in Thailand : Li Xuezhi, กนกพร นุ่มทอง, และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ	39
ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี : บุญมาศ พิบูลย์วัฒนวงษ์, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	61
A Study of Food Culture and Etiquette in The Book of Poetry : Yu Juan, และกนกพร นุ่มทอง	81
Economic and Trade Chinese Intermediate and Intermediate Business Chinese Comparative Analysis of Vocabulary Selection : Yang Ruizhu, บุรินทร์ ศรีสมถวิล, และ Zheng Qingyuan	101
การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้อหรงเย่า : ปัญชาชัย พรามณี, และกนกพร นุ่มทอง	117

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อุดมการณ์ในกวีนิพนธ์รางวัลพานแว่นฟ้า: ระหว่างยุคสี่เสือและยุค คสช. : วรพงศ์ คุญบุตร	147
กรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริง เสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช : สิริกัญญา มณีนิล, สืบวงศ์ ชื่นสมบัติ, จิราพร ว่องไววิริยะ, และสมัครสมร ภัคดีเทวา	165
บทความวิชาการ: การจัดการทรัพยากรสิ้นภายหลังกการตายที่ไม่มีพินัยกรรม : อภิชาติ อวจำปา, และเหมือน สุขมาตย์	185
"จำนำ" บทวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบทางกฎหมายเพื่อการตัดสินใจเลือก ของประชาชน : อรรวรรณ ด่านรวาวิจิตร, และเบญจพร บุญสยาม	205
ภาคผนวก	219
แนะนำผู้เขียน	220
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	222
คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความ	223
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	226
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	234
จริยธรรมการวิจัย	245

Discrimination and Analysis of the Pragmatic Plane of “Compliment, Boast, Commend, Eulogize, Appreciate, Praise”*

Nattanun Wongsawat

Master's degree student in Chinese for careers,
University of the Thai Chamber of Commerce
First Author: 2110431302002@live4.utcc.ac.th

Burin Srisomthawin

Associate Professor, School of Humanities,
University of the Thai Chamber of Commerce
Corresponding Author: burin_sri@utcc.ac.th

Jia Zhongxia

Chinese Department Teacher, School of Humanities,
University of the Thai Chamber of Commerce
Corresponding Author: zhongxia_jia@utcc.ac.th

Received: January 23, 2023 Revised: February 2, 2023 Accepted: February 10, 2023

Abstract

This paper takes six modern Chinese homomorphic evaluative synonymous verbs as the research object: "compliment, boast, commend, eulogize, appreciate, praise". In terms of the research scope, the author conducts corpus analysis based on the Corpus of Chinese Linguistics Research Center of Peking University (CCL) and the Chinese Corpus of Beijing Language and Culture University (BCC). Six evaluative synonymous verbs with analyzable feasibility are selected from the two corpora, and the study is carried out by systematically examining the pragmatic objects, pragmatic occasions, and pragmatic expressions on the pragmatic plane. According to the investigation and analysis, the results of three aspects are obtained. First, the pragmatic objects of the six can be used with human and non-human objects, and the usage phenomenon mostly occurs between superiors and inferiors. 2. Pragmatic occasions. Most of them can be used in public. 3. Pragmatic expression, the pragmatic expressions of the six

* The article is a part of the Master's degree student in Chinese for careers, University of the Thai Chamber of Commerce entitled Discrimination and Analysis of the Pragmatic Plane of "Compliment, Boast, Commend, Eulogize, Appreciate, Praise". Burin Srisomthawin is the advisor and Jia Zhongxia is the co-advisor.

of them can be expressed through speech and non-verbal, and the expressive meaning of "heart and mouth are consistent" appears in all six of them.

Keywords: Modern Chinese, Synonym Verbs, Appraisal Verbs, Pragmatic Planes

“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬” 语用平面辨析研究**

张艾琳

泰国商会大学人文学院，职业汉语硕士研究生

First Author: 2110431302002@live4.utcc.ac.th

徐武林

泰国商会大学人文学院，副教授

Corresponding Author: burin_sri@utcc.ac.th

贾中霞

泰国商会大学人文学院，中文系教师

Corresponding Author: zhongxia_jia@utcc.ac.th

文章收到日期：2023 年 1 月 23 日 修订日期：2023 年 2 月 2 日 发表回复：2023 年 2 月 10 日

摘要

本文以六个现代汉语同素评价类近义动词为研究对象，分别是：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”。研究范围方面，笔者基于北京大学中国语言学研究语料库（CCL）与北京语言大学汉语语料库（BCC）进行语料分析。从两个语料库当中筛选出具有可分析的可行性的六个评价类近义动词，通过系统考察语用平面上的语用对象、语用场合、语用表达等研究方法进行研究。据考察与辨析得出三个方面的结果，一、它们六者的语用对象都可以搭配人类对象和非人类对象进行使用，及使用现象大多出现在上级对下级。二、语用场合，它们六者大多可以在公开场合进行使用。三、语用表达，它们六者的语用表达方式都可以通过言语和非言语进行表达，以及它们六者都出现了“心口如一”的表达意义。

关键词：现代汉语，近义动词，评价类动词，语用平面

** The article is a part of the Master's degree student in Chinese for careers, University of the Thai Chamber of Commerce entitled Discrimination and Analysis of the Pragmatic Plane of "Compliment, Boast, Commend, Eulogize, Appreciate, Praise". Burin Srisomthawin is the advisor and Jia Zhongxia is the co-advisor.

引言

动词是词类当中最重要的一种，在日常生活中使用频率最高，我们少不了使用此类实词。动词的数量多，类型复杂，在句子中一般以动词为谓语或谓语中心，不同的动词类型可以组成不同的句子类型。人们在交际过程中免不了要表达自己主观的看法，对他人做出评价。事物的现象或人类的行为都不能百分之百满足自己，当然有批评也会有表扬。无论是在语法方面的句子动词结构，还是在日常生活中，“动词”占据了最重要的地位。汉语当中，不管是批评类还是表扬类的动词都不仅只有一个，都各有好几个意思相近的词语，这就叫“近义词”，它们之间会有一定的关系，也或多或少会有一些区别之处。

本文以“夸”与“赞”两组当中的六个近义动词：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”为主要研究对象。结合三本词典对这六个近义动词的释义展开意义，分别是：Modern Chinese Dictionary 7th edition《现代汉语词典》第7版(2016)（以下简称《现汉》）、Dictionary of Modern Chinese Verbs《现代汉语动词大词典》(1994)（以下简称《现动》）、Modern Chinese Verb Classification Dictionary《现代汉语动词分类词典》(1994)（以下简称《动词分类》），这三本中的释义如下：

- 【夸奖】《现汉》(p.755)称赞；
《现动》(p.518)称赞；
《动词分类》(p.260)称赞。
- 【夸耀】《现汉》(p.755)向人显示(自己有本领、有功劳、有地位势力等)；
《现动》(p.518)显示，向别人炫耀自己；
《动词分类》*没有收录。
- 【夸赞】《现汉》(p.755)夸奖；
《现动》*没有收录；
《动词分类》(p.260)夸奖。
- 【赞美】《现汉》(p.1631)称赞、颂扬；
《现动》(p.1015)称赞；
《动词分类》(p.261)称赞。
- 【赞赏】《现汉》(p.1631)赞美赏识；
《现动》(p.1015)赞美赏识；
《动词分类》(p.261)赞美、欣赏。

【赞扬】《现汉》(p.1632)称赞表扬；

《现动》(p.1016)称赞表扬；

《动词分类》(p.261)称赞颂扬。

根据以上《现汉》、《现动》、《动词分类》这三本词典的释义，可以总结为，六者之间的词语都有一些相关的意义，因此从词典上无法辨别六者之间的区别、无法理解词语本身的含义，更难的是无法知道它们能在什么情况下进行使用，有何区别。因为它们六者的意思过于相近，因此不少学者无法辨别两组当中的六个词语之间的区别，这就需要我们认真辨析，深入细致地进行比较和分析近义词，为了防止近义词的错用、混用。

笔者在进行搜集资料过程中发现对评价类近义动词进行专项研究只有两篇，一篇是 Srisomthawin (徐武林) (2010, pp. 127-153) 在泰国期刊索引中心 Thai Journals Online 发表的，该篇主要研究汉泰“表扬”与“称赞”两个近义动词在语法三个平面上的分析，另一篇是 Xiao (2015, pp. 9-14) 在中国知网(CNKI)发表的，该篇将现代汉语评价类动词进行专项研究，以评价理论考察评价类动词。其他跟现代汉语评价类动词相关的论文或篇章则是将评价类动词直接纳入了言说类动词的分类，并未对它进行专项研究。评价类近义动词的重要性似乎还没有得到应有的重视，也正是这样，本文将评价类近义动词作为主要研究对象，重点对评价类近义动词当中“夸”与“赞”两组同素的六个词语：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”进行语用平面语法研究。以点带面，这种同中带异的语法现象非常值得我们进一步研究，以便非汉语母语学习者在使用评价类近义动词时能减少出现偏误现象，达到更好的交际效果。同时，对这一语法现象的研究，也有助于提高我们对外汉语教师的教学成果。

研究目标

对现代汉语同素评价类近义动词当中的“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”进行语用平面研究。

研究范围

1. 本文以现代汉语同素评价类近义动词为研究对象，对六个评价类近义动词进行语用平面研究，六个词语分别是：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”。

2. 本文通过北京大学中国语言学研究语料库 (CCL) 与北京语言大学汉语语料库 (BCC) 对上面的六个评价类近义动词进行考察与统计。

研究方法步骤

本文以现代汉语同素评价类近义词为研究对象，以六个评价类近义词为例，分别是：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”，研究方法步骤如下：

1. 进行收集资料：通过北京大学中国语言学研究语料库 (CCL) 与北京语言大学汉语语料库 (BCC) 进行考察与统计六个评价类近义词。
2. 分析研究：通过统计大量的资料，以六个评价类近义词进行语用平面研究。
3. 归纳总结：以六个评价类近义词的考察进行全面系统总结。

文献综述

笔者以“现代汉语，近义词，评价类动词，语用平面”为关键词进行搜索。所查到的资料只有在中国知网 (CNKI) 和泰国期刊索引中心 Thai Journals Online 两个语料库显示相关的资料，则泰国的泰语论文网站 ThaiLIS 语料库没有显示的。笔者将分为三大类：

一、现代汉语近义词的研究概况

近义词的辨别一直受到研究者高度的重视，因为习得近义词是对外汉语教学的重点与难点，所以研究近义词的篇章层出不穷。大多数进行考察留学生使用单双近义词的偏误，再分析偏误的原因，然后提出教学建议等。如：

Gao (2017, p.1) “从《博雅汉语》中选取常用的 30 组同素单双音节近义词进行研究，如：‘骗与欺骗’、‘传与传播’、‘离与离开’、‘看与看见’、‘信与相信’等等，接着对教师对这类词语认知情况的调查，再对印尼本土中文教师对这类词语释义角度和教学方法的调查，最后在此基础上提出教学建议”。

Tang (2021, pp. 1-2) 通过‘致损义’类长短动词：‘罚-惩罚’、‘骗-欺骗’、‘讹-讹诈’、‘夺-抢夺’、‘抢-抢夺’、‘抢-强却’、‘偷-偷窃’进行词义、句法、语用、韵律四个方面对比分析。

二、现代汉语评价类动词的研究概况

笔者在进行搜集资料过程中发现对评价类近义词进行专项研究只有两篇，第一篇 Srisomthawin (徐武林) (2010, pp. 128-139) 在泰国期刊索引中心 Thai Journals Online 发表，主要针对汉泰评价类近义词中的两个词语‘表扬’与‘称赞’进行句法、语义、语用三个平面系统的比较与分析。两者译为泰语时有同一个词语，所以泰国留学生很难辨析两者之间的区别，总结出“三者中的差异，语用上最甚，句法上次之，语义上最次”。

另一篇 Xiao (2015, p.9) 在中国知网 (CNKI) 发表, 该篇是装箱研究评价类动词的论文, 主要针对评价理论视角研究评价类动词当中的九个词语: ‘表扬’、‘称赞’、‘夸奖’、‘批判’、‘批评’、‘评价’、‘赞美’、‘责备’、‘指责’。她给予了评价类动词的定义指出“现代汉语评价类动词是现代汉语中说话人(即评价主体)通过语言、文字等方式进行信息传递, 实现对客体或客体已经完成的行为进行评价、表达情感和态度、判断好坏的动词”。

三、汉语语用平面的研究概况

关于语用平面的研究概况: 语用平面是对句子的语用方面进行研究, 句子当中的词语与使用者有一定的关系, 这种关系叫“语用平面”。

Hu (2001, p.76) 对三个平面的语用平面总结道“语用平面跟语用学、语义学、修辞学、认知学科等学科都有联系, 语法研究中的语用因素一般包括语用形式与句法形式、语义形式的关系、语用平面跟语用学、修辞学的界限等语法分析中的语用分析”。

Wen (2001, p.38) 总结出“语用意义是句法结构在实际使用中所产生或形成的语用价值或信息, 这种意义体现了说话者的主观表达意向, 语用形式是多种多样, 语序、虚词、语调、语音节律等, 都是表示语用形式”。

研究结果

“语法研究中的语用平面, 是指对句子进行语用分析。句中词语与使用者(符号与人)之间也有一定的关系, 这种关系是属于语用的 (Pragmatical)。研究语用, 也就是研究人怎样运用词语组成句子相互间进行交际。语法分析中讲词类、讲句子成分、讲句型、讲施事受事工具等等, 都还只是停留在对语法进行静态的分析或描写。而语用偏重于讲表达的, 所以是一种动态的分析”(Fan, 1998, p.8)。

本文主要研究现代汉语同素评价类近义动词的语用平面, 分析“夸”组的“夸奖、夸耀、夸赞”及“赞”组的“赞美、赞赏、赞扬”在句子中的动态现象, 分析六者的语用对象、语用场合、语用表达。

1. 评价类动词的语用对象

本章节的评价类动词的语用对象是指“夸”与“赞”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”在句子当中可以与哪些对象进行使用。进行考察这六个词语能够与什么样、什么级别、什么类型的对象搭配使用。

1.1 评价类近义动词“夸”组的语用对象

主要以现代汉语同素评价类近义动词“夸”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”为研究对象，对三者的两种语用对象：人类对象、非人类对象进行分析。同素评价类近义动词语用上的人类对象又可以分为：分级别的对象、分范围的对象。

1.1.1 分级别的人类对象

分级别的对象，可以分为五个级别：上级对下级、下级对上级、平级、长辈对晚辈、晚辈对长辈。具体表现如下：

a) 上级对下级

(1) 在接见过程中，除同大家一一握手外，总理曾多次夸奖“小电灯”演得很好、很成功，尤其是赞扬她那种不给日寇唱戏的高尚的民族气节。

(2) 校长对姑妈夸耀，我手下的老师，就是与众不同，就是出人意料。

(3) 聪明乖巧的皮皮也赢得了领导的夸赞。

b) 下级对上级

(4) 刘森林强调地说，刘焕忠局长最值得夸耀之处，还在于他真心实意地不愿继续当“婆婆”。

c) 平级

(5) 她最新的使命（也许是她一生中最重要的使命），用她自己的话来说，是“竭力夸奖他，使她喜欢他”。

(6) 男人常常都有那么一点虚荣心——想把自己的漂亮的女朋友带到某个熟人面前夸耀一下。

d) 长辈对晚辈

(7) 在同学中，他在这方面的成绩是拔尖的，常常得到老师的夸奖。

(8) 她接下去说，只对着我爸爸一个人，因为外祖母对公爵夫人的孩子们丝毫不感兴趣，只想夸耀一下自己的外孙，她小心翼翼地 from 匣子底下拿出我的诗，打开来。

(9) 听弟弟们说，她把家里打理得一丝不乱，连父母都不知不觉夸赞起她的贤慧能干。

e) 晚辈对长辈

(10) 他们高度评价周老师的课富有特色，每种教学手段中都渗透着竞赛因素，学生积极性很高，认为周老师的教学方法值得学习推广，并夸奖他是小学体育教育专家。

1.1.2 分范围的人类对象

分范围的对象，可以分为三个范围：自己、众多人、单位/有关人员，具体表现如下：

a) 自己

(11) 人间仙境... 牛 X 好漂亮一睁眼就把自己夸奖了一番出差累球了... 牛。

(12) 在她还是少女时，我就喜欢听她的自我夸耀。

(13) 这年头好的丈母娘不多了，好好珍惜 No! 抑制不住的焦虑... 怎么回事，又睡不着了！白天太 High 了吗？！不得不夸赞一下自己... 原来还是翻唱啊。

b) 众多人

(14) 我按照毛主席的教导做了一些事，受到了社员们的夸奖。他们说我是党派来的好姑娘，好勤务员，有的说是好干部。

(15) 对于这一套教育内容和方法，社会上的进步人士纷纷夸赞。

c) 单位/有关人员

(16) 长沙卷烟厂廉政建设纳入目标管理唐东平杜湘成 1983 年，我在山西农村采访，听到农民夸奖党的政策：“今年的共产党最好！”

(17) 后来在大家的共同努力下，终于按时将材料送往了北京并因为质量优秀而被承担单位夸赞。

1.1.3 非人类对象

同素评价类近义词语用上的非人类对象，常见的有动物、事物、地点等对象。具体表现如下：

(18) 不管小伙子试哪条裤子，女售货员都热情非凡，一会儿夸奖一番小伙子的身材如何好，一会儿夸奖裤子的颜色、质地、做工如何如何好。

(19) 她常情不自禁地向人夸耀她小狗“通人性”的小把戏，还说她的一位朋友痛失爱子之后，就通过养狗转移了感情，减轻了悲伤。

(20) 克劳莱先生因为是外交家，一向得意自己法文说的好（他对于世事还关心得很呢！），听得女教师不住口的夸赞他的法文，心上非常欢喜。

1.2 评价类近义词“赞”组的语用对象

主要以现代汉语同素评价类近义词“赞”组当中的“赞美、赞赏、赞扬”为研究对象，对三者的两种语用对象：人类对象、非人类对象进行分析。同素评价类近义词语用上的人类对象又可以分为：分级别的对象、分范围的对象。

1.2.1 分级别的人类对象

分级别的对象，可以分为三个级别：上级对下级、平级、长辈对晚辈。具体表现如下：

a) 上级对下级

(21) 从帝王到庶民，从圣人到小人，都同样地经不起赞美。

(22) 他的想法得到了摩托罗拉公司管理层的赞赏。

(23) 1964 年，李光前回国治病，受到周恩来总理亲切接见，总理高度赞扬了他的爱国爱乡之心。

b) 平级

(24) 林洵绮转头望着他：“你是在赞美我，还是在赞美你自己？”沈伟杰微微一笑：“我们俩其实都值得赞美”——一个特殊的男人身边，一定也会有一个特殊的女人。

(25) 令我最难忘的是妻子对我的赞赏。由此可见，男士们对自己妻子的赞赏看得多么的重要！

(26) 游戏可以表现自己的机智、技艺、自信、才能，并宣泄自己的情感进而在竞技中得到玩伴的认同。就如打扑克、下棋、打麻将中的赢家，会得到同伴的赞扬、尊重，赢者就会自得其乐、洋洋得意。

c) 长辈对晚辈

(27) 小子斗胆在这里分析一下陈老师的几点论据，让大家看看这辩护究竟是有理还是无理。陈老师赞扬“今年的高考作文题命得很好”，理由之一在于“它能考查学生的语言基本功”。

1.2.2 分范围的人类对象

分范围的人类对象，可以分为三个范围：自己、众多人、单位/有关人员，具体表现如下：

a) 自己

(28) 每当别人捧我的时候，赞美我的时候，我浑身很不安，因为别人赞美得还不够。哈哈！怎么办呢？只有不断地自我赞美。

(29) 情感投射表现之二是对自己喜欢的人越看越觉得喜欢，优点越多；对自己不喜欢的人，越看越觉得讨厌，缺点越多，因而表现出过度地赞扬和吹捧自己所喜爱者；过分地指责甚至中伤自己所恶者。

b) 众多人

(30) 公司经理朱正山亲自动手给农民做发芽示范，用精细的催芽技术提高发芽率，同时补赠种子，减少了损失，受到群众赞赏。

(31) 中国政府的这一举动，在战争史上是史无前例的，得到了世界上许多国家和人民的高度赞扬。

c) 单位/有关人员

(32) 要在各地公开走秀，接受评委的批评和赞美（以批评为主），逐渐脱胎换骨。

1.2.3 非人类对象

同素评价类近义动词语用上的非人类对象，常见的有事物、地点、思想等对象。具体表现如下：

(33) 大诗人歌德更是利用了他敏锐丰富的想象赞美着一个如诗如画、贤明盛德的中国。

(34) 他说，我们赞赏“三个代表”思想，相信中国在新的世纪里一定会取得更大的成就。

(35) 正因为如此，在 1992 年那个令人难忘的早春，88 岁高龄的邓小平亲临深圳，赞扬“深圳的重要经验就是敢闯”。

根据北京大学中国语言研究中心语料库 (CCL) 与北京语言大学汉语语料库 (BCC) 语料统计，在本语料里的结果如下：

语用平面分析的语用对象，“夸”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”及“赞”组当中的“赞美、赞赏、赞扬”，它们六者的语用对象可以与人类对象也可以与非人类对象进行使用。笔者将具体总结分级别的人类对象：

“上级对下级”以上的五个词语，分别是：夸奖、夸耀、夸赞、赞赏、赞扬语料显示都可以以上级对下级进行使用，只有“赞美”未有出现。Modern Chinese Dictionary 7th edition 《现代汉语词典》(2016, p.1631) 释义“赞美”为称赞、颂扬，“颂扬”的意思是歌颂赞扬，因此赞美有歌颂赞扬的含义，在社会上很少发现上级或年长的人歌颂赞扬下级或年纪小的人。

“下级对上级”语料显示只有“夸耀”一个词可以以下级对上级进行使用，其他五个词语未有出现。例 (4) 中的‘刘森林’这个人‘对刘焕忠局长’的真心实意这一点是他最值得夸耀。句子当中的表面上可以知道‘刘森林’的地位比‘刘焕忠局长’低，两个人有所差异，首先指地位高低，其次可以评论为年龄差别。下级的‘刘森林’发自内心地表扬上级，这意味着下级具有“敬爱领袖”之心。

“平级”以上的五个词语，分别是：夸奖、夸耀、赞美、赞赏、赞扬，语料显示都可以以平级进行使用，只有“夸赞”未有出现。

“长辈对晚辈”以上的四个词语，分别是：夸奖、夸耀、夸赞、赞扬，语料显示都可以以长辈对晚辈进行使用，但是“赞美、赞赏”未有出现。

“晚辈对长辈”语料显示只有“夸奖”一个词可以以晚辈对长辈进行使用，其他五个词语未有出现。例 (10) 中的‘学生’对‘周老师’夸奖，学生认为周老师的教学方法值得夸奖。“中国儒家思想除了亲属制度中最基本原则的“长幼尊卑”以外，还一直强调教师的重要性，因此“师道尊严”也是儒家所推崇亲子间的“孝道”在非亲子关系中的一种延伸之一” (Zhou, 2008, 81)。在《论语》文献典籍当中，孔子曾经提倡的一句是，孔子曰：“弟子入则孝，出则弟，谨而信，泛爱众而亲仁。行有余力，则以学文。意思是指：孔子说“一个年轻人，在家要孝顺父母，出门要敬顺兄长，谨慎而有信用，泛爱众人而亲近仁者。能做到这些尚有余力，那就去学习文章典籍” (Chen, 2016, p.4)。

根据以上分级别的人类对象的总结，再加上分范围的人类对象、非人类对象出现的现象，可以总结为以下对照表，具体内容如下：

表一：同素评价类近义动词语用对象对照表

近义 动词	语用对象								非人类 对象
	人类对象								
	级别					范围			
	上级对 下级	下级对 上级	平 级	长辈对 晚辈	晚辈对 长辈	自己	众多人	单位 /有关人员	
夸奖	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
夸耀	✓	✓	✓	✓		✓			✓
夸赞	✓			✓		✓	✓	✓	✓
赞美			✓			✓		✓	✓
赞赏	✓		✓				✓		✓
赞扬	✓		✓	✓		✓	✓		✓

2. 评价类动词的语用场合

本章节的评价类动词的语用场合是指“夸”与“赞”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”在句子当中可以在哪些场合上进行使用。通过句子的语境进行考察这六个词语能够在什么样的场合上使用。

2.1 评价类近义动词“夸”组的语用场合

主要以现代汉语同素评价类近义动词“夸”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”为研究对象，对三者的语用场合，包括：公开性、半公开性、背后进行分析。具体表现如下：

2.1.1 公开性

(1) 他在场上比赛，张健等不止一次地夸奖：“看看，这是我们队是 动作质量最漂亮的！”

(2) 在《神界的黄昏》里，西格弗里德和布伦希尔德以德国式的好夫妻的姿态，在彼此面前，尤其在大众面前，夸耀他们虚浮的，唠叨的闺房的热情。

(3) 行前，在外滩 18 号 6 楼露台上，主演汤姆·克鲁斯和导演 J·J 举行了新闻发布会，不住夸赞上海好。

2.1.2 半公开性

(4) 他在我面前可是把你夸奖了一番。你会在她那里遇见他的，哪怕你想写书，也可以让他给你出主意嘛。

(5) 三人坐在一起，法穆索夫拉着斯卡洛茹布亲热地说话，一个劲地夸赞他的年纪轻轻而前程远大。

2.1.3 背后

(6) 她们也认定了菊芳是最可能的情敌，所以她们对菊芳也不表示敌视，当面亲热，背后夸赞。

2.2 评价类近义动词“赞”组的语用场合

主要以现代汉语同素评价类近义动词“赞”组当中的“赞美、赞赏、赞扬”为研究对象，对三者的语用场合，包括：公开、半公开、背后、不公开进行分析。具体表现如下：

2.2.1 公开性

(1) 加拿大队队员在艰难获胜后兴奋地躺在了地板上，而主教练德罗科也毫不吝惜他的赞美——“中国队的前途远大”。

(2) 众议员李·汉密尔顿，吉姆·利奇，罗伯特·拉戈马西诺和阿伦·厄达尔等也在听证会上发言，对美国政府同中国达成联合公报表示 赞赏。

(3) 厂长在职代会上说，新闻媒介对宋燕的赞扬“激发了职工的荣誉感、自豪感和使命感”。

2.2.2 半公开性

(4) 她的闷闷不乐扰乱他的心，而他自觉有责任协助她克服这种烦躁的情绪。他决定先尝试用赞美。“你应该对自己今晚的成就深感骄傲。”

(5) 映雪道：“我的伤连胡神医都束手无策，任由它去罢。”那人见他神情闲淡，竟有几分置身事外的洒脱，暗暗赞赏。

2.2.3 背后

(6) 毛泽东曾当着张闻天和刘英的面**夸奖**他们，一个是“明君”，一个是“娘娘”。背后毛泽东也赞扬“洛甫是不争权的”。

2.2.4 不公开

(7) 只是她看来不过二十岁年纪，和紫烟差不多大，竟然有如此高深内功，想必是下了许多苦功。”心中暗暗赞赏。

根据北京大学中国语言学研究语料库 (CCL) 与北京语言大学汉语语料库 (BCC) 语料统计，在本语料里的结果如下：

语用平面分析的语用场合，“夸”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”及“赞”组当中的“赞美、赞赏、赞扬”，它们六者都可以在公开性上进行使用。笔者将具体总结如下：

“公开性”是指在公开场合上施事对受事进行表扬，在这个场合上包括四个人以上在内。语料显示它们六者都可以在公开性上进行使用。

“半公开性”是指在半公开场合上施事对受事进行表扬，在这个场合上仅两三个人在内。语料显示“夸”组的“夸奖、夸赞”和“赞”组的“赞美、赞赏”可以在半公开性上进行使用。“夸耀、赞扬”未有出现。

“背后”是指施事对受事进行背后表扬，受事有可能知道，也有可能不知道施事表扬自己。语料显示只有“夸赞”可以进行背后使用，另外五个词语语料未有出现。

“不公开”是指施事对受事进行表扬，可受事无法知道施事表扬自己。语料显示只有“赞赏”可以在不公开的场合上进行使用，另外五个词语语料未有出现。

由此可见“夸”组的“夸赞”和“赞”组的“赞赏”，的语用场合使用范围是最广泛的。具体内容见以下对照表：

表二：同素评价类近义动词语用场合对照表

近义动词	语用场合			
	公开	半公开	背后	不公开
夸奖	✓	✓		
夸耀	✓			
夸赞	✓	✓	✓	
赞美	✓	✓		
赞赏	✓	✓		✓
赞扬	✓			

3. 评价类动词的语用表达

本章节的评价类动词的语用表达是指“夸”与“赞”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”在句子当中可以怎么表达词语的运用。进行考察这六个词语可以通过什么样的方式进行表达，以及表达出来的意义内涵。

3.1 评价类近义词“夸”组的语用表达

主要以现代汉语同素评价类近义词“夸”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”为研究对象，对三者的语用表达，包括：表达方式、表达意义进行分析。

3.1.1 评价类近义词“夸”组的语用表达方式

评价类近义词的语用表达方式，分为两种方式：一、言语表达方式，是使用语言进行表达；二、非言语表达方式，是不使用语言进行表达，而使用其他方式来表达。具体表现如下：

a) 言语表达方式

(1) 口头上的夸奖、尊敬和礼貌，以至交情友谊，你要多少都可以给你；可是提起钱，干脆休想。

(2) 陆凯山口中一直夸耀不已的长孙吧！

(3) 他淮南节度使薛昭义，虽然贵为一方霸主，但最可夸耀的就是这个女儿——德容言工无一不出类拔萃，天性纯孝柔和，见过的人无不交口夸赞。

b) 非言语表达方式

(4) 他俩事事竞赛，事事争先，感情越来越好，村里的人们提起他俩，就翘起大拇指夸奖他们。

(5) 那歌声既是对同伙的亲切的勉励，而且也是为了暗自夸耀。

(6) 菲尼斯点点头笑了，好像他在夸赞似的。

3.1.2 评价类近义词“夸”组的语用表达意义

评价类近义词的语用表达意义，分为两种意义：一、心口如一，是指心里想的和嘴上说的一样，包含着某人、某行为、某事物等值得表扬的意义；二、口是心非，是指嘴里说的很好，心里想的却另一套，包含着不想表扬他人、其他事物等的意义，只是随口表扬了一下。具体表现如下：

a) 心口如一

(7) 她觉得自己和他在一起时，似乎比和别人在一起时来得聪明。至少，他似乎在她身上发现那么多的优点值得夸奖。

(8) 西周后期，天子为了激励率军征伐的将领，也有意夸耀他们的祖先的业绩。

(9) 那我要坚持好久坚持！！任何奖赏比不上童鞋发自内心的夸赞。

b) 口是心非

(10) “刚才你处理得很好。”她说。“很高兴能得到你的夸奖。”
他半嘲讽着。

3.2 评价类近义词“赞”组的语用表达

主要以现代汉语同素评价类近义词“赞”组当中的“赞美、赞赏、赞扬”为研究对象，对三者的语用表达，包括：表达方式与表达意义进行分析。

3.2.1 评价类近义词“赞”组的语用表达方式

评价类近义词的语用表达方式，分为两种方式：一、言语表达方式，是使用语言进行表达；二、非言语达方式，是不使用语言进行表达，而使用其他方式来表达。具体表现如下：

a) 言语表达方式

(11) 夜晚的鹰园灯火通明，夹道树上悬挂着圣诞灯泡，这是放辰的怪点子，他最重艺术，想要营造出一种类似南美的感觉。“好漂亮！”骆瑶不禁脱口而出的赞美。“你喜欢就好”。

(12) 课堂上老师和蔼可亲的、微笑的面庞、慈祥的目光，拉近了师生间的距离，一句不经意的赞赏、激励的话语，会给学生带来无限的温暖。

(13) 听不懂的人是左耳进，右耳出，也留不下太深的印象。不过我们这位佩皮尼昂人却以法国南方人的豪爽，为他们赞扬、鼓掌，大声叫好。“真是天造地设的一对！”他得出这样一个结论。

b) 非言语表达方式

(14) 有些人将我的名字写在他们的胸前，还有许多中英文的标语写着赞美我的话。所有这些让我感觉很爽。

(15) “我不需要人家资助！”男人暗暗点头，眼露赞赏。

(16) 临走时，他特意写了感谢信，赞扬“工农兵商场”职工拾金不昧的共产主义风格。

3.2.2 评价类近义词“赞”组的语用表达意义

评价类近义词的语用表达意义，分为两种意义：一、心口如一，是指心里想的和嘴里说的一样，包含着某人、某行为、某事物等值得表扬的意义；二、口是心非，是指嘴里说的很好，心里想的却另一套，包含着不想表扬他人、其他事物等的意义，只是随口表扬了一下。具体表现如下：

a) 心口如一

(17) “我觉得你不生气时，看起来很漂亮。”这回他没有言不由衷，纯粹是真心赞美。

(18) 东林党人在时局动荡之际，能够以道自任，致力于社会道德文化秩序和政治法律秩序的重建，知行合一，在维护道的尊严涌现出许多可歌可泣的忠烈事迹，其人格精神是永远值得人们赞赏、钦佩的。

(19) 他见高天才等积极忙于守城，带领群众运砖块、石头、木头等，从心底发出赞扬之情。

b) 口是心非

(20) “你的男伴很不错，清秀俊俏。” 他口是心非的赞美。“你的女伴也很美丽，优雅娟丽。”皮笑肉不笑的说完，她往旁掠出一步，“抱歉，我还有事，失陪。”

根据北京大学中国语言学研究语料库 (CCL) 与北京语言大学汉语语料库 (BCC) 语料统计，在本语料里的结果如下：

语用平面分析的语用表达，“夸”组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”及“赞”组当中的“赞美、赞赏、赞扬”，它们六者的语用表达方式都可以通过言语和非言语进行表达。笔者将语用表达的表达方式、表达意义具体总结如下：

“言语表达方式”是指施事通过口头表达出来的表扬话，语料显示六者的语用表达方式都可以通过言语进行表达。

“非言语表达方式”是指施事通过一些符号、书信、歌声、眼神、笑意等方式进行非言语的表达。语料显示六者的语用表达方式都可以通过非言语进行表达。

“心口如一”是指施事认为某人、某行为、某事物等值得表扬的或施事发自内心的表扬。语料显示六者的语用表达意义都有出现在心口如一的表达意义。

“口是心非”是指施事不是真心表扬或不愿意表扬，只是随口表扬了一下。语料显示“夸”组当中的“夸奖”及“赞”组当中的“赞美”两个词语出现在口是心非的表达意义。剩下的四个词语“夸耀、夸赞”、“赞赏、赞扬”未有出现。具体内容见以下对照表：

表三：同素评价类近义动词语用表达对照表

近义动词	语用表达			
	表达方式		表达意义	
	言语	非言语	心口如一	口是心非
夸奖	✓	✓	✓	✓
夸耀	✓	✓	✓	
夸赞	✓	✓	✓	
赞美	✓	✓	✓	✓

表三：同素评价类近义动词语用表达对照表（续）

近义动词	语用表达			
	表达方式		表达意义	
	言语	非言语	心口如一	口是心非
赞赏	✓	✓	✓	
赞扬	✓	✓	✓	

结语

本文以六个现代汉语同素评价类近义动词为研究对象，分别是：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”。由于这六者根据 Modern Chinese Dictionary 7th edition (2016)《现汉》、Dictionary of Modern Chinese Verbs (1994)《现动》、Modern Chinese Verb Classification Dictionary (1994)《动词分类》，这三本词典的释义意思过于相近，因此无法通过词典辨别六者之间的区别、无法理解词语本身的含义，更难的是无法知道它们能在什么情况上进行使用，有何区别。交际过程中要向对方表达自己主观的看法、判断好坏的东西或事物，要注意的是词语该怎样使用、能在什么样的情况上进行使用，这就是语用的问题。

本文系统考察该类动词的语用平面上的语用对象、语用场合、语用表达。据考察与辨析得出三个方面的结果，一、它们六者的语用对象都可以搭配人类对象和非人类对象进行使用，及使用现象大多出现在上级对下级，分范围的人类对象出现在自己、众多人、单位或有关人员三个范围内。二、语用场合，它们六者都出现在公开场合上进行使用，及几个词语也出现在半公开性、背后、不公开的场合上进行使用。三、语用表达，它们六者的语用表达方式都可以通过言语和非言语进行表达，以及它们六者都有出现在心口如一的表达意义。

创新之处

笔者在进行搜集资料过程中发现对评价类近义动词进行专项研究只有两篇 Srisomthawin（徐武林）(2010) 撰写的一篇文章，及 Xiao (2015) 撰写的一篇论文，这两篇对评价类近义动词进行专项研究，研究的词语分别是“表扬、称赞”；“表扬、称赞、夸奖、批判、批评、评价、赞美、责备、指责”。其他跟现代汉语评价类动词相关的论文则是将评价类动词直接纳入了言说类动词的分类，并未对它进行专项研究。评价类近义动词的重要性似乎还没有得到应有的重视，也正是这样，本文的创新之处主要在于进行研究现代汉语同素评价类近义动词，重点对评价类近义动词当中“夸”与“赞”两组同素的六个词语：“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”进行语用平面研究。

本文将在语用平面进行分析六者的语用对象、语用场合及语用表达。通过北京大学中国语言学研究语料库 (CCL) 与北京语言大学汉语语料库 (BCC) 进行大量语料分析。经考察,除了前人研究过发现评价类动词的语用对象可以以上级对下级进行使用之外,语料还显示评价类动词的语用对象也可以以下级对上级进行使用。至于语用场合笔者将具体考察。语料显示评价类动词不仅只能在公开或半公开场合上进行使用,而且评价类动词能够在背后、不公开的场合进行使用。关于语用表达,因为前人有研究过的表达方式,所以笔者将进一步分析表达意义,语料显示评价类动词的表达意义可分为两个意义:心口如一、口是心非。这些就是本文的创新之处。

建议

动词是词类当中最重要的一种,在日常生活中使用频率最高,我们少不了使用此类实词。人们在交际过程中免不了要表达自己主观的看法,对他人做出评价。事物的现象或人类的行为都不能百分之百满足自己,当然有批评也会有表扬,因此人们就会不知不觉地用上评价类动词。汉语当中的评价类动词不仅只有一个,而是有好几个意思相近的词语,这就叫“近义词”,它们之间会有一定的关系,也或多或少会有一些区别之处,这就对非汉语母语学习者在使用评价类近义动词时出现不少偏误的现象。

本文对现代汉语同素评价类近义动词“夸”与“赞”两组当中的“夸奖、夸耀、夸赞”、“赞美、赞赏、赞扬”进行汉语语法语用一个平面的研究。只辨析研究语用平面的三个方面:语用对象、语用场合、语用表达,所以如果有其他同学同笔者认为评价类近义动词占据了较为重要的地位,值得进一步研究,笔者非常赞同拓展这方面的研究,比如以评价类近义动进行汉语语法句法平面或语义平面研究。为了非汉语母语学习者在使用评价类近义动词时能减少出现偏误现象,最后达到更好的交际效果。

References

- Chen, C. (2003). **Research on The Semantic Plane of Modern Chinese**. Shanghai: Academia Press.
- Chen, X. (2016). **The Analects of Confucius**. Beijing: Zhonghua Book Company.
- Fan, X. (1998). **Grammatical View of Three Planes**. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Gao, S. (2004). **The Study of Grammar of Three Planes**. Shanghai: Academia Press.
- Gao, Y. (2017). **A Tentative Study of The Teaching of The Single and Double Syllable Similarity Verb of The Same Morpheme in Boya Chinese**. Master's thesis, Guangxi Normal University.
- Hu, Y. (1992, November). Three Planes of Grammar Research: Starting from Dilute Grammar Teaching. **Chinese Language Learning**, 12(11), 36-38.
- _____. (2001, December). Preface to Pragmatic Studies of Modern Chinese. **Chinese Language Learning**, 21(6), 76-77.
- Institute of Linguistics Cass. (2016). **Modern Chinese Dictionary** (7thed.). Beijing: The Commercial Press.
- Jia, Z. (2013). **Research of The Hand-taking Out Monosyllabic Verb in Modern Chinese**. Master's thesis, Nanjing Normal University.
- Lin, J., Wang, L., & Sun, D. (1994). **Dictionary of Modern Chinese Verbs**. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Liu, Y. (1994). **Modern Chinese Verb Classification Dictionary**. Changchun: Jilin Education Press.
- Srisomthawin, B. (2010, April). A Comparative Study of “biǎoyáng” and “chēngzàn”. **Chinese studies Journal**, 3(3), 127-153.
- Tang, Q. (2021). **A Comparative Study on The Synonyms and Short Verbs of "Damaged Meaning"**. Master's thesis, Huaibei Normal University.
- Wen, S. (2001). **A Study of The Pragmatic Dimension of Modern Chinese**. Beijing: Beijing Library Press.
- Xiao, Y. (2015). **The Appraisal Verbs in Modern Chinese**. Master's thesis, Shanghai Normal University.
- Zhang, Q. (2017). **Error Analysis and Teaching Strategies in The Acquisition of Homomorphic Near-synonymous Verbs by Intermediate and Advanced Students**. Master's thesis, Liaoning Normal University.

Zhou, X. (2008, May). The Tradition of Filial Piety and Seniority: Intergenerational Relations in Traditional Chinese Society. **Zhejiang Social Sciences**, 23(5), 77-82.

A Study of Achievement on Learning Management Using The Committee Work Method in The Realization of Educational Change Course for Thai and English Major Students

Yanyong Lanlod

Lecturer of Education Faculty, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: 999yanyong@gmail.com

Received: May 10, 2023 Revised: July 17, 2023 Accepted: August 30, 2023

Abstract

This research aims to study: 1. the efficiency of learning management using a committee work method in the Realization of Educational Changes course with an approach of 80/80; 2. the effectiveness of the learning management using the method; 3. the learning management's achievement using the method; and 4. students' attitudes toward the learning management using the method. The samples were 3rd-year Thai and English major students in the 2nd semester of 2022, selected by a simple random sampling of drawing lots in the classroom. The research instruments included a lesson plan of the Realization of Educational Changes course, a learning achievement test, and questionnaires about students' attitudes toward learning. The data were analyzed using a mean, a standard deviation (S.D.), and a t-test.

The results were as follows: 1. the efficiency of the learning management using the committee work method was 81.61/81.06, which was higher than the 80/80 criteria; 2. the effectiveness of the learning management using the method was 0.6216, and the students gained more knowledge on the subject at 62.16 percent; 3. the level of learning management after using the method was higher than before, with the statistic significant at .05; and 4. the students' attitudes toward the learning management using the method were at a high level.

Keywords: Committee Work Method, Realization of Educational Change, Thai and English Major Students

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ยรรยง ลั่นลอด

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: 999yanyong@gmail.com

ได้รับบทความ: 10 พฤษภาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 17 กรกฎาคม 2566 ตอรับตีพิมพ์: 30 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ตามเกณฑ์ 80/80 2. ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน 3. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน 4. ศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของสาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.61/81.06 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานเท่ากับ 0.6216 โดยนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.16 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4. เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน, การรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา, นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 1-23) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งเรียนรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย เป็นการพัฒนาแบบพหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544, หน้า 23)

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีอยู่ด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น การเรียนแบบโครงการ การเรียนแบบสืบค้น การเรียนแบบเทคนิคบทบาทสมมติ เป็นต้น และหนึ่งในวิธีการสอนดังกล่าวคือ การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน (Committee Work Method) ซึ่งเป็นการสอนที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ช่วยกันค้นคว้าแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ ตามความถนัด หรือตามความสนใจ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันตามวิธีแบบประชาธิปไตย ทุกคนจะต้องดำเนินการตามที่มอบหมายให้ เป็นวิธีที่จะช่วยฝึกฝนผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์โดยตรง ได้เรียนรู้เพื่อนร่วมงาน แต่ต้องดำเนินการอย่างมีหลักเกณฑ์ ผู้สอนมีการวางแผนให้ผู้เรียนทุกคนในแต่ละกลุ่มปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานอย่างมีระบบและระเบียบวินัย รู้จักทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, หน้า 113) โดยมีขั้นตอนในการสอนดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการสอน โดยผู้สอนเตรียมหัวข้องานที่จะมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่ม กำหนดจุดมุ่งหมาย เวลา วิธีการ รวมถึงเตรียมสื่อการสอนและเอกสารที่ต้องใช้ในการสอน 2) ขั้นตอนการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อยคือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป 3) ขั้นประเมินผล ว่าผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียน เกิดเจตคติและทักษะในการทำงานกลุ่มมากน้อยเพียงใด บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ (นันทวรรณ แก้วโชติ, 2566, หน้า 39-40)

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา เมื่อผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนไปเรื่อยๆ มักจะเห็นนักศึกษาหลายคนมีพฤติกรรมทำอย่างอื่นขณะเรียน เช่น เล่นโทรศัพท์ สนทนากัน นอนหลับ ใจลอย เป็นต้น นักศึกษาบางคนเข้าห้องเรียนเพียงเพื่อได้เช็คชื่อว่ามีหน้าที่ฟังให้หมดชั่วโมงอย่างเดียวเท่านั้น พอให้สอบถามข้อสงสัยกลับนิ่งเฉย ยังมีความกระตือรือร้นน้อย รอเวลาว่าเมื่อไหร่จะเลิกเรียน ประโยชน์ที่นักศึกษาจะพึงได้รับจึงมีน้อย การเรียนการสอนโดยเน้นเนื้อหา ความรู้ และความจำเพียงอย่างเดียวจึงไม่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในช่วงวัยนี้ เพราะจะทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดการทำงานเป็นหมู่คณะ ขาดการแสดงออกหน้าชั้นเรียน และขาดการแก้ปัญหากับการตอบคำถามเฉพาะหน้า ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และชี้แนะแนวทางเท่านั้น ผู้สอนจึงต้องการแสวงหาวิธีการสอนที่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด จึงได้นำแนวคิดวิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานมาปรับ

ประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว อีกทั้งตามคำอธิบายรายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาต้องอาศัยการค้นคว้าในรายละเอียดเชิงลึกและหลากหลาย บางเนื้อหาต้องแบ่งกลุ่มลงพื้นที่สัมภาษณ์ตามโรงเรียนต่างๆ บางเนื้อหาต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต้องช่วยกันวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานจึงน่าจะเหมาะสมกว่าการสอนแบบอื่นในรายวิชานี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน
4. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Schwartz (อ้างถึงใน มุกดาภิ ศรีพงษ์เพริศ, 2561, หน้า 32) กล่าวถึงเกณฑ์ในการคำนึงถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) มีความสามารถที่จะสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่ตนสอน 3) มีความเข้าใจในเทคนิคการประเมินผล 4) ลักษณะนิสัยส่วนตัว เช่น มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่น การแต่งตัวที่เหมาะสม เป็นต้น Bloom (อ้างถึงใน ชวิศา กลิ่นจันทร์, 2558, หน้า 11) ได้เสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไว้โดยสรุป 4 ประการ คือ 1) การชี้แนะเพื่อบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 2) การเสริมแรงที่ต้องอาศัยหลักจิตวิทยา 3) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การให้ข้อมูลป้อนกลับเช่น การทดสอบหลังเรียน การแจ้งผลการสอบ และการแก้ไขข้อบกพร่อง

Kurt Lewin ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของกระบวนการกลุ่ม ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการกลุ่มโดยสรุปไว้ดังนี้ (อ้างถึงใน Seemalanon1212, นามแฝง, 2021, ย่อหน้า 2)

1. พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน และจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกกลุ่ม
3. การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มในด้านการกระทำ ความรู้สึก และความคิด
4. สมาชิกกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและจะพยายามช่วยกันทำงานโดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายของกลุ่ม

หลักการใช้กระบวนการกลุ่มในชั้นเรียนมีดังนี้ 1) สอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ 3) เน้นให้นักเรียนค้นคว้าและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง 4) เน้นการใช้กระบวนการกลุ่ม

5) ให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ควบคู่ เชื่อมโยงผสมผสาน ร่วมกับกระบวนการกลุ่ม (ณรงค์ กาญจนะ, 2540, หน้า 209)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่นักศึกษาได้รับหลังจากเรียนในเนื้อหา รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งวัดโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งวัดได้จากสัดส่วน ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนได้ถูกต้องกับ คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ถูกต้อง โดยใช้การเรียนการสอน แบบแบ่งกลุ่มทำงาน ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ดังนี้

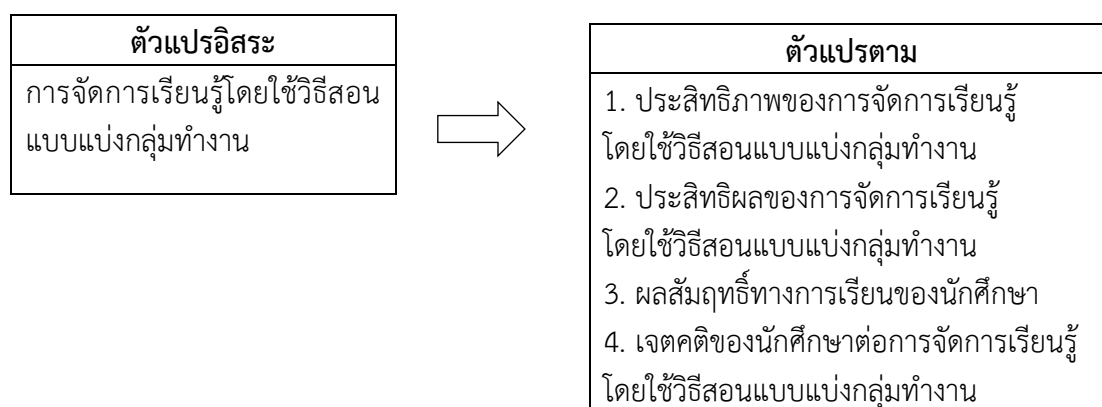
- E1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียนทั้งหมด โดยคิดจาก คะแนนหลังเรียนของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เช่นตัวเลข 80 หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 หาได้จากสูตรผลรวมของคะแนน หารด้วยจำนวน ผู้เรียนทั้งหมด คูณด้วย 100 แล้วหารด้วยผลรวมของคะแนนเต็มของแบบทดสอบทุกชุด

- E2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนจบกระบวนการแล้ว โดยคิด คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เช่นตัวเลข 80 หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบ หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 หาได้จากสูตร ผลรวมของคะแนน หารด้วยจำนวนผู้เรียนทั้งหมด คูณด้วย 100 แล้วหารด้วยผลรวมของคะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3. ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) หมายถึง ค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและ คะแนนทดสอบหลังเรียนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

4. เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนรายวิชาการรู้เท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้การเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน โดยใช้แบบวัดเจตคติ ต่อการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคปกติ) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาดนตรีศึกษา และสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (ศท 0022310) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนนักศึกษา 186 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคปกติ) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (ศท 0022310) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 Section รวมจำนวนนักศึกษา 104 คน ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับสลากห้องเรียน (Drawing Lots Classroom)

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ระหว่างเดือนตุลาคม 2565 - มีนาคม 2566 จำนวน 7 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 21 ชั่วโมง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน
- 3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน 7 แผนการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ละ 10 ข้อ
- 3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด รวม 30 ข้อ
- 3.4 แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำงาน จำนวน 15 ข้อ

4. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน จำนวน 7 แผน ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เอกสารการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

4.1.2 ร่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน จำนวน 7 แผน พร้อมทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ละ 10 ข้อ รวม 70 ข้อ

4.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน พร้อมทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล รวม 3 ท่าน ดำเนินการประเมิน และปรับปรุงตามคำแนะนำ โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุดได้ 5 คะแนน มากได้ 4 คะแนน ปานกลางได้ 3 คะแนน น้อยได้ 2 คะแนน น้อยที่สุดได้ 1 คะแนน ผลการประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยแบ่งกลุ่มทำงาน โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 แปลความหมายได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน พร้อมทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอน (Try-out) กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานที่ผ่านการทดลองสอนแล้ว มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานฉบับสมบูรณ์

4.2 ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และเอกสารการสร้างข้อสอบปรนัย

4.2.2 ร่างข้อสอบปรนัยเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา จำนวน 30 ข้อ (ก่อนเรียนและหลังเรียน)

4.2.3 นำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล รวม 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม คำตอบ ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ความยากง่ายและตัวเลือก (ข้อลวง) ของคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดสัมฤทธิ์ที่ทำได้อยู่ระหว่าง 0.62-1.00 แสดงว่า ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรง

4.2.4 ปรับปรุงแบบวัดผลสัมฤทธิ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4.2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try-out) ใช้กับนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

4.2.6 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบและปรับปรุงแก้ไข

4.2.7 จัดทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาฉบับสมบูรณ์ไว้ใช้สำหรับการวิจัย

4.3 แบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียนรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำงาน มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.3.1 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานฉบับสมบูรณ์ เอกสารเกี่ยวกับการวัดเจตคติ

4.3.2 ร่างแบบวัดเจตคติตามแบบ Likert คือ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ให้ครอบคลุมขั้นตอนต่างๆ ของการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน เห็นด้วยมากให้ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลางให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน ส่วนการแปลความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103) แล้วนำ ค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับ 4.51 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ระดับ 3.51 - 4.50 หมายถึง เห็นด้วย
- ระดับ 2.51 - 3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- ระดับ 1.51 - 2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- ระดับ 1.00 - 1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ

- ระดับ 4.51 - 5.00 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนมากที่สุด
- ระดับ 3.51 - 4.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนมาก
- ระดับ 2.51 - 3.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนปานกลาง
- ระดับ 1.51 - 2.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนน้อย
- ระดับ 1.00 - 1.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนน้อยที่สุด

4.3.3 นำแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล รวม 3 ท่าน เพื่อดำเนินการประเมินและปรับปรุง ตามคำแนะนำ โดยได้ค่าความสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.72-1.00 ความเชื่อมั่นคำนวณ จากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.833

4.3.4 นำแบบวัดเจตคติที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try-out) ใช้กับนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศูนย์วัย ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนรายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เพื่อส่งให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำการประเมินต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ชี้แจงผู้เรียนเกี่ยวกับรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

5.2 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เก็บข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์

5.3 ดำเนินการสอนตามแผน เก็บข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์

5.4 เมื่อสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้วให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการเรียน เก็บข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์

5.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลไปวิเคราะห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปการทดลอง ดังนี้

6.1 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากสูตรของ Riviovelli &Hambleton (อ้างถึงใน พิสนุ พงศรี, 2550, หน้า 308-310)

6.2 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) โดยใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (อ้างถึงใน พิสนุ พงศรี, 2550, หน้า 316-318) และหาค่าดัชนีประสิทธิผล E.I. โดยใช้สูตรของ Goodman &Schneider (อ้างถึงใน ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2547, หน้า 170-171)

6.3 วิเคราะห์คะแนนจากข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), และค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (T-test Dependent)

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียนรายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

การประเมิน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{x}$	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	104	70	5,941	57.13	81.61
หลังเรียน	104	30	2,529	24.32	81.06

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.61 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.06 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2. ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้รายวิชาความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

ผลคูณของจำนวนนักศึกษา กับคะแนนเต็ม	คะแนนรวม		E.I.
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
3,120	1,558	2,529	0.6216

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6216 แสดงว่านักศึกษาดังกล่าวมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6216 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.16 เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

3. ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 3 ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน นักศึกษา	คะแนน เต็ม	$(\bar{x})$	(S.D.)	t-test	Sig. (2 tailed)
ทดสอบก่อนเรียน	104	30	14.98	2.40	-52.94	.000
ทดสอบหลังเรียน	104	30	24.32	1.66		

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้หลังเรียน ($\bar{x}$ =24.32, S.D.= 1.66) สูงกว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =14.98, S.D.= 2.40) แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของ นักศึกษารายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

4. เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้ วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 4 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

	เจตคติของนักศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ข้าพเจ้าชอบวิธีการสอนในวิชาการรู้เท่าทันฯ เพราะมีวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน	3.82	0.91	เห็นด้วย
2.	การเรียนวิชาการรู้เท่าทันฯ โดยแบ่งกลุ่มทำงานมีความน่าสนใจ ทำให้ข้าพเจ้าอยากร่วมกิจกรรม	3.67	1.02	เห็นด้วย
3.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำรายงาน การนำเสนอรายงาน และมีความพึงพอใจที่ได้นำเสนอรายงานนั้น	4.00	0.94	เห็นด้วย
4.	วิชาการรู้เท่าทันฯ ที่ต้องทำงานเป็นกลุ่มเป็นวิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียน	3.67	1.01	เห็นด้วย
5.	หลังจากที่ได้นำเสนอรายงานหน้าชั้นแล้วช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดทักษะในการพูดนำเสนอหน้าชั้นได้ดียิ่งขึ้น	4.12	0.95	เห็นด้วย

ตาราง 4 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา
โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน (ต่อ)

เจตคติของนักศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
6. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกรู้สีก่อนหน้านี้นักถึงชั่วโมงเรียนวิชาการรู้เท่าทันฯ ที่ต้องทำงานเป็นกลุ่มและนำเสนอหน้าชั้นเรียน	3.72	1.05	เห็นด้วย
7. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกรู้สีกว้างหรืออดใจถ้าต้องทำงานเป็นกลุ่มและต้องนำเสนอเป็นกลุ่มหน้าชั้นเรียน	3.74	1.01	เห็นด้วย
8. สมาชิกภายในกลุ่มของข้าพเจ้าช่วยเหลือกันทำงานเป็นอย่างดีและทำงานจนสำเร็จลุล่วง	3.77	1.07	เห็นด้วย
9. การฟังเพื่อนนำเสนอรายงานเป็นกลุ่มช่วยให้ข้าพเจ้ามีองค์ความรู้ในรายวิชามากยิ่งขึ้น	3.81	1.03	เห็นด้วย
10. การทำงานและนำเสนอเป็นกลุ่มดีกว่าการทำงานและนำเสนอแบบเดี่ยว	3.88	0.98	เห็นด้วย
11. ข้าพเจ้าชอบการทำงานและนำเสนอแบบแบ่งกลุ่มมากกว่าการฟังบรรยายจากผู้สอนอย่างเดียว	3.82	0.95	เห็นด้วย
12. การทำงานแบบแบ่งกลุ่มช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีมมากยิ่งขึ้น	3.95	0.85	เห็นด้วย
13. การทำงานเพื่อนำเสนอเป็นกลุ่มช่วยให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทำ Power point ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น	4.02	0.96	เห็นด้วย
14. เนื้อหาในการให้นักศึกษานำเสนอรายงานเป็นกลุ่มมีความเหมาะสมและเพียงพอ	3.88	0.87	เห็นด้วย
15. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชานี้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน	3.95	0.99	เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.85	0.97	มาก

จากตาราง 4 พบว่า เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D.= 0.97)

เมื่อพิจารณารายชื่อของเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลังจากที่ได้นำเสนอรายงานหน้าชั้นแล้วช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดทักษะในการพูดนำเสนอหน้าชั้นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.12$, S.D.= 0.95) รองลงมาคือการทำรายงานเพื่อนำเสนอเป็นกลุ่มช่วยให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทำ Power point ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.02$,

S.D.= 0.96) รองลงมาคือ ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำรายงาน การนำเสนอรายงาน และมีความพึงพอใจที่ได้นำเสนอรายงานนั้น ($\bar{x}$ = 4.00, S.D.= 0.94) และรองลงมามี 2 ข้อ คือ (1) การทำงานแบบแบ่งกลุ่มช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีมมากยิ่งขึ้น ($\bar{x}$ = 3.95, S.D.= 0.85) และ (2) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชานี้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน ($\bar{x}$ = 3.95, S.D.= 0.99) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมี 2 ข้อ คือ (1) การเรียนวิชาการรู้เท่าทันฯ โดยแบ่งกลุ่มทำงานมีความน่าสนใจทำให้ข้าพเจ้าอยากร่วมกิจกรรม ($\bar{x}$ = 3.67, S.D.= 1.02) และ (2) วิชาการรู้เท่าทันฯ ที่ต้องทำงานเป็นกลุ่มเป็นวิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียน ($\bar{x}$ = 3.67, S.D.= 1.01)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้อที่ 1 ที่พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.61/81.06 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา แนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ร่างแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จำนวน 7 แผน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการประเมินและนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำไปทดลองสอนกับกลุ่ม Try Out ก่อน เมื่อได้คุณภาพแล้วจึงนำไปใช้จัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบกับตลอดภาคการศึกษานี้ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนปกติทำให้ผู้วิจัยสามารถควบคุมความสนใจและพฤติกรรมของผู้เรียนได้ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้เน้นย้ำในประเด็นที่สำคัญของเนื้อหา ส่งผลให้คะแนนสอบของผู้เรียนออกมาเป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา บุญมาก, เกษรัตน์ เคยการ, และจักรพงษ์ วารี (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่ององค์ประกอบและหลักการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ด้วยสื่อโมชันกราฟิกร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แนวทางดังกล่าวมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 90.88/89.48 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยภัทร เทศแย้ม, สุดารัตน์ แผนไธสง, และจักรพงษ์ วารี (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม พบว่า แนวทางดังกล่าวมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 91.57/86.50 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

จากผลการวิจัยข้อที่ 2 ที่พบว่า นักศึกษามีค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานเพิ่มมากขึ้น โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.6216 โดยนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.16 เนื่องมาจากวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกรอบของคำอธิบายรายวิชาให้ได้มากที่สุด หลายหัวข้อผู้วิจัยได้แบ่งงานมอบหมายให้แต่ละกลุ่มไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ หลายหัวข้อนักศึกษาต้องลงไปสัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเดิม บทบาทและหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน เป็นต้น ทำให้นักศึกษาได้ข้อมูลที่หลากหลายและตรงประเด็น แล้วทำเป็นสไลด์นำมาเสนอหน้าชั้นเรียน ผู้สอนยังได้มีการสรุป

ในประเด็นที่สำคัญหลังการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม อีกทั้งได้ส่งสไลด์และเอกสารให้นักศึกษาแต่ละคนได้อ่านเพื่อเตรียมสอบด้วย จึงทำให้นักศึกษาสามารถทำข้อสอบให้มีคะแนนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนก้าวหน้าขึ้นร้อยละ 16.67 ของคะแนนสอบหลังเรียนเปรียบเทียบกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยข้อที่ 3 ที่พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มทำงาน ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการสอนซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ 2) ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อยคือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป และ 3) ขั้นประเมินผล ว่าผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด มีการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นไปในทางดี ไม่ว่าจะเป็นความกระตือรือร้นในการนำเสนอ การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมีความรับผิดชอบ มีความสนใจ มีความกล้าแสดงออก มีลักษณะของการเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นที่ต้องการจะแสดงศักยภาพของตนเอง และของกลุ่มที่หน้าชั้นเรียน ดังจะเห็นได้จากแต่ละกลุ่มมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี เช่น เอกสารรายงาน การทำสไลด์โชว์ กิจกรรมเรียกความสนใจ เกมชิงรางวัลตอบคำถาม เป็นต้น ถ้าหากกลุ่มไหนไม่พร้อมก็จะยังไม่ออกมาแนะนำเสนอหน้าชั้นเรียน สำหรับผู้ฟังตั้งใจรอดูการนำเสนอของแต่ละกลุ่มและให้ความร่วมมือในการตอบคำถามชิงรางวัล ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนค่อนข้างตื่นตัว สนุกสนานและผ่อนคลายมากกว่าการรับฟังจากอาจารย์ผู้สอนอย่างเดียว เมื่อทำการวัดประเมินผลหลังเรียนนักศึกษาจึงทำคะแนนได้ดีกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา บุญมาก, เกษรัตน์ เคยการ, และจักรพงษ์ วารี (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่ององค์ประกอบและหลักการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ด้วยสื่อโมชันกราฟิกร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการจัด การเรียนรู้ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.58 คะแนน และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.80 คะแนน ทำให้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยภัทร เทศแยม, สุดารัตน์ แผนโธสง, และจักรพงษ์ วารี (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการจัด การเรียนรู้ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.73 คะแนน และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.53 คะแนน ทำให้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยข้อที่ 4 ที่พบว่า เจตคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ในรายวิชาการรู้เท่าทัน

ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษามีความรู้สึกรู้สึกดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เพราะได้แสดงศักยภาพของตนเองต่อเพื่อน ร่วมชั้น มีความตื่นตัวเพราะต้องคิดวางแผนในด้านต่างๆ กับกลุ่มเพื่อนของตน ท่ามกลางบรรยากาศ ที่ผ่อนคลายเป็นกันเอง จึงส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา บุญมาก, เกษรัตน์ เคยการ, และจักรพงษ์ วารี (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่ององค์ประกอบ และหลักการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ด้วยสื่อโมชันกราฟิกร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการดังกล่าวอยู่ใน ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยภัทร เทศแย้ม, สุदारัตน์ แผนไธสง, และจักรพงษ์ วารี (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีดังกล่าวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนกระบวนการกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 88

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

1. ทำให้ได้รับองค์ความรู้แนวทางวิธีการในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง การสร้างข้อสอบวัดผลประเมินผล กระบวนการวิจัยต่างๆ โดยเฉพาะเทคนิค การจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอน
2. ทำให้ทราบถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม ข้อดี ข้อเสีย อุปสรรคปัญหาและแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้สอนควรมีการเสริมแรงผู้เรียนด้วยการให้กำลังใจ ให้คำชมเชย ไม่กดดัน ติดตามความคืบหน้า การทำงานของแต่ละกลุ่มและคอยให้คำปรึกษาและคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเตรียมพร้อม อาจให้แต่ละกลุ่ม ส่งสไลด์หรือชิ้นผลงานให้ตรวจทานความถูกต้องก่อนการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
2. ช่วงท้ายของการนำเสนอในแต่ละกลุ่มควรมีกิจกรรมถามตอบ เช่น เกม Kahoot Google Form เป็นต้น และมีรางวัลให้กับผู้ฟังที่ตอบถูกและมีคะแนนมากที่สุดด้วย เพื่อสร้างความสนใจและความตื่นตัวให้กับผู้ฟัง และผู้สอนควรให้คำแนะนำแนวทางการนำเสนอของแต่ละกลุ่มด้วย
3. ผู้สอนควรมีการเน้นย้ำในเนื้อหาที่ผู้เรียนจะนำไปใช้สอบบรรจุในอนาคตด้วย การให้แต่ละกลุ่ม นำเสนอเพียงผ่านๆ ผู้ฟังอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของเนื้อหานั้นๆ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการทบทวน เนื้อหาด้วย
4. การแบ่งกลุ่มในแต่ละงานควรมีความหลากหลาย เช่น ให้ผู้เรียนจับกลุ่มกันเอง ผู้สอนจับกลุ่ม ให้แบบละความสามารถ จับกลุ่มแบบจับสลากหรือการนับเลข เป็นต้น เพราะธรรมชาติผู้เรียนที่เรียนเก่ง และมีความรับผิดชอบสูงมักจะไปรวมตัวแบบกระจุกกัน

5. ผู้สอนควรเน้นย้ำให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกคน ตามความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจของตนเอง หัวหน้ากลุ่มควรแบ่งงานให้สมาชิกทำอย่างยุติธรรม มีการสลับปรับเปลี่ยนการเป็นผู้นำและผู้ตาม ผู้สอนควรจัดเวลาให้แต่ละกลุ่มได้ประชุมปรึกษากันหรือได้ช่วยเหลือกันทำงาน จะไม่มีการตำหนิซึ่งกันและกัน เวลารับเสนอชิ้นงานผู้เรียนทุกคนควรมีส่วนร่วม ไม่มากก็น้อย

6. หากแต่ละกลุ่มทำผลงานออกมาได้ดีสมควรแก่การเผยแพร่ในวงกว้าง ผู้สอนอาจมอบหมายให้แต่ละกลุ่มติดต่อทำเป็นคลิปวิดีโอให้ผู้สอนตรวจทานแนะนำแก้ไขแล้วนำเสนอทางสื่อโซเชียลมีเดียต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาต่างๆ ระหว่างวิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานกับวิธีการสอนแบบอื่น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำงานระหว่างกลุ่มที่มีนักศึกษาสาขาวิชาเดียวกันกับกลุ่มที่มีนักศึกษาต่างสาขาวิชา ว่าให้ผลการเรียนรู้ต่างกันหรือไม่

3. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำงานว่ามีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการเรียนรู้ในเนื้อหาของรายวิชาที่ทำวิจัยหรือไม่ อย่างไร เช่น การร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้ดีขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชวีกา กลิ่นจันทร์. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของบลูม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ชัยภัทร เทศรัมย์, สุภารัตน์ แผนไธสง, และจักรพงษ์ วารี. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 1(2), 1-16.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2547). การออกแบบและการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรงค์ กาญจนะ. (2540). เทคนิคและทักษะการสอนเบื้องต้น. สงขลา: โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- นันทวรรณ แก้วโชติ. (2566). วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม (Committee Work Method). สืบค้น เมษายน 26, 2566, จาก <http://064winitakaeokham.blogspot.com/>.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.
- พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- พิสนุ พองศรี. (2550). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: บริษัทพรอพเพอร์ตี้พริ้นท์ จำกัด.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินต์ติ้ง.
- มุกดาภิ ศิริพงษ์เพริศ. (2561). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อนัญญา บุญมาก, เกษรัตน์ เคยการ, และจักรพงษ์ วารี. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่ององค์ประกอบและหลักการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ ด้วยสื่อโมชันกราฟิกร่วมกับวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 1(2), 17-33.
- อุบลศรี อุบลสวัสดิ์. (2561). รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- Seemalanon1212, นามแฝง. (2013). ทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม. สืบค้น เมษายน 27, 2566, จาก <https://shorturl.asia/BpsjF>.

A Study of the spreading Characteristics of Bao Qingtian's Stories in Thailand¹

Li Xuezhi

Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

First Author: lixuezhi2004@hotmail.com

Kanokporn Numtong

Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: Kanokporn.n@ku.th

Chatuwit Keawsuwan

Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: chatu_wits@ku.th

Received: February 6, 2023 Revised: February 28, 2023 Accepted: March 1, 2023

Abstract

This paper mainly uses the method of documentary analysis, by compiling, collating and analyzing the literatures and academic articles related to Bao Qingtian's stories in Chinese and Thai, and sorting out and categorizing the spreading process and ways of Bao Qingtian's stories of in Thailand , in order to study the spreading characteristics of Bao Qingtian's stories from ancient to today in Thailand. The study found that the spreading of Bao Qingtian in Thailand has the following characteristics: Firstly, It is a spreading process from word – of - mouth to text, then to film and television, and finally to network; Secondly, it is a spreading process from unconscious to conscious; Furthermore, it is a spreading process that from Chinese dialect to Thai language; Fourthly, it is a spreading process from people to upper class and then back to people; Fifthly, the audiences of Bao Qingtian's stories in Thailand have gradually expanded from the Chinese community

¹ This Article Is a Part of Thesis Studying Entitled “Studies on the History of the Spreading and the Influence of Bao Qingtian's Stories in Thailand ” in Doctor of Philosophy in Eastern Languages, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University. Asst. Prof. Dr. Kanokporn Numthong is the principal advisor and Asst. Prof. Dr. Chatuwit Keawsuwan is the co-advisor.

in Thailand to the Thai community; Lastly, the translators of Bao Qingtian's stories have gradually changed from the Chinese who are proficient in Thai to the Thais who are proficient in Chinese. This study can provide a deeper understanding and insight into the process of the spreading and reception of the Bao Qingtian's stories in Thailand; it can also provide a new perspective and reference for studies on the spreading of other Chinese literary works in Thailand.

Keywords: The Stories of Bao Qingtian, Characteristics of Spreading, Thailand

包青天故事在泰国传播的特点研究**

Li Xuezhi

Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

First Author: lixuezhi2004@hotmail.com

Kanokporn Numtong

Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: Kanokporn.n@ku.th

Chatuwit Keawsuwan

Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: chatu_wits@ku.th

文章收到日期: 2023年2月6日 修订日期: 2023年2月28日 发表回复: 2023年3月1日

摘要

本文主要运用文献分析法,通过对包青天故事相关文献及学术文章的收集、整理和分析,以及对包青天故事在泰国传播途径的梳理和归类,从而对包青天故事在泰国从古至今传播过程中表现出的整体特点进行研究。研究发现,包青天故事在泰国传播有以下特点:首先,是从口头传播到文本传播,到影视传播,再到网络传播的过程;其次,是从无意识传播到有意识传播的过程;再者,是从中文传播到泰文传播过程;其四,是从民间传播到上层社会传播,再回到民间的过程;其五,包青天故事的受众是从泰国华人华侨群体逐渐扩大到泰国人群体的;最后,包青天故事译者是从华人华侨过渡为精通中文的泰国人的。对包青天故事在泰国传播特点的研究,有利于人们更深入了解包青天故事在泰国的传播和接受状况;也能为研究其他中国文学作品在泰国传播提供新的角度和借鉴。

关键词: 包青天故事, 传播特点, 泰国

**本文是泰国农业大学人文学院东方语言系文学博士研究生学位论文《包青天故事在泰国传播及影响研究》组成部分,主导师是吴琼副教授;副导师是顾雄伟副教授。

引言

包拯，字希仁，是北宋庐州合肥人。包青天在中国历史上的影响并不算大，但在中国戏曲、小说等文学作品，以及影视剧中却有着广泛而深远的影响。千百年来，包青天不断被神化，最终成为了公正廉明的清官代表，成为了铁面无私的化身，因此也被誉为“包青天”。

包青天故事传播到泰国，具体时间已不可考。有确切资料显示，在曼谷王朝四世王时期，包青天故事便已在泰国传播。因为四世王时期所翻译的中国文学作品《万花楼》、《五虎平西》、《五虎平南》中便有包青天这一角色。此后，包青天影视剧在泰国播出，并形成了收视热潮，使得包青天成为了在泰国最知名的一位中国历史人物，可以说达到了家喻户晓的程度。

由于包青天故事在中泰民间的广泛传播和流行，使得包青天及其故事也成为中泰学者争相研究的热点。在中国，关于包青天及其故事的研究，主要集中在四个方面，其一，是对包青天故事源流的考证研究；其二，是对包青天与清官文化的研究；其三，是对包青天公案小说及包公戏的研究；其四，是对包青天对现代社会法治建设的影响研究。

泰国学者对包青天的研究主要集中在以下四个方面。一，对包青天故事及影视剧中所蕴含的价值观的研究，主要包括对其中所蕴含的政治价值观、佛教价值观以及对泰国青少年价值观的影响等方面进行的研究；二，对中文版《包公案》或《包龙图公案》与泰文版本《包龙图公案》进行对比研究；三，对泰文版《包龙图公案》翻译方法进行的研究；四，对泰文版“包青天”电视剧对泰国社会影响进行的研究。

综上所述可知，虽然目前中泰两国学者对包青天及其故事的研究数量可观，但对包青天在泰国传播过程、传播模式的研究，特别是对包青天在泰国传播的特点还缺少研究。故此，本文主要以跨文化传播为理论依据对包青天故事从初传泰国，到如今传遍泰国，成为泰国人皆知的人物的整个过程中，所表现出的传播特点进行研究总结，研究发现，包青天故事在泰国的传播特点，除了具有中国文学在泰国传播的普遍特点之外，还具有其独特的传播特点。希望通过本文的研究能够使人们对包青天在泰国的传播有更深入的了解和认识；也希望能够为未来研究其他中国文学作品在泰国传播起到抛砖引玉和借鉴的作用。

研究目的

本文主要从宏观角度研究包青天故事在泰国从古至今的传播过程中所表现出的整体传播特点

研究方法

本文主要采用文献梳理和分析的方法，通过对中国知网（CNKI）、泰国 THAJO 和 THAILIS 等文献数据库中有关包青天故事的中泰文文献及学术文章进行汇集、整理和分析，以及对包青天故事在泰国从古至今的传播过程和传播方式进行梳理和总结，从而归纳出包青天故事在泰国从古至今传播过程中所表现出的传播特点。

文献综述

通过对中国知网（CNKI）、泰国 THAJO、THAILIS 以及 Google Scholar 等数据库的搜索和整理发现，目前关于包青天故事在泰国传播特点的研究还是空白。

在中国，对包青天的研究主要集中在四个方面。1) 是对包青天故事及崇拜源流的考证研究；如 He (2018) 对包公崇拜在中国民间的演变进行了研究，包拯在其生前便因为人刚正，从政清廉，处事公正而享有盛誉，到了宋元时期，统治阶层、文人墨客以及平民百姓都对包拯极力进行美化，为包拯崇拜的产生奠定基础。至明清以及民国时期，对包拯进一步进行神化，包拯从人变成了神，包拯崇拜也达到了登峰造极的地步，新中国以后，包拯开始回归到“人性化”，对包拯的崇拜也趋于理性化和客观化，且更趋于注重包拯重法治，轻人治和公平正义的精神。2) 是对包青天与清官文化的研究；Yang (2019, pp. 39-42) 在文章《从“包拯”到“包青天”——兼论中国古代的“清官”文化》中，论述了包拯作为清官所具有的特点，同时深入分析了中国清官文化形成的深层次原因。作者指出包拯是一位廉洁刚肃，不畏权贵，强势谏诤，明察秋毫，洞察细微的杰出官吏，是中国清官的典型代表，而包拯清官形象的最终形成是在元明清时期，原因是在元明清时期政治黑暗、吏治腐败的背景下，广大民众呼吁司法公正的心理需求。清官形象，除了能够安慰底层民众之外，还是皇权维护统治，粉饰太平的工具，是统治者的遮羞布。戏剧中包拯的清官形象是与儒家忠恕、仁义思想背道而驰的，但现实中的包拯是一个深受儒家思想影响，却为官清廉、刚正的能吏。如今我们应该摒弃清官文化中封建和不近人情的一面，尽可能发扬清官身上清正、廉明、正直、守法的品质。3) 是对包青天公案小说及包公戏的研究；Chen (2009) 对元明清杂剧、传奇及近代京剧中有关包公戏进行研究，不但考证了尚存和佚失的元明清时期的包公戏剧目，而且对元明清及近代包公戏中的包公形象，戏曲的结构特点，语言特色等进行了详细研究分析。包公在不同时期，其形象是既有相似的地方，又在继承的基础上有所发展，可以说，包公是一个复合而又独具特色的被神化，但又具有人性的清官形象。4) 是对包青天对现代社会法治建设影响的研究。Tao, &Zhang (2021, pp. 56-60) 在《论包拯的吏治思想及其当代启示》一文中，从选拔官吏、任用人才

和惩治贪腐三方面，总结了包拯的吏治思想。包拯一直秉持着选拔官员要公平公正；任用人才要以德为主，任人唯贤；对于贪腐管理，要严惩不贷，弹劾直谏。包拯的这种吏治思想，对于当代公务员选拔、培训提供了借鉴，也为新时代反腐斗争，为提高政府拒腐防变和抵御风险的能力提供了参考。

泰国人用中文研究包青天故事在泰国传播的文章仅发现两篇，均为泰国在华留学生所做。Wang (2019, pp. 91-92) 在《“包公”文本在泰国的传播简介》一文中介绍了包公文本传入泰国的途径主要是留学生带回，朝廷赐赠和书籍贸易三种。最早在泰国传播的包公文本是曼谷王朝四世王时期翻译的《万花楼》、《五虎平西》和《虎平南》。五世王时期，《包龙图公案》被译为泰文，并在泰国广泛流传。1976年后，泰国出现武侠热，有关包青天的文学作品如雨后春笋在泰国出现。译者也由最初的华人华侨转变为精通中文的泰国人。Song (2021, pp. 622-628) 发表了《2000-2020年间包公故事在当代泰国的新口传》，研究发现，中国文学在泰国口传流行于泰华家庭；而2000年后，包青天故事在泰国的口传模式已经变为以网络传播为主，并出现了在网络中发表评论、改编成泰国本土俚语等口头传播模式。

在泰国，对包青天故事的研究主要集中在四个方面。其一，对包青天故事及影视剧所蕴含的价值观的研究，主要包括对其中所蕴含的政治价值观、佛教价值观以及对泰国青少年价值观的影响等方面的研究；Jantrat (2016) 研究发现，自1995至2016年间，泰国电视三台所播放的电视剧“包青天”蕴含着诸多积极的价值观以及政治性价值观，包青天电视剧不仅展现出了包青天以法律为基础公平正义观，以及坚持以道德和品德为基础的判断对错的价值观，此外还显示出法律的执行不应以民族、种族、宗教信仰、贫穷富有以及阶级等状况进行选择执行，而应该遵循人人平等，公平公正的原则。此外，研究者还总结了包青天电视剧展示出的包青天在审案判案中所坚持的六项原则，即以法律为依据，以道德为准绳，以符合事实，公开透明为基础，以民众参与为辅助，以认真负责为原则，以效率和效果为目的，这六项原则，对当今泰国的政治统治和国家管理都有很好的借鉴作用。Mahissaro, & Namsena (2020, pp. 238-245) 从佛教的角度对包青天故事所体现的价值观进行了研究，研究发现，包青天所秉持的公平公正的价值观与佛教所说的五大法则的价值观相符合，特别是行为法则，另外，包青天公平公正价值观产生的道德基础是佛教的四不行处行的价值观，即贪不行处行、嗔不行处行、痴不行处行、怖不行处行。其二是对中文版《包公案》与泰文版本《包龙图公案》进行对比研究；Pan (2016) 对中文版《包龙图公案》和泰文版《包龙图公案》进行对比研究发现，中泰文两个版本的《包龙图公案》在故事情节以及对民间生活方式的反映方面具有一致性，中泰两种版本的《包龙图公案》对古代中国社会审案的程序，百姓的生活

方式、宗教信仰、崇尚的道德品质，古代妇女的地位以及古代社会的问题都有所反应，此外，两种版本的《包龙图公案》也有细微的差别，比如故事内容、矛盾、情节、判决结果、背景以及会话方面都有差异。其三是对泰文版《包龙图公案》翻译方法进行了研究；Navakasathitwong (2013) 在《〈包公案〉泰译本分析研究》中对泰文版《包龙图公案》的翻译方法进行了详细的分析研究，泰文版《包龙图公案》对于中国特有的事物和文化等采用了归化翻译，而对于泰国人能够理解的事物和文化则采用了异化的翻译方法，此外，泰文版《包龙图公案》还删除了一些中文版本中的内容，同时在某些部分，译者有增加了有助于泰国人理解的内容。在某些故事结尾，译者还增添了对该故事的评论和看法。其四是对泰文版“包青天”电视剧对泰国社会影响的研究。Wathanakom (1998) 通过问卷调查的方法研究了1995年泰国电视三台播出的“包青天”电视剧对曼谷地区观众的影响。研究发现，包青天电视剧所展现的价值观对曼谷地区的观众的影响处于中等水平；曼谷地区的观众从该电视剧中所学习到的最主要的价值观就是知恩图报；此外，曼谷地区的观众认为包青天电视剧对现实社会的反应程度也处于中等水平。并且观众对包青天电视剧所反映的社会价值观，所体现的中国文化，对现实社会的反映程度等方面的感知，因观众的性别和民族不同而有所差异。

综上所述，虽然包青天故事、文学作品及影视剧作品一直都有众多中泰国学者予以关注和研究，但中泰两国学者对包青天故事在泰国传播的关注和研究相对较少。特别是对包青天故事在泰国的传播特点的研究还处于空白。因此，对于包青天故事在泰国的传播特点的研究，既填补了对于包青天在泰国传播研究的空白，同时，也为更深入了解包青天在泰国的流传奠定了基础，并且为未来研究中国文学在泰国传播及其特点提供了参考和借鉴。

研究结果

从目前现有的史料看，能明确证明包青天传入泰国时间的是曼谷王朝四世王时期翻译的三部中国文学作品，即《万花楼》、《五虎平西》和《五虎平南》，这三部文学作品中都有包青天这一角色。这是现有官方资料中有关包青天故事在泰国流传的最早时间。若由此推算，包青天故事在泰国传播已有一百多年历史。

而从人的迁移与文化传播的关系，以及华人移民史的角度分析，包青天故事最初应是随早期中国移民传入泰国的。因为人是文化的载体，文化的交流与传播，是通过人与人的接触和交流来实现的。人的迁移不仅带去了行李、物品和技术，也带去了文化、艺术、思想、习俗和信仰。所以，人的迁移是一种综合性的传播方式。(Zhao, 2012, pp. 43-56) 而中国人又是一个对自己信奉的文化绝对坚定的族群。不论是风俗习惯，还是文化艺术，只要是先祖传承下来的，

中国人都会坚定地继承，不论走到哪里，都会将自己的文化艺术以及风俗习惯一并带过去。所以，在早期华人移民到泰国的同时，也带来了自己的文化艺术、风俗习惯、生活方式和宗教信仰。正如黄汉坤 (สุรสิทธิ์ อมรรณวิศักดิ์) (Huang, 2007, p.9) 所说“中华文化像泰国的传播，是通过多种途径进行的，其中华人华侨扮演者重要角色。”。因此说，包青天故事也就有可能随着这些华人移民传入了泰国。

包青天故事最初应是以中国戏曲的方式传入泰国的，但具体传入时间已不可考，通过对现有文献的梳理和分析，笔者推测，可能在阿育陀耶王朝晚期至吞武里王朝时期传入泰国的。因为这一时期，中国戏曲在泰国已经非常繁盛若如此推算，包青天故事在泰国传播已经有两三百年的历史了。而包青天故事在泰国悠久的传播历程中也表现出了独特的传播特点，具体如下。

1. 包青天故事在经历了从口头传播到文本传播，到影视传播，再到网络传播的过程。

包青天故事在泰国传播的初期，主要以口头传播方式进行的。口头传播即口耳相传，利用口头讲述在人群中传播，最常见的形式是“讲故事”(Jin, 2018, p.58) 除此之外，还有评书、戏曲等均属于口头传播类型。

首先中国地方戏是包青天故事在泰国初期传播的主要方式。最早传入泰国的戏曲是西秦戏和外江戏。其中西秦戏经常演的包公戏有《秦香莲》、《陈仕美休妻》、《王宝童会包公》等。外江戏经常演出的包公戏有《打銮驾》、《包公放粮复旨》等。此外，泰国潮剧名家马铁成先生也曾在泰国表演过外江戏《包公铡陈世美》。

在曼谷王朝二世王和三世王期间，老正字戏、老白字戏和潮州戏的前身白字戏也传入泰国。这几种戏曲，一直到曼谷王朝五世王时期还非常受欢迎，特别是受到华人群体的喜爱。笔者通过收集整理文献发现，老白字戏经常演出的包公戏有《包公审白面虎》、《陈仕美休妻》。白字戏经常演出的包公戏有《秦香莲·铡美》、《三对面》、《包公会李后》、《包公解怨》和《包公锁诰命》。

此外，潮州戏也随着中国移民进入泰国。由于泰国潮州人是中国移民中人数最多的群体，到曼谷王朝五世王时期，潮州戏便进入了鼎盛阶段，也成为在泰国受众最多的中国戏曲。因此，潮州戏在泰国传播和影响非常广泛。在 20 世纪五六十年代，在泰国唐人街附近还一直有四五家潮州戏班搭台唱戏，他们经常演出的剧目主要是三国戏和包公戏 (Wanna, 2018, p.199)。由此可知，潮州戏也是包公故事在泰国传播的最主要媒介之一。潮州戏出名的包公剧目非常多，如以前中一枝香戏班出名的剧目是长连戏《七侠五义》，还有长连戏《包公出世》等都曾在泰国演出，并大受欢迎。据笔者统计，目前在泰国还有演出

的包公戏剧目有 17 种之多。如《包公展鲁斋郎》、《包公斩四马龙》、《韩琦杀庙》、《狸猫换太子》、《包公赔情》、《包公斩曹国舅》、《包公错判狄龙案》等等。甚至在 2017 年的曼谷王朝九世王的葬礼上，潮州戏演员们还演出了包公戏。

除潮州戏外，粤剧和琼剧也是在泰国传播包青天故事的主要戏曲之一。直到现在还时有演出包公戏剧目。据笔者收集资料发现，广东粤剧经常演出的包公戏经典剧目是《包公怒铡陈世美》；琼剧经常演出的包公戏经典剧目有《包公辞朝》、《秦香莲》等。

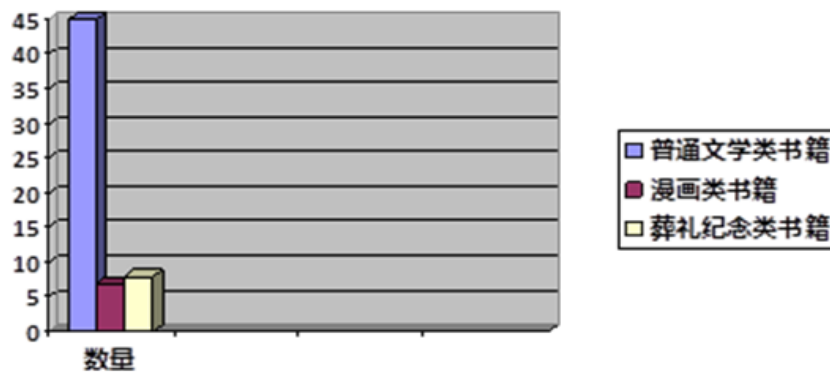
潮州走唱和潮州铁枝木偶戏也对包青天故事在泰国的传播有重要作用。至晚在曼谷王朝三世王时期，潮州走唱已在泰国繁盛起来。到 20 世纪 40 年代，泰国各地的走唱班已有 100 多个 (Lin, &Wu, 2015, p.424)。在 2021 年，泰国的潮州走唱班还演出过《包公赔情》剧目，此外，据笔者收集整理发现，潮州走唱经常演出的剧目还有《包公会李后》和《秦香莲与陈世美》等。潮州铁枝木偶戏也是随着早期潮州移民传入泰国的。2021 年“玉梨木偶剧团”演出了包公剧目《包公铡包勉》。

除了戏曲之外，评书也是包青天故事在泰国早期传播的方式之一。评书，在福建、广东地区称为“讲古”，也是随着早期潮州移民传到泰国。但泰国关于讲古的记载资料非常少。仅在泰国作家雅可 (ยาขอบ) 其所著的《卖艺乞丐版〈三国〉》前言中有提到“讲古”这种传播形式。直到曼谷王朝六世王时期，讲古在华人社区还十分盛行 (Jin, 2018, p.59)。如今这种传播形式在泰国已经灭迹。讲古者除经常讲《三国演义》、《水浒传》、《封神》之外，《三侠五义》、《七侠五义》、《万花楼》和《包公案》等也是经常讲述的内容。

另外，包青天故事还以家庭成员间或村民间“讲故事”的形式在泰国传播。据《包文拯传说》(ตำนานเป่าปุ้นจิ้น) 一书“前言”讲：“尽管我是一个非常爱好读书的人，但我所知道的包青天故事却不是从书本中获得的，而是从村民口口相传的讲述中获得的。第一给我讲包青天故事的人是我的姨母。‘长嫂如母’是她给我讲的第一个故事，这也让当时只有 7 岁的我决定要一直跟着她生活，甚至管她叫‘大妈’，而管生我的母亲叫‘小妈’。自那以后，我有机会可以每天听‘大妈’讲包青天的故事了。……在村民间口耳相传的包青天故事要比历史书上记载的丰富多彩好几倍。且由于包青天符合人们心目中理想的清官形象，这使得包青天好像成了这些村民中的一名成员。经常被人说起。” (Ruangchai, &Li, 1990, pp. 4-5)。

其次，口头传播方兴未艾之时，在中国古典文学热潮的影响下，有关包青天故事的文学作品也被翻译成了泰文。曼谷王朝四世王时期翻译了《万花楼》、《五虎平西》和《五虎平南》。曼谷王朝五世王时期，《包龙图公案》(นายหยอง

แปล, เทียนวรรณ เรียบเรียง) 也被翻译成了泰文, 并成为了最经典版本。此后, “由于台湾电视连续剧《包青天》的传入, 也带动了侠义公案小说《龙图公案》热” (Huang, 2007, p.116)。越来越多有关包青天故事的书籍在泰国被翻译出版。据笔者统计, 有关包青天故事的泰文书籍, 大致分为三类, 一类为普通文学类书籍 (45 种); 一类为漫画类书籍 (7 种); 一类为葬礼纪念类书籍 (8 种)。详情见下图:

图一：泰国出版的有关包青天故事的图书数量统计 来源：笔者自制 (2023)

通过图一可以看出, 有关包青天故事的普通文学类书籍出版数量要远远高于漫画类书籍以及葬礼纪念类书籍。也说明, 普通文学类书籍是纸质媒介中包青天故事在泰国传播的主要途径。而与包青天故事相关的漫画类书籍, 在研究者收集的资料范围内只发现有 8 册, 多是在 1997 年以后至 2012 年之间出版的, 据研究者分析, 由于包青天故事以刑侦断案类故事为主, 而且案件内容多以奸情、谋杀、偷盗等等为主, 并不太适合儿童阅读, 所以包青天故事漫画类书籍数量较少, 而出版的漫画书籍也很少设计奸情、谋杀等故事情节, 多以表现包青天的公正清廉为主。葬礼类书籍在数量上只比漫画类书籍多出一册, 且多是上个世纪七八十年代之前出版的, 可能由于研究者收集的资料范围的限制, 在研究者收集的资料中, 21 世纪出版的与包青天故事有关的葬礼类书籍几乎没有。据研究者分析, 葬礼类书籍本身就是小众印刷品, 且并不是公开出售的, 所以, 数量相对较少, 且出版时间多是集中在上个世纪六十年到八十年代, 可能是由于受到乃勇翻译, 天湾编辑的泰文版《包龙图公案》以及 1976 年仪铭版《包青天》电视剧在泰国的影响所致。

再者是影视剧对包公故事的传播。1976 年仪铭版《包青天》电视剧在泰国电视三台播出后, 在泰国掀起了“包青天热”。当时泰国一款洗衣粉直接用仪铭版包青天形象作为产品标识, 并将产品命名为“เป่าปั้นจิ้น”。其实, 有关包青天的影视作品, 早在 20 世纪 60 年初便传入了泰国, 当时传入的并非电视剧, 而是从香港传入的潮语电影。当时比较受欢迎的潮语电影主要有《萧端蒙一板

打死江西王》《包公会李太后》等等 (Wanna, 2018, p.199)。此外，20 世纪 60 年代还有一部与包青天有关的潮语电影《宋宫秘史》在泰国也颇受欢迎。之后，1995 年金超群版《包青天》在泰国播出，将“包青天热”再次推向顶峰，使包青天成了泰国妇孺皆知的人物。可以说，影视剧是包青天故事在泰国传播最广泛和最有效的媒介。笔者对上个世纪 70 年代以来，包青天电视剧在泰国播出情况进行统计如下：

表 1：泰国各电视台播出过的包青天相关电视剧统计表

序号	电视剧版本	播出年份	电视台
1	1974 年版《包青天》	佛历 2517 年	泰国电视三台
2	1993 年版《包青天》	佛历 2538 年	泰国电视三台
3	1993 年版《包青天》	佛历 2539 年	泰国电视三台
4	1993 年版《包青天》	佛历 2549 年	泰国电视三台
5	1993 年版《包青天》	佛历 2550 年	泰国电视三台
6	1993 年版《包青天》	佛历 2554 年	泰国电视三台
7	1993 年版《包青天》	佛历 2558 年	泰国电视三台
8	1993 年版《包青天》	佛历 2560 年	泰国电视三台
9	1993 年版《包青天》	佛历 2563 年	泰国电视新十八台
10	1993 年版《包青天》	佛历 2564 年	泰国电视三台
11	2000 年版《包青天》	佛历 2562 年	泰国电视十三台
12	2008 年版《包青天》	佛历 2551 年	泰国电视九台
13	2008 年版《包青天》	佛历 2552 年	泰国电视九台
14	2008 年版《包青天》	佛历 2558 年	Thairath 电视台
15	2008 年版《包青天》	佛历 2563 年	泰国电视九台
16	2008 年版《包青天》	佛历 2564 年	泰国电视九台
17	2010 年版《七侠五义》	佛历 2561 年	电视三台家庭频道
18	2010 年版《七侠五义》	佛历 2561 年	泰国电视十三台
19	2011 年版《包青天》	佛历 2561 年	泰国电视三天
20	2018 年版《包青天》	佛历 2561 年	True 4 U 电视台

通过上表可以，在泰国播出的与包青天故事有关的电视剧有 8 个版本之多，播出的电视台主要以泰国电视三台和泰国电视九台为主。而 1993 版和 2008 版《包青天》电视剧在泰国播出的次数相对较多，特别是 1993 版《包青天》播出

次数是最多的。且从表中可以看出，每次重播《包青天》电视剧的年份与泰国发生政治危机的年份比较一致，简单举一例子，比如 2549 年泰国发生政变，2550 年泰国政治也不稳定，而 2554 年泰国又发生政治危机，2563 年以及 2564 年泰国民众的反政府的游行示威活动时有发生。由此可见，《包青天》电视剧的播出似乎已经成为电视台间接对泰国政治表达立场和观点的一种方式途径。

最后，在现今，网络也是包青天故事的主要传播途径之一。网络的兴起和普及，特别是智能手机普及之后，人们上网已成为寻常之事。人们在网络上阅读书籍、听歌或看电视剧也越来越便捷。尤其是 YouTube、爱奇艺、优酷、哔哩哔哩等视频网站的兴起和流行，人人都可以很方便地在网上搜寻自己感兴趣的视频或影视剧。而与包青天相关的文章、论文、书籍、故事、歌曲、戏曲、影视剧、个人评论以及其他形式的内容，网络上也应有尽有。不论是懂中文的泰国人，还是不懂中文的泰国人，在网络上都可以找到符合自己需要的有关包青天的内容。可以说，网络是包青天故事在泰国传播的综合性媒体。但其传播效果却要依赖于受众的主动性，因为受众在接受过程中具有了更多的选择性、自主性和能动性。

2. 从无意识传播到有意识传播

包青天故事在泰国初期的传播是属于无意识传播。无意识传播是指传播者没有意识到的状态下，或主要传播目的之外附加发生的传播活动 (Lumer, 2019, p.3)。包青天故事在泰国初期的传播形式主要是上面提过的中国戏曲、评书以及家庭成员间或村民间口耳相传的“讲故事”。

而中国早期移民将中国各类地方戏曲传入泰国的主要目的有三方面。一是戏曲演员因各种原因被迫随着移民潮来泰国讨生活而将戏曲带入泰国。二是在泰国的早期中国移民为了娱乐的目的而将戏曲带入泰国。三是为了在泰国继续传承故乡的风俗习惯，主要是演“酬神戏”而将戏曲带入泰国。不论哪一种目的，中国戏曲将包公故事传入泰国，并在泰国进行传播，只是在泰中国移民将戏曲传入泰国的附加产品。在泰中国移民并没有专门或特意来讲包公戏引入泰国。

同样，评书传入泰国，对于说书者也是为了谋生，而对于听众来说，主要时为了娱乐。所以，说书者讲说与包公有关的内容，主要目的也是为了吸引听众，满足听众的娱乐需求，同时，能够赚取钱财，满足说书者的生活需要。

家庭成员间或村民间讲故事主要有两种目的。首先通过包青天故事教育子女；其次是娱乐消遣。包青天在文学和影视作品最初被翻译泰文的主要目的也是娱乐消遣为主，而且是受到当时中国古典文学和以《射雕英雄传》为代表的中国武侠小说和武侠电视剧在泰国出现的流行热潮影响下翻译的。如王惜美所说，早期的“包公”如《万花楼》、《五虎平西》、《五虎平南》等泰译本翻

译成泰语后，由精通泰文的泰国人编辑、润色最终成稿，然后献给当时的国王阅读欣赏。主要目的是为供朝野娱乐。(Wang, 2019, p.91)

由此可知，无论是戏曲、讲古、民间讲故事，还是包公文学被泰译，早期都是以娱乐消遣为主，或是讨生活为主，所以传播包青天故事只是无意识中产生的附加结果。

但到曼谷王朝五世王时期，包青天故事在泰国的传播则从无意识转变为了有意识传播，或者叫故意为之的传播。有意识传播主要从这些作品的翻译者或组织翻译的人的角度讲的。包青天文学作品，特别是五世王时期由乃勇 (นายหยอง) 翻译的《包龙图公案》是为了满足特定需求而专门翻译的。

当时（曼谷王朝五世王时期 - 作者）泰国的法庭比较混乱，似乎每一个部门都有自己的法庭，是审判过程很缓慢，再加上当时外国人拥有治外法权，刑法不被外国人所接受，这对泰国的管理权造成一定的压力。因而国王决定要加紧改良泰国的法庭。便成立了司法部，并任命銓杜仁塔玛散 (หลวงดำรงธรรมสาร) 担任代理部长。他担任司法部长期间，正值中国古典小说在泰国流行的时期，《包公案》作为中国古典小说，又是跟司法有关的故事，也就吸引了銓杜仁塔玛散的关注，他觉得这部书的内容非常值得关注，便雇佣乃勇翻译成泰语 (Navakasathitwong, 2013, p.22)。因此，《包龙图公案》被翻译泰语版是有意识的、专门进行的翻译活动。

此后，由于台湾电视连续剧的影响，很多人都开始有意识地专门翻译或者编辑整理有关包青天故事的书籍，并印刷出版。甚至前面提到的葬礼纪念类的包青天故事书籍的印刷，也是在“包青天热”的影响下，有意为之的。

甚至 1993 年版电视剧《包青天》被翻译成泰语在泰国电视三台播出，也是译者有意识专门进行翻译的。据笔者分析原因有二，其一，1993 版《包青天》在台湾播出后收视率非常高，同时在其他国家或地区也产生了收视热潮。其二，1974 版电视剧《包青天》于 1976 年在泰国上映后，非常受泰国人喜爱，且产生了非常广泛而深远的影响。基于以上原因，译者便将 1993 版的电视剧《包青天》后便专门翻译成了泰语。所以也是一种有意识的翻译行为。

综上所述，包青天在泰国传播是经历了从无意识传播到有意识传播的过程。

3. 从汉语传播到泰语传播

首先，泰国的中国戏曲从汉语方言演出发展成了泰语演出。

包青天故事在泰国传播初期，主要以口传方式，如中国戏曲、讲古、讲故事等在泰国传播。而这些口传方式主要是以汉语方言进行的。由于泰国的中国戏曲主要受众是华人群体，所以演出语言都是本族群方言。潮州戏使用潮州话；粤剧用粤语；琼剧用海南方言。对于泰国的讲古，由于泰国华人以闽粤地

区为主，因此泰国说书形式也带有闽粤地方特色，一般也用本地方言对小说或民间故事进行再创作和表演 (Jin, 2018, p.59)。

后来，中国戏曲为了扩大受众群体，吸引泰国人观看，便开始用泰语进行表演。如泰国学者陈明泉 (สมชัย กวางทองพานิชย์) (Somchai, 2021) 所说，在大约公元 1967 年到 1969 年时，潮州戏在泰国还十分受欢迎，而且越来越多的泰国人也开始关注和喜欢看潮州戏，特别是在神庙中进行的“酬神戏”表演，很多泰国人也会赶来观看，但由于多数泰国人听不懂潮州话，所以并不明白戏曲演员在唱什么。为了让泰国人更容易明白演唱的内容，有些潮剧团便在傍晚表演武戏的时候，在舞台旁边加上了泰语解说。但后来随潮州戏观众的减少，在深夜演文戏的时候，也在舞台旁加上了解说，以吸引泰国人来观看。

在此基础上，20 世纪 80 年代，在泰国戏剧家庄美隆的努力之下，发展出了专门用泰语演唱的泰语潮剧。此后，泰国的其他中国戏曲也纷纷效仿，改成使用泰语演唱。另外，泰国法政大学学生创立的“法政戏曲 (จิ๋วธรรมศาสตร์)”，不但用泰语进行表演，还将包青天的形象和故事情节融入表演中，以讽喻当下的政治问题。

其次，书籍也从中文版发展成了泰文版。中文版书籍也曾在泰国流传。据黄汉坤 (Huang, 2007, p.22) 整理发现，泰国曼谷（塔瓦苏吉）国家图书馆，现仍藏有不少汉文线装书籍。其中与包青天故事相关的有《图像说宋万花楼演义》、《增像五虎平西演义》、《增像五虎平南演义》。另外，通过前面关于奎杜仁塔玛散翻译《包公案》的过程可知，奎杜仁塔玛散包括翻译者乃勇应该是看过中文版的《包公案》的。这说明在以前泰国确有关于包青天故事的中文书籍流传。“当时泰国流传的中文书籍的读者基本上还是广大华人”。(Jin, 2018, p.51)。

另外，对于翻译语言来讲，除了由泰国法政大学中文系学生翻译，林运熙 (ถาวร ลิกโกศล) 和林志宏 (ปกรณณ์ ลิ้มปณฺสรณ์) 编辑，并于 1995 年出版的《完整版包文拯》在翻译地名、人名、节日、官职或其他专有名词时使用汉语普通话进行音译外，其他版本包青天书籍在翻译在翻译这类专有名词时，均使用福建方言或潮州方言进行音译。如乃勇翻译，天湾编辑的《包龙图公案》，在翻译地名、人名、节日、官职或其他专有名词时，便是用了潮州方言。如，吏部音译为 สิวจ้าย (siú tsài); 西安府音译为 ไฮอันหู่ (sai an hú); 中秋音译为 ตงชิว (tong tshiu); 清明音译为 เซ่งเหม้ง (cèng mēng); 初一音译为 ชิวอืด (tshiu ik) 等等。

自乃勇翻译泰文版《包龙图公案》以后，特别是《包青天》电视剧在泰国爆火之后，有关包青天故事的泰文版书籍便大量出版发行。值得一提的是，据林运熙 (Lin, 1995, p.7) 讲，《完整版包文拯》也是受当时在泰国电视三台热播的金超群版《包青天》电视剧的影响下，由吴琮 (กนกพร นุ่มทอง) 等当时的法政

大学中文系学生直接从中文版《包龙图公案》翻译的。因此，该泰文版《完整版包文拯》与中文版《包龙图公案》一样共有 100 则故事。所不同的是，在故事顺序的编排上，法政大学中文系学生翻译的《完整版包文拯》并不是按照中文版《包龙图公案》原有的故事顺序进行编排的，而是按照翻译者为标准进行编排的。虽然乃勇翻译的《包龙图公案》也是按照中文版《包龙图公案》翻译的，但译者对故事进行了筛选，那些过于悲惨或与地狱鬼魂相关的故事，译者都没有翻译。所以乃勇翻译的《包龙图公案》只有 73 个故事是从中文版《包龙图公案》翻译过来的。由此可见，包青天故事在泰国传播也历经了汉语传播到泰文传播的发展过程。

4. 从民间传播到上层社会传播，再到民间传播

首先，包青天故事在进入上层社会之前，已经以戏曲、评书、故事、民间信仰崇拜，或中文书籍等形式在泰国民间，尤其是泰华人间流传很长时间了。之后通过华人精英逐渐向上层社会传播。

以中文书籍在泰国传播为例，主要在泰国普通民众间，特别时华人中间传播。如黄汉坤 (Huang, 2007, p.16) 所说，泰国派到中国学习的留学生，当他们回国时，也可能有意无意把自己学过的汉语教科书以及当时在市面上流传最广，最贴近百姓的小说带到船上阅读，消磨时间，当他们回到泰国后又把这些书介绍给当地人民。而藏于泰国曼谷国家图书馆的中国古代汉文典籍封面上，发现有“购于星洲”、“购于槟城”、“购于棉兰”、“购于宋卡”等字样，这说明有一大部分中文书籍是通过民间的书籍贸易传到泰国的。金勇 (Jin, 2018, p.51) 也提到，中文图书流入泰国的渠道主要是非官方途径，如泰国留学生或使团归国；华人移民时带入；泰国商人对华贸易时也会带回中文图书，主要为了出售给海外华人。

其次，中国戏曲不但在泰国民间传播，也受泰国统治阶层欢迎，所以这些戏曲在民间传播以外，也在上层社会传播。据有关资料表明，在阿育陀耶王朝末期，以及吞武里王朝时期，很多宫廷活动中都有中国戏曲的身影。2017 年在曼谷王朝九世王葬礼上，潮州戏曲演员表演包公戏，也可作为中国戏曲在上层社会传播的例证。

再者，如前所述，虽然包青天中文版书籍主要在民间传播，但早期的中文书籍泰译活动基本都是在皇宫贵族的支持、组织或参与下完成的。四世王时期翻译的《万花楼》、《五虎平西》、《五虎平南》，均是颂德昭披耶巴隆马哈希苏里亚翁委托华人东翻译的 (Huang, 2007, p.36)。五世王时期，《包龙图公案》的翻译是在銮杜仁塔玛散组织和主持下进行的。而这些社会上层人士之所以能支持或组织这些包青天书籍的翻译活动，说明他们应该看过中文版的书籍，或了解过其中的故事。也从侧面说明包青天中文书籍也曾在上层社会流传。金勇 (Jin,

2018, p.51) 曾指出, 中文典籍并非完全没有泰国受众, 仍有极少数来自宫廷的精通中文的泰国人是这些中文典籍的读者。而五世王时期翻译的《包龙图公案》也被认为是泰文版包青天文学作品中最经典的版本, 从而受到泰国人的广泛推崇和接受。所以该版本《包龙图公案》又以官方经典版本的面貌完成了从上层社会回归到民间的传播过程。

最后, 《包青天》电视剧的翻译及播出, 使得包青天故事再次在泰国民众中间管饭传播; 此外, 受《包青天》电视剧影响, 大量关于包青天故事的泰文书籍被出版发行, 而这些翻译、编辑、翻印行为又都是民间知识分子、学者或翻译家自发的行为。

因此可以说, 包青天故事在泰国的传播经历了从民间到上层社会, 再回到民间的传播过程。

5. 包青天故事的受众从华人华侨群体逐渐扩展到泰国人群体

首先, 众所周知, 由于表演语言的原因, 泰国的中国戏曲的主要受众是在泰国的华人华侨。所以, 包青天故事在以戏曲形式在泰国初传时, 主要以汉语方言为主, 依托在泰中国移民的中国文化背景或中国属性, 以华人社区为中心进行小范围传播 (Jin, 2018, p.16)。例如, 在 20 世纪二三十年代, 在华人聚居曼谷耀华力路有十多家戏院供各戏班演出, 且是昼夜不间断演出。(Somchai, 2022)

虽然戏曲主要是在华人群体中传播。但戏曲传入泰国之初, 也受到泰国统治阶层和上层人士的喜爱和推崇。同时, 在泰国普及的过程中, 也逐渐获得泰国普通民众的喜爱。如金勇所说, “中国戏曲传入泰国后, 很快被泰国人所接受, 并在当地流行开来, 有些泰国人还参与演出。中国戏曲不但普通泰国人喜欢看, 还受到宫廷的青睐”。(Jin, 2018, p.73)。“20 世纪 60 年代, 潮州戏在泰国还十分受欢迎, 且越来越多的泰国人也开始关注和喜欢看潮州戏, 特别是在神庙中演的“酬神戏”, 很多泰国人也会赶来观看”。(Somchai, 2021)。后来, 由于中国戏曲开始改用泰语演唱。尤其是后来出现了用泰语演唱的泰语潮剧以及法政戏曲后, 使得泰国观众更容易明白和理解戏曲演员所唱的内容, 从而也使泰国观众也更容易接受中国戏曲。这样就进一步扩大了包公戏的泰国人受众群体。

其次, 讲古也是在华人群体中传播。据雅可《卖艺乞丐版〈三国〉》中称, 讲古多在龙莲寺 (วัดเล่งเน่ยยี่) 和老叻叻附近 (ตลาดเก่า) 演出, 听众也多是生活在周边的底层中国移民。“‘说书’艺术被带到了泰国, 并到受广大华人, 特别是文化程度不高的华人移民的欢迎”(Jin, 2018, p.59)。所以, 包青天故事在泰国“初传时期, 由于缺少泰译文本, 口传方式很大程度上被局限在华人社内部”。(Jin, 2018, p.62)

再者，泰国流传的与包青天故事相关的中文书籍，除了在少数懂得汉语的泰国人中传播之外，大部分亦是在华人华侨中间流传的。“当时在泰国流传的中文书籍的读者基本上还是广大华人。……这并不意味着中文典籍完全没有泰国人受众，仍有少数能够比较数量掌握中文的泰人”。(Jin, 2018, p.51)。

此外，由于越来越多泰文版包青天书籍的出版，以及越来越多版本《包青天》电视剧被译成泰语，并在泰国播出，也使得包青天故事被更多的泰国人所了解、接受和喜爱。

总而言之，由于传播语言从中文转变为泰文，使得包公故事在泰国传播时的受众群体，也从单一的中国移民，扩大到了全体泰国人民。

6. 从华人华侨翻译到泰国人翻译

首先，早期包青天书籍都是由华人华侨翻译泰文的。

包青天故事在泰国最初以汉语或方言在华人群体中传播，此后逐渐被翻译成泰语在泰国人群中传播，这离不开翻译者的作用。包青天故事的最初译者多以懂得泰语的华人华侨为主，翻译方式则采用团队合作的方式，由懂得泰语的华人华侨先翻译成泰语，再由精通泰语、文采比较好的泰国人进行编辑润色才最终完稿。王惜美在《“包公”文本在泰国的传播简介》一文中就提到，“早期的‘包公’泰译本主要有《万花楼》、《五虎平西》、《五虎平南》等。这一时期的泰译本均是在颂德昭披耶巴隆马哈希苏利亚翁倡导下委托（华人）东翻译后，再经文采较好、地位较高的泰国本土官员审批、润色最终成稿”。(Wang, 2019, p.91)。如前所述，五世王时期翻译的《包龙图公案》，是由銓杜仁塔玛散委托华人乃勇翻译，再由精通泰文的泰国人天湾 (เทียนวรรณ) 编辑润色最终成稿。

其次，在五世王之后，特别是由于印刷技术的普及，以及 1974 年版和 1993 年版电视剧《包青天》热潮的影响下，泰国出现了“包公热”，包公文学泰译本便由手抄本转变为了印刷本。翻译者也由最初的华人华侨翻译，并由精通泰语的泰国人编辑润色的翻译模式，变为了泰国本土翻译家翻译。如《完整版包文拯》由泰国人萨尼·坎拉亚娜米翻译；《包公传说：公平之神》由泰国人朗·拉希阿颂翻译；《公平之神包文拯》由泰国人尼·古拉玛洛西翻译；《包公遗骨记》由泰国人奥蒙·通肃翻译等等。

另外，前面提到的，由法政大学中文系学生翻译的《完整版包文拯》也是由学生独自翻译完成的，编辑者林运熙和林志宏只负责检查语言的对错以及是否与中文版意思一致。所以，法政大学中文系学生翻译的《完整版包文拯》在内容上与中文版《包龙图公案》是完全一致的。(Lin, 1995, p.19)

再者，以戏曲为例，泰语潮剧以演包公戏而闻名，且包公戏数量很多。泰语潮剧剧本的创作过程是，最先由庄美隆先生创作中文版唱词，再交由精通泰文的当时任职于兰甘杏大学的刘丽芳 (พรพรรณ จันทโรนานนท์) 副教授（已从泰国

兰甘杏大学退休，现任职于泰国格乐大学）翻译成泰文韵文，然后庄美隆先生作曲，最后再拿给演员进行排练和演唱。

由此可见，包青天故事的译者由最初的华人华侨逐渐转变为了泰国本土翻译者，翻译方法也由华人华侨翻译，再由精通泰文的泰国人编辑润色的翻译方式，转变为了精通泰语的泰国本土翻译者独自翻译、修改、润色。

讨论

包青天故事在泰国传播的过程，与大多数中国文学作品在泰国传播的过程是很相似。包青天故事在泰国的传播历经了口头传播、文本传播、影视剧传播和网络传播几种传播方式。这与金勇 (Jin, 2018, pp. 45-79) 提出的《三国》故事在泰国传播中历经的“书面语传播、口头传播、戏曲传播以及其他工艺美术传播”的观点基本上是一致的。可以说，不论是包青天故事，还是《三国》故事，在泰国的传播方式都具有“多样性、多层次、多渠道的特点”。(Jin, 2018, p.17)。而且这些传播模式并不是单一孤立的。“有些在第一阶段主要的传播方式，到了后一阶段并没有消失，依然在发挥作用，……只不过随着时代发展已经不是传播的主流方式，重要性已经让位给另一种传播方式而已。新的传播方式之于传统方式，并不是覆盖和取代，而是叠加，这也使得传播方式和手段都在不断更新和丰富。”(Jin, 2018, p.17)。包青天在泰国传播所历经的几种模式，与张充 (Zhang, 2014, pp. 11) 研究《西游记》在泰国接受与传播提出的《西游记》故事在泰国传播历经了“戏曲传播、文本传播、影视传播、宗教信仰传播”的观点也基本一致。

包青天故事在泰国从无意识传播到有意识传播，与金勇关于《三国》在泰国传播模式的观点一致，其指出，《三国》故事在被翻译成泰文之前已经在泰国社会传播很长时间了。当时《三国》故事主要在泰国民间，特别是中国移民中间以非文本形式，如口头讲述、戏剧表演、宗教仪式、神庙活动、民间游艺等形式在泰国传播。(Jin, 2018, pp. 19-470) 而中国移民将戏曲、讲古、宗教活动、民俗风俗等带入泰国，主要目的是供消遣娱乐、传承故地文化，或表现中国移民族群的中国性。《三国》故事只是戏曲、讲古、宗教活动等娱乐方式或民俗活动的附属内容。因为这些活动传播的不单是《三国》故事而已。而曼谷王朝一世王专门谕令昭帕耶帕康（洪）主持翻译《三国演义》，除了有复兴泰国“国家文学”的目的之外，主要目的是强化“天下之大，有德者居之”，“良臣择主而事”的思想，从而“为自己的新政权寻求合法向支持。”(Jin, 2018, p.19) 由此可见，《三国》故事在泰国传播也经历了从无意识传播到有意识传播的过程。这与包青天故事在泰国传播相类似。

包青天故事从民间传播到上层社会传播，再到民间社会传播的过程。符合金勇提出的“从小传统到大传统再复归到小传统”传播的观点。他指出，《三国演义》在泰国也经历了从民间，即“小传统”，通过华人精英阶层进入泰国上层社会，即“大传统”，被宫廷文化吸收，之后又以“大传统”经典文本的形式向民间扩散。

包青天故事的译者从华人华侨翻译向泰国本土翻译家发展的过程，与王惜美关于“包公”文本在泰国传播的观点相一致。她指出，“在中国古代‘包公’题材小说泰译本的出现及流传过程中，泰国华人、华侨、华裔功不可没，他们是最初的翻译者。随着泰国经济和社会的发展，‘包公’泰译本的主要倡导者和支持者也从最初的王公大臣转变为报社、出版社等的所有者，翻译者也从华人华侨逐渐转变为本土翻译家。”(Wang, 2019, p.92)

总之，包青天故事在泰国传播的历史悠久，传播形式多样。本文中总结的包公故事在泰国传播的特点，不一定全面、正确，只是一家之言。希望通过对包青天故事在泰国传播特点的研究，为研究其他中国文学在泰国传播一个新的视角和参照；并为研究其他中国文学在泰国传播起到抛砖引玉和借鉴的作用。

本文创新之处

包青天故事不但在泰国传播的历史十分悠久，而且非常受泰国人民的欢迎和喜爱，在泰国的影响也十分广泛和深远。可以说包青天已经成为了泰国人最熟悉的一位中国历史人物。但在泰国对包青天的研究还十分有限。故此，本文主要创新点主要有两方面：

1. 通过对包青天故事在泰国传播过程和传播方式的梳理与分析，研究总结了包青天故事在泰国传播的整体特点。使人们从一个全新的角度对包青天故事在泰国的流传有一个更深入的认知。

2. 本文研究填补了对包青天故事在泰国整体传播研究的空白，为研究其他中国文学作品在泰国传播提供了一个新的研究角度，并为研究其他中国文学在泰国传播的特点奠定了初步的基础，起到了抛砖引玉的作用。

建议

本文对包青天故事在泰国从古至今传播过程中的整体特点进行了研究和总结，提出包青天故事在泰国从古至今的传播过程中主要表现六个方面的特点：从传播媒介看，包青天故事在泰国是从口头传播发展到纸质媒介传播，再发展到影视剧传播，如今又发展出网络媒体传播；从传播主观能动性看，包青天故事在泰国是从无意识传播发展到有意识传播的过程；从传播的语言看，包青天故事在泰国经历了汉语方言传播到泰语传播的过程；从传播的社会阶层看，包青天故事在泰国经历了从民间传播到上层社会传播再到民间传播的过程；

从受众群体看，包青天故事在泰国是从华人华侨群体逐渐扩展到本土泰国人群体的；从翻译者的角度看，包青天故事在泰国的翻译者是从华人华侨翻译逐渐转变为泰国本土精通汉语的泰国人翻译。虽然本文从多方面对包青天故事在泰国从古至今的传播过程中所表现出的整体特点进行了研究和总结，但还不太深入，甚至可能还有遗漏和不全面的地方。而且本文并未关注包青天故事在泰国传播的某一传播阶段的特点，如口传阶段的特点、纸媒传播阶段的特点、影视传播阶段特点，或者网络传播阶段特点等等。更没有关注某一传播方式，或某一具体的包青天故事在泰国的传播特点。包青天可以说是泰国人最熟悉和最有群众基础的一位中国历史人物，而且包青天故事在泰国传播的范围比较广泛，对泰国社会的影响也比较深远，因此，关于包青天及其故事可研究的主题也非常多，基于此，本文提出以下建议。

1. 希望对包青天故事在泰国传播感兴趣的学者能够对包青天故事某一传播阶段，或某一传播方式，或某一具体故事在泰国传播的特点进行更深入，更详细地研究，以便从各个角度和方面来完善包青天故事在泰国传播的特点，使包青天故事在泰国传播的研究更具有参考价值。

2. 希望其他学者能从其他更新的角度，运用更新的理论对包青天故事在泰国传播进行更深入和更全面的研究。

3. 希望其他学者能够在对包青天在泰国传播特点研究的基础上，扩大研究范围，对其他中国文学，如《三国》、《西游记》、《金瓶梅》、《红楼梦》等进行传播学、文艺学、地理学、人类学，甚至宗教学等方面的研究，从而带动中国文学在泰国传播研究的繁荣与兴盛。

References

- Chen, T. (2009). **A Study of Bao Gong Opera**. Doctoral dissertation, Qufu Normal University.
- He, S.S. (2018). **Exposition on The Origins of The Worship of Bao Gong**. Master's thesis, Huaibei Normal University.
- Huang, H. K. (2007). **The Spread and Influence of Ancient Chinese Novels in Thailand**. Doctoral dissertation, ZheJiang University.
- Jantrat, C. (2016). **Social and Political Concept of Television Drama: A Case Study of The Pao Bunjin Which Broadcasted by Thai Television Channel 3 between 1995 - 2016 B.C**. Master's thesis, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Jin, Y. (2018). **Similar in Form but Different in Substance: The Ancient and Modern Transmission of The Romance of The Three Kingdoms in Thailand**. BeiJing: Peking University Press.
- Lin. Y. X. (1995). The Literary Works About Bao Wenzheng in Thai in **Bao Bunjin Complete Version**. (pp. 7-20). Bangkok: Dokya.
- Lin, C. J., &Wu, G. Q. (2015). **The History of Chaozhou Opera**. Guangzhou: Flower City Press.
- Lumer, C. (2019, February). Unconscious Motives and Actions – Agency, Freedom and Responsibility. **Frontiers in Psychology**, 9(9), 1-16.
- Navakasathitwong, S. (2013). **An Analysis of The Thai Translation of Cases of Judge Pao**. Master's thesis, Beijing Foreign Studies University.
- Pan, Y. X. (2016). **Bao Long Tu Gong An: An Analytical Study of Language and Relations Between Thai and Chinese Versions**. Master's thesis, Kasetsart University.
- Pra Mahissaro, N., &Namsena, S. (2020, July-September). Justice of Bao Qing Tian in the Buddhist View. **Dhammathas Academic Journal**, 20(3), 237-245.
- Ruangchai, R., &Li, B. N. (1990). **The Legends of Bao Wen Zheng**. Bangkok: YinYang Press.
- Somchai, G. (2021). **Top 10 Chinese Operas: Included the Chaozhou Opera That Once Popular in Thailand**. Retrieved August 28, 2565, from https://www.silpa-mag.com/history/article_75555.
- Somchai, G. (2022). **Where is Chinese Opera: The Chinese Opera Is So Popular That The King Has Become an Owner**. Retrieved August 28, 2565. From https://www.silpa-mag.com/culture/article_35077.

- Song, Z. J. (2021). The Dissemination of Bao Gong Story Through Present Thai's New Oral Method During Year 2000 – 2020. in **The 6th RSU International Research Conference on Social Science and Humanity, Education, Management, and Arts 30 April 2021** (pp. 622-631). Pathumthani: Rangsit University.
- Tao, Y., & Zhang, X. J. (2021, June). Exposition on The Ideology of The Officials of Bao Zheng and Its Implications for Contemporary Times. **Journal of West Anhui University**, **36(3)**, 56-60.
- Wang, X. M. (2019, May). An Introduction to The Spreading of Bao Gong Literary Works in Thailand. **Northern Literature**, **69(14)**, 91-92.
- Wanna, T. (2018). Punishment of God of Justice. In **The 1th CMU National Law Academic Research Conference on Thai Law System; Reformation / Transition / Reconstitution 8 June 2018** (pp. 196-216). Chiang Mai: Chiang Mai University.
- Wathanakom, N. (1998). **The Social Effects of The Chinese TV Drama "Judge Pao" on Viewers in Bangkok Pao**. Master's Thesis, Chulalongkorn University.
- Yang, G.F. (2019, October). From “Bao Zheng” to “Bao Qingtian” --- Extend Study the Culture of “Qing Guan” in Ancient China. **Masterpieces Review**, **39(29)**, 39-42.
- Zhang, C. (2014). **Journey to The West in The Context of Popular Culture of Thailand**. Doctoral Dissertation, TianJin Normal University.
- Zhao, J. G. (2012). **The Human Migration and The Communication**. Peking: China Social Sciences Press.

Relationship between Core Competencies and Operational Efficiency of Civil Servants in the Special Warfare Command Headquarters Lopburi

Butsayamas Piboonwattanaowng

Master of Public Administration Program in Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Mayuree Rattanasermphong and Waraporn Subruangthong

Assistant Professor, Dr. Department of Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: brownboww@gmail.com

Received: September 5, 2023 Revised: October 16, 2023 Accepted: October 30, 2023

Abstract

The purposes of this study were to 1. study the level of operational core competencies in the Special Warfare Command Military Based and Structure, Lopburi Province; 2. study the level of operational efficiency in the organization, and 3. study the relationship between operational core competencies and operational efficiency of the government officers' performance in the organization. The samples were 151 government officers in the Special Warfare Command Military Base and Structure. The data collection tool was a questionnaire with a reliability value of 0.955. The data were analyzed using the frequency, percentage, and mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The findings showed that: 1. the operational core competencies of the government officers' performance in the Special Warfare Command Military Base and Structure in Lopburi Province were at a high level. When ranking from the highest to the lowest average, the aspect of maintaining a professional military was at the highest level, followed by result-oriented with a sense of responsibility, accountability of changes acceptance, and expression of digital culture, respectively; 2. the operational efficiency was also at the high level. When sorting from the highest to the lowest average, the aspect of goal achievement was at the highest level, followed by procurement and uses of resources, operational process, and satisfaction of all parties, respectively; 3. for the relationship between operational core competencies and operational efficiency of the government

officers was found that overall, there was a positive relationship at a moderate level with a statistically significant at .01.

Keywords: Core Competencies, Operational Efficiency, Special Warfare Command
Military Base and Structure

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

บุษยมาศ พิบูลย์วัฒนวงศ์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: brownboww@gmail.com

ได้รับบทความ: 5 กันยายน 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 16 ตุลาคม 2566 ตอบรับตีพิมพ์: 30 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี 2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี และ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จำนวน 151 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.955 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1. สมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพ ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และด้านแสดงออกวัฒนธรรมดีจิตใจ 2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านความพอใจของทุกฝ่าย และ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี พบว่า ในภาพรวมสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: สมรรถนะหลัก, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน, กองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

บทนำ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นการดำเนินกิจกรรมพื้นฐาน คือ การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย ในปัจจุบันความหมายของ “คน” ในองค์การได้ขยายความของคำว่า “คน” เป็น “ทรัพยากร” ที่มีค่า โดย (Sanamthong, & Meksuwan, 2021, pp. 1-10) ได้กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นบทบาท ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในองค์การ เพื่อให้องค์การมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจากการใช้บุคลากรนั้น และสามารถบริหารจัดการความสามารถด้านต่างๆ ของทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ การสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกระดับ และนำไปสู่การปฏิบัติงานขององค์กรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ กลไกของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ มีความสามารถ มีความรู้ ตลอดจนคุณลักษณะที่เหมาะสมกับสมรรถนะ (Competency) ขององค์กร ดังนั้นทุกองค์กรได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความพร้อมต่อการขับเคลื่อนการทำงานตามเป้าหมายหลักขององค์กรที่ตั้งเป้าหมายไว้ จึงทำให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553, หน้า 65) ได้จัดทำสมรรถนะหลักมาใช้ในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสู่สมรรถนะหลัก เพื่อให้ข้าราชการในแต่ละหน่วยงาน สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นยึดหลักสมรรถนะ และพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี เป็นหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพบกได้ให้ความสำคัญที่จะมุ่งเน้นสมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ซึ่งกองทัพบกได้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 9 ที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบราชการมาบริหาร โดยให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงและพัฒนาการบริหารราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า การประเมินสมรรถนะ (Competency) ของ ทบ. เป็นการประเมินคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) สมรรถนะหลักของกองทัพบก ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 4 สมรรถนะ คือ 1. ด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพ 2. ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ 3. ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และ 4. ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล (หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, ม.ป.ป., หน้า ก-ข) กองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษได้นำสมรรถนะหลักมาใช้ โดยหน่วยงานมีภารกิจในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล และปฏิบัติการ รวมทั้งดำเนินการวิจัย พัฒนา กำหนดหลักนิยมเกี่ยวกับการสงครามพิเศษ ได้กำหนดให้มีการประเมินข้าราชการ ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายนของทุกปี เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของข้าราชการแต่ละสายงาน เพื่อนำผลการประเมินไปประกอบพิจารณาในการบริหารงานบุคคลในด้านต่างๆ โดยยึดหลักการประเมินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรมต่อข้าราชการ ซึ่งการประเมินสมรรถนะหลักที่ผ่านมาของทุกปียังไม่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน คือ ข้าราชการในหน่วยงานขาดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานหลายด้านต่างๆ เมื่อมีการโยกย้าย ข้าราชการแล้วการไปปฏิบัติงานก็ต้องเกิดความล่าช้า และมีความผิดพลาดเกิดขึ้น เพราะต้องเริ่มเรียนรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานใหม่ การดำเนินงานขององค์กรจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการและองค์กรที่จะต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน (กองกำลังพล หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, 2565, หน้า 1-2) ซึ่งประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ ประกอบไปด้วยการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ การจัดหาและการใช้ทรัพยากร กระบวนการปฏิบัติงาน และความพอใจของทุกฝ่าย ซึ่งในภาครัฐและภาคเอกชน การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เป็นหัวใจสำคัญของการนำองค์กรไปสู่การบรรลุความสำเร็จของการดำเนินงาน (ไชยดี ยะยือริ, 2562, หน้า 2) ดังนั้นสมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี เป็นปัจจัยหลักในการสร้างประสิทธิภาพของข้าราชการในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการนำคุณลักษณะ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของบุคลากรที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหนึ่ง ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก

ราชบัณฑิตยสภา (2562, หน้า 26) ได้ให้ความหมาย คำว่า “สมรรถนะ เป็นความสามารถ ที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคม และวัฒนธรรม ในสถานการณ์ที่หลากหลาย”

หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ (2562, หน้า 16-45) กล่าวถึงสมรรถนะหลัก (Core Competency: CC) หมายถึง ความรู้ทักษะ คุณลักษณะพื้นฐานที่กำลังพล ทบ. ทุกคนต้องมี เป็นสมรรถนะที่กำหนด โดยการวิเคราะห์ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจของ ทบ. และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กำลังพลของ ทบ. ให้เป็นไปในทิศทางที่จะทำ ให้ ทบ. บรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน โดยกำหนดสมรรถนะ ไว้ 4 สมรรถนะหลัก ได้แก่

1. ด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพ (Professional Soldier) หมายถึง เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ความเป็นผู้นำทางทหาร 14 ประการ ซึ่งได้แก่ การเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและลักษณะทหารที่ดี มีกริยา ท่าทาง ลักษณะองอาจ น่าเลื่อมใส มีความกล้าหาญ อดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ต่างๆ และประพฤติ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผน แบบธรรมเนียมทหารมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยินดีเสียสละและอุทิศตน เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตยความมั่นคงของรัฐ สถาบัน พระมหากษัตริย์

2. ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ (Accountable for Achievement) หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและเกิดผลลัพธ์ที่ดีกว่าเป้าหมาย หรือมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้าง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของหน่วยและ ทบ.

3. ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Agility) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัว ปรับเปลี่ยน วิธีการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง หรือในภาวะที่มีข้อจำกัดต่างๆ เพื่อให้ยังคงดำรง ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตระหนักหรือเล็งเห็นโอกาส หรือปัญหา อุปสรรค หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนลงมือกระทำการป้องกันปัญหา ความเสี่ยง ตลอดจนพลิกวิกฤติต่างๆ ให้เป็นโอกาส

4. ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture and Cyber Security Concern) หมายถึง ตระหนักในความมั่นคงด้านดิจิทัล รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็น มีทักษะด้านความคิดเชิงวิพากษ์ และเชิงนวัตกรรม ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างนวัตกรรม มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการความรู้ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และสร้างสังคมดิจิทัล

สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่มี โดยสมรรถนะหลักของกองทัพบก กำหนดไว้ 4 ด้าน คือ 1. ด้านธำรงความเป็นทหารมีอาชีพ 2. ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ 3. ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และ 4. ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กำลังพลของ ทบ. ให้เป็นไปในทิศทางที่จะทำให้ ทบ. บรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ปิยะนุช พรหมประเสริฐ (2560, หน้า 40) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคคลโดยใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างคุ้มค่า พุ่มเทและมีทักษะในงานภายใต้ ข้อกำหนดต่างๆ ที่องค์การนั้นๆ วางไว้ส่งผลให้งานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ของงานตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้

สมใจ ลักษณะ (อ้างถึงใน ไชยดี ยะย้อย, 2562, หน้า 32-34) ได้ให้ความหมายของความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน หมายถึง การวินิจฉัย การรับรู้และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลว่ามีการปฏิบัติงาน ที่ถูกต้องและบรรลุในผลที่คาดหวังขององค์กร มีความคาดหวังในความสำเร็จ มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้ ในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไว้ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ (Goal Accomplishment) คำนึงถึงผลผลิตขององค์กร ที่เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ เมื่อกำหนดเป้าหมาย ผู้จัดการต้องตระหนักถึงสถานการณ์ภายในและ ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าหมาย เป้าหมายต้องชัดเจน จัดลำดับความสำคัญและเป็นที่ยอมรับ ของทุกฝ่าย

2. ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร (Procurement and Resource Using) การพิจารณาว่า องค์กรจะมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายแห่งความสำเร็จหรือไม่ มีความจำเป็นต้องจัดหาและใช้ทรัพยากร ปัจจัย ความสามารถขององค์กรในการจัดหาทรัพยากรเพื่อดำเนินการเพื่อรักษาระบบภายในและการโต้ตอบ

ที่ประสบความสำเร็จขององค์กรกับสภาพแวดล้อมภายนอกมุ่งเน้นไปที่วิธีการที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย

3. ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน (Operation Process) พิจารณาจากกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของแต่ละคณะทำงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน การส่งต่องาน ประสิทธิภาพของงานที่ทำให้งานสำเร็จลุล่วง ใช้เวลาน้อย ต้นทุนน้อย ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้คนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านความพอใจของทุกฝ่าย (Participant Satisfaction) เป็นการพิจารณาผลการปฏิบัติงานขององค์กรและกระบวนการปฏิบัติงานที่ใช้ นำมาซึ่งความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยเพียงใดในสภาพแวดล้อมขององค์กรที่คล้ายคลึงกับรูปแบบทรัพยากรระบบ คือ การตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพากันภายในระบบ แต่จะมีข้อแตกต่างคือรูปแบบยุทธศาสตร์ แนวคิดรูปแบบต้องรวมเข้ากับโครงสร้างองค์กรโดยรวม และคนในองค์กร ไม่ว่าจะเป็น Concept แบบไหน ต้องพิจารณาทั้งสองอย่างนี้ควบคู่กันไป

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคคลโดยใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างคุ้มค่า มีการวินิจฉัย การรับรู้และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลว่าบรรลุเป็นไปตามผลที่คาดหวังขององค์กร มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จก่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มลฤดี วงษ์จันทร์, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, ปกรณ์ ปรียากร, และพระปลัดสุระ ญาณธโร (2566, หน้า 55) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของเจ้าหน้าที่เทศกิจสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของเจ้าหน้าที่เทศกิจ สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ และด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ตามลำดับ 2) เจ้าหน้าที่เทศกิจที่มีเพศต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานต่างก็มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

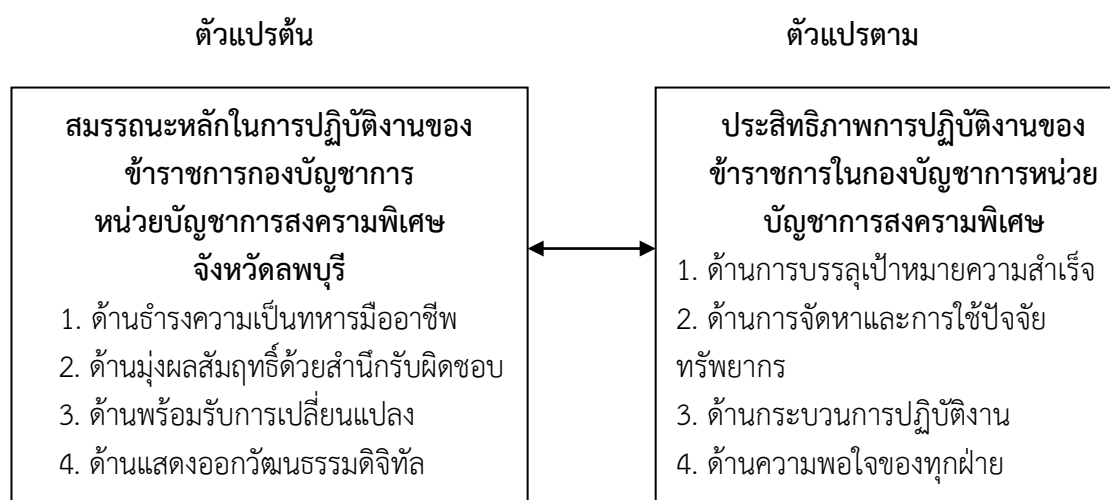
สุริยา ฉิมพาลี (2563, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยโรงเรียนทหารราบศูนย์การทหารราบ เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร และการกำหนดมาตรการในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันหรืออนาคตสามารถช่วยให้การดำเนินงานด้านการฝึกและศึกษาของกองทัพบกมีประสิทธิภาพ และมีความทันสมัย ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยโรงเรียนทหารราบศูนย์การทหารราบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยในการพัฒนาสมรรถนะมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยงานโรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ โดยพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยในการพัฒนาสมรรถนะ ด้านวิทยากร และด้านเทคโนโลยี

มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยงานโรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013 ปัจจัยในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยงานโรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ

สีปวีสน์ โมระกรานต์ (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาในหัวข้อเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สำหรับนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษาสำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก พบว่า ในด้านสมรรถนะหลักของกองทัพบกกำลังพลนั้นมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดีและในส่วนของสมรรถนะตามตำแหน่งงานนั้น กำลังพลมีความเห็นว่า ควรที่จะมีการพัฒนาทักษะความสามารถโดยรับการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก นอกจากนี้ยังมีแนวทางที่ผู้วิจัยเสนอแนะให้เกิดการพัฒนาในองค์การเพิ่มเติม เช่น การทำงานแบบหมุนเวียน (Job Rotation), การจัดทำระบบการจัดการความรู้ของหน่วย (Knowledge Management) และการประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment) เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์การอย่างเป็นระบบ และส่งผลให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของกำลังพลในกองทัพบกต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี โดยทบทวนวรรณกรรมและเอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะหลักในหน่วยงานข้าราชการ ของ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ (ม.ป.ป., หน้า ก-ข) และรวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ส่งผลให้ปฏิบัติงานนั้นประสบความสำเร็จ ของ สมใจ ลักษณะ (อ้างอิงใน ธารรินทร์ ใจเอื้อพลสุข, 2561, หน้า 15-16) จากนั้นมาทำการสังเคราะห์จนได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คื อ ข้าราชการของกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จำนวน 241 นาย ประกอบด้วย นายทหารชั้นสัญญาบัตร และนายทหารชั้นประทวน (กองกำลังพลหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คื อ ข้าราชการของกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967, p.886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 จำนวน 151 นาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาค้าง คื อ แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้างเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับชั้นยศ รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้คำถามเลือกตอบซึ่งเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

2.2 แบบสอบถามระดับสมรรถนะหลักของข้าราชการ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพ 2) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ 3) ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 4) ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับ

2.3 แบบสอบถามระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ซึ่งคำถามประกอบด้วย การวัดประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ 2) ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร 3) ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน 4) ด้านความพอใจของทุกฝ่าย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างโดยลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับ

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงข้อคิดเห็น

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ โดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 ชุด และรับแบบสอบถามกลับคืนมารวบรวม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และอภิปรายต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับสมรรถนะหลักของข้าราชการ และวิเคราะห์ข้อมูลระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และแปลผลระดับ ตามแนวทางของ (Best, 1997, p.190)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามในสมมุติฐานต่างๆ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's) โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ และนำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์และได้กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบสมมุติฐานไว้ที่ 0.01 ของการคำนวณค่า Correlation Coefficient ของตัวแปร (พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ; อ้างถึงใน ญัษฐิยา จันทรเรือง, 2564, หน้า 77)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 78.14 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 41.72 ระดับชั้นยศจ่าสิบตรี-จ่าสิบเอก จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 มีรายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.13

2. การวิเคราะห์สมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

สมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี	$\bar{x}$	(S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านธำรงความเป็นทหารมีอาชีพ	4.55	0.36	มากที่สุด	1
2. ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ	4.40	0.37	มาก	2
3. ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.34	0.44	มาก	3
4. ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล	4.20	0.53	มาก	4
รวม	4.37	0.33	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า สมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านธำรงความเป็นทหารมีอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$,

S.D. = 0.37) ด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.44) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.53)

3. การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี	$\bar{x}$	(S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ	4.36	0.39	มาก	1
2. ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร	4.30	0.45	มาก	2
3. ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน	4.28	0.46	มาก	3
4. ด้านความพอใจของทุกฝ่าย	4.25	0.50	มาก	4
รวม	4.30	0.34	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.39) รองลงมาคือ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.45) ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.46) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความพอใจของทุกฝ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 1.12)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

4.1 สมรรถนะหลักของข้าราชการ (XX) ได้แก่ 1. ด้านธำรงความเป็นทหารมีอาชีพ (X1) 2. ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกกับผิชอบ (X2) 3. ด้านความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (X3) และ 4. ด้านการแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล (X4)

4.2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี (YY) ได้แก่ 1. ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ (Y1) 2. ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร (Y2) 3. ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน (Y3) และ 4. ด้านความพอใจของทุกฝ่าย (Y4)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

สมรรถนะหลักของ ข้าราชการ	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ				
	Y1	Y2	Y3	Y4	YY
X1	.517**	.326**	.364**	.325**	.725**
X2	.564**	.454**	.361**	.156	.474**
X3	.478**	.432**	.289**	.423**	.801**
X4	.364**	.404**	.364**	.205*	.442**
XX	.674**	.732**	.404**	.296**	.603**

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี พบว่า สมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานโดยรวมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .603$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. สมรรถนะหลักด้านธำรงความเป็นทหารมีอาชีพกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{x1y} = .725$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ($r = .517$) รองลงมาด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ($r = .364$) ด้านความพอใจของทุกฝ่าย ($r = .325$) และน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ($r = .326$)

2. สมรรถนะหลักด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r_{x2y} = .474$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ($r = .564$) รองลงมาคือ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ($r = .454$) ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ($r = .361$) และน้อยที่สุดคือ ด้านความพอใจของทุกฝ่าย ($r = .156$)

3. สมรรถนะหลักด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{x3y} = .801$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ($r = .478$) รองลงมาคือ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ($r = .432$) ด้านความพอใจของทุกฝ่าย ($r = .423$) และน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ($r = .289$)

4. สมรรถนะหลักด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r_{x4y} = .442$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ($r = .404$) ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ($r = .364$) รองลงมาคือ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ($r = .364$) และน้อยที่สุดคือ ด้านความพอใจของทุกฝ่าย ($r = .296$)

อภิปรายผล

1. สมรรถนะหลักของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ฉิมพาลี (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยโรงเรียนทหารราบศูนย์การทหารราบ พบว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร หน่วยโรงเรียนทหารราบศูนย์การทหารราบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพ จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือกำลังพลกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษมีธำรงความเป็นมือทหารอาชีพ มีความรับผิดชอบต่องานที่กล่าวหาญ อดทน เสียสละในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัย และความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งยึดมั่นในอุดมการณ์ทหาร ธำรงความถูกต้อง และรักษาเกียรติภูมิทหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิปปวัสน์ โมระกรานต์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสำหรับนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษา: สำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก พบว่า ด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้าราชการปฏิบัติตามกรอบคุณลักษณะทางทหารท่านมีระเบียบวินัย จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.2 ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปรับขั้นตอนการทำงานจากความสำเร็จและความผิดพลาดในงานของตนได้อย่างเหมาะสม ตั้งใจทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องเพราะไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ ไชยดี ยะยือริ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผลงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรฐานการทำงาน

1.3 ด้านพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป สามารถปรับตัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานของท่านได้อย่างรวดเร็ว และเล็งเห็นปัญหาอุปสรรคพร้อมลงมือหาวิธีแก้ไขโดยทันทีไม่รอช้าทันตามภารกิจของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิปปวัสน์ โมระกรานต์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสำหรับนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษา: สำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก พบว่า ด้านพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้าราชการมีการตอบสนอง/ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือทางราชการ อย่างรวดเร็ว ทันที่ระบุดึงปัญหาที่เกิดขึ้นในงานได้อย่างถูกต้อง

1.4 ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพิ่มคุณค่าและประสิทธิภาพการทำงานได้ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิปปวัสน์ โมระกรานต์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการ

พัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสำหรับนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษา: สำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก พบว่า ด้านแสดงออกวัฒนธรรมดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถใช้งานคอมพิวเตอร์, อินเทอร์เน็ต และดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย และไม่ผิดกฎหมาย

2. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยดี ยะยือริ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการวางแผนและบริหารเวลาเพื่อให้งานเสร็จทันเวลาที่กำหนด มีความเต็มใจที่จะอุทิศเวลาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงาน และปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่งมอบงานทุกครั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย มลฤดี วงษ์จันทร์, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, ปกรณ์ ปรียากร, และพระปลัดสุระ ญาณธโร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของเจ้าหน้าที่เทศกิจสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของเจ้าหน้าที่เทศกิจ สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าพนักงานเทศกิจทุกคนได้คำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชน และได้มีการกำหนดเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

2.2 ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร จากการศึกษาพบ ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการจัดสรรทรัพยากรและเทคโนโลยีที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้ประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย พบว่าด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญของงานให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลาได้เป็นอย่างดี ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สำนักงานบัญชี และสามารถจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีได้อย่างเหมาะสม

2.3 ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินการวางแผนการทำงาน กำหนดเป้าหมายในงานอย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท วิชาชีพ อย่างมุ่งมั่น และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยดี ยะยือริ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินการวางแผนการทำงาน เพื่อให้แต่ละฝ่าย/หน่วยงาน/ทีมงาน และสามารถส่งต่องานหรือประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

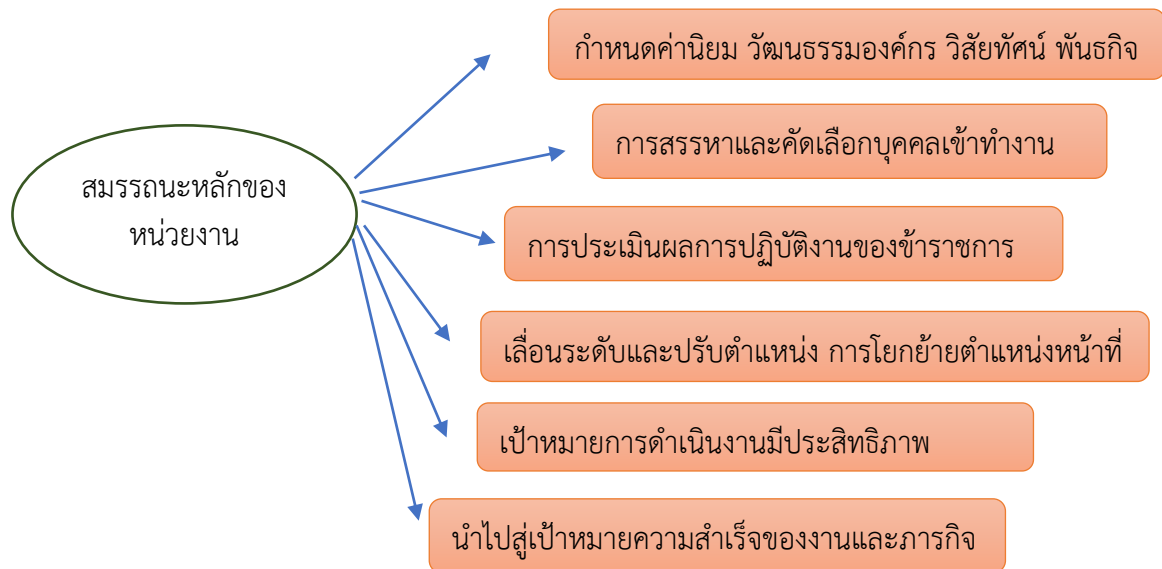
2.4 ด้านความพอใจของทุกฝ่าย จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความพึงพอใจให้กับเพื่อนร่วมงาน มีความพึงพอใจต่อสภาพที่ทำงานทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และพึงพอใจต่อความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยดี ยะยือริ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านความพอใจของทุกฝ่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ทำงานได้ดี เป็นที่ยอมรับน่าเชื่อถือสร้างความพึงพอใจแก่เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ และปฏิบัติงานได้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี พบว่า สมรรถนะหลักมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี โดยมีความสัมพันธ์โดยรวมในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะหลักในด้านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะด้านธำรงความเป็นทหารมืออาชีพ มีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับสูง ส่วนสมรรถนะหลักด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยสำนึกรับผิดชอบ และด้านแสดงออกวัฒนธรรมจิตพิสัยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าถ้าสมรรถนะหลักทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่และเกิดผลสำเร็จ ดังนั้นข้าราชการทุกคนควรมีสมรรถนะหลักที่ดีที่สามารถปฏิบัติตนมีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและเกิดผลลัพธ์ที่ดีกว่าเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนด เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน ถ้ารับผิดชอบในสิ่งที่ปฏิบัติไป มีความรอบคอบ และมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สามารถอุทิศตนเพื่อพิทักษ์สถาบันหลักของชาติด้วยชีวิต มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เข้ามา เพื่อให้ภารกิจมีความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิบปวัสน์ โมระกรานต์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สำหรับนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษาสำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสำหรับนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษาสำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก พบว่า ในด้านสมรรถนะหลักของกองทัพบกกำลังพลนั้นกำลังพลมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ในส่วนของสมรรถนะตามตำแหน่งงานนั้น กำลังพลมีความเห็นว่า ควรที่จะมีการพัฒนาทักษะความสามารถ โดยรับการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก นอกจากนี้ยังมีแนวทางที่ผู้วิจัยเสนอแนะให้เกิดการพัฒนาในองค์การเพิ่มเติม

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

สมรรถนะหลักของหน่วยงานเป็นลักษณะพื้นฐานที่ข้าราชการทุกคนต้องมี เพื่อกำหนดการวิเคราะห์ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของหน่วยงาน และยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการให้เป็นไปในทิศทางให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานไปในทางที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการพัฒนาสมรรถนะยังช่วยการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานให้ถูกต้องเหมาะสม

กับตำแหน่งงาน การพิจารณาเลื่อนระดับและปรับตำแหน่ง การโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่ และการประเมินผล การปฏิบัติงานของข้าราชการในทุกหน่วยงานต้องมีการประเมินผล สมรรถนะหลักจึงเป็นตัวหลักที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้นนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของงานของภารกิจ

ภาพ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. หน่วยงานควรจัดอบรมครอบคลุมลักษณะทางทหาร มีการปลูกฝังค่านิยมให้กับทหารทุกนาย โดยมีการฝึกอบรมทั้งระยะสั้น มีการฝึกอบรมวินัยทหารทุกสัปดาห์ ส่วนระยะยาวเป็นการอบรมในช่วงแรก เข้าบรรจุรับราชการให้รู้จักอุดมการณ์ให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันชาติ

2. หน่วยงานควรจัดกำลังพลให้ตรงกับสายงาน ให้เหมาะสมกับความสามารถที่กำลังพลนั้นมีเพื่อให้กำลังพลนั้นจะได้ร่อกองครและมีความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานในองค์กรนั้นจนเกษียณอายุราชการ และควรจัดอบรมความรู้ทางด้านการชำนาญทางสายงานเพื่อจะได้นำความรู้ใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้หน่วยงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

3. หน่วยงานควรจัดอบรมทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศของ ทบ. พ.ศ. 2562 และ พรบ., การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม Microsoft SharePoint, Google Docs และการแบ่งปันข้อมูลออนไลน์ เช่น One Drive, Drop box เป็นต้น เพื่อให้กำลังพลในหน่วยงานมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นและใช้งานได้อย่างปลอดภัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องความผูกพันในองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของกองบัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- กองกำลังพลหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ. (2565). การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำปี 2565. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2566). ข้อมูลกองกำลังพลประจำปี 2566. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- ไชยดี ยะยือริ. (2562). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ณัฐริยา จันทรเรือง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธรรารินทร์ ใจเอื้อพลสุข. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปิยะนุช พรหมประเสริฐ. (2560). ปัจจัยและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มลฤดี วงษ์จันทร์, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, ปกรณ์ ปรียากร, และพระปลัดสุระ ญาณธโร. (2566, มกราคม-เมษายน). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของเจ้าหน้าที่เทศกิจสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 25(1), 55-65.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2562). ทำไมจึงต้องสร้างความฉลาดรู้: ศึกษาจากปรากฏการณ์และทำนายอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลีปวิสัน โมระกรานต์. (2561). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสำหรับนายทหารชั้นประทวน: กรณีศึกษา สำนักจิตวิทยา กรมกิจการพลเรือนทหารบก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุริยา ฉิมพาลี. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารหน่วยโรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ. วารสารละศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 4(2), 103-113.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน. คู่มือสมรรถนะหลัก. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ. (2562). คู่มือสมรรถนะ กำลังพล ทบ. เอกสารประกอบการประชุม. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (ม.ป.ป.). คู่มือของสมรรถนะ กำลังพล ทบ, เอกสารประกอบการประชุม. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- Best, John W. (1997). *Research in Education*. Boston, MA.: Allyn and Bacon.

- Sanamthong, E., & Meksuwan, W. (2021, June). Model of Human Resource Management and Development with Appropriate Strategies for Large-Scale Factories in Bangchan Industrial Estate in Thailand. **Academy of Strategic Management Journal**, 20(3), 1-10.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics an introductory analysis** (2nd ed.). New York: Harper & Row.

A Study of Food Culture and Etiquette in The Book of Poetry

Yu Juan

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

First Author: 2418128765@qq.com

Kanokporn Numtong

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th

Received: February 23, 2023 Revised: March 31, 2023 Accepted: May 7, 2023

Abstract

The Book of Poetry is China's first collection of poetry, documenting the lives of China's ancestors and providing future generations with a wealth of reference materials on diet. This paper aims to analyze the food culture and etiquette in the Book of Poetry, and try to understand the function and value of food culture in Zhou Dynasty society. This paper adopts the empirical method and literature research method, By summarizing the poems containing food culture in the entire work of the Book of Poetry, Comprehensive analysis of the role of diet in different classes and different occasions. The results of the study show that the types of diet in the Book of Poetry can be divided into grain types, vegetables and fruits, meat types, and wine types. The ways in which food is often described are roast, barbecue, cannon, and bake. Reflecting the role of "etiquette" embodied in food culture in different occasions, It has produced a change in people's lives, as well as normal eating rules, and the formation of healthy eating habits. The study of food culture in the Book of Poetry is more conducive to understanding the living conditions of the people during the Zhou Dynasty.

Keywords: "Book of Poetry", Food Culture, Etiquette, Chinese Literature

《诗经》中的饮食文化与礼仪研究

于娟

泰国农业大学，人文学院，东方语言系

邮箱：2418128765@qq.com

吴琼

泰国农业大学，人文学院，东方语言系

邮箱：kanokporn.n@ku.th

文章收到日期：2023年2月23日 修订日期：2023年3月31日 发表回复：2023年5月7日

摘要

《诗经》是中国的第一部诗歌总集，记载了中国先民的生活，为后人提供了大量的关于饮食方面的参考资料。本文旨在对《诗经》中的饮食文化与礼仪进行分析，试图了解周代社会的饮食文化功能及其价值。本文采用实证法，文献研究法，通过对《诗经》整部作品中含有饮食文化的诗篇进行归纳总结，全面分析饮食在不同阶级，不同场合中的作用。研究结果发现，《诗经》中的饮食种类可分为粮食种类、蔬菜水果种类、肉食种类、酒饮种类。常描写的饮食制作的方式有燔、烈、炮、炙。反映了饮食文化所体现的“礼”在不同场合的作用，对人民生活产生了思想观念的转变，以及正常的饮食规律，形成养生的饮食习惯等内容。对《诗经》中的饮食文化研究更有利于了解周朝时期人民的生活状况。

关键词：《诗经》，饮食文化，礼仪，中国文学

引言

《诗经》是中国宝贵的文化传承品，具有丰富的文化意义和历史价值。《诗经》呈现出了中国古人生活的方方面面，上至帝王祭祀、国家战争，下至人民劳动、男女爱情，让人们看到了周朝人真实的生活情况。《诗经》作为中国第一部诗歌集，收录了从西周到春秋时期的 305 部作品。《诗经》分为“风”“雅”“颂”三个部分。“风”又叫“国风”“十五国风”，共 160 篇，为当时 15 个王国的民谣。“雅”是周朝直接统治地区的音乐，共 105 篇。分为“大雅”和“小雅”，主要用于统治者的朝会宴享，以歌功颂德为主；“颂”是统治者用于宗庙祭祀的舞乐，内容以颂扬为主，共 40 篇。《诗经》的内容主要涉及婚姻、爱情、战争、劳动、孝道、礼仪等多个方面。《诗经》大多数作品是作者以自己的生活为素材，进行具体逼真的表达，很少有幻想、夸张的内容，“饥者歌其食，劳者歌其事”。(He, 2014, p.1024) 其基本表现手法为“赋、比、兴”。《诗经》的诗体格式以四言为主，兼有杂言，时而重章叠句、反复咏唱。其语言生动传神，并时常运用叠字、双声、叠韵等修辞手法。《诗经》在中国文学史上如一颗灿烂的明珠熠熠生辉。它描写现实、反映现实的写作手法，开创了诗歌创作的现实主义优良传统，不同朝代的诗人的诗歌创作不同程度地受到《诗经》的影响。

周蒙 (Zhou, 1994) 《诗经民俗文化论》是一部以民俗学研究《诗经》的专题性著作，所论及《诗经》中的民俗文化范围涉及到了宗教观念、远古神话、祭祀礼仪、人生礼俗以及中国传统的龙凤文化、酒文化和药文化等。杨宽 (Yang, 2016) 的《西周史》，也涉及了西周时期的粮食、饮食礼等问题。刘士林 (Liu, 2006, p.1) 先生在《中国诗学精神》中指出：“中国文化的本性是诗，其精神方式是诗学，其文化基因库就是《诗经》。”他认为，中国文化的本质和精神都是诗歌，而中国文化的基础和灵魂就是《诗经》这本充满着古代汉族民族精神的诗歌集。

《诗经》中有许多关于食物的来源、食物的种类、烹饪的手法及过程、精美的食器等相关内容的记载，通过这些内容我们可以大致了解当时社会的饮食习俗。而在这些饮食实践中，又孕育了饮食文化，饮食礼仪与饮食思想。例如：《小雅·蓼莪》：

“蓼蓼于匍，或盖或扶。或左或右，或前或后，或南或北。或雨或雪，或风或日”。(Cheng, 2016, pp. 391-392)

这首诗描写了收获蓼草的过程，可以看出当时人们采集野菜是很普遍的。

又如《周南·桃夭》：“桃之夭夭，灼灼其华”。(Cheng, 2016, p.11)

这首诗歌形象地描绘了桃子的美丽形态，反映了古代人们对于食物外观的审美追求。

又如《瓠叶》：有兔斯首，炮之燔之……有兔斯首，燔之炙之……有兔斯首，燔之炮之”。(Cheng, 2016, pp. 463-464)

这首诗歌涉及了烹制食物的方法，表现出古代人们烹调技艺的高超。

除此之外，《诗经》中还有很多关于食物的相关内容，这些诗篇不仅反映了古代人们对于食物的需求和生产方式，也展示了古代人们对于美食的向往和追求。

目前中国学术界对《诗经》研究饮食文化方面的成果不少，但是多数学者皆局限于《诗经》中的单一部分进行研究，并未全面展示出《诗经》中的饮食描写。然而对《诗经》中饮食文化所体现的“礼”、饮食制度的特点、饮食文化对人民生活产生的影响的研究还比较少。所以本文将对《诗经》中的饮食文化进行全面研究分析，让《诗经》中的饮食文化更好的展现在世人面前。也为相关领域的研究提供有价值意义的参考。

研究目的、范围、及方法

（一）研究目的

对《诗经》中的饮食文化与礼仪进行分析更深层次地去了解周朝时期人民的生活状况。挖掘《诗经》中的饮食描写，了解周代社会的饮食文化功能及其价值。

（二）研究范围

本文将以《诗经》的饮食描写作为主要研究。而涉及到的饮食描写参考来源于《诗经译注》，程俊英撰，上海：上海古籍出版社，2016. 5, 666页。《诗经》中，有关饮食文化的篇目在“风”、“雅”、“颂”中所占篇目为“风”40篇、“雅”46篇、“颂”12篇。

（三）研究方法

1. 首先运用实证的方法，搜集并整理有关《诗经》中的饮食文化的文献，通过文献分析法梳理整合所搜集到的文献资料。认真研读前人的著作，比如程俊英(Cheng, 2016)先生的《诗经译注》、(宋)朱熹(Zhu, 2011)的《诗集传》、杨天宇(Yang, 2016)先生的《周礼译注》、《礼记译注》上、下册等。

2. 在写作中主要采用文献研究法，同时运用了归纳的分析方法。根据不同时期的文献著作，进行归纳总结，参考已有的学术成果，尽可能全面的探究与分析《诗经》中的饮食文化。

相关文献综述

（一）中国古代学者《诗经》中的饮食文化研究

关于中国古代学者《诗经》中的饮食文化的研究，通过查阅资料得知有以下书籍中介绍有相关的内容。

对《诗经》进行系统研究是从汉代开始的，《诗经》汉学也由此而得名。郑玄 (Zheng, 2014) 《毛诗》是《诗经》研究史上为人所熟知、影响力相当大的一部作品。到了魏晋时期，博物学兴起，《诗经》名物研究方面出现了奠基性著作——陆玑 (Lu, 1958) 的《毛诗草木鸟兽虫鱼疏》，对《诗经》中众多的动物和植物进行了考证。唐代孔颖达 (Kong, 1999) 的《毛诗正义》是在唐代鼎盛时期，由朝廷组织力量编纂而成的一部官书，它全面继承“诗经汉学”的研究成果，吸取魏晋六朝训诂义疏的精粹，是“诗经汉学”研究的一部集大成的著作。朱熹 (Zhu, 2011) 是“诗经宋学”的代表人物，其《诗集传》可以说是宋学中具有里程碑意义的著作。朱熹十分重视对“礼乐”的研究，而书中对《诗经》的饮食文化也做有详细的解读。

（二）中国现当代学者《诗经》中的饮食文化研究

关于中国现当代学者对《诗经》中饮食文化的研究，通过查阅资料有以下内容：

在著作类中，有关先秦时期的饮食生活的代表专著有杨钊先生的《中国先秦时期的生活饮食》，任百尊 (Ren, 1999) 先生主编的《中国食经》，王仁湘 (Wang, 2004) 先生的《从考古发现看中国古代的饮食文化传统》，都将先秦时期的饮食生活进行了重点论述。有关《诗经》中的饮食文化有关的著作，有叶舒宪 (Ye, 1994) 《诗经的文化阐释》、王巍 (Wang, 2004) 《诗经民俗文化阐释》、周蒙 (Zhou, 1994) 《诗经民俗文化论》等。

在论文著作方面，也有关于《诗经》中饮食文化的研究。这些论文基本上涉及到了饮食的种类、加工、农耕，礼乐文化等方面。如王静 (Wang, 2008, pp. 20-28) 的《〈诗经〉饮食文化中的美学研究》通过文字记载和考古实物的有机结合，对《诗经》表现出的饮食种类、加工、饮食惯制等予以综合考察分析。

在期刊论文中，同样有从不同角度出发研究《诗经》饮食文化的。如陆颖 (Lu, 2015, pp. 12-16) 的《工艺美学视角下的〈诗经〉饮食诗》，此篇以《诗经》中的饮食诗为案例进行分析，尝试对周代饮食进行美学探索，主要从礼仪活动的形式美、食材的中和美和器皿的造型美三方面展开分析。易志文 (Yi, 1996, pp. 50-53) 的《〈诗经〉与周代饮食文化》，是属于较早在《诗经》饮食文化领域进行研究的成果。

从上面的论述来看，前人学者在《诗经》的研究上，很多有涉及饮食发展内容，同时也取得了多方面的研究成果，包括饮食的种类、食器、饮食礼仪等诸多问题，这些成果是我进一步研究的基础。《诗经》的饮食文化研究虽然取得了一些成果，但目前还缺乏综合性的研究。因此，本文在借鉴前人研究成果的基础上，运用详实的文献资料，试图对《诗经》中的饮食文化进行综合的考察分析。

研究结果

本文将研究结果分为五个部分，一是饮食种类，包含有粮食、蔬菜水果、肉食、酒饮等内容。二是饮食制作方式；三是饮食文化所体现的“礼”，这部分包含有祭祀之“礼”、宴饮之“礼”；四是饮食制度的特点及作用，这部分介绍饮食制度的特点及饮食制度的作用；五是饮食文化对人民生活产生的影响，主要有思想观念的转变、饮食的规律、形成养生的饮食习惯。接下来进行详细阐述。

（一）饮食种类

1. 粮食种类

在中国先民的饮食结构中，粮食居于主体的地位。《诗经》中所涉及的食物原料种类非常丰富，谷物，蔬菜，瓜果，肉类，可以说是应有尽有。饮食是人们赖以生存的基础，中国进入农业社会后，粮食就成为了主食，五谷“稻、黍、稷、麦、菽”在《诗经》中都有所体现。在《诗经》中并没有“五谷”这一说法，只有“百谷”，《周颂·噫嘻》中说道：“率时农夫，播厥百谷”。(Cheng, 2016, pp. 610-611) 谷物的品种，在原始社会末期已经有粟、黍、稷、稻等品种。例如《豳风·七月》中对于饮食相关内容的记述：

……六月食郁及薋，七月亨葵及藟。八月剥枣，十月获稻。为此春酒，以介眉寿。七月食瓜，八月断壶，九月叔苴，采荼薪樗。食我农夫。九月筑场圃，十月纳禾稼。黍稷重移，禾麻藟麦……其始播百谷。(Cheng, 2016, pp. 256-260)

通过诗中的描述可以得出，当时人们的食物主要是植物类食物和动物类食物。植物类食品包括谷物、蔬菜、果类等。

2. 蔬菜水果种类

在《诗经》中记录着很多的蔬菜水果，有的是人工栽培的蔬菜，也有采集的野菜，还有可以作为零食的水果。蔬菜的地位也很高，它与主食一起形成了饮食结构的重要部分。《诗经》中所涉及的地域辽阔，物产丰富，因此《诗经》中描写的蔬菜种类也很多。食用部位多种多样，有食根茎的，叶子的，花的，果实的。《诗经》中提到的著名菜蔬有葵、藟、韭、芹、葑(大头菜)、菲(萝

卜)、笋、蒲、苕、荷、苹、藻等。另外,《诗经》写到的葫芦科瓜蔬如瓜、瓠、果羸、瓜苦等也是古人常种常食的。如《豳风·东山》曰:

“果羸之实,亦施于宇”“有敦瓜苦,蒸在栗薪”(Cheng, 2016, pp. 265-267)

果羸即瓜蒌又名栝楼,果实和块根都可以吃;瓜苦即苦瓜,具有清热解毒,醒脾健胃的功效。除了种植的蔬菜外古人还采集有菜、莖、蕨、薇、茶、芑等野菜吃。

《诗经》中直接描写果实可以食用的诗句非常稀少,只有《豳风·七月》“六月食郁及薁”一例(Cheng, 2016, pp. 256-260)郁是李子,薁是野葡萄。其他则是根据果品、果树被提及而计算在内的,共十二种,列举如下:桃、木瓜、李(郁)、梅、棘(枣)、榛、栗、梨(常棣、甘棠、欂杜、)、薁、茑、桑甚、苕楚(猕猴桃)。

3. 肉食种类

在《诗经》中记录着有关家畜和野生动物的诗篇。而《诗经》当中提到了马、牛、羊、豕、犬、鸡等家畜、家禽,其中主要用来食用的是牛、羊、犬、豕、鸡等。而马主要用来役使和骑乘,没有发现有食马的记载。西周时期马、牛等大牲畜成为交通、农耕和军事的主力,马的经济价值成为家畜中最高的。而且由于战争频繁,马多用于骑射,驱车。所以春秋时期以后,马已不再用于农业生产了。例如:《君子于役》:

“鸡棲于埘,日之夕矣,牛羊下来”,“鸡棲于桀,日之夕矣,羊牛下括”。(Cheng, 2016, pp. 118-119)

这首诗中描写到了农村妇人家所养的鸡、牛、羊等家禽回来的场面。如《公刘》:

“执豕于牢,酌之用匏”。

孔颖达(Kong, 1999, p.1118)解释牢是养豕之处,也就是猪圈。可见大型家畜的居所都被称为牢。

除了饲养的家禽外,还有狩猎而来的飞禽走兽,打渔而来的水产品。如:虎、豹、兔、雉、鸿、雁、鹭、鹤、雀、鳧、野鸭、雁、鹌鹑等。如《女曰鸡鸣》:

“将翱将翔,弋鳧与雁”,(Cheng, 2016, pp. 142-144)

又如《瓠叶》:

有兔斯首,炮之燔之……有兔斯首,燔之炙之……有兔斯首,燔之炮之”。(Cheng, 2016, pp. 463-464)

水产食物最主要的构成自然是鱼类。据统计,《诗经》中的鱼有十余种,如鲂、鱮、鲟、鲤、鲃等。例如《小雅·鱼丽》:

“鱼丽于罟,鰋鲨……鱼丽于罟,鲂鱮……鱼丽于罟,鰋鲤”。(Cheng, 2016, pp. 302-303)

周朝时期的饮食是有阶级性的，但是鱼的食用没有限制，可以说两周时期是全民食鱼的状态。

与蔬菜相比，肉菜不是时时刻刻都能进入百姓的餐桌的，只有在节日或者是富余时期，百姓餐桌上才会有肉类食物。品种多样的肉食只有贵族才有条件享用。如《小雅·鱼丽》曰：

“物其多矣，维其嘉矣；物其旨矣，维其偕矣；物其有矣，维其时矣”。(Cheng, 2016, pp. 302-303)

该诗写贵族吃的鱼，肉多美味，并且充足。所以古代称在位者为“肉食者”称庶民为“蔬食者”。对普通百姓来说，肉食是很奢侈的食物，在特殊困难时期，素食成为主食是经常的，尤其在饥荒年月更需吃野菜度日，于是便“民有菜色”了。

《礼记·王制》曰：“诸侯无故不杀牛，大夫无故不杀羊，士无故不杀犬豕，庶人无故不食珍”。(Yang, 2016, p.196) 从中可见饮食配置的阶级差别。

4. 酒饮种类

(1) 酒的分类

在《诗经》的 305 篇诗中，“酒”字出现了 63 处，这说明在古代的中国，农业经济相对比较繁荣，酿酒和饮酒也较为普遍，也表明了酒在人们日常生活中是非常重要的。(Wang, 2018, pp. 12-17) “酒”是丰年的象征，丰年酿酒，是中国先民由久以来的习惯。酒在社会活动中成为重要的精神桥梁，超越了自身的物质局限，幻化成影响中国社会几千年的精灵。酒不仅有一系列雅俗称号，更形成了博大精深的酒文化，而《诗经》中的酒便是这一切的源头与开端。《大雅·既醉》就有“既醉有酒，既饱以德”(Cheng, 2016, p. 513) 的记载，把酒与个人德行便结合起来了，酒的用途也逐渐增多，如《礼记》云：

“酒者，所以养老也”。(Yang, 2016, p.1020)

酒在人们的日常生活中变得必不可少，成为人们生活习俗的一部分。

① 祭祀中的酒

中国古人用酒敬天祭神，将其作为沟通人神的信使。祭祀是中国先民最主要的宗教活动之一，是原始社会部落或者国家之间的头等大事，在其生活中占有重要地位。中国先民通过祭祀表达自己对先祖及神灵的敬仰之情，把美酒美食供奉给神灵，将自己的美好祝愿借助酒水及祭祀活动传达给神灵，祈求得到神灵庇佑，也把酒作为自己的精神寄托。《诗经》中有五十多首祭祀诗，绝大多数祭祀诗都涉及酒的意象，先民认为“神嗜饮食”(Cheng, 2016, p.411) 他们把自己认为最美好丰盛的食物供奉于神前，如《早麓》云：

“清酒既载，骍牡既备。以享以祀，以介景福”。(Cheng, 2016, p.486)

并借助美酒向神灵传达自己对祖先的敬畏之，并希望获得祖先的福佑。在粮食丰收以后，有足够的余粮酿酒。

中国先民敬畏并崇拜自然，他们认为自然万物都有灵性，由于对自然的认识欠缺，他们将一系列自然现象视为神灵的创造。因此，信奉的神灵是复杂多样的。把带领人民开创美好生活的祖先奉为神灵。例如《小雅·信南山》：

“祭以清酒，从以騂牡，享于祖考。……祀事孔明，先祖是皇。报以介福。万寿无疆。” (Cheng, 2016, pp. 415-418)

中国先民以“清酒”“牡”供奉于先祖神灵，以酒作为桥梁沟通人和神，不忘先祖，祈求神灵保佑。以酒祭祀，酒可以让人产生醉意，让人在醉意的状态下产生人与神共处的幻觉，就好像真的可以与神对话，将对先祖的孝心借助酒、肴和笾豆传达给祖先。在那种靠天吃饭，生活条件极其艰苦的社会，先民自然觉得这是上天的恩赐和先祖的保佑，如果遭遇天灾之年，先民更会祭祀祈求趋避灾害，保佑以后顺利，百姓生活安稳富足。

② 宴饮中的酒

除了祭祀这种严肃的场合以外，先民往往在宴会中以酒助兴，酒作为一种传情达意的媒介：臣子通过酒，表达对君主的拥护爱戴之情；在位者回敬臣子，表达自己对臣子的关爱之情。祭祀后的宴会中，大家借酒表达对上位者的美好祝愿，以求福报。在觥筹交错间按照严格的酒礼规范进行，展现了君臣之间美好的酒德，避免酒祸，避免过度饮酒导致酒后失仪。例如：《鱼藻》：

“鱼在在藻，有颁其首。王在在镐，岂乐饮酒”。(Cheng, 2016, pp. 442-443)

这里是赞美周王在镐宴饮安乐的诗。在宴会过程中，描写了众人举杯畅饮的场面。又例如：《鱼丽》：

“鱼丽于罍，鲿鲨。君子有酒旨，且多。……鱼丽于罍，鰋鲤。君子有酒旨，且有。(Cheng, 2016, pp. 302-303)

这是一首写贵族宴飨宾客的诗。诗中必不可少的必然是酒。又如：《行苇》：

“曾孙维主，酒醴维醕，酌以大斗，以祈黄耆。黄耆台背，以引以翼。寿考维祺，以介景福”。(Cheng, 2016, pp. 510-511)

直接以酒起兴，引起歌颂君王之辞。君主宴饮群臣，犒劳有功之臣，巩固君臣关系。歌颂统治者爱护子民深得民心。

③ 日常生活中的酒

除了联络君臣感情和祭祀等功能性宴会以外，酒在日常生活中同样扮演着重要角色，自古以来人民借酒抒情，或是表达爱意或是抒发愤懑，酒便成了最普遍的情感载体。文学作品中，一碗清酒寄愁风与明月，或怀才不遇之

情，或他乡漂泊之感，都可以一饮而尽，慰藉闲愁。《诗经》中有借酒滋养爱情，寄托思念的佳句。古人提倡蕴藉之美，夫妻间的情愫平淡而美好，没有浓烈的语言可以表达，只能借助美酒倾诉。岁月静好，千言万语尽注酒中。如《郑风·女曰鸡鸣》云：

“弋言加之，与子宜之。宜言饮酒，与子偕老。琴瑟在御，莫不静好。”

(Cheng, 2016, pp. 142-144)

这是一首新婚夫妇的联句诗，夫妻新婚之夜对着美酒佳肴，相对而饮，恩恩爱爱，相敬如宾，一幅和乐而美好的画面。

《诗经》还有用酒巩固兄弟亲情的情况，“兄友弟恭”作为古代兄弟之间的最高标准，一直影响着人们的生活，兄弟手足之情更是古代社会伦理的重要组成部分。《诗经》中及其重视宗族之间兄弟情谊，并且经常通过宴会等仪式性地活动来联络感情。例如：《角弓》：

“此令兄弟，綽綽有裕。不令兄弟，交相为瘡。(Cheng, 2016, pp. 446-447)

这首诗是劝告王朝贵族不要疏远兄弟亲戚而亲近小人。强调兄弟之情的重要性。酒也是抒发个人愤懑的载体。受过教育的没落贵族是借诗抒情的主要群体。面对清苦的生活，回想曾经的辉煌富贵，难免郁郁寡欢。

④ 饮酒器具

酒器也是饮食用具的一部分，商周时代饮酒之风已经非常盛行，一批专用酒器也因此应运而生。上古的盛酒器有壶、罍、觥、卣等。《韩奕》：“清酒百壶。”(Cheng, 2016, pp. 575-580) 壶，一种长颈大腹圆足的盛酒器。如《卷耳》：

“我姑酌彼金罍”，“我姑酌彼兕觥”。(Cheng, 2016, pp. 7-8)

罍，似壶而大。壶、罍除了盛酒外，还用来盛水，所以中国人用“箪食壶浆”指犒劳军旅。觥，腹椭圆，有流及鋈，圆足，兽头形器盖，也有整体作兽形的，并附有小勺。能同时又是饮酒器。

又如《七月》：“称彼兕觥，万寿无疆”。(Cheng, 2016, pp. 256-262)

这里的“兕觥”指形似兕的酒杯。《江汉》云：“秬管一卣”。(Cheng, 2016, pp. 580-584) 卣，有柄的酒壶，椭圆形口，肚大，圆足，有盖和提梁。《诗经》还描写了爵、斚等温酒器，《行苇》曰：“洗爵奠斚”。(Cheng, 2016, pp. 510-513) 爵是古代饮酒器的总称，但作为专名，爵是温酒之器，下有三足，底部可生火温酒；斚，青铜制，圆口，有鋈和三足。古代用来舀酒的有匏、斗、瓚。

如《公刘》曰：“执豕于牢，酌之用匏”。(Cheng, 2016, pp. 520-524)

再如《大东》曰：“维北有斗，不可以揖酒浆”。(Cheng, 2016, pp. 393-398)

斗，有柄的舀酒器。

《旱麓》曰：“瑟彼玉瓚，黄流在中”。(Cheng, 2016, pp. 485-487)

可见，上古酒器从盛酒到舀酒的，从温酒到饮酒的，十分齐全。

上述的饮食用具只有贵族之家才能齐备，平民是讲究不起的。饮食用具的材质由陶、木、竹发展到金(上古指青铜)、玉、象牙、漆器，反映了贵族阶级生活的奢侈。

(二) 饮食制作方式

中国古人的饮食种类丰富多样，原料也非常广泛。而吃什么仅仅是饮食文化的一个方面，怎样吃，即食物主要是菜肴的烹饪方法和饮食惯制则是饮食文化的另一重要方面，它更具有民族性和地域性。以热食熟食为主也是中国饮食习俗的一大特点，中国传统菜肴的烹饪方法有煎炒烹炸等几十种，

《诗经》常描写的燔、烈、炮、炙等是比较早期的烹饪方法，如《大雅·生民》曰：

“取羝以𦍋，载燔载烈。”(Cheng, 2016, pp. 504-507)

燔，将肉放在火里烧烤；烈，将肉贯穿起来架在火上烤。

《瓠叶》曰：“有兔斯首，炮之燔之”“燔火炙之”(Cheng, 2016, pp. 463-464)

炮，用烂泥包着带毛的整兽在火里煨熟；炙：熏烤类似今天的烤肉串。

以上燔、烈、炮、炙四法都是用火直接烧烤食物，是最开始常用的熟食法简单易行肉香味浓，至今还有烤全羊等做法。但直接烧烤易使食物外焦里生，表层脏黑且调味品不好加放，所以人们又发明了烹煮法。煮法能把几种食物混合调制，使营养搭配更全面、合理，也使调味品充分浸渍，菜肴更香嫩。所以，煮法产生了新的食俗，发展了饮食结构。如《七月》云：

“烹葵及寂烹”同烹煮也。(Cheng, 2016, pp. 256-260)

《六月》云：“𩚑𩚑脍鲤”(Cheng, 2016, p.316)

𩚑也是煮，脍指细切鱼或肉，可见古代脍食需要很精细的刀工技法。

(三) 饮食文化所体现的“礼”

周朝时期，就已经形成了“五礼”，即祭祀之吉礼、丧葬之凶礼、军旅之军礼、朝聘盟会之宾礼、冠昏之嘉礼。在《诗经》时代人们是“以饮食之礼，亲宗族兄弟”，“飧燕(宴)之礼，亲四方之宾客”(Yang, 2016, p.371)春饮食思礼，规范人的行为，密切人际关系使人与人相互之间和谐融洽，从而达到“亲亲”、“尊尊”的目的。因此，饮食成为中国礼仪文化的重要组成部分。

1. 祭祀之“礼”

《礼记·礼运》中说：“夫礼之初，始诸饮食。”(Yang, 2016, p.335)

礼仪的产生与饮食活动有着十分密切的关系，或者说饮食之礼是其他礼仪的基础，而饮食之礼又源于祭祀时的献食礼。先人在祭祀神祇和祖先亡灵时，会有秩序的陈列摆放饮食供神灵享用。为了表示虔诚，祭祀时献食的礼仪越来越规范化，摆放的饮食祭品越来越丰盛。这也代表着人民祈求生活越来越好。久而久之形成了大家共同遵循的准则，这就是祭礼。《楚茨》较为详细地描绘了周王率王室子孙祭祀祖先的情形：

……以为酒食，以享以祀，以妥以侑，以介景福……卜尔百福，如几如式。

(Cheng, 2016, pp. 410-413)

从中我们可以看出祭祀仪式的严肃与隆重，进献食品的丰富与精美。要烹羊宰牛，或燔或炙，君妇要把食物小心而恭敬地装好并陈列好，而宾客则献酒。又如：《信南山》：

“中田有庐，疆埸有瓜。是剥是菹，献之皇祖”。(Cheng, 2016, pp. 415-418)

这首诗是周王祭祀土地神、四方神和农神的祈年乐歌。这里以庐、瓜作为祭品，献给祖先。

2. 宴饮之“礼”

宴饮之“礼”在《诗经》时代主要有两种：一是家族成员内部的聚餐。二是宾客云集的宴会。家庭聚餐是中国古代重血缘家族的宗法制在饮食上的反映。它通过饮食之礼，来增强宗族和家庭内部的凝聚力。如《常棣》云：

“俎尔笾豆饮酒之饫。兄弟既具，和乐且孺，妻子好合，如鼓琴瑟”。(Cheng, 2016, pp. 283-286)

《小雅·楚茨》云：“诸父兄弟，备言燕私”。(Cheng, 2016, pp. 410-415)

一家老小、宗族兄弟团聚在一起，合家欢宴，共享天伦之乐，共叙手足之情。当时人们非常注重交际往来。因此，宾客云集的宴会在《诗经》时代非常普遍，并被统治阶级用来维系以及调和内部关系，具有重要的政治功能 and 作用。《诗经》中反映这种宴会的首推《小雅》之始的《鹿鸣》。

“呦呦鹿鸣，食野之苹。我有嘉宾，鼓瑟吹笙”。(Cheng, 2016, pp. 278-281)

《鹿鸣》一开始就营造出和谐的气氛，使得宾至如归。主人生怕嘉宾不能尽兴，还瑟笙娱宾，赠币助兴，表现了主人的诚恳笃厚的美意。

通过对上述的分析，在古代不管是祭祀之礼还是宴饮之礼，仪式都是非常庄重和严肃的，活动有着非常明确详细的流程和规定，这在当时已经是非常成熟了。

(四) 饮食制度的特点及作用

1. 饮食制度的特点

《诗经》所记录的时代正是中国古代饮食文化和礼仪的初步形成时期。伴随着饮食原料的种类增多，饮食器具越来越精美了，食物的烹饪技术也越来越高超了，饮食制度和饮食礼仪，饮食思想等精神财富也随之发展起来了，

并且开始制度化和规范化。在《周礼》中，有关“六食”、“六饮”、“六膳”、“百馐”、“百酱”、“八珍”（Yang, 2016, p.90）等名称就是对食物的功用，食物上桌的顺序还有用食的场合的举止都有明确的规定，这就说明了饮食既要合适合理，又要注意礼节。

2. 饮食制度的作用

2.1 维护国家统治

西周初年，周天子封邦建国，众封诸侯，开启了世袭分封与宗法制相结合的国家政治体制，从而在政治上确立了君臣上下、诸侯邦国之间的交往方式和交往原则，这就是所谓的政治之礼。再如《小雅·彤弓》：

“我有嘉宾，中心贶之。钟鼓既设，一朝飨之”。（Cheng, 2016, pp. 311-312）

这里是周天子燕诸侯的场景，钟鼓响乐，宴饮相贺，体现出了宾主开怀畅饮，开心又自在的场面。以宴饮为中心的燕礼是作为一种政治之礼存在的，与生俱来的服务于君王的政治目的使其出现和发展成为一种必然和必须，它的作用有如下几个方面。

第一，名君臣之义礼与等级之别。

《礼记·燕礼》曰：“燕礼者，所以名君臣之义也”。（Yang, 2016, p.1024）

第二，通过燕礼加强宗法家族血缘纽带。

第三，通过饮强化礼乐制度，提高统治者的道德修养。周代是礼乐发达的时代，统治者对礼格外的重视。燕礼有实践礼乐制度的作用，通过宴饮使君臣、宗族的关系得到加强。所以说周代的宴饮并非纯粹为了饮食，也是为了行礼。

2.2 维系家庭和睦

血缘亲情关系是中华民族的历史文化传统，血缘关系是人际关系中最稳定的因素。“血浓于水”的传统观念对世代代的中国人影响至深，再加上故土难离，落叶归根的传统思想深深地融入到中国人的血液之中，潜移默化影响着一代又一代的中国人。百善孝为先，赡养父母之情自古为人伦之首。尊敬长辈，感念先祖之情更是源远流长。《诗经》中这样的诗枚不胜举，例如：《蓼莪》：

“蓼蓼者莪，匪莪伊蒿。哀哀父母，生我劬劳……抚我畜我，长我育我，顾我复我，出入腹我。欲报之德。……民莫不穀，我独不卒！”（Cheng, 2016, pp. 391-393）

《诗经》是中国文学发展的源头，其中有许多尊老敬老之礼，在杯酒之间还要对老人行礼，“夫礼之初，始诸饮食”（Yang, 2016, p.335）对中国古代人民饮食文化的详细记载的过程中，滋养了尊老敬老的传统。并逐渐形成了一种固有的饮食礼仪及饮食文化。

(五) 饮食文化对人民生活产生的影响

1. 思想观念的转变

《诗经》是中国一部伦理的歌咏集。中国古代人对于人生伦理的观念，自然而然地由他们最恳切最和平的一种内部心情上歌咏出来了。人们想要懂中国古代人对于世界、国家、社会、家庭种种方面的态度与观点，最好的资料就是《诗经》。在这里可以见到文学与伦理融合在一起，成为中国文学史的源头，更是儒家思想的基础系统。《诗经》作为周代礼乐文化的文学载体，饮食描写又是礼乐文化重要的表现形式，其中蕴含的思想观念值得进一步探寻。

2. 饮食的规律

对于《诗经》时代，中国先民一日的饮食次数问题，还是值得分析的问题，因为《诗经》饮食是中华饮食文化的起源，潜在地影响着现代饮食，所以在这里做一考察。饮食规律是人们从生理需要出发为了恢复体力而形成的饮食习惯。它包括每天用餐的次数和时间食量的分配一年四季主副食的结构调整 and 变化等等。中国是个农业古国，随着农事季节的变化餐制也有所不同。

普通百姓，一般是农闲时一日两餐，农忙时增至早、午、晚三餐。而贵族的饮食规律却不一样，有三餐、四餐。天子身份尊贵，一日有四餐。分别为平旦食、昼食、铺食、暮食。班固认为，天子四餐是以四显示帝王“明有四方之物，食四时之功也”，象征“王者平居中央，制御四方”。(Ban, 2018, p.45) 日餐次数无形中也体现着一种节奏，一种生活的韵律。习惯一旦形成，在短时间内很难改变。

另外古人一年四季的主食无甚变化，副食则需随季节不同而加以调整。春夏食用鲜菜和鱼类较多，秋冬二季很难吃到鲜绿的蔬菜但古人有丰富的经验。如《邶风·谷风》所写：

“我有旨蓄，亦以御。” (Cheng, 2016, pp. 57-61)

蓄，指的是积藏的菜蔬，如干菜、咸菜、泡菜等。夏秋天弄好，以备冬天食用。此外冬季能猎获禽兽宰杀家畜，使肉类丰富一些。中国远古先民面对生产力低下、食物匮乏的情况能够调整出相应的饮食规律，也体现出了他们的智慧。

3. 形成养生的饮食习惯

中国先民时期，由于饮食的丰富，思想的活跃，人们将饮食与养生之道联系在一起，对饮食的合理食用已经有了深刻的认识。首先，从具体的饮食种类的选择来说，饮食要有节制，应以清淡为主，以和气血为目的，而不可追求太过丰美。《礼记·郊特牲》曰：

“凡饮，养阳气也；凡食，养阴气也”。(Yang, 2016, p.380)

强调饮食必须与天地阴阳互相谐调，通过阴阳平衡以达天人合一。以谷类为主辅食多样蔬菜，水果和肉食，提倡食物的种类多样化，充分突出了饮食的益生作用，增强了人体抵抗力，达到抗衰老、延年益寿的目的。总之，《诗经》时代，强调饮食清淡，不极五味之调，从而修养身心，强身健体，是当时社会的思想界普遍提倡的养生之道。其次，食饮的量也要适中，不可过饥，也不可过饱，这样才能有益于身心健康。

综上所述，作为文学经典的《诗经》在饮食方面为我们提供了大量详实的资料，再现了中国先人们的饮食观。以丰富的饮食，愉悦身心；通过阴阳平衡，以达饮食益生；饮食思礼，融洽人际关系；让生活变得更加美好。对《诗经》饮食文化的探索，不仅仅是对饮食的探究，其反映的各方面内容也是不容忽视的，对于研究中国历史也有着极其重要的价值。

讨论

《诗经》中的饮食文化是一种相对比较先进的文化类型。本文从饮食种类、饮食制作方式、饮食文化所体现的“礼”、饮食制度的特点及作用、饮食文化对人民生活产生的影响等多方面对其进行了细致的阐述和说明，其主要内容包括如下内容：

1. 周朝时期的饮食种类在一定的程度上实现了升级，出现了很多的品种。已经形成了以粮食作物为主食，肉类、蔬菜类为副食、各种水果为辅食的饮食结构。尤其是酒饮种类中，酒饮又可以分为祭祀中的酒、宴饮中的酒、日常生活中的酒。由此可知，酒是周朝人民生活必需品，处于重要的地位。其次周朝时期的饮食制作方式多样，中国传统菜肴的烹饪方法有煎炒烹炸等几十种，《诗经》常描写的燔、烈、炮、炙等是比较早的烹饪方法，丰富了人民的日常生活，提高了人民的物质生活水平。

2. 周朝时期的饮食文化所体现的“礼”，又分为祭祀之“礼”，宴饮之“礼”，在古代不管是祭祀之礼还是宴饮之礼，仪式都是十分庄重和严肃的，活动有着非常明确详细的流程 and 规定，这在当时已经是非常成熟了。饮食与礼仪仪式相联系，在周代礼仪中起着中介作用，它是整个礼仪进行下去的载体，饮食礼仪发展到现在已经从最初的果腹的本质含义上升到了品味人生的哲学层面，这个时候的饮食礼仪也已经远远超出最初的礼仪规范的界限和意义，而是被赋予了新的政治意义和社会含义，具有了深厚的文化内涵。

3. 饮食制度的特点及作用最重要是体现在它的作用方面，可分为维护国家统治、维系家庭和睦两方面。血亲构成的小宗和睦，大宗才能和谐。家齐而后国治，国家才能长治久安。饮食制度的建立，既能约束人的行为，也能使人际关系变得亲密，百姓安居乐业，国家才会长久不衰。最后是饮食文化对人民生活产生的影响，其影响在于思想观念的转变、饮食的规律、形成养

生的饮食习惯。周朝人民以丰富的饮食，愉悦身心；通过阴阳平衡，以达饮食益生；健康的饮食习惯传承了一代又一代。同时也加深了对中华民族文化的理解。

同时经过笔者对《诗经》中的饮食文化研究发现，在《诗经》的饮食描写中，我们能感受到一个物产丰富，文明有序中国古代社会。在研究《诗经》中的饮食文化当中也发现与前人研究的相同点与不同点，以下进行说明。

相同点：

前人研究《诗经》中的饮食文化主要体现在饮食种类，饮食制作方式，饮食器具等内容。这些内容在饮食文化中是必不可少的。它们在饮食文化中占据重要地位，所以在研究《诗经》中的饮食文化的前提是要分析饮食种类，饮食制作方式，饮食器具等内容。在研究中，前人也详细的介绍《诗经》中的饮食种类以及它们的作用，而本文在研究中也体现了相同内容。

不同点：

1. 笔者认为研究《诗经》中的饮食文化不同之处在于研究的范围。前人研究的范围大多为饮食文化中的某个方面进行研究，例如祭祀诗中的饮食文化，仅仅是介绍到了饮食文化在祭祀诗中所体现的作用。内容太过单一，无法全面展示饮食在当时社会所产生的影响。而本文则是通过对《诗经》整部作品中含有饮食文化的诗篇进行归纳总结，全面分析饮食在不同阶级，不同场合中的作用，从而感受饮食文化的丰富内涵。

2. 前人研究饮食文化的方法多数是归纳分析法来进行总结归纳。而本文运用了定性的研究方法，通过查阅文献，分析前人的著作，更能全面反映当时社会的饮食文化的重要性。在前人的研究中，虽然学界对《诗经》的饮食文化有持续的研究，但很多人研究只停留在《诗经》中的饮食文化的表象，而忽略了饮食在生活中的作用和对社会造成的影响，还有更深层次的精神文化方面。

建议

对《诗经》饮食文化的研究还有很多相似但不同的方面可以研究。例如：

1. 《诗经》中的蔬菜意象研究。在《诗经》中，有很多的蔬菜种类，古人喜欢用某种事物的意象来表达自己的情感。而《诗经》中描写蔬菜意象的诗句也有很多，未来可进行深入的研究。

2. 《诗经》中的动物意象研究。在《诗经》中，同样有很多描写动物的诗句，而这些内容在饮食文化中也有很重要的作用。例如在祭祀活动，宴饮

活动中，代表着身份，地位阶级差异。这些内容同样可以进行更深层次的研究。

3.《诗经》中的饮食文化在不同地域的对比研究。地域不同，饮食种类，饮食制作方式也不同。不同地域形成的饮食礼仪也可以探究它们之间的差异性。

综上所述《诗经》中描写了丰富多彩的饮食文化，也说明了社会发展的进步，人类文明的进步，《诗经》中所记载的饮食文化，对于我们了解人类饮食文化的源头有着很重要的作用。因此对《诗经》中的饮食文化的研究具有非常重要的意义。

本文的创新之处

前人对于《诗经》饮食的研究已经取得可观的成绩，但是多数学者皆局限于《诗经》中的单一部分进行研究，比如只对“国风”中的饮食描写进行探讨，这些研究成果散见于一部分专著和论文当中。本文采用实证法、文献法的研究方法。吸取前人较为丰富的研究成果，从不同角度对《诗经》中的饮食描写进行深入研究，对《诗经》整部作品中含有饮食文化的诗篇进行归纳总结，全面分析饮食在不同阶级，不同场合中的作用，从而感受饮食文化的丰富内涵。让饮食文化的研究更具体，更有说服力。本文的研究结果在一定程度上填补《诗经》中的饮食文化相关领域的研究空白，也为今后的相关研究提供一些有意义的参考。

References

- Ban, G. (1962). **Han Shu**. Beijing: Zhonghua Book Company.
- _____. (2018). **White Tiger Tongyi**. Beijing: China Bookstore.
- Cheng, J. Y. (2016). **Translation of The Verse**. Shanghai: Shanghai Ancient Books Press.
- He, X. (2014) **Spring and Autumn Ram Biography**. Shanghai: Shanghai Ancient Books Publishing House.
- Kong, Y. D. (1999). **Mao Shi Justice**. Beijing: Peking University Press.
- Lu, J. (1958). **Mao Shi Grass, Wood, Birds, Animals, Insects Fish**. Shanghai: Shanghai Ancient Books Publishing House.
- Liu, S. L. (2006). **The Spirit of Chinese Poetics**. Haikou: Hainan Publishing House.
- Lu, Y. (2015, August). The Book of Poetry and Food Poetry from The Perspective of Craft Aesthetics. **Journal of Chuxiong Normal University**, **37(8)**, 12-17.
- Qiu, J., &Liang, X. X. (2006, July-August). Food Culture in The Book of Poetry. **Journal of Xuchang University**, **6(4)**, 45-47.
- Ren, B. Z. (1999). **Chinese Food Sutra**. Shanghai: Shanghai Culture Press.
- Wang, R. X. (2004, March-April). See The Food Culture Traditions of Ancient China from Archaeological Finds. **Journal of Hubei University of Economics**, **2(2)**, 108-112.
- Wang, W. (2004). **Interpretation The Book of Poetry and Folk Culture**. Shanghai: Commercial Press.
- Wang, J. (2008). **Aesthetic Research in Food Culture of the Book of Poetry**. Master's thesis, Jiangnan University.
- Wang, Z. Q. (2018, September-October). Analyze The Wine Culture in The Book of Poetry. **Journal of Liupanshui Normal University**, **17(5)**, 12-17.
- Ye, S. X. (1994). **Cultural Interpretation of The Book of Poetry**. Wuhan: Hubei People's Publishing House.
- Yi, Z. W. (1996, May-June). The Book of Poetry and The Food Culture of the Zhou Dynasty. **Journal of Pingxiang College of Higher Education**, **12(3)**, 50-53.
- Yang, T. Y. (2016). **Notes on The Book of Rites**. Shanghai: Shanghai Ancient Books Press.
- _____. (2016). **Zhou Li translation**. Shanghai: Shanghai Ancient Books Press.
- Yang, K. (2016). **History of the Western Zhou Dynasty**. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.

Zhou, M. (1994). **The Book of Poetry and Folk Culture**. Harbin: Heilongjiang Education Press.

Zhu, X. (2011). **Biography of The Collected Poems**. Shanghai: Shanghai Ancient Books Press.

Zheng, X. (2014). **Mao Shi Chuanjian**. Beijing: Chung Hwa Book Company.

Economic and Trade Chinese Intermediate and Intermediate Business Chinese Comparative Analysis of Vocabulary Selection

Yang Ruizhu

Master's Degree Student in Chinese for Careers, University of The Thai Chamber of Commerce

First Author: 2110431302008@live4.utcc.ac.th

Burin Srisomthawin

Associate Professor, School of Humanities, University of The Thai Chamber of Commerce

Zheng Qingyuan

Chinese Department Teacher, School of Humanities, University of The Thai Chamber of Commerce

Corresponding Author: burin_sri@utcc.ac.th, qingyuan_zhe@utcc.ac.th

Received: February 24, 2023 Revised: March 24, 2023 Accepted: March 31, 2023

Abstract

This paper compares the two books "Business" and "Economic and Trade" through the statistical analysis of vocabulary and vocabulary grades, the comparative analysis of the distribution of parts of speech, the comparative statistical analysis of the style of the new vocabulary list, and the comparative analysis of the proportion of the co-selected words in the "BCT Outline."---Statistical-analysis of vocabulary in business textbooks. Based on the "Vocabulary Level Outline" and "BCT Outline" as evidence, the research found that: These two textbooks are aimed at different groups of people, and there are many super-class words. At this stage, the business Chinese textbook vocabulary compilation needs to be further improved. If the vocabulary is too difficult, it will backfire, the control of vocabulary difficulty also needs to follow the "Vocabulary Grade Outline" rules to let scholars learn business Chinese systematically and orderly. On the other hand, the emergence and development of super-class words in textbooks, to a certain extent, is of great help to scholars who study business Chinese in-depth to improve their business knowledge and expand their business vocabulary and can promote their understanding of Chinese business Enter a new stage.

Keywords: Vocabulary, Comparative Analysis, Intermediate Business Chinese, Economic and Trade Chinese Intermediate

《经贸汉语中级教程》与《中级商务汉语教程》 上册词汇选用对比分析

杨蕊竹

泰国商会大学人文学院，职业汉语硕士研究生

邮箱：2110431302008@live4.utcc.ac.th

徐武林

泰国商会大学人文学院，副教授

郑清源

泰国商会大学人文学院，中文系教师

邮箱：burin_sri@utcc.ac.th, qingyuan_zhe@utcc.ac.th

文章收到日期：2023年2月24日 修订日期：2023年3月24日 发表回复：2023年3月31日

摘要

本文通过词汇及词汇量等级统计分析、词类分布对比分析、生词表体例对比统计分析、与《BCT 大纲》共选词所占等级比例对比分析这四部分对《商务》和《经贸》这两本商务教材的词汇进行分析统计，以《词汇等级大纲》和《BCT 大纲》为佐证进行研究，从此发现：这两本教材针对的人群不同、存在大量的超纲词。现阶段对于商务汉语教材词汇的编写还有待进一步的改善，词汇难度较大会出现拔苗助长的情况，对于词汇难度的把控还需要遵循《词汇等级大纲》的规律，让学者们循序渐进的进行对于商务汉语的系统化地有序的学习。另一方面，教材中超纲词的出现和发展，从某种程度上来说对于深度学习商务汉语的学者来说提高商务知识水平和拓展商务词汇有着极大的帮助，可以促使他们对商务汉语的理解迈入新阶段。

关键词：词汇, 对比分析, 中级商务汉语教程, 经贸汉语中级教程

引言

自 21 世纪以来,随着经济全球化的发展,中国作为一个巨大市场和经济体在国际贸易中的重要性日趋显著。2001 年中国加入 WTO,并一直积极践行多边主义,采取诸多措施,谋求共同发展。例如“一带一路”政策的推广,促进了沿线国家经济的繁荣发展。与世界各国开展更大范围、更高水平、更深层次的经济合作,共同打造开放、包容、均衡的经济合作架构,是中国始终坚持的对外政策,更是时代发展的趋势。

伴随着这种经济发展趋势而来的,就是在全球范围内兴起的学汉语的热潮。这股热潮吸引着许多外国留学生及商务人士热衷于学习汉语,其中尤其是商务汉语。因此,如何提升外国留学生或者从事商务工作人士对商务汉语的了解和学习,成为了现在中国对外汉语教学研究的一大热点。商务汉语是从事跨语言商务交际活动及相关活动的人员在商务工作和日常生活中所使用的语言。“在商务汉语的学习中,词汇是语言的建筑材料,语言系统都需要具体的词汇才能表现出来,可见,词汇是语言的核心。对于零起点的商务汉语学习者来说,词汇学习更是重中之重,词汇学习的好坏与学习者商务交际的能力高低直接相关,只有掌握一定的商务词汇,才能更好地进行商务洽谈工作。如果词汇选编不合理,不符合学习者的认知水平,将会对学习者的商务汉语学习产生不好的影响”。(Du, 2021, p.2)由此可见,词汇教学在商务汉语教学中占据着极为重要的地位,教材中词汇的编写也成为衡量一部教材质量好坏的重要标准。

但由于商务汉语教学也是这几年才刚刚发展起来的,目前的商务汉语教材还存在着许多问题,词汇难度参差不齐。“周小兵、干红梅通过对 10 部商务汉语教材的研究曾指出不少商务汉语教材生词等级偏高,不同教材的共选词语极少。他们建议商务汉语教材词汇编写应控制难度,其一就是控制词汇的难度等级,并对商务汉语词汇大纲编写提出了设想和建议”。(Zhou, & Gan, 2008, p.1) 所以,对商务汉语教材进行研究分析,尤其是商务汉语教材中的词汇研究就极为重要,需要引起我们足够的重视。

由于初级的商贸汉语教程词汇量比较的少,词汇过于简单,不具有研究的基础性意义,而高级商贸汉语词汇量比较多且含有比较复杂的超纲词,所以不满足学者们的普遍性和适用性的研究。笔者经过多方面搜集资料发现,目前尚未发现有学者做过《经贸汉语中级教程》和《中级商务汉语教程》上册这两本教材的动态或者静态分析,而作为两本极为重要的商务汉语教材来说,确实是很值得可惜的。目前国内对于中级商务汉语教材的研究较少,可参考的文献和教材都十分有限,对于中级商务汉语词汇的研究更是少之又少。笔者通过对前人研究成果的检索,发现目前尚未有学者从词汇学的角度入手。本文则选取《经贸汉语中级教程》和《中级商务汉语教程》上册这两本使用较为普遍的中级商务汉语教材进行对比分析。《经贸汉语中级教程》一共设置了六个单元,包含了消费、会展、策略、城市、

产业、社会发展；《中级商务汉语教程》上册一共设置了四个单元，包含了中国的外汇及证券市场、经营之道、中国的发展经济、商务谈判，其中每个单元都讲述不同的经济案例，并对每个经济案例进行分析。笔者通过对这两本教材中的商务词汇进行详细的统计分类、综合对比，并结合教材内容进行较为全面的剖析，指出其中存在的一些问题，并给出适当的建议。文章的主旨不在于批判教材的优劣，而在于通过横向与纵向的对比，能够对中级商务教材中词汇的选择给出一些建议，以期能帮助商务汉语教材更贴近生活，更符合现代社会发展的要求，也更能满足学习者的需求。

研究目标

对《经贸汉语中级教程》和《中级商务汉语教程》上册两本教材的词汇选用进行对比研究。（笔者研究对比过中级商务汉语教程上下两册，上册以词汇、词语解析和词语释义为主，下册以语法、阅读为主，所以选用上册来进行词汇对比分析）。

研究范围

1. 以下教材为研究范围及对象：

Wang, &Huang (2004) Intermediate Business Chinese Course 中级商务汉语教程（上）北京：北京大学出版社, 以下简称《商务》

Dong (2004) Economic and Trade Chinese Intermediate Course 经贸汉语中级教程 北京：外语教学与研究出版社, 以下简称《经贸》

2. 以下材料为研究的佐证：

孔子学院总部、国家汉办编制所编著的 Business Chinese Test Bct (B) Syllabus 《商务汉语考试 BCT (B) 大纲》（北京：高等教育出版社，2015 年），以下简称《BCT (B) 大纲》。

国家汉语水平考试委员会办公室考试中心所制定的 HSK Vocabulary and Chinese Character Syllabus 《汉语水平词汇与汉字等级大纲》（Beijing: Economic Science Press, 2001 年），以下简称《词汇等级大纲》。

研究方法步骤

本文主要研究运用了文献综述法、文献查阅法、教材比较法、数据库统计法；

1. 首先统计两本教材：王惠玲、黄锦章所编著 Intermediate Business Chinese Course 《中级商务汉语教程》(Beijing Univesity Press,2004 年)和董瑾所编

著 Economic and Trade Chinese Intermediate Course 《经贸汉语中级教程》 (Foreign Language Teaching and Research Press, 2004 年) 的词汇在 Business Chinese Test Bct (B) Syllabus 《BCT 大纲》和 HSK Vocabulary and Chinese Character Syllabus 《汉语水平词汇与汉字等级大纲》中的分布情况;

2. 在此基础上, 对这两本教材进行词汇选用的对比分析研究。

3. 最后, 对两本教材的词汇进行深度全面的对比研究, 结合商务汉语教材的适用性、统一性和可行性等方面对商务词汇的编写提出新的建议。

文献综述

1. 中级商务汉语教材研究现状

目前, 随着学汉语热潮的兴盛, 各式各样的中级商务汉语教材如雨后春笋般涌现出来。针对这一系列的教材, 有诸多的专家学者进行了大量的研究分析。杨东升对商务汉语教材编写中的一些问题进行了探讨。“他认为商务汉语教材的教学对象和教学目的具有特殊性。编写商务汉语教材不仅要遵循一般教材编写的原则, 还要遵循交际性和开放性的原则。在教材的编写中要注意教学内容的选择和教材的体例设计等问题”。(Yang, 2003, p.1) 刘织从商贸类汉语课本的现状及问题入手, “指出商贸汉语教材需要具体化, 有系统性, 在听、说、读、写等方面要有完整的系统; 在教材内容方面要紧跟时代的步伐, 使教材既有当下性又有鲜活性”。(Liu, 2004, pp. 102-104) 霍晓雯认为“现阶段中级商务汉语教材编写一定要遵循对外汉语教材编写的特殊与一般原则, 她认为中级商务汉语教材当务之急是制订一个专业的商务汉语教学大纲”。(Huo, 2013, p.1) 胡霞从多渠道全面收集整理了 2000—2013 年间出版的商务汉语教材, 发现教材中存在诸多问题, 如教材种类不够齐全、教材不够规范、精品教材少、不同课型教材数量相差太大、纸质教材多而多媒体教材少等问题, 提出“加强中级商务汉语教学理论与教材编写的研究, 使各种教材均衡发展, 出版、发行尽量做到规范化, 逐步建立中级商务汉语教材评价体系的对策”。(Hu, 2014, p.1) 徐阔认为“当前中级商务汉语的教材却少相关理论专著的出版, 国内外汉语学术界对于相关研究不多, 而现有的中级商务汉语教材的数量很少, 教材章节的设置不够全面, 难以控制教材的词汇难度等问题, 并提出相关建议”。(Xu, 2017, p.2) 罗雅倩认为“当前中级商务汉语缺乏系统性编著, 缺乏实用性、针对性教材, 一些论文和探究仅为初步阶段”。(Luo, 2015, p.3) Ekaterina 认为“商务汉语教材当前的数量不足, 质量也需要及时改进, 中级商务教材资料更为稀缺, 中级商务汉语教材的内容需要根据现状及时更新完善, 应该注意实用性和内容的多样性”。

(Ekaterina, 2018, p.1) 以上这些论文从各个角度分析研究了中级商务汉语教材的重要性及现阶段存在的一些问题, 并给出了极具可行性的建议。

2. 中级商务汉语词汇研究现状

如上, 针对商务汉语教材的研究正如火如荼地进行着, 也取得了一些成就, 但是, 专门针对商务汉语教材中的词汇进行的研究就更屈指可数了。周小兵、干红梅通过对 10 部商务汉语教材的研究曾指出发现不少商务汉语教材生词等级偏高, 不同教材的共选词语极少, 他们指出商务汉语教材词汇编写应控制难度, 其一就是控制词汇的难度等级, 并对商务汉语词汇大纲编写提出了设想和建议。(Zhou, &Gan, 2008, p.1)

贾蕃、周小兵、郭曙纶从初、中、高级 10 本商务汉语教材入手对比分析教材中的词汇研究发现, “各级别教材均有一定数量的超纲词和超等级词汇, 参考商务大纲考察超纲词的比例要低于参照通用大纲考察的超纲词的比例。同时, 各级别教材词汇总量和商务词汇比例体系较为混乱, 教材编写缺乏共识。同一级别教材词汇总量和商务汉语词汇比例差异显著, 极差较大; 同一系列不同级别教材词汇总量和商务汉语词汇比例没有按照难度增加而递增, 仍有待完善; 教材对于商务词汇和通用词汇的界定存在较大分歧”。(Jia, Zhou, &Guo, 2019, p.8) 针对这些问题, 他们对教材的编写提出了一些修改的建议。胡梓华指出“词汇教学是对外汉语教学的主要环节, 词汇选编也是衡量教材好坏的重要标准。他用四套教材作为研究对象得出每本教材的词汇总量差距较大缺乏统一的教材编写标准, 对比而言, 中级商务汉语教材的词汇较少, 从《词汇与等级大纲》中对比, 等级分布不均”。(Hu, 2011, p.6) 张馨月指出“教育界对商务汉语词汇的主体地位认知不够, 对词汇教学的理论以及练习不够重视, 并提出了解决的教学建议”。(Zhang, 2019, p. 30)

总之, 国内现阶段对商务汉语词汇的研究还很少, 可参考的材料极为有限, 商务汉语教材仍处于发展阶段, 许多商务汉语教材编写尚不完善, 没能兼顾听、说、读、写四个方面, 还远不能满足学生们的全方位发展; 其次, 还有一些商务汉语教材编写理念和词汇选择落后于最新的时代步伐, 其书中所提到的经济制度和商务礼仪都相对滞后, 这远不能做到为学生及学者们提供有用的、高效的商务交流和学习用途。

研究结果

1. 词汇量及词汇等级统计分析

本文主要进行教材词汇的讨论, 以词汇的数量为基础展开对于教材中词汇的讨论, 在商务汉语教材的词汇讨论中, 不仅需要考虑词汇的数量问题还要考虑词汇的等级问题, 下面对《经贸》和《商务》上册这两本教材进行词汇总量及词汇

等级进行对比分析。本文词汇统计数据来源于两套教材后附的生词总表以及每课后的补充词汇。由于这两套教材处理词汇的方式不同，在统计词汇的过程中，笔者遵循以下原则：

(1) 对于同一本教材中生词表和课后补充词汇存在重复的现象，只统计一次，合成一个词汇总表，再进行统计分析。如：《经贸》中的课后补充词汇和生词表有词汇重复的部分，本文中只做一次统计。

(2) 对于教材中有一词多意义的词语，它们在意义上有着联系，统计时算作兼类，只统计一次。

(3) 教材中单独出现了专有名词和没有列入生词总表的都已做出词汇总表进行统计。本文中所有统计数据均保留一位小数，以四舍五入的方式列出。表 3-1 是两本教材词汇量及其在《词汇等级大纲》中的等级分布情况。

表 1 两本教材词汇总量及其在《汉语水平词汇与汉字等级大纲》中的等级分布

教材	词汇 总量	甲级		乙级		丙级		丁级		超纲	
		数量	%	数量	%	数量	%	数量	%	数量	%
经贸 汉语 中级 教程	683	0	0	21	3.1%	49	7.2%	94	13.8%	519	75.6%
中级 商务 汉语 教程	390	2	0.5%	12	3.1%	26	6.7%	82	21.3%	268	68.7%

通过上表，我们可以看出，《经贸》的词汇有 683 个，《商务》的词汇为 390 个，《经贸》词汇明显多于《商务》。而《经贸》的词汇主要集中在丁级，《商务》的词汇主要集中在级。《经贸》的超纲词汇占据了整本书的一大半。《商务》的词汇分布较为均衡，从甲到丁逐渐递增，比较适合按阶段学习商务汉语的学生。《经贸》中的超纲词，多是一些惯用语或专有名词，如“白领人员”、“比比皆是”、“大宗”等。《商务》中的超纲词，多是一些成语，如“大张旗鼓”、“沸沸扬扬”、“蜂拥而至”等。

这两本书的词汇量从 3-1 表可见，均是超纲词>丁级词>丙级>乙级>甲级词。超纲词的比例分别为：《经贸》75.6%，《商务》68.7%。由此我们可以看出两本教材词汇量分布不均，超纲词数量庞大，所占比例较高。在《词汇等级大纲》规定中级教材占教材全部生词总量应低于或等于 30%，而这两本教材中超纲词比例均超过了《词汇等级大纲》的规定。

我们在此根据这两教材进行具体情况具体分析：教材针对群体不同。《经贸》的针对人群的商务交易的外国人中上层人士，他们对于商务汉语的学习需求不是入门词汇，他们对于词汇的需求难度更大。《商务》针对的人群是广泛的商务汉语学习者，按照阶段一级一级往上学习的学者们，范围更广更具有普遍性和适用性，因此《商务》的词汇等级是按照一级一级往上分布的。

2. 词类分布对比统计分析

本文主要根据《词汇等级大纲》，将所统计的词类分为 15 类。实词：名词、动词、形容词、数词、量词、代词。虚词：副词、连词、介词、助动词、拟声词、叹词。以及专有名词、兼类词和其它词等等。对于《词汇等级大纲》有的词语，皆按照大纲中标注的词类进行标注，对于《词汇等级大纲》中没有的词语，我们将按照该词语的用法，结合 (Huang, &Liao, 2007, pp. 1-305) 所编著的《现代汉语》对各类词语进行的描述进行标注。对于《词汇等级大纲》中没有标注的词类，如：固定短语、固定结构，汉语成语等，将归为“其它”类。在这两本教材中出现的专有名词比重较大，特此增设了“专有名词”这类。本文中把对于一个词语同时有两种或者两种以上的词性归为兼类词。本文将从《词汇等级大纲》中把“人名、地名、机构名、货币名、方位名”这部分将从名词里面排除改为专有名词。这两本中级商务教材词汇的统计如下表所示：

表 2 《汉语水平词汇与汉字等级大纲》与两本教材各词类的数量对比

	词汇等级大纲		中级商务汉语教程上册		经贸中级商务汉语	
	数量	%	数量	%	数量	%
名词	3385	38.46%	146	33.49%	199	30.11%
动词	2915	33.12%	166	38.07%	243	36.76%
形容词	1001	11.37%	25	5.73%	103	15.58%
量词	11	0.12%	1	0.23%	0	0%
虚词	1	0.01%	0	0%	0	0%
叹词	22	0.25%	0	0%	0	0%

表 2 《汉语水平词汇与汉字等级大纲》与两本教材各词类的数量对比（续）

	词汇等级大纲		中级商务汉语教程上册		经贸中级商务汉语	
	数量	%	数量	%	数量	%
代词	9	0.11%	0	0%	1	0.15%
副词	42	0.48%	9	2.06%	32	4.84%
连词	3	0.03%	1	0.23%	0	0%
介词	3	0.03%	1	0.23%	4	0.61%
专有名词	2	0.02%	5	1.15%	4	0.61%
兼类词	1350	15.34%	28	6.42%	6	0.91%
其它	81	0.92%	54	12.39%	69	10.44%
合计	8802		436		661	

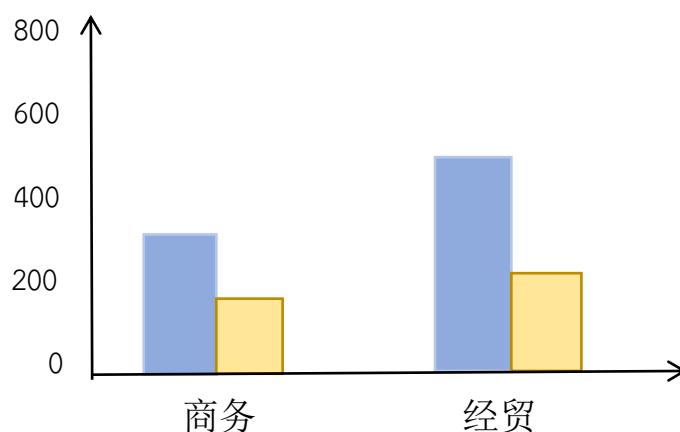
如上表所示，名词、形容词、动词、兼类词、这四类词，在《词汇等级大纲》中占据主要词类地位，这四类词汇在《词汇等级大纲》占比高达 98.29%，这四类词在《商务》中占比 83.71%，在《经贸》中占比 83.36%。这四类词汇在这两本教材中的占比都非常高。在 (Du, 2021, pp. 24-39) 和 (Huang, 2009, pp. 13-27) 等的论文在对教材词汇的研究中也证明了名词、形容词、动词这几类词语在《词汇等级大纲》中占据主导地位。出现这样的情况与以下几方面有很大的关系：

(1) 在现代汉语中，名词可以做主语、中心语、宾语。形容词能做谓语中心语和定语。动词能做主语、谓语、宾语、状语以及定语。由此可以看出名词、形容词、动词这类词性的词语在人们日常生活的对话中可以充当着各种各样的角色，而且在商务交际场合和社会生活中的使用频率较高、可以快速帮助人们认识和学习商务汉语、扩展商务汉语词汇，所以这三类词性在使用词汇中的占比比例比较高。

(2) 由上图所示其它词类也占总词汇的很大一部分，《商务》上册其它词汇占比 12.39%，《经贸》其它词汇占比 10.44%，其它词类是由成语、俗语、短语结构、常用表达结合而成。

3. 生词表体例对比统计分析

本文中的生词主要以《BCT (B) 大纲》为划分依据，分为通用词汇和商务词汇。本文将把《BCT (B) 大纲》中的词汇归为商务词汇，其它词汇归为通用词汇。这两本教材的商务词汇和通用词汇分布情况如下：

通用词汇	282	515
商务词汇	159	175

图 1 两本教材的通用词汇和商务词汇的总量

由上图表可知，《商务》上册的通用词汇占总词汇的 63.95%，是商务词汇的 1.7 倍，《经贸》中的通用词汇占总词汇的 74.64%，是商务词汇的 2.9 倍。我们还能从下面的饼状图更清晰的了解他们的分布情况：

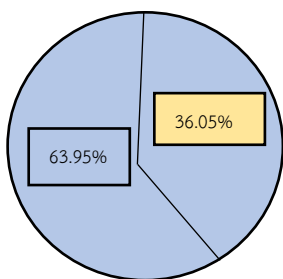

图 2 《商务》通用和商务词汇比重

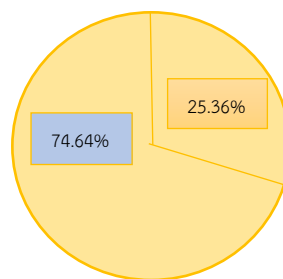

图 3 《经贸》通用和商务词汇比重

图 4 两本教材通用词汇和商务词汇的比重

（注：在商务汉语中，商务词汇都被归纳于 BCT 词汇大纲中，如果一个词既是商务词汇又是通用词汇，那这个词通常被归类为商务词汇，在本文中只做一次统计。）

从上面图表可知，现阶段中级商务汉语教材中的通用词汇比重大于商务汉语词汇，几乎占据总词汇的三分之二。作为一本专业的商务汉语教材，其中教材里的通用词汇远远高于商务词汇，出现这样不合理现象，笔者认为这恐会引起相关学术界、相关人士和学者的争论，他们会认为作为一本商务汉语教材缺少商务的专业性和相关性、未能体现出来“商务”它本身的特点，而且作为一本商务汉语教材，它的通用词汇占比过大，与常规的汉语教材并没有太大的区别。笔者认为这里存在对商务汉语教材思考的一个误区。一方面，商务汉语教材它具有社会性。它的创造来自于生活、与生活息息相关，并且会随着社会生活的发展而不断更新，所以商务汉语中的商务性本身也存在生活性，商务汉语教材中的通用词汇更好的说明的商务和生活密不可分的关系，而占比高的通用词汇更能说明商务汉语的学习来源于生活。另一方面，根据对词汇（BCT 大纲）的划分情况来看，“BCT 主要考察的范围是与商务有关的广泛职场场合、日常生活、社会交往中运用汉语进行的交际能力。”（BCT (B) Syllabus, 2015, pp. 1-5）由此说明，BCT 考察的内容和对商务汉语学习者的要求都做出了划分，学习并考取 BCT 的各界人士都应是具备了能使用常规汉语交际能力的一群人，并且都掌握了一定的词汇量。而中级商务汉语中还存在大量的通用词汇并不能说明教材的不专业性，恰巧是这样除去繁杂的高难度商务词汇，通用性的词语更贴近生活才有利于提高学习商务汉语的人群的兴趣、才能让大家在商务活动、广泛的职场生活中运用更地道的商务词汇。

4. 与《BCT 大纲》共选词所占等级比例对比分析

本文从《商务》上册和《经贸》中，以《BCT 大纲》为划分范围（注：因为本文研究的是中级商务教程、所以 BCT 大纲研究范围为 BCT (B) 大纲，BCT (A) 大纲不具有研究价值）、按《词汇等级大纲》为划分标准，对这两本教材中出现的商务共选词进行词类等级统计分析：

表 3 两本教材的共选词统计表

商务 共选 词	甲		乙		丙		丁		超纲词	
	数量	占比	数量	占比	数量	占比	数量	占比	数量	占比
中级 商务 汉语 教程	2	1.26%	11	6.92%	17	10.69%	51	32.08%	78	49.05%
经贸 汉语 中级 教程	1	0.57%	19	10.86%	26	14.86%	36	20.57%	93	53.14%

由上表可知，两本教材中的乙、丙词汇占比非常相似，《经贸》中的超纲词比重大于《商务》中的超纲词，从整体上来看，其词汇等级分布的规律为：超纲词 > 丁级 > 丙级 > 乙级 > 甲级。

从以上图表中的数据我们可以看出：

（一）在这两本教材中，丁级词和超纲词占总数的比重最高，在《商务》中丁级词和超纲词占比 81.13%、在《经贸》中，丁级词和超纲词占比 73.71%。以上特点说明了教材没有充分考虑到学者每个阶段学习的有效性，“在《词汇等级大纲》中，对于中级汉语教材的要求，超纲词是比例应该为 30% 以下”（Du, 2021, p.21），而两本教材均超过 40%。作为中级商务汉语教材，应该按照《词汇等级大纲》等级的严格把控，应该遵循词汇大纲的分布规律、这才有利于学习者循序渐进的学习。HSK 对于中级汉语学习者的要求，必须掌握甲乙丙三级词汇 5200 个，但是从上图统计来看丁级词汇和超纲词汇远远超出了适合中级学者学习的范围，这就在一定程度上增加了教材和学习者们的难度。

（二）两本书中的乙、丙词汇占比较轻。在《商务》中乙级词和丙级词占比 17.61%。在《经贸》中，乙级词和丙级词占比 25.72%。说明在教材编写的时候，对于教材编写的难度没有进行有效的把控，对于丁级词汇的选编远远大于乙级词和丙级词。通过这两本教材的统计，发现超纲词远远大于商务词汇，正如安娜、史中琦所讲“这说明对于商务汉语的学习，并非商务类词语的学习，而是建立在通用词语学习基础上的叠加学习或者同步学习。没有掌握足够的通用类词语，基本不可能在商务汉语之路上走远”。（An, & Shi, 2012, p.122）可见对于中级商务

汉语教程词汇的编写不仅仅需要实时更新商务词汇还要对于运用在商务中的通用词汇进行实时更新，对于中级商务汉语教材对于一定的扩充社会知识是有利的，但是也要把控对于词汇难度编写和调整、应该扩充一些乙、丙级词汇，不能一味的指增添难度，也要考虑学习者的实用性和适用性。

（三）但从另一方面来说，超纲词的出现并不只是一味的坏事，对于深度商务汉语的学者们或者是对商务汉语学习极为感兴趣的学者们来说是一件有利的事情、他们通过认真学习课后的拓展延伸、了解掌握超纲词深度含义并且融会贯通、对于商务社交活动或者日常生活交流及其有用，更能融入中国的商务汉语交流。

结语

本文通过词汇及词汇量等级统计分析、词类分布对比分析、生词表体例对比统计分析、与《BCT 大纲》共选词所占等级比例对比分析这四部分对《商务》和《经贸》这两本商务教材的词汇进行分析统计研究发现：

第一：《词汇等级大纲》根据词语难度、使用频率、在各类语料库的覆盖率来说，在对于汉语教材词汇的编写上具有极大的权威性。第二：这两本教材针对的群体和人士不同，《经贸》针对商务交易的外国人中上层人士，对于词汇的难度和需求比较大，《商务》针对人群是广泛的商务汉语学习者，更具有适用性第三：两本教材中名词、动词、形容词占据词汇的主要部分，在人们日常生活的对话中可以充当着各种各样的角色，这几类词在商务交际场合和社会生活中的使用频率较高；

第四：BCT 考试是中国规定汉语者从事商务活动所应具有的水平而设立的国家的标准化考试，而《BCT 大纲》是针对这项国家级考试颁布的考试范围，所以《BCT 大纲》具有极强的参考价值和参考意义，本文用《BCT 大纲》的词汇作为研究范围参考对象是想让这两本商务教材的词汇的分析更为明确、精准；第五：通过对这两本商务汉语教材的统计分析发现教材中有大量的超纲词，超纲词远远大于商务词汇，通用词汇大于商务汉语词汇，两本教材中的乙级词和丙级词占总词汇的比重较小，丁级词和超纲词占总数的比重最高；

第六：通过对两本教材词汇的统计分析可以看出来现在的商务汉语教材词汇编写并未按照《词汇等级大纲》的难度等级进行编写，现阶段对于商务汉语教材词汇的编写还有待进一步的改善，词汇难度较大会出现拔苗助长、根基不牢的情况，对于词汇难度的把控还需要遵循《词汇等级大纲》的规律，让学者们循序渐进的进行对于商务汉语的系统化地有序的学习；第七：对于教材中超纲词的出现和发展，从某种程度上来说对于深度学习商务汉语的学者来说提高商务知识水平和拓展商务词汇有着比较大的帮助，可以促使他们对商务汉语的理解迈入新阶段。

通过阅读前人对商贸汉语教材、词汇以及各个角度的研究，前人的研究给笔者提供了基本的研究思路，在前人研究的基础上启发新的灵感，笔者站在巨人的肩上，通过对于前人的方法和理论进行探索和创新，沿用前人的结论探索未来研究的新方向，继续不断努力在这片领域深耕，发现新的问题、提出建议和解决问题。与此同时，也希望能为后来研究商务汉语领域的学者们提供一些帮助和一些新的启示。

创新之处

笔者经过多方面搜集资料发现，目前尚未发现有学者做过《经贸》和《商务》这两本教材的动态或者静态分析，而作为两本极为重要的商务汉语教材来说，确实是很值得可惜的。目前国内对于中级商务汉语教材的研究较少，可参考的文献和教材都十分有限，对于中级商务汉语词汇的研究更是少之又少。笔者通过对前人研究成果的检索，发现目前尚未有学者从词汇学的角度入手。故而，本论文尝试从《经贸》和《商务》这两本商务汉语教材中的商务词汇出发，通过对比统计分析，并提出自己的一点儿浅见，希望能对后续研究商务词汇的学者提供一定的可行性建议。

建议

本文通过对《商务》和《经贸》这两本商务教材的词汇进行分析统计研究，在教学方面：应该多发挥多媒体和新媒体的优势，整合开发配套的使用的教材和课本进行辅助性学习，或者在课后发布有针对性的强化系列的练习册，方便教学与巩固学生自学。在教材方面：为了满足商务汉语学习者的要求，《经贸》教材应该增强教材的实用性和适用性，应合理规划商务汉语词汇，中级商务汉语词汇应增加乙、丙级词汇，减少丁级词汇，降低词汇的难度，增加教材词汇的趣味性和引导性，提高让学习者们的参与性和互动性，增强商务汉语教材词汇社会生活性，让大家更轻松的学有所用、有所成。《商务》教材应该增强两国之间的文化和交流，应邀约长期活跃在一线的经贸人士、商务人士一起参与、共同合作完成。对于词汇的等级分布也应按照《词汇等级大纲》进行等级排序，要在兼顾语言文化和经贸结合的同时，注重展示真实的商务场景，注重配图、例子和内容安排方面的实用性，能够让学者们更有参与感和与时俱进的学习能力。

References

- An, N., & Shi, Z. (2012, May). Research on The Word Selection Rate and Core Vocabulary of Business Chinese Textbooks. **Language application**, 20(2), 122-130.
- Chen, J., & Cao, J. (2013, December). On The Selection of Vocabulary in Business Chinese Textbooks for Intermediate and Advanced Levels. **Qiannan Normal University for Nationalities**, 33(6), 10-14.
- Confucius, I., & Han, b. (2015). **Business Chinese Test BCT (B) Syllabus**. Beijing: Higher Education Press.
- Du, X. (2021). **A Zero-start Research on The Vocabulary of Business Chinese Textbooks**. Master's thesis Lanzhou University.
- Ekaterina, Z. (2018). **Research and Compilation Strategies of Business Chinese Culture Textbooks**. Master's thesis Zhejiang University.
- Fang, S. (2019). **A Comparative Study of Business Chinese Textbooks in China and South Korea—Taking "New Silk Road Intermediate Rapid Business Chinese" and "Delicious Business Chinese" as Examples**. Master's thesis Dalian Foreign Language University.
- Hu, X. (2014, September). Problems and Countermeasures in The Compilation of Business Chinese Textbooks. **Technology and Publishing**, 14(9), 105-107.
- Hu, Z. (2011). **A Study on The Vocabulary Analysis of Intermediate Business Chinese Vocabulary Textbooks**. Master's thesis Jinan University.
- Huo, X. (2013). **Analysis of Intermediate Business Chinese Textbooks**. Master's thesis Shan Dong University.
- Huang, J. (2009). **A Study on Vocabulary Analysis of Elementary Business Chinese Textbooks**. Master's thesis Jinan University.
- Huang, B., & Liao, X. (2007). **Modern Chinese**. Beijing: Higher Education Press.
- Jia, F., Zhou, X., & Guo, S. (2019, August). Vocabulary Survey of Business Chinese Textbooks Based on Corpus. **Study of Chinese as a Foreign Language**, 20(1), 107-108.
- Liu, Z. (2004, October). A Brief Analysis of Business Chinese Textbooks. **Journal of Zaozhuang Teachers College**, 21(5), 102-104.
- Luo, Y. (2015). **Comparison and Compilation Strategies of Intermediate Business Chinese Comprehensive Textbooks**. Master's thesis Hunan Normal University.

- National, C. (2001). **Chinese Level Vocabulary and Chinese Characters Level Syllabus**. Beijing: Economic science press.
- Wang, S. (2012). **Investigation and Analysis on The Practice Design of Textbooks for Intermediate Business Chinese Courses**. Master's thesis Xinjiang Normal University.
- Xu, K. (2017). **A Comparative Study of Intermediate Business Chinese Textbooks**. Master's Thesis Yunnan Normal University.
- Yang, D. (2003, February). A Preliminary Study on The Compilation of Business Chinese Textbooks. **Journal of Liaoning Institute of Technology**, 24(1), 73-74.
- Zhang, X. (2019, February). The Curriculum Setting and Textbook Compilation of Chinese Literature Course in International Chinese Teaching——Taking the "Chinese Literature" course of the Chinese major of the Faculty of Arts, Maroua University, Cameroon as an Example. **Cultural and Educational Materials**, 47(5), 30-31.
- Zhou, X., & Gan, H. (2008, January). Investigation on Word Selection and Compilation of Business Vocabulary Outline in Business Chinese Textbooks. **World Chinese Teaching**, 22(1), 77-84.

The Study of Chinese Cultural Capital Manifested Through Game Characters King of Glory

Bunchachai Phrammanee

Master's degree student, Department of Eastern Language,
Faculty of Humanities, Kasetsart University

First Author: bunchachai.p@ku.th

Kanokporn Numtong

Associate Professor, Ph.D., Department of Eastern Language,
Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th

Received: March 8, 2023 Revised: May 1, 2023 Accepted: May 15, 2023

Abstract

This article aims to study the use of Chinese cultural capital appearing through the characters in the game The King of Glory by employing the cultural capital-related concept as a framework to analyze the data. The results showed that the cultural capitals in The King of Glory could be categorized into two types: 1. tangible cultural capitals, including material cultural capitals which were: weapons and Apparel and accessories, and 2. Intangible cultural capital consisting of Chinese legends and folk tales; The belief in the sacred animal of China, and The belief in Chinese demons. The mentioned results indicated the Chinese people's thought system, warfare, and way of life from the past until the present. The images of these cultural capitals were counted as part of the process of creating the characters in The King of Glory.

Keywords: Chinese Cultural Capital, Characters, The King of Glory, Moba Game, Online Game

การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้อหรงเย่า

บัญชาชัย พรมณี

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

First Author: bunchachai.p@ku.th

กนกพร นุ่มทอง

รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th

ได้รับบทความ: 8 มีนาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 1 พฤษภาคม 2566 ตอรับตีพิมพ์: 15 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏผ่านตัวละครในเกม หวังเจ้อหรงเย่า (王者荣耀) โดยใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาค้นพบว่า ทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในเกมหวังเจ้อหรงเย่าแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ ซึ่งเป็นทุนวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ ประกอบด้วย ทุนทางวัฒนธรรมด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ และทุนทางวัฒนธรรมทางด้านเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ 2. ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ประกอบด้วย ทุนทางวัฒนธรรมทางด้านตำนานพื้นบ้านจีน ทุนทางวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของจีน และทุนทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับปีศาจของจีน ซึ่งผลวิเคราะห์ของทุนทางวัฒนธรรมที่ได้กล่าวมาทั้งหมดล้วนแต่เป็นระบบความคิด การทำศึกสงคราม วิธีการใช้ชีวิตของชาวจีนมานับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยภาพลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสร้างตัวละครในเกมหวังเจ้อหรงเย่า

คำสำคัญ: ทุนทางวัฒนธรรมจีน, ตัวละคร, หวังเจ้อหรงเย่า, เกมโมบา, เกมออนไลน์

บทนำ

He (2019, pp. 13-14) ได้กล่าวว่า เกมห้วงเจ้อหรงเย่า หรือ 《王者荣耀》 เป็นเกมมือถือแนวโมบา (MOBA)¹ ที่พัฒนาและดำเนินการโดยบริษัทเทนเซ็นต์ (Tencent Games, 腾讯) และเปิดให้เล่นในแพลตฟอร์ม Android และ IOS ซึ่งเปิดทางการในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 ในช่วงแรกของเกมใช้ชื่อว่า “Heroes of War” และ “League of Kings” รูปแบบเป็นการต่อสู้แข่งขันเป็นหลัก รูปแบบการแข่งมี 1V1 (ผู้เล่นเผชิญหน้าตัวต่อตัว) 3V3 (ทีมแบ่งเป็น 2 ทีม ฝ่ายละ 3 คน) 5V5 (ทีมมี 2 ทีม ฝ่ายละ 5 คน) และรูปแบบอื่นอีกหลายรูปแบบ เป็นต้น ภายในการเล่นมีการจัดอันดับยศ โดยการเล่น คือ การเลือกตัวละครอย่างอิสระเพื่อทำการจัดตั้งทีมเพื่อทำการต่อสู้ และเข้าสู่สนามการแข่งขันที่ใช้ในการต่อสู้ มีการซื้ออาวุธและเพิ่มประสิทธิภาพของตัวละครที่ผู้เล่นเลือก เป้าหมายสูงสุดคือ โจมตีคริสตัลได้ก่อนจะได้รับชัยชนะ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีเกมห้วงเจ้อหรงเย่าได้รับความนิยมจากผู้เล่นเกมชาวจีนและผู้เล่นชาวต่างชาติทุกช่วงอายุและเป็นเกม MOBA หรือเกมกลยุทธ์ฉบับพลันที่มีชื่อเสียงอย่างมาก ซึ่งมีจำนวนผู้เล่นมากกว่า 20 ล้านคนจากทุกมุมโลก อีกทั้งเกมห้วงเจ้อหรงเย่ายังเป็นเกมที่สร้างรายได้มหาศาลให้กับบริษัทเทนเซ็นต์ มากถึง 2900 ล้านหยวน ซึ่งภายในเกมมีตัวละครมากกว่า 100 ตัว โดยที่มาของตัวละครมีการสร้างดัดแปลงตัวละครจาก 3 แหล่งที่มา ได้แก่ 1. ตัวละครที่ดัดแปลงจากบุคคลในประวัติศาสตร์จีน อาทิ กวนอู (关羽) ลิโป้ (吕布) บุเช่เคเทียน (武则天) หยางกู่เฟย (杨玉环) 2. ตัวละครที่ดัดแปลงจากเทพปกรณัม อาทิ พระแม่หนี่วา (女娲) โฮ่วอี้ (后羿) เทพธิดาฉางเอ๋อ (嫦娥) และ 3. ตัวละครที่ดัดแปลงจากวรรณกรรม อาทิ ซุนหงอคง (孙悟空) นาจา (哪吒) เตียวเสี้ยน (貂蝉) เป็นต้น

ตัวละครที่ปรากฏภายในเกมห้วงเจ้อหรงเย่า ส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน โดยดัดแปลงตัวละครมาจากบุคคลในประวัติศาสตร์จีน เทพปกรณัมและวรรณกรรมของจีนที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เช่น สามก๊ก ไซอิ๋ว นางพญางูขาว (白蛇传) เป็นต้น เพราะการสร้างตัวละครจากบุคคลในประวัติศาสตร์ เทพปกรณัมและวรรณกรรมจีนที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักกันดีและมีฐานผู้ชม ผู้ติดตามเทพปกรณัมหรือวรรณกรรมนั้นๆ จำนวนมากอยู่แล้วนั้น ตามธรรมชาติแล้วย่อมส่งผลให้สามารถดึงดูดความสนใจให้ผู้เล่นเลือกเล่นเกมนี้ได้ และขณะเดียวกันยังดึงดูดให้ผู้เล่นเกมตัดสินใจเลือกซื้อตัวละครได้ง่ายขึ้น (Zhang, B., 2019, p.20)

ตัวละครในเกมห้วงเจ้อหรงเย่าแต่ละตัวละคนนั้น ล้วนแต่มีเอกลักษณ์ มีลักษณะเฉพาะตน บางตัวละครมีเครื่องแต่งกายที่ยิ่งใหญ่สวยงาม เช่น เครื่องแต่งกายของตัวละครพระแม่หนี่วา ตัวละครหยางกู่เฟย เป็นต้น บางตัวละครมีเครื่องประดับทั้งดงาม สูงส่ง เช่น ตัวละครบุเช่เคเทียน เป็นต้น และบางตัวละครก็มีอาวุธยุทธโปกรณ์ประจำตัวที่น่าสนใจ เช่น ตัวละครลิโป้มีทวนวงเดือนสวรรค์ เป็นต้น ซึ่งเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับหรืออาวุธยุทธโปกรณ์ประจำตัวของแต่ละตัวละคนนั้น ก็มักจะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในตัวละคนนั้นๆ ซึ่งวัฒนธรรมที่น่าเสนอผ่านตัวละครแต่ละคนนั้นมีความน่าสนใจและน่าศึกษายิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงโน้มน้าให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยในหัวข้อนี้

¹ Multipalyer Online Battle Arena (เกมการแข่งขันกลยุทธ์ออนไลน์ผู้เล่นจำนวนมาก)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏผ่านตัวละครในเกมหวังเจ้อหรงเย่า

ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัย

บทความนี้ถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยตามเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธียไทย ซึ่งเผยแพร่โดยคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารจีนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 เว้นเฉพาะชื่อตัวละครที่ใช้อย่างแพร่หลายในไทย ซึ่งจะถ่ายทอดตามความนิยมเดิม ได้แก่ ไชซี เตียวเสี้ยน ลีโป กวนอู บูเซ็กเทียน หยางอ้วหวน หนี่ว่า ฉางเอ๋อ นาจา ซุนหงอคง และกรณีเสียง zh ch sh r ตามระบบสัทอักษรจีน จะไม่ขีดเส้นใต้เสียงดังกล่าวการถอดเสียงภาษาไทย เช่น หวังเจ้อจวิน เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทุนทางวัฒนธรรม

ดาร์ณี พลอยจัน (2559, หน้า 8-9) ให้ความหมายคำว่าทุนทางวัฒนธรรมว่า เป็นการรวมตัวของคำว่า “ทุน” และ “วัฒนธรรม” ซึ่งคำว่า “ทุน” มีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรหรือสินทรัพย์ สามารถอ้างถึงคุณค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรที่บุคคลหรือองค์กรเป็นเจ้าของ และคำว่า “วัฒนธรรม” สื่อถึงความเจริญงอกงามในสังคมที่แสดงออกด้วยระเบียบของสังคมนั้นๆ รวมไปถึงแสดงถึงความกลมเกลียว ก้าวหน้าภายในชาติและศีลธรรมดีงามของประชาชน ซึ่งวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญทางด้านจิตใจและเจริญทางด้านวัตถุ ซึ่งความหมายโดยรวมคือ วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนภายในสังคม หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อทำการพัฒนาวิธีการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคมของผู้คน อาทิ ลักษณะการแต่งกายหรือเครื่องประดับ รูปแบบการกิน รูปแบบการทำงาน การแสดงอารมณ์ การสื่อความ การพักผ่อน การอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนในสังคม ลักษณะการแสดงออกต่อความสุขทางใจ และรวมถึงหลักการดำเนินชีวิตของผู้คน ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรมจึงเกิดจากทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมที่อยู่ในความคิด ความเชื่อ ค่านิยม วัตถุสิ่งของ รวมไปถึงหลักการใช้ชีวิตในสังคมที่ตนได้เข้าไปมีส่วนร่วมและทำการสร้างคุณค่าขึ้นมาในสังคมนั้นๆ ซึ่งต้องได้รับการยอมรับของผู้คนส่วนมาก อีกทั้งมีการดำเนินผลิตซ้ำต่อเนื่องเพื่อรักษาทุนทางวัฒนธรรมให้อยู่ต่อไปในสังคม

Bourdieu (1986, pp. 64-75) ได้ให้ความหมายทุนทางวัฒนธรรมว่าอาจสามารถปรากฏได้ใน 3 รูปแบบคือ 1. เป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในจิตใจและตัวบุคคล (Embodied as State of Mind/Body) เช่น ความเชื่อ และความคิด 2. เป็นสิ่งที่เป็นตัวตนจับต้องได้ (Objectified) ซึ่งจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของสินค้าทางวัฒนธรรม เช่น ภาพวาด สิ่งก่อสร้าง สิ่งประดิษฐ์ สถาปัตยกรรม ฯลฯ และ 3. ความเป็นสถาบัน (Institutionalized) หมายถึงกฎกติกาความเชื่อ การที่ผู้คนส่วนใหญ่เห็นร่วมกัน อาทิ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในจิตใจและตัวบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด

Thorosby (2001, p. 46, อ้างถึงใน กษิดเดช เนืองจำนงค์, 2560, หน้า 87) กล่าวว่า ทุนทางวัฒนธรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ทุนวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ (Tangible Culture Capital) ทุนวัฒนธรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ อาทิ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ประติมากรรม

จิตรกรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น ซึ่งทุนวัฒนธรรมลักษณะนี้มีโอกาสเสื่อมโทรมและหากไม่มีการอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปสามารถสูญหายไปตามกาลเวลาได้ ทุนทางวัฒนธรรมประเภทนี้ถูกนำไปสร้างมูลค่าในทางด้านสินค้าวัฒนธรรม โดยนำลักษณะเอกลักษณ์ใช้ออกแบบเพื่อเกิดคุณค่าของผลงานและผลิตภัณฑ์

2. ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ (Intangible Culture Capital) ทุนทางวัฒนธรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นและไม่สามารถสัมผัสจับต้องได้ อาทิ มุขปาฐะ ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ศิลปะการแสดง เป็นต้น ทุนวัฒนธรรมประเภทนี้มีผลกระทบโดยตรงกับคุณค่าทางจิตใจ ความคิด ความเชื่อในวิถีการดำเนินชีวิต โดยทุนวัฒนธรรมประเภทนี้มีโอกาสสูญหายง่ายกว่าทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ เนื่องจากทุนทางวัฒนธรรมประเภทนี้เป็นลักษณะที่ฝังลึกในตัวบุคคลหากไม่มีการส่งต่อไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (Thorosby, 2001, p.46 อ้างถึงใน กษิต์เดช เนื่องจำนงค์, 2560, หน้า 87)

ดังนั้นทุนทางวัฒนธรรม จึงหมายถึง สิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรและทรัพย์สิน แบ่งเป็น ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ โดยปรากฏผ่านวิถีชีวิต สภาวะทางจิตใจ ความเชื่อ ความคิดของผู้คน รวมไปถึงทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ อาทิ ศิลปวัตถุ ภาพวาด สิ่งก่อสร้าง หรือผลงานที่เผยแพร่ทางวัฒนธรรม เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกมหวังเจ้าหญิงเอยา

He (2019) ศึกษาการออกแบบตัวละครเกมโมบาและกลยุทธ์การเผยแพร่โดยใช้เกมหวังเจ้าหญิงเอยาเป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน รวมไปถึงคุณลักษณะอื่นๆ ในการออกแบบตัวละคร โดยมีการสร้างโลกของเกมที่มีลักษณะเวทมนตร์แบบตะวันออกและผ่านบุคลิกที่เป็นเอกลักษณ์ มีตัวละครที่สวยงาม อีกทั้งมีลักษณะเกมโมบาแบบยุโรปและอเมริกา ในขณะที่กลยุทธ์การแพร่กระจายเริ่มต้นจากบทบาทของตัวละครฮีโร่เกมหวังเจ้าหญิงเอยา ได้สร้างการแพร่กระจายที่สมบูรณ์ มุ่งเน้นที่การสร้างความสามารถในการแข่งขันเป็นหลัก โดยมีการใช้กิจกรรมยอดนิยมเพื่อมุ่งเน้นกลุ่มผู้ชมที่แตกต่างกัน เกมหวังเจ้าหญิงเอยาจะใช้วิธีการแพร่กระจายที่ต่างกันออกไป

Zhang, L. (2021) ศึกษาผลของการเผยแพร่วัฒนธรรมเกมออนไลน์ “หวังเจ้าหญิงเอยา” ผลการวิจัยพบว่า การสร้างตัวละครในเกม “หวังเจ้าหญิงเอยา” ตัวละครที่มาจากตำนานและประวัติศาสตร์จีน จะถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเนื้อหาสำหรับความบันเทิง โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติต่างๆ ของตัวละคร เช่น ลักษณะภายนอกของตัวละคร สถานะของตัวละครในยุคเวลาต่างๆ บุคลิกภาพ อาชีพ และความสัมพันธ์ในสังคม เป็นต้น ซึ่งทำให้เกมนี้มีลักษณะพิเศษและมีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เพื่อตอบสนองความต้องการในเรื่องความบันเทิงในสังคมปัจจุบัน ในการสำรวจความรู้จักของผู้เล่น พบว่า ผู้เล่นเกมมีความรู้จักในตัวละครมากกว่าผู้เล่นที่ไม่ได้เล่นเกม ดังนั้นเกมออนไลน์จึงสามารถสร้างวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ไม่เป็นที่รู้จักของประชาชน ให้สามารถรู้จักวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรม

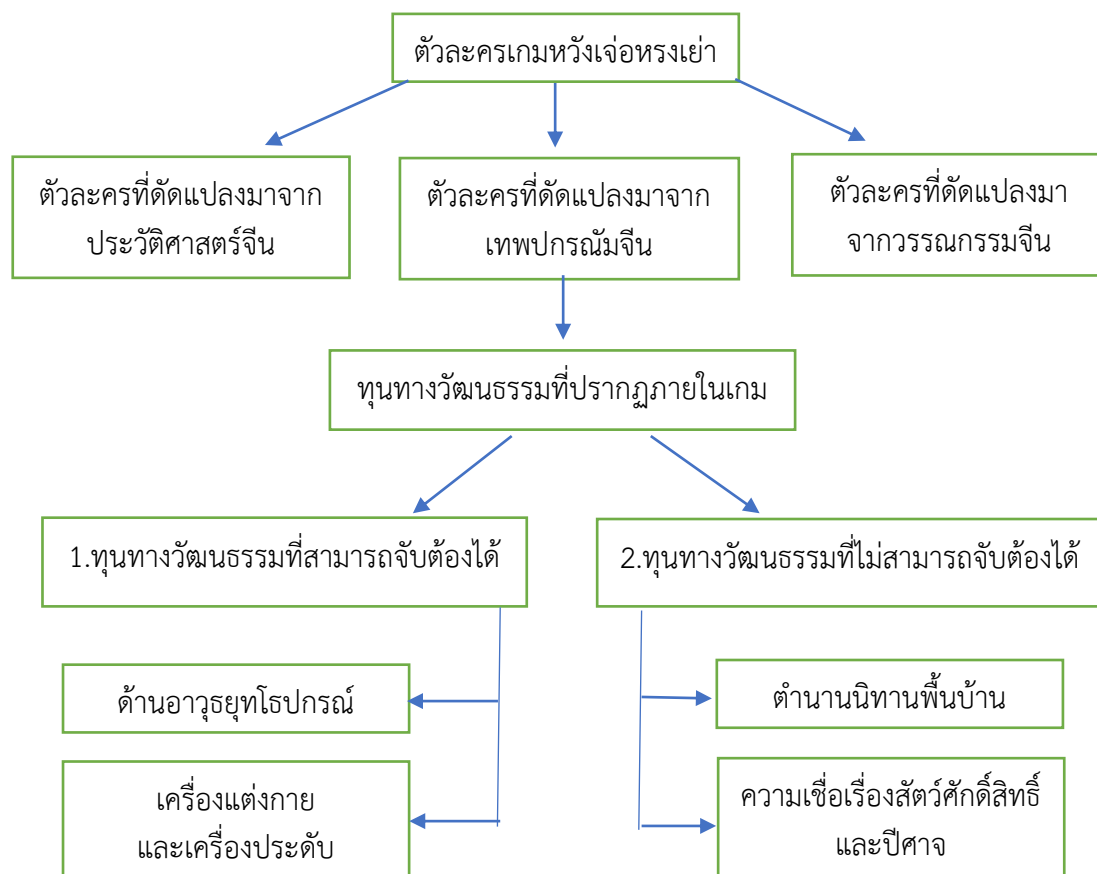
ดารณี พลอยจั่น (2559) ศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของชาวเผ่าม้งที่สามารถนำมาเป็นกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ทุนทางวัฒนธรรม

ที่เป็นเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่มีความน่าสนใจของชาวเขาเผ่าม้งที่สามารถส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว มี 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะวิธีการแต่งกาย รูปแบบของภาษา และประเพณีวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง

กษิตเดช เนื่องจำนงค์ (2560) ศึกษาคุณค่าและความหมายของผ้าขาวม้า ซึ่งถือเป็นมรดกภูมิปัญญา และทุนทางวัฒนธรรมที่ได้นำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ผลการศึกษาพบว่าคุณค่าและความหมายของผ้าขาวม้า เป็นพลวัตที่แสดงถึงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งยังแสดงให้เห็นคุณค่าของผ้าขาวม้าในด้านต่างๆ ได้แก่ คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ คุณค่าเชิงวิชาการ คุณค่าเชิงสุนทรียภาพ และคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกมห้วงเจ้อหรงเย่า และทุนทางวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก แต่ปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุนทางวัฒนธรรมผ่าน ตัวละครจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการใช้ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมห้วงเจ้อหรงเย่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาตัวละครในเกมหวังเจ้อหรงเย่า จำนวน 15 ตัว โดยบริษัท Tencent ภายในระยะเวลา วันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 จนถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2564 โดยตัวละคร 15 ตัว เป็นตัวละครที่ปรากฏทางวัฒนธรรมจีนอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งนำมาทำการศึกษา มีแหล่งที่มา 3 ประเภท ได้แก่ 1. ตัวละครที่ดัดแปลงมาจากประวัติศาสตร์จีน ได้แก่ 1.1 ไซซี (西施) 1.2 หวังเจาจวิน (王昭君) 1.3 กวนอู (关羽) 1.4 ลิโป้ (吕布) 1.5 ต้าเฉียว (大桥) 1.6 บูเช็กเทียน (武则天) 1.7 หยางอู้หวน (杨玉环) 2. ตัวละครที่ดัดแปลงมาจากเทพปกรณัมจีน ได้แก่ 2.1 พระแม่หนี่วา (女娲) 2.2 เทพธิดาฉางเอ๋อ (嫦娥) 2.3 โฮ่วอี้ (后羿) 2.4 ตงหวงไท่อี้ (东皇太一) และ 3. ตัวละครที่ดัดแปลงมาจากวรรณกรรมจีน ได้แก่ 3.1 เตียวเสี้ยน (貂蝉) 3.2 นาจา (哪吒) 3.3 ซุนหงอคง (孙悟空) 3.4 ต่าจี (妲己) ซึ่งข้อมูลทางสถิติจากเว็บไซต์เกมออนไลน์จีนปาเฟินหวั่ง (八分网) ตัวละคร 15 ตัวละครที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นตัวละครดังที่ผู้คนหม่มากรู้จักเป็นอย่างดี และเป็นตัวละครที่ผู้เล่นนิยมใช้ในการเลือกมาเล่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 รวบรวมข้อมูลและศึกษารายละเอียดตัวละครภายในเกมหวังเจ้อหรงเย่า
 - 2.2 รวบรวมหนังสือและวรรณกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย
3. ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีทางวัฒนธรรมมาวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละคร และองค์ประกอบต่างๆ ภายในเกมหวังเจ้อหรงเย่า อาทิ ลักษณะตัวละคร ทักษะพลัง เครื่องแต่งกาย อาวุธ เป็นต้น
4. นำเสนอการใช้ทุนทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏภายในเกมหวังเจ้อหรงเย่า

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาตัวละครตามเนื้อหาที่ปรากฏภายในเกมหวังเจ้อหรงเย่า ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งทุนทางวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ และ 2. ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ โดยวิเคราะห์ภาพสะท้อนทุนทางวัฒนธรรมของตัวละคร ซึ่งมีแหล่งที่มา 3 ส่วน ได้แก่ 1. ภาพสะท้อนทุนวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละครที่ดัดแปลงมาจากประวัติศาสตร์จีน 2. ภาพสะท้อนทุนวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละครที่ดัดแปลงมาจากเทพปกรณัมจีนและ 3. ภาพสะท้อนทุนวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละครที่ดัดแปลงมาจากวรรณกรรมจีน ดังนี้

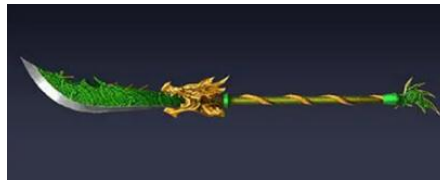
1. ทูทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้

1.1 ทูทางวัฒนธรรมด้านยุทธโศปกรณ์

1.1.1 กวนอู จากประวัติศาสตร์ยุคสามก๊ก (三国 คริสต์ศักราช 220-280)

ภาพ 2 ตัวละครกวนอู (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 3 ง้าวมังกรเดือนหงาย (青龙偃月刀) (ที่มา: pinterest.com, ม.ป.ป.)

กวนอู มีแซ่กวน ชื่อ อู มีอีกชื่อว่า “โซวหยาง” ในภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นหยินฉาง (云长) กวนอูเป็นหนึ่งในตัวละครในวรรณกรรมจีนที่อิงประวัติศาสตร์อย่างสามก๊ก ซึ่งมีตัวตนอยู่จริงในประวัติศาสตร์ยุคสามก๊กเกิดเมื่อวันที่ 24 เดือน 6 จักรพรรดิเฉียนฮะ พ.ศ. 704 ในช่วงรัชสมัยของพระเจ้าฮั่นฮวนเต้ (วรรณไว พิศนาคะ, 2554, หน้า 9)

วรรณกรรมสามก๊ก เป็นวรรณกรรมอิงประวัติศาสตร์จีนที่ประพันธ์โดยหลัวกั๋วจง (罗贯中) เป็นเรื่องราวความวุ่นวายของการทำสงคราม รวมไปถึงการทำให้แผ่นดินเป็นเอกภาพในประวัติศาสตร์จีน โดยกล่าวถึงสงครามตั้งแต่ปลายยุคสมัยราชวงศ์ฮั่น ซึ่งแผ่นดินแตกแบ่งออกเป็นสามแคว้น มีการทำสงครามไปเกือบศตวรรษจนกระทั่งแผ่นดินกลับมารวมเป็นเอกภาพได้ในยุคสมัยราชวงศ์จิ้น (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557, หน้า 20)

ทูทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ง้าว (大刀) หรือ ง้าวมังกรเดือนหงาย (青龙偃月刀)

ลักษณะของง้าวได้ดัดแปลงมาจากดาบ ซึ่งง้าวมีด้ามจับที่ค่อนข้างยาวเพื่อที่มือซ้ายในการโจมตีระยะไกลมากกว่าเดิม โดยลักษณะเด่นของง้าว คือ ส่วนหัวมีน้ำหนักและมีความคมอย่างมาก ง้าวที่ได้รับความนิยมจากเหล่ากองทัพมากที่สุดได้แก่ง้าวกวนอู ผู้ที่มีการริเริ่มใช้ได้แก่กวนอูแห่งยุคสมัยสามก๊ก ในชวงเวลานั้นเรียกง้าวประเภทนี้ว่า “ง้าวมังกรเดือนหงาย” หรือสามารถเรียก “ง้าวมังกรเขียว” ที่มีความยาวตลอดด้าม 8 เชื้อยะ (266 เซนติเมตร)หนัก 82 ชั่ง (14 กิโลกรัม) รูปร่างโดยปกติของง้าวชนิดนี้จะมีขอเกี่ยวเพื่อใช้ในการหนีบเกี่ยว อีกทั้งปัดป้องอาวุธของศัตรู โดยแต่ละชนิดมีลักษณะการใช้ คือ แทะและฟาดฟันศัตรู (ศุภวุฒิ จันทสโร, 2559, หน้า 68-69)

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าง้าวเป็นทูทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและเป็นอาวุธในการทำสงครามมาตั้งแต่ยุคสมัยสามก๊ก ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าง้าวมีความเหมาะสมที่เป็นอาวุธของตัวละครกวนอูที่มีลักษณะเป็นชาย ร่างกายสูงใหญ่แข็งแรง คู่มือพลังมากเหมาะที่จะใช้อาวุธลักษณะนี้ ซึ่งภายในเกม

หวังเจ้อหรงเย่าตัวละครกวนอูเป็นนักรบสายต่อสู้ จึงเหมาะกับการใช้จ้าวอย่างยิ่ง แม้ว่าจ้าวเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ แต่ในยุคสมัยปัจจุบันไม่มีการทำศึกโดยใช้อาวุธโบราณ ซึ่งในปัจจุบันมีอาวุธที่ได้เปรียบในการออกศึกเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงคาดว่าจ้าวมีแนวโน้มที่จะสูญหายไปในอนาคต

1.1.2 ลิโป้ จากประวัติศาสตร์ยุคสามก๊ก (三国 คริสต์ศักราช 220-280)

ภาพ 4 ตัวละครลิโป้ (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 5 ทวนวงเดือนสวรรค์ (方天画戟) (ที่มา: baike.baidu, ม.ป.ป.)

ลิโป้ เป็นหนึ่งในตัวละครเรื่องสามก๊ก เดิมทีลิโป้เป็นบุตรบุญธรรมเต้หงวนเจ้าเมืองเต้จิว ต่อมาเต้หงวนค้ำตั้งโตะเรื่องการปลดยุวกษัตริย์หองจูเปียน ตั้งโตะให้ลิโป้นำของกำนัล รวมไปถึงม้าเซ็กเคียวเพื่อทำการเกลี้ยกล่อมลิโป้ จากนั้นลิโป้จึงตัดศีรษะเต้หงวนไปมอบให้กับตั้งโตะ ตั้งโตะจึงรับลิโป้เป็นบุตรบุญธรรมซึ่งในภายหลังลิโป้ มีปัญหากับตั้งโตะเรื่องนางเตียวเสี้ยนจึงไปเข้าร่วมกับอ้องอุ้นและสังหารตั้งโตะในท้ายที่สุด (ถาวร ลิกขโกศล, 2558, ย่อหน้า 1)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ จี้ (方天画戟) หรือทวนวงเดือนสวรรค์

ทวนวงเดือนมีลักษณะเฉพาะที่ได้นำลักษณะเด่นของหลาวกับขวานปากไก่อรวมตัวเข้าด้วยกัน เริ่มใช้กันมาตั้งแต่ยุคมัยราชวงศ์ซาง ในเวลาต่อมานิยมใช้กันในยุคสมัยราชวงศ์โจวตะวันตก ทำให้รูปร่างของทวนวงเดือนเปลี่ยนแปลงมาอย่างต่อเนื่อง จวบจนถึงปลายยุคซุนชิวจั้นกั๋ว ด้านวิทยาการโลหะศาสตร์มีความก้าวหน้าอย่างมาก ได้มีการนำเหล็กมาใช้ให้เกิดประโยชน์จำนวนมาก เป็นผลกระทบทำให้มีการสร้างทวนวงเดือนโดยใช้เหล็กตีขึ้นมาในแผ่นดินจฮยวนเป็นจำนวนมาก (ศุภฤดี จันทสาร์, 2559, หน้า 35)

ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าจี้หรือทวนวงเดือนเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ และเป็นอาวุธที่ใช้ในการทำศึกของจีนในยุคสมัยโบราณ ดังนั้นทวนวงเดือนจึงมีความเหมาะสมกับตัวละครลิโป้ที่มีลักษณะเป็นชายหนุ่ม ร่างกายสูงใหญ่ดูแข็งแรงอย่างมาก และภายในเกมหวังเจ้อหรงเย่าเป็นตัวละครสายต่อสู้ ซึ่งอาวุธภายในเกมของลิโป้ใช้ทวนวงเดือนตรงกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์จีน ทวนวงเดือนจึงจัดว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ที่มีโอกาสสูญหายไปไม่ช้า

1.1.3 โห้วอี้ จากตำนานโห้วอี้ยิงตะวัน (后羿射日)

ภาพ 6 ตัวละครโห้วอี้ (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 7 ธนู เกาทัณฑ์ (弓箭) (ที่มา: image.baidu, ม.ป.ป.)

โห้วอี้ เดิมรู้จักกันในชื่อ อี้ ต้าอี้ และ ซื่ออี้ เป็นบุคคลในตำนานในสมัยจักรพรรดิถังห้าในยุคราชวงศ์จินโบราณ ผู้เป็นนักธนูประจำตัวของจักรพรรดิเหยาและเป็นสามีของฉางเอ๋อ (嫦娥) อีกทั้งยังเป็นวีรบุรุษยิงพระอาทิตย์ในตำนาน (Jianshu, 2021, para 1)

ท่วงทางวัฒนธรรมที่ปรากฏได้แก่ ธนู หรือเกาทัณฑ์ (弓箭)

เกาทัณฑ์สามารถเรียกได้อีกว่า ธนู หรือศร เดิมทีเป็นอาวุธที่ใช้สำหรับการล่าสัตว์ จุดเริ่มต้นการประดิษฐ์ยังไม่เป็นที่แน่ชัด แต่สันนิษฐานว่าเกาทัณฑ์ปรากฏก่อนยุคสมัยของพระเจ้าหวงตี้ ซึ่งธนูเป็นศาสตราวุธ ประเภทโจมตีทางไกล เป็นยุทธโศปกรณ์ที่สำคัญสำหรับการออกศึก ตัวคันศรนั้นเริ่มเดิมทีทำมาจากไม้ไผ่ ภายหลังจึงมีการปรับเปลี่ยนใช้ไม้ที่มีความยืดหยุ่นกว่า ในท้ายที่สุดได้ใช้โลหะในการสร้างคันศรและลูกศร สำหรับสายทำขึ้นมาจากเอ็นวัว หนังวัว ไผ่ไหมหรือฝ้าย (ศุภวุฒิ จันทสาโร, 2559, หน้า 190)

ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าเกาทัณฑ์หรือธนูเป็นท่วงทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและเป็นอาวุธที่ทำการล่าสัตว์และทำสงครามของจีนมาตั้งแต่ยุคสมัยโบราณ ภายในเกมมีการนำธนูมาเป็นอาวุธของตัวละคร

โห้วอี้ ซึ่งเป็นตัวละครสายโจมตีระยะไกลจึงมีความเหมาะสมอย่างมากในการใช้ธนูเป็นอาวุธ ซึ่งเกาทัณฑ์ หรือธนูเป็นท่วงทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ และโอกาสที่จะสูญหายไปค่อนข้างน้อยเพราะในปัจจุบันยังมีการนิยมใช้ธนูอยู่

1.1.4 นาจา จากวรรณกรรมห้องสิน (封神演义)

ภาพ 8 ตัวละครนาจา (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 9 ทวน (枪) (ที่มา: ศุภวุฒิ จันทสโร, 2556 หน้า 64)

วรรณกรรมห้องสิน หรือ “เฟิงเสินเหยียนอี้” (封神演义) จัดเป็นวรรณกรรมที่มีลักษณะการดำเนินเรื่อง เป็นเรื่องราวระหว่างเทพและมาร (神魔) โดยมีแก่นเรื่องหลักเป็น “การสถาปนาเทวดา” “สงครามระหว่างเทพและมนุษย์” ซึ่งมีเค้าโครงเรื่องมาจากเหตุการณ์จริงในปลายยุคสมัยราชวงศ์ซ่ง (บุรินทร์ ศรีสมถวิล, 2564, หน้า 119)

นาจาหรือเหอนจา คือ ต้าหลัวเซียน (大罗仙) ผู้ปกครองของเจ็กเซียนฮ่องเต้ (玉皇大帝) มีลักษณะรูปร่างสูงหงิกงอ บนศีรษะสวมมงแหวนสีทอง มีสามเศียรเก้าเนตรหกกร ปากสามารถพ่นเมฆเขียวเท่าเหยียบบนศิลา บนมือถืออักษฏี หากตวาดเพียงหนึ่งครั้งก่อให้เกิดเมฆขยายดฝนสยบ ฟ้าดินสะเทือนไปทั่ว ยังกล่าวอีกว่าเหอนจาเป็นเทพเจ้าบัญชาเรียกลมฝนได้ดั่งใจนึก (อุลัวัซิง, 2554, หน้า 30)

ทวนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ทวน (枪)

ทวนเป็นยุทโธปกรณ์ที่สำคัญมาก ได้รับการขนานนามว่าเป็นราชาแห่งศาสตราวุธยาวช่วงแรก จุดกำเนิดมาจากแหลน (长矛) และหลาวจิ้น (梭镖) ต่อมาแหลนในช่วงยุคสมัยราชวงศ์ซางและยุคสมัยยุคสมัยราชวงศ์โจวใช้สำริดในการสร้าง ทวนในยุคแรกมาจากไม้ไผ่ที่มีปลายแหลมคมคือทวนไม้ไผ่ ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คือการนำโลหะ 2 คมมาครอบที่ด้ามไม้ใช้สำหรับขว้างและซัด เรียกว่า ทวนซัด ด้ามทวนนิยมนำไม้ไปหลา และไม้หวายมาทำ ในยุคสมัยราชวงศ์ฉินและยุคสมัยราชวงศ์ฮั่นปรับปรุงให้ยาวขึ้น ปลายสวมตุ้มโลหะ ต่อมาในยุคสมัยราชวงศ์จิ้นนิยมสร้างทวนที่มีน้ำหนักเบาจับคล่องมือ และส่วนหัวมีความยาวเรียวแหลมกว่าเดิม ซึ่งในแต่ละยุคสมัยมีการสร้างทวนรูปแบบใหม่เรื่อยมา (ศุภวุฒิ จันทสโร, 2559, หน้า 51-52)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าทวนคือ ทวนทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและเป็นยุทโธปกรณ์ในการออกศึก ซึ่งการทำสงครามในอดีต ทวนนับว่าเป็นอาวุธที่สำคัญมากในกองกำลังรบ ภายในเกมมีการที่นำทวนเป็นอาวุธของตัวละครนาจา ที่มีรูปร่างเป็นชายหนุ่มหล่อ งดงาม และแข็งแกร่ง ดุดันและเป็นตัวละครสายนักรบ เนื่องจากนาจาเป็นเทพที่ต่อสู้กับปีศาจและอาวุธตามตำนานเป็นทวนเช่นกัน จึงมีความเหมาะสมอย่างมากที่ตัวละครนาจาใช้ทวนเป็นอาวุธ แม้ว่าทวนเป็นทวนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ แต่ในภาคนี้มีโอกาสสูญหายอย่างแน่นอน เนื่องจากยุคปัจจุบันนี้มีอาวุธที่ได้เปรียบมากกว่าทวนเป็นจำนวนมาก

1.1.5 ชุนหงอคง จากวรรณกรรมไซอิ๋ว (西游记)

ภาพ 10 ตัวละครชุนหงอคง (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 11 ไม้พลอง (棍) (ที่มา: baidu, ม.ป.ป.)

วรรณกรรมไซอิ๋ว หนึ่งในสี่สุดยอดวรรณกรรมจีน แต่งขึ้นในช่วงยุคสมัยราชวงศ์หมิง ประมาณปี ค.ศ.1590 ประพันธ์โดยอู๋เจินเอน (吴承恩) ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระถังซัมจั๋งและลูกศิษย์ทั้ง 3 ได้แก่ ชุนหงอคง (孙悟空) ตี๋อแปียก่าย (猪八戒) และซัวเจ๋ง (沙悟净) โดยต้องเดินทางไปทำภารกิจ คือ การอัญเชิญพระไตรปิฎกจากพระพุทธรูป โดยระหว่างการเดินทางต้องผ่านด่านเคราะห์กรรมมากมาย (Li, กาญจนา วิชญาปกรณ, และชวนพิศ เทียมทัน, 2561, หน้า 118)

ชุนหงอคงหรือหังเจีย ตัวละครเอกจากวรรณกรรมไซอิ๋ว เล่ากันว่าเดิมทีเป็นหินที่อาบแสงสุริยันจันทราเป็นระยะเวลากว่าพันปี มีวันหนึ่งหินปริแตก มีลิงตัวหนึ่งกระโดดออกมาเอง ลิงตัวนั้นเข้าไปอาศัยบนเขาฮวยก้วยซัว (花果山) ร่วมกับลิงตนอื่น ต่อมาได้ออกเดินทางไปฝึกวิชาเพราะไม่ยอมแก่ตายเหมือนลิงตัวอื่น จนได้พบเข้ากับนักพรตนามว่า “โผเถโจซือ” (菩提祖师) หลังจากการฝึกกับนักพรต สามารถใช้วิชาได้หลากหลายเช่น การแปลงกาย 72 ร่าง ถอนขนเสกให้เป็นสิ่งของ ตีลังกาได้ไกลถึง 300 ลี้ (150 กิโลเมตร) หดขยายร่างได้ และสามารถขี่เมฆพิเศษได้เป็นต้น พร้อมกับได้ร่างฉายาใหม่ว่า “ชุนหงอคง” หลังจากฝึกวิชาจนแข็งแกร่งจึงได้ออกอาละวาดไปทั่วโลกมนุษย์ สวรรค์ บาดาลจนปั่นป่วน เจ้าเกียนฮ่องเต้ส่งทหารสวรรค์มาปราบแต่กลับพ่ายแพ้ทั้งหมด เจ้าเกียนฮ่องเต้จึงยอมรับและแต่งตั้งให้เป็น “ฉีเทียนต้าเซิน” (齐天大圣) (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2564, ย่อหน้า 3)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏได้แก่ ไม้พลอง (棍)

พลองเป็นอาวุธที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยของยุคพระเจ้าหงตี้ มีการสืบทอดมาถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นอาวุธที่ใช้การสะดวกและหาง่าย พลองจีนทางตะวันตกและทางเหนือนิยมทำจากไม้เนื้อแข็งชโลมน้ำมันให้ทั่วด้ามพลองเพื่อให้เกิดความแข็งแรงและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น อีกทั้งยังมีพลองบางชนิดที่ทำมาจากทองเหลืองหรือเหล็กรวมไปถึงโลหะตัน นอกจากนี้ยังสามารถซ่อนอาวุธไว้ในคลองได้มีชื่อว่า ฉิงเหรินป้า (请人拔) หรือพลองยื้อ และสามารถเรียกได้อีกว่า เออร์เหรินตัว (二人夺) หรือสองคนแย่ง (ศุภวุฒิ จันทสาโร, 2559, หน้า 44-46)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าไม้พลองเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ และเป็นอาวุธที่สามารถพกพาได้อย่างสะดวก ถือเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่มีมาอย่างยาวนานของประเทศจีน ภายในเกมมีการที่นำไม้พลองมาเป็นอาวุธของตัวละครซุนหงอคง เป็นเพราะข้อมูลจากวรรณกรรม ซุนหงอคง ใช้ไม้พลองคำสมุทรเป็นอาวุธเช่นกัน จึงเป็นเหตุที่เลือกพลองให้ตัวละครซุนหงอคง ไม้พลองเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ที่ยากจะสูญหายในกายภาคหน้า

1.2 ทุนทางวัฒนธรรมด้านเครื่องแต่งกายเครื่องประดับ

1.2.1 ไชซี จากประวัติศาสตร์ยุคชุนชิวจั้นกว๋อ (春秋战国 770 ปี– 221ปีก่อนคริสตกาล)

ภาพ 12 ตัวละครไชซี และเชือกถักจีนมงคล (中国结) (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ไชซีเป็นหนึ่งในสี่สาวงามในยุคโบราณ และยังเป็นสายลับหญิงคนแรกในประวัติศาสตร์จีน ต่อมาไชซีได้รับคำสั่งจากฟานหลี่ (范蠡) ให้ไปรับใช้อยู่ข้างกายของพระเจ้าอู่ฟูไช (吴王夫差) ซึ่งไชซีใช้ความงามและกลอุบายทำให้พระเจ้าอู่ฟูไชละเลยงานราชการบ้านเมือง ซึ่งอาณาจักรเยวในขณะนี้ไม่อยู่ในสายตากการดูแลของพระเจ้าอู่ฟูไช กำลังก่อตัววางแผนทำสงครามล้างแค้นอยู่เงียบๆ ท้ายที่สุดไชซีทำการก่อกบฏสำเร็จ พระเจ้าอู่ฟูไชได้รับการพ่ายแพ้ นับตั้งแต่นั้นไชซีก็ได้หายไปจากประวัติศาสตร์ (Tianqiawang, 2021, para. 2)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ เชือกถักจีนมงคล (中国结)

ช่วงเข้าสู่ยุคสมัยราชวงศ์ชิง การถักเชือกถักจีนมงคลได้รับความนิยมอย่างมาก โดยมีการนำมาเป็นเครื่องประดับในชีวิตประจำวัน เช่น ถักเป็นเชือกหยกไว้ประดับเสื้อ หรือถักแขวนไว้ที่เกี้ยว นั่ง ขลุ่ย พัด ถุงหอม เพื่อความสวยงาม การใช้วัสดุที่นิยมนำมาถักคือเส้นด้าย ไม่ว่าจะเป็น ฝ้าย ปอ ไนลอน และฝ้ายผสมใยสังเคราะห์ เป็นต้น เอกลักษณะที่มีความพิเศษคือการใช้เส้นด้ายเพียงแค่เส้นเดียว ตั้งแต่เริ่มจนจบ เมื่อถึงเทศกาลผู้คนมักนิยมนำเชือกถักจีนมงคลใช้ในการประดับตกแต่งและมอบเป็นของขวัญให้แก่ญาติมิตร (Ingtimja, นามแฝง, 2558, ย่อหน้า 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าเชือกถักจีนมงคลเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ จัดเป็นศิลปวัตถุประเภทหนึ่งและยังสามารถนำมาเป็นเครื่องประดับเสื้อ และเครื่องตกแต่งในบ้านได้ ซึ่งวัฒนธรรมนี้มีการปลูกฝังกันมาอย่างยาวนานภายในประเทศจีน ภายในเกมได้นำเชือกถักจีนมงคลมาเป็นหนึ่งในเครื่องแต่งกายของตัวละครไชซี เนื่องจากตัวละครไชซีจัดเป็นหนึ่งในสี่สาวงามของประเทศจีน เป็นตัวละครสายเวทมนตร์ที่มีความงาม จึงเหมาะกับการห้อยเชือกถักจีนไว้เพื่อแสดงถึงความงามของไชซี ซึ่งเชือกถักจีนมงคลเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมีโอกาสที่จะสูญหายได้ยาก เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกกับวิถีชีวิตของคนจีนตั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน

1.2.2 บูเช็คเทียน จากประวัติศาสตร์ยุคสมัยราชวงศ์ถัง (唐朝 คริสต์ศักราช 923 - 936)

ภาพ 13 ตัวละครบูเช็คเทียน (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 14 อารณ์มังกร หรือหลงเผา (龙袍) (ที่มา: tanling, ม.ป.ป.)

บูเช็คเทียน มีชื่อว่า เจ้า (曩) จักรพรรดินีที่มีความเป็นธรรมองค์เดียวในประวัติศาสตร์จีน อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในจักรพรรดินีที่เสวยราชย์ยาวนานที่สุดถึง 67 พรรษา และเป็นหนึ่งในจักรพรรดินีที่มีพระชนมายุยืนยาวที่สุดถึง 82 พรรษา บูเช็คเทียนเข้าวังเมื่ออายุ 14 ปี ในฐานะพระสนมของจักรพรรดิถังไท่จงแห่งราชวงศ์ถัง ต่อมาพระเจ้าถังเกาจงประทานยศให้เป็นอองเฮา และมอบตำแหน่งให้เป็นถึง "ราชินีแห่งสวรรค์" และร่วมกับจักรพรรดิถังเกาจง ซึ่งถูกเรียกว่า "สองนักบุญ" (二圣) หลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าถังเกาจง กลายเป็นอองไทเฮา (皇太后) หรือพระราชมารดาของพระเจ้าถังจงจง และพระเจ้าถังจู่จงและทำการปกครองประเทศเสมอมา (Shanxi, 2016, para. 1)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ อารณ์มังกร หรือหลงเผา (龙袍)

อารณ์มังกรหรือหลงเผา (龙袍) มีตั้งแต่ยุคสมัยราชวงศ์สุยและยุคสมัยราชวงศ์ถัง ซึ่งผู้ที่ประดิษฐ์หลงเผาคคนแรก ได้แก่ พระเจ้าฉินสื่อหวง หรือปฐมจักรพรรดิฉิน จักรพรรดิพระองค์แรกของประเทศจีน (秦始皇) ลักษณะเด่นของหลงเผาคือ ป้ายมังกรใช้ไหมสีเหลืองในการปัก ก้านบนปักมังกร 9 ตัว มีเมฆ 5 สีลอยอยู่ระหว่างกลาง ด้านหน้าปักและหลังปักเสื้อปักเป็นมังกรเต็มหน้า (正龙) 1 ตัว ช่วงด้านหน้าและด้านหลังบริเวณเข่า อีกทั้งจุดพับเสื้อปักลายมังกรกำลังบิน (行龙) 1 ตัว รวมไปถึงแขนเสื้อทั้ง 2 ข้างปักลายมังกรเต็มหน้าข้างละ 1 ตัว ซึ่งหลงเผาคเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงของชนชาติและชนเผ่าแต่ในยุคของพระเจ้าสุยเหวินตี้ (隋文帝) เลือกใช้สีเหลืองในครั้งแรก ที่แสดงถึงความเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งแนวปฏิบัตินี้มีอย่างยาวนานถึงการสิ้นสุดราชวงศ์ระบบศักดินา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าอารณ์มังกรหรือหลงเผาคเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ และเป็นเครื่องแต่งกายประจำตัวจักรพรรดิที่มีการปลูกฝังกันมาอย่างยาวนานของแต่ละยุคสมัยราชวงศ์ ภายในเกมนำหลงเผามาเป็นเครื่องแต่งกายของตัวละครบูเช็คเทียน เพื่อแสดงถึงความยิ่งใหญ่ในฐานะของจักรพรรดินีเพียงหนึ่งเดียวของจีน ซึ่งหลงเผากภายในเกมเป็นเครื่องแต่งกายของตัวละครบูเช็คเทียนที่เป็นตัวละครหญิงสวยสง่าเพื่อสมกับเกียรติของจักรพรรดินีตามประวัติศาสตร์จีน แม้ว่าหลงเผาค

จะเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องได้ แต่ในกายภาพหน้ามีแนวโน้มสูญหายได้ เนื่องจากระบบการปกครองของจีนในปัจจุบันนี้ไม่ได้เป็นระบบกษัตริย์เหมือนยุคก่อน แต่ในเวลาเดียวกันยังมีการอนุรักษ์เก็บรักษาหลงผาไว้ที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติของจีน และก็นำมาเป็นเครื่องแต่งกายในหนังจีนในปัจจุบัน

1.2.3 หยางอ้วหวน หรือ พระนางหยางก้วยเฟย (杨贵妃) จากประวัติศาสตร์ยุคสมัยราชวงศ์ถัง (唐朝 คริสต์ศักราช 923 - 936)

ภาพ 15 ตัวละครหยางอ้วหวน (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 16 ปลอกพระนขา (护甲套) (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

หยางอ้วหวนหรือหยางก้วยเฟย (杨贵妃) พระนามเดิมคือ หยางอ้วหวน (杨玉环) เกิดวันที่ 1 มิถุนายน ค.ศ. 719 เป็นหนึ่งในสี่หญิงงามแห่งแผ่นดินจีนกล่าวว่า หยางก้วยเฟยเป็นสตรีที่มีความงามเป็นเลิศ มีชีวิตอยู่ในช่วงรัชสมัยราชวงศ์ถัง ได้รับฉายาว่า "มณฑลกาลอายนาง" (羞花) ซึ่งหมายถึงความงามที่ทำให้แม้แต่ดอกไม้ยังต้องอาย (Printhaha.blogspot, 2552, ย่อหน้า 1)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏได้แก่ ปลอกเล็บ หรือปลอกพระนขา (护甲套)

ปลอกเล็บหรือปลอกพระนขามีความสำคัญอย่างมากสำหรับนางในและเหล่าบรรดาสนม ซึ่งผู้หญิงชาวแมนจูนิยมในการไว้เล็บยาว ซึ่งในยุคสมัยราชวงศ์ชิง ฮองเฮาและบรรดาพระสนมนิยมใส่เพื่อแสดงถึงชนชั้นฐานะ พร้อมกับแสดงว่าตนไว้เล็บได้ไม่ต้องลงมือทำอะไรด้วยตนเอง โดยวัสดุที่ใช้ในการทำได้แก่ ทอง เงิน หยก ทองแดง หรือกระดองเต่า เป็นต้น ซึ่งนำไปแกะสลัก การฉลุ หรือติดประดับเพื่อความสวยงาม ด้วยเหตุนี้ยุคสมัยราชวงศ์ชิงจึงให้ความสำคัญกับการใส่ปลอกเล็บอย่างมาก จึงเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายในยุคสมัยนั้น (thai.cri.cn, 2558, ย่อหน้า 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าปลอกเล็บหรือปลอกพระนขาเป็นทุนทางวัฒนธรรมวัตถุ ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องประดับของสตรีชนชั้นสูงของจีนในยุคสมัยโบราณ ที่มีการปลูกฝังเป็นวัฒนธรรมกันต่อมาในบรรดาเหล่าสตรีวังหลัง ภายในเกมการนำปลอกเล็บมาประดับที่มือของตัวละครหยางอ้วหวน เนื่องจากตามประวัติศาสตร์ หยางอ้วหวนเป็นพระชายาในยุคราชวงศ์ถัง จึงมีการนำปลอกเล็บในยุคสมัยราชวงศ์ชิงมาเพิ่มความงามแบบพระสนมตามเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และความมีสง่าราศีของพระชายาดำรงตำแหน่งก้วยเฟย ซึ่งเป็นการสร้างตัวละครโดยการร่วมสมัยของทุนทางวัฒนธรรมจีนในยุคสมัย

ราชวงศ์ชิงและราชวงศ์ถัง แม้ว่าปลอกเล็บเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ แต่เนื่องจากการแต่งการของสตรีจีนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ปลอกพระนางจึงมีแนวโน้มที่สูญหายได้ง่ายมากในภายภาคหน้า

1.2.4 พระแม่หนีว่ว เทพมารดาผู้สร้างมนุษย์

ภาพ 17 พระแม่หนีว่ว (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 18 ผ้าคลุมไหล่เพียว (帔帛) (ที่มา: image.baidu, ม.ป.ป.)

พระแม่หนีว่ว เป็นเทพธิดาตามความเชื่อของคนจีนโบราณซึ่งมีฐานะเป็นมารดาผู้สร้างมนุษย์ ผู้ซ่อมแซมเสาค้ำสวรรค์ รวมไปถึงการปกป้องโลกจากภัยพิบัติต่างๆ โดยตามปรากฏตัวครั้งแรกจากการสร้างจักรวาล และโลกของเทพผานกู่ (盘古) จากนั้นก็มากมายเชื่อกันว่าพระแม่หนีว่วมีร่างกายด้านบนเป็นหญิงสาว และมีร่างกายด้านล่างเป็นงู (Amorerana, 2566, ย่อหน้า 1)

ทุนวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ผ้าพันคอหรือผ้าคลุมไหล่เพียว (帔帛)

ผ้าพันคอหรือผ้าคลุมไหล่เพียว (帔帛) นิยมทำขึ้นมาจากการใช้ผ้าไหมพิมพ์ให้เกิดความมันเงาเพื่อสะท้อนแสงให้ได้มากที่สุด รูปแบบของการตัดเย็บเป็นผืนผ้าโปร่งบางและมีน้ำหนักเบา ความยาวของเพียวมีมากกว่า 2 เมตร ใช้สำหรับพาดไหล่ปล่อยชายให้ห้อยไปที่แขนทั้ง 2 ข้าง หรือสามารถผูกไว้กับตัวสายรัดเอว และนำปลายอีกด้านมาพันคลุมรอบหน้าอกผ่านไหล่ไปทางด้านหลัง เพื่อให้มีลักษณะที่พลิ้วและสวยงาม หรือสามารถพันไว้ที่หน้าอกได้เช่นกัน โดยผ้าคลุมเพียวนี้จะเคลื่อนไหวไปตามท่าทางของผู้ที่สวมใส่ ซึ่งปลายผ้าจะสะบัดไปตามลมจึงมีความพลิ้วไหวงดงาม อีกทั้งผ้าเพียวยังเป็นที่นิยมอย่างมากในยุคราชวงศ์ถัง (ฉัตรพร ถมกระจำ, 2558, หน้า 17)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าผ้าคลุมเพียวเป็นทุนทางวัฒนธรรมประเภทวัตถุ และเป็นหนึ่งในเครื่องแต่งกายที่มีการปลูกฝังกันจนเป็นวัฒนธรรมการแต่งตัวที่สำคัญของสตรีชาวจีนในยุคสมัยราชวงศ์ถัง ภายในเกมผ้าเพียวเป็นเครื่องแต่งกายของตัวละครพระแม่หนีว่ว เนื่องจากพระแม่หนีว่วเป็นเทพเทวีเป็นตัวละครหญิงที่มีความงดงามและยิ่งใหญ่ การมีเพียวประดับไว้จึงเป็นการเพิ่มความมี

สง่าราศีให้สมเกียรติของเทวีที่มีอำนาจสูงสุด ดังนั้นผ้าแพ้ยั่วจึงเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ แต่ภายในอนาคตมีโอกาสสูญหายได้เช่นกัน เนื่องจากไม่มีผู้นิยมใส่เสื้อรูปแบบโบราณในยุคปัจจุบัน

1.2.5 เตียวเสี้ยน จากวรรณกรรมสามก๊ก (三国演义)

ภาพ 19 ตัวละครเตียวเสี้ยน (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 20 ปิ่น (簪) (ที่มา: image.baidu, ม.ป.ป.)

เตียวเสี้ยน เป็นตัวละครหญิงในวรรณกรรมสามก๊กที่มีความสวยงามอย่างมากและมีบทบาทมากที่สุด เพราะมีบุคลิกลักษณะครบทุกประการตามศาสตร์ของกุลสตรีจีนโบราณที่ต้องเรียนรู้ตามที่ขงจื้อได้กล่าวไว้ คือ 1. คุณธรรม จรรยา 2. วาทศิลป์ 3. การวางตัว และ 4. หน้าที่การงาน รวมทั้งมีรูปสมบัติ ความฉลาดปราดเปรื่อง มีศาสตร์ของการเป็นแม่ศรีเรือนรวมถึงการมีความชำนาญในการแสดงร้องรำทำเพลง (มาลินี ดิลกวนิช, ม.ป.ป., หน้า 60 อ้างถึงใน เบญจภาคี เจริญมหาวิทย์, 2561, หน้า 96)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ปิ่น (簪)

ปิ่น หรือปิ่นปักผม คือหนึ่งในเครื่องประดับของหญิงสาวจีน ซึ่งเหล่าบรรดาองค์หญิงรวมถึงสตรีชั้นสูงมักจะประดับไว้บนศีรษะอย่างเป็นระเบียบสวยงาม วัสดุที่ใช้ในการทำปิ่น เช่น เขาสัตว์ ทอง เงิน โลหะ และหยก เป็นต้น ซึ่งวัสดุที่เลือกแสดงถึงชนชั้นวรรณะ และฐานะทางสังคมของผู้สวมใส่ ทั้งยังเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่เคร่งครัดและมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของสตรี เช่น สัญลักษณ์ของการเข้าสู่วัยสาว อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของการครองคู่ (GIT Information Center, 2562, ย่อหน้า 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าปิ่นเป็นทุนทางวัฒนธรรมทั้งด้านวัตถุ และเป็นหนึ่งในเครื่องประดับวัฒนธรรมการแต่งกายของหญิงสาวจีนตั้งแต่ยุคสมัยโบราณ ภายในเกมมีการนำปิ่นมาเป็นเครื่องประดับร่างกายของตัวละครเตียวเสี้ยนที่เป็นตัวละครสายเวทมนตร์ และเป็นหญิงสาวนางระบำที่งดงาม เพื่อเพิ่มเสน่ห์รวมถึงแสดงว่าเป็นสตรีชั้นสูง ปิ่นจึงเป็นเครื่องประดับที่คู่ควรกับตัวละครเตียวเสี้ยนอย่างมาก ดังนั้นปิ่นเป็นทุนวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ และยากที่จะสูญหายเนื่องจากธรรมเนียมการใช้ปิ่นยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน

1.2.6 ต่าจี จากวรรณกรรมห้องสิน (封神演义)

ภาพ 21 ตัวละครต่าจี (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 22 กี๋เพ้า (旗袍) (ที่มา: image.baidu, ม.ป.ป.)

ต่าจี เป็นตัวละครหญิงในวรรณกรรมห้องสิน กล่าวว่า พระสนมคนโปรดของพระเจ้าโจว แห่งราชวงศ์ซาง ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของราชวงศ์ซาง ต่าจีรู้จักกันอย่างดีในนาม “ความงดงามแห่งยุค” เล่าลือกันว่าต่าจีอยู่ในสกุลซุ ต่าจีเป็นภาพลักษณ์ถึงความมีเสน่ห์ ทั้งยังเป็นวิญญานจึงจอกพันปี ที่หลอกลวงกษัตริย์โจวแห่งราชวงศ์ซางให้กลายเป็นคนลามกและไร้ศีลธรรมจนประเทศถึงคราล่มสลาย ในหนังสือยังอธิบายว่าต่าจีเป็นปีศาจที่เสน่ห์และอาคมที่ทรงพลังมาก (Personal Library360doc, 2019, para. 2)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ชุดกี๋เพ้า (旗袍)

ในช่วงทศวรรษ 1930 นิยมเป็นกี๋เพ้าคอปกสูง และในภายหลังให้คอปกเสื้อต่ำลง หรือไม่มีปก และยังนิยมให้แขนเสื้อยาวเกินข้อมือ หรือสั้นจนเห็นข้อศอกอีกทั้งยังนิยมชุดสั้นเลยหัวเข่ามาก ในยุคนี้นี้ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาในยุคสาธารณรัฐประชาชนจีนนิยมกี๋เพ้าอย่างแพร่หลาย กี๋เพ้าถือเป็นชุดประจำชาติจีนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะคือมีเส้นสายบนชุดที่งดงามและตัดเย็บไม่ยุ่งยาก (อาศรมสยาม-จีนวิทยา-สมาคมปัญญาภิวัฒน์, 2549, หน้า 90-93)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าชุดกี๋เพ้าเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ และเป็นเครื่องแต่งกายที่อยู่คู่กับสตรีชาวจีนมาอย่างยาวนาน ซึ่งเดิมทีเป็นชุดของชาวแมนจูและได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการนำทุนทางวัฒนธรรมการแต่งกายที่ต่างยุคสมัยเข้ามา ในกระบวนการสร้างเครื่องแต่งกายตัวละครอีกด้วย ภายในเกมนำชุดกี๋เพ้ามาเป็นเครื่องแต่งกายของตัวละครต่าจี เนื่องจากต่าจีเป็นตัวละครสายเวทมนตร์ที่เป็นสาวงามมีเสน่ห์ เย้ายวน กี๋เพ้าสั้นจึงเป็นเครื่องแต่งกายของสตรีที่มีความเหมาะสมกับตัวละครต่าจี ดังนั้นชุดกี๋เพ้าจึงจัดเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้และยากที่จะมีโอกาสสูญหายในภายภาคหน้า เนื่องจากชุดกี๋เพ้าเป็นชุดประจำชาติจีนที่นิยมใส่กันทุกปี

2. ทูทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้

2.1 ทูทางวัฒนธรรมทางด้านตำนานพื้นบ้านจีน

2.1.1 ต้าเจี๋ยว จากประวัติศาสตร์ยุคสามก๊ก (三国 คริสต์ศักราช 220–280)

ภาพ 23 ตัวละครต้าเจี๋ยว (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 24 เครื่องแต่งกายนางพญางูขาวของตัวละครต้าเจี๋ยว (白素贞) (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ต้าเจี๋ยว เป็นภรรยาของซุนเซ็ก (孙策) ในช่วงยุคสมัยปลายราชวงศ์ฮั่นตะวันออก อีกทั้งยังเป็นสาวงาม 10 อันดับแรกของยุคสามก๊ก ภายในเดือนธันวาคม ค.ศ. 199 ซุนเซ็กทำการยึดเมืองหวั่น (皖城) และจับสองพี่น้องสาวตระกูลเจี๋ยวได้ ซุนเซ็กได้ยอมรับต้าเจี๋ยวเป็นภรรยาและส่งกลับไปอยู่ที่รัฐอู๋ในเวลาต่อมา (Phb123, 2022, ย่อหน้า 1)

ทูทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ชุดเครื่องแต่งกาย (Skin) จากเรื่องตำนานนางพญางูขาว

ตำนานนางพญางูขาว “ไป๋ซู่เจิน” (白素贞) หรือ “นางพญางูขาว” (白蛇娘娘) ไป๋ซู่เจินเป็นปิตุจฉาที่บำเพ็ญตบะนานนับพันปีเพื่อที่จะเข้าสู่หนทางการบรรลุหนทางแห่งการเป็นเซียนตามความเชื่อของลัทธิเต๋า เรื่องราวของไป๋ซู่เจินปรากฏอยู่ในตำนานนิทานพื้นบ้านที่เมืองหางโจว ถือเป็นหนึ่งในสี่นิทานที่ยิ่งใหญ่ของประเศจีน ได้แก่ 1. ตำนานนางพญางูขาว 2. เมิงเจียงหนี่วร้องไห้ทลายกำแพง 3. เหลียงซานป้อ จู้อิงไถ และ 4. หนุ่มเลียงวูกับสาวทอผ้า ซึ่งมีเรื่องราวอยู่ว่า ไป๋ซู่เจินเป็นปิตุจฉาที่บำเพ็ญเพียรจนเป็นมีรูปร่างเป็นมนุษย์สาว จนมีวันหนึ่งได้พบกับชายหนุ่มที่ชื่อ “สวี่เซียน” (许仙) และได้ตกหลุมรักกัน หลังจากที่ทั้งคู่ครองรักกันมา วันหนึ่งความลับทุกอย่างถูกเปิดเผยโดย “ฝ่าไห่” (法海) ต้องทำตามกฎห้ามของสวรรค์ที่ว่า ห้ามให้มนุษย์กับปีศาจอยู่ร่วมกัน จึงมีการต่อสู้กันและสุดท้ายไป๋ซู่เจินโดนถูกขังไว้ที่เจดีย์เหลยเฟิงที่ทะเลสาบซีหู (Planet789, 2021, ย่อหน้า 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าตำนานนางพญางูขาวเป็นทูทางวัฒนธรรมทางด้านความเชื่อ และเป็นหนึ่งในนิทานทั้งสี่ที่ปลูกฝังกันรุ่นต่อรุ่นมาอย่างยาวนานของประเศจีน ดังนั้นการนำชุดการแต่งกายไป๋ซู่เจินมาใส่ให้กับตัวละครต้าเจี๋ยว เป็นเพราะตัวละครต้าเจี๋ยวภายในเกมเป็นตัวละครสายสนับสนุนที่ใช้เวทมนตร์ที่ใช้เวทย์มนต์สายวารี เช่นใช้คลื่นโจมตี ซึ่งพลังอำนาจของไป๋ซู่เจินจึงมีความเหมาะสมอย่าง

มากสำหรับตัวละครตัวเดียว ซึ่งนิทานนางพญางูขาวจัดว่าเป็นทุนวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่ยากที่จะสูญหายไปเพราะเป็นนิทานที่มีชื่อเสียงอย่างมากในประเทศจีน เช่น ภาพยนตร์ตำนานนางพญางูขาว ในปี 2554 และการตูนอนิเมะอิทธิฤทธิ์นางพญานาคิชาว ที่มีชื่อเสียงอย่างมากในปี 2562 เป็นต้น

2.1.2 เทพธิดาฉางเอ๋อ เทพธิดาแห่งดวงจันทร์

ภาพ 25 ตัวละครฉางเอ๋อ (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 26 เครื่องแต่งกายนางฟ้าทอผ้าของตัวละครฉางเอ๋อ (牛郎织女) (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ฉางเอ๋อ เป็นหญิงคนรักของโฮ่วอี้ (后羿) นักธนูแห่งสวรรค์ ซึ่งได้ทำผิดกฎของสวรรค์ โดยการยิงดวงอาทิตย์ตกลงไปถึง 9 ดวง เหลือเพียงแค่ 1 ดวง จึงโดนทำโทษไปใช้ชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ กับฉางเอ๋อ ท้ายที่สุดโฮ่วอี้ถูกฆ่าตาย ส่วนฉางเอ๋อได้ดื่มน้ำอมฤตและกลายเป็นอมตะ ได้เหาะกลับไปยังดวงจันทร์ด้วยความเศร้าเพียงลำพัง (สุขสวัสดิ์ คอนเวิร์ทติ้ง เซ็นเตอร์, 2564, ย่อหน้า 2)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ชุดเครื่องแต่งกาย (Skin)

จากนิทานพื้นบ้านหนุ่มเลี้ยงวัวสาวทอผ้า (牛郎织女) เป็นเรื่องราวของหนุ่มเลี้ยงวัว (牛郎) ที่เติบโตมากับพี่ชายและพี่สะใภ้ที่ใจร้าย มีวันหนึ่งหนุ่มเลี้ยงวัวถูกส่งให้นาวัว 9 ตัวไปกินหญ้า หากจะกลับบ้านได้ต้องรอให้นาวัว 10 ตัวก่อน ซึ่งระหว่างการเดินทางเขาได้พบกับชายชรา และแนะนำหนุ่มเลี้ยงวัวให้ไปเลี้ยงดูวัวที่ใกล้ตายหลังภูเขา ในขณะที่รักษา วัวตัวนั้นพูดขึ้นว่าตนเป็นเทพวัวทำผิดกฎสวรรค์ต้องลงมาที่โลกมนุษย์ หลังจากพาวัวกลับบ้านพี่สะใภ้ไม่พอใจหนุ่มเลี้ยงวัวจึงพากันออกจากบ้าน มีวันหนึ่งนางฟ้าลงมาเล่นน้ำ เทพวัวจึงแนะนำหนุ่มเลี้ยงวัวให้รู้จักกับเทพธิดาทอผ้า (织女) ทั้งคู่จึงรักกัน ผ่านไปไม่นานนางฟ้าทอผ้าจึงลงมาอยู่หนุ่มเลี้ยงวัว มีลูกเป็นพยานรัก มีชีวิตอย่างมีความสุข จนเรื่องถึงหูเจ้าแม่สวรรค์ (王母娘娘) จึงมารับสาวทอผ้ากลับสวรรค์ เทพวัวจึงบอกให้นางหนึ่งของตนคลุมหอบลูก แล้วบินตามไป พอเจ้าแม่สวรรค์เห็นว่าหนุ่มเลี้ยงวัวจะตามทัน เจ้าแม่สวรรค์จึงสร้างทางช้างเผือกกั้นไว้ นกสาลิกาที่เห็นจึงเกิดสงสาร และได้รวมตัวบินมาสร้างสะพานให้ทั้งคู่ได้พบกัน เจ้าแม่จึงอนุญาตให้ทั้งคู่เจอกันทุกวันที่ 7 เดือนที่ 7 ของปฏิทินจันทรคติของปี ซึ่งคนจีนในปัจจุบันเรียกเทศกาลซีซี (七夕节) หรือวันแห่งความรักของจีน (อาศรมสยาม-จีนวิทยา-สมาคมปัญญาภีวัฒน์, 2549, หน้า 103-105)

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่านิทานหนุ่มเลี้ยงวัวสาวทอผ้าเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านความเชื่อ และเป็นตำนานรวมไปถึงการปลูกฝังจนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกทางความรักของชาวจีน ซึ่งภายในเกมมีการนำชุดเครื่องแต่งกายนางฟ้าทอผ้าที่มีความงดงามโดยเป็นเครื่องแต่งกาย

ของเทพธิดามาสวมใส่ให้กับตัวละครนางเอว เนื่องจากตัวละครนางเอวภายในเกมเป็นตัวละครสายเวทมนตร์ และมีบุคลิกและความสามารถต่อสู้เหมือนเทพธิดาที่สวยงาม จึงมีความเหมาะสมอย่างมากที่น่าชุดเครื่องแต่งกายนางฟ้าทอผ้าใส่ให้ตัวละครนางเอว ดังนั้นตำนานหนุ่มเลี้ยงวัวและสาวทอผ้าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่ยากที่จะสูญหายไป เนื่องจากเทศกาลซี้ซีเป็นเทศกาลที่สำคัญของชาวจีนตามปฏิทินจีนในปัจจุบัน

2.2 ทุนทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของจีน

2.2.1 หวังเจาจวิน จากประวัติศาสตร์ยุคสมัยราชวงศ์ฮั่น (汉朝 202 ปีก่อนคริสตกาล-คริสต์ศักราช 9 และคริสต์ศักราช 25-220)

ภาพ 27 ตัวละครหวังเจาจวิน (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

หวังเจาจวิน สตรีที่ได้รับฉายาว่า “ปิกซิดกนภา” เดิมทีหวังเจาจวินเป็นนางกำนัลที่อยู่ ในวังหลวงที่ฮั่นในยุคราชวงศ์ฮั่นส่งไปให้ข่านของเผ่าซ่งหนู เพื่อทำการกระชับสัมพันธไมตรี แต่ในท้ายที่สุดหวังเจาจวินก็ กลายเป็นภรรยาที่รักที่สุดของ หู ฮั่นเซีย (呼韩邪) (นิตยสารวงการแพทย์/วงการยา, 2565, ย่อหน้า 3)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ชุดเครื่องแต่งกาย (Skin) นกหงส์ไฟหรือนกเฟิงหวาง (凤凰)

ลักษณะของเฟิงหวางคล้ายกับไก่ฟ้า ช่วงลำตัวมีขนห้าสี ที่แสดงถึงธาตุทั้งห้า หรือ เบญจธาตุ ช่วงศีรษะแสดงให้เห็นถึงธาตุไม้ ช่วงลำคอมีสีขาวยที่แสดงถึงธาตุทอง แผ่นหลังมีสีแดงชาด แสดงถึงธาตุไฟ แผงอกมีสีดำแสดงถึงธาตุน้ำ และขาสองข้างมีสีเหลืองที่แสดงถึงธาตุดิน ปีกทั้งสองข้างมีลายที่สวยงาม อีกทั้งทั่วร่างกายมีลวดลายที่คล้ายอักษรจีนที่มีความหมายมากมาย เชื่อว่าหาก นกเฟิงหวางปรากฏตัวที่ใดแผ่นดินจะมีความสงบสุขร่มเย็น (ขุนเจ้านขุน, 2560, หน้า 35) ซึ่งยังแสดงถึงสัญลักษณ์ที่มีความหมายว่าเป็นสิริมงคลและสมปรารถนาได้ อีกทั้งยังมีความเชื่อว่า นกหงส์ไฟหรือนกเฟิงหวางแบ่งได้สองชนิด ได้แก่ตัวผู้เรียก “เฟิง” (凤) ตัวเมียเรียก “ฮว่าง” (凰) ในภายหลังมีการใช้แทนหญิงชายที่รักใคร่เหมาะสมกัน (อาศรมสยาม-จีนวิทยา-สมาคมปัญญาวิวัฒน์, 2549, หน้า 115-116)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่านกเฟิงหวางเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านตำนาน ความเชื่อ ที่อยู่ในระบบความคิดของคนจีนมาอย่างยาวนาน จัดเป็นหนึ่งในสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของจีน ภายในเกมมีการนำชุดเครื่องแต่งกายเฟิงหวางมาสวมให้กับตัวละครหวังเจาจวิน เนื่องจากตัวละคร หวังเจาจวินเป็นอีกหนึ่งในสาวงามของแผ่นดินจีนที่มีความงดงาม ที่ได้รับฉายาว่า “ปิกซิดกนภา” รวมไปถึงเป็นตัวละครสายเวทมนตร์ เฟิงหวางจึงถือเป็นสัตว์ที่มีพลังอำนาจมากและสง่างามในเวลา เดียวกัน จึงเหมาะสมอยู่ในตัวละครหวังเจาจวิน ดังนั้นนกเฟิงหวางจึงเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่

สามารถจับต้องได้ โดยคนจีนมักใช้นกเฟิงหวางเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นมงคล และความสามัคคี เป็นองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมจีนตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งแนวโน้มที่จะสูญหายไปนั้นยากมาก เนื่องจากเป็นความเชื่อที่ตกทอดมายังรุ่นสู่รุ่น

2.2.2 ตงหวงไท่อี้ เทพประมุขผู้ยิ่งใหญ่

ภาพ 28 ตัวละครตงหวงไท่อี้ (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 29 มังกร (龙) (ที่มา: www.image.baidu.com วันที่เข้าถึง 9 มกราคม 2566)

ตงหวงไท่อี้ คือ เป็นจักรพรรดิแห่งสวรรค์และพระเจ้าสูงสุดที่บูชาในระบบของ “จิ่วเกอ” (九歌) ในช่วงแรกตงหวงไท่อี้เป็นเทพเจ้าสูงสุดของรัฐฉู่ ต่อมากลายเป็นเทพเจ้าสูงสุดในยุคราชสมัยของ พระเจ้าฮั่นอู่ตี้ (汉武帝) (Zhuanlan.zhihu, 2019, ย่อหน้า 3)

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ คือ มังกร (龙)

มังกรเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากจินตนาการจากสังคมระบบศักดินา ทำให้มังกร กลายเป็นสัญลักษณ์ของพระเจ้าจักรพรรดิ โดยตามตำนานกล่าวว่ามังกรมีส่วนหัวเป็นเสือ ช่วงลำตัว เป็นงู และมีกรงเล็บเหมือนเหยี่ยว อีกทั้งมีเขาเหมือนนกวาง ซึ่งรูปลักษณะดังกล่าวมีที่มาจาก การนำ ภาพสัตว์แต่ละชนิดของแต่ละตระกูลในยุคสมัยดึกดำบรรพ์มาผสมผสานกัน มังกรจึงเป็นสัญลักษณ์ ของการรวมกลุ่มผสมผสาน มีอิทธิพลของชนเผ่าต่างๆ ในประเทศจีนมาโดยตลอด (อาศรมสยาม-จีนวิทยา -สมาคมปัญญาภิวัฒน์, 2549, หน้า 115)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า มังกรจัดเป็นทุนทางวัฒนธรรมทางด้านตำนาน ความเชื่อเป็นสัญลักษณ์ของพระเจ้าจักรพรรดิรวมไปถึงเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของ ประเทศจีน และมีการปลูกฝังความเชื่อนี้มาจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวัฒนธรรมความเชื่อที่สำคัญมากของจีน ภายในเกมมีการนำมังกรเป็นชุมพลอำนาจ และเป็นบริวารที่ออกไปโจมตีศัตรูของตัวละครตงหวงไท่อี้ เป็นเพราะตัวละครตงหวงไท่อี้เป็นตัวละครสายเวทมนตร์และมีตำแหน่งเทพที่มีเกียรติบนสรวงสวรรค์ มังกรจึงเป็นสิ่งที่คู่ควรกับอำนาจของเทพผู้มีอำนาจ ดังนั้นแม้ว่ามังกรจะเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่

สามารถจับต้องได้ แต่ยากที่จะสูญหายในภพหน้า เนื่องจากความเชื่อเรื่องมังกรเป็นความเชื่อที่ฝังรากลึกของคนจีนจนถึงปัจจุบันนี้

2.3 ทูทางวัฒนธรรมความเชื่อเกี่ยวกับปีศาจของจีน

2.3.1 ต่าจี จากวรรณกรรมห้วงสิน (封神演义)

ภาพ 30 ตัวละครต่าจี (ที่มา: pvp.qq, ม.ป.ป.)

ภาพ 31 จิ้งจอก 9 หาง (狐狸精/九尾狐) (ที่มา: image.baidu, ม.ป.ป.)

ทูทางวัฒนธรรมที่ปรากฏได้แก่ตำนานปีศาจจิ้งจอก 9 หาง (狐狸精/九尾狐)

ณ บริเวณเขตชิงชิว (青丘山) ดินแดนลี้ลับในภูเขาป่าลึก เป็นที่อยู่อาศัยของปีศาจจิ้งจอกเก้าหาง มีลักษณะเป็นจิ้งจอกที่มีเก้าหาง เสียงร้องเหมือนทารกตอนร้องไห้ และกินคนเป็นอาหาร มีตำนานบทเพลงที่ว่า “ผู้ใดที่ได้เจอปีศาจจิ้งจอกเก้าหางจะมีโอกาสอยู่เหนือเจ้าแผ่นดิน” ในช่วงยุคสมัยของโจวตะวันตกปรากฏภาพจิ้งจอกเก้าหางบนเครื่องสัมฤทธิ์ ซึ่งตามตำนาน ปีศาจจิ้งจอกเก้าหางได้ปรากฏตัวข้างเจ้าแม่ซีหวังหมู่พร้อมกับคางคกและนกสามขา ภายหลังปีศาจจิ้งจอกเก้าหางบำเพ็ญเพียรจนกลายเป็นเทพเซียนจนบรรลุระดับสูงและอยู่ในภูเขาทเวะคุนหลุน จึงมีการเลื่อนสถานะจากปีศาจเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความมงคลจนถึงปัจจุบัน (ซุนเจี้ยนคุน, 2560, หน้า 24)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าตำนานปีศาจจิ้งจอกเก้าหาง เป็นทูทางวัฒนธรรมทางด้านตำนานความเชื่อของประเทศจีน ที่มีมานานนับตั้งแต่อดีต ซึ่งมีตำนานความเชื่อมากมายและมีหลักฐานทางด้านความเชื่อจากการปรากฏตามเครื่องสัมฤทธิ์ต่างๆ ภายในเกมนำพลังอำนาจของปีศาจจิ้งจอกเก้าหางมาเป็นพลังของตัวละครต่าจี เนื่องจากตัวละครต่าจีเองเป็นปีศาจจิ้งจอกสาว จึงมีความเหมาะสมที่ได้นำพลังปีศาจจิ้งจอกให้กับต่าจี ดังนั้นตำนานปีศาจจิ้งจอกเก้าหาง จึงจัดเป็นทูทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ซึ่งในภพหน้ามีโอกาสที่จะสูญหายได้ เนื่องจากเป็นเรื่องเล่าตำนานจากบุคคลต่อบุคคล

สรุปผลการวิจัย

ทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละครเกม “หวังเจ้อหรงเย่า” โดยจำแนกเป็น 1. ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ และ 2. ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ที่ปรากฏในเกมหวังเจ้อหรงเย่า

ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้	
ประเภทอาวุธยุทธโปกรณ์	ตัวละคร
จ้าว (大刀)	กวนอู
หรือจ้าวมังกรเดือนหงาย (青龙偃月刀)	
จี่ (戟) หรือทวนวงเดือนสวรรค์	ลิโป้
ธนู (弓箭)	โฮ่วอี้
ทวน (枪)	นาจา
ไม้พลอง (棍)	ซุนหงอคง
ประเภทชุดเครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ	ตัวละคร
เชือกถักจีนมงคล (中国结)	ไซซี
อาภรณ์มังกร หรือหลงเผา (龙袍)	บูเซ็กเทียน
ปลอกเล็บพระสนม (护甲套)	หยางอู้ว่หวาน
ผ้าคลุมเพย์ปั่ว (帔帛)	พระแม่หนี่ว่ววา
ปิ่น (簪)	เตียวเสี้ยน
ชุดกี่เพ้า (旗袍)	ต้าจี

ตาราง 2 ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ที่ปรากฏในเกมหวังเจ้อหรงเย่า

ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้	
ประเภทตำนานนิทานพื้นบ้าน	ตัวละคร
ชุดเครื่องแบบการแต่งกาย (Skin) จากนิทาน	ต้าเฉียว
นางพญางูขาวไปซูเจิน (白蛇传/白素贞)	
ชุดเครื่องแบบการแต่งกาย (Skin) จากนิทาน	ฉางเอ๋อ
หนุ่มเลี้ยงวัวนางฟ้าทอผ้า (牛郎织女)	
ประเภทความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ศักดิ์สิทธิ์และปีศาจ	ตัวละคร
ชุดเครื่องแบบการแต่งกาย (Skin)	หวังเจาจวิน
นกเฟิ่งหวาง (凤凰)	
ความเชื่อเรื่องมังกร (龙)	ตงหวงไท่อี้
ปีศาจจิ้งจอกหรือปีศาจจิ้งจอกเก้าหาง	ต้าจี
(狐狸精/九尾狐)	

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเงินที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้าหญิงเอยา โดยศึกษาจากแหล่งที่มา 3 ประเภท ได้แก่ 1. ตัวละครที่ดัดแปลงมาจากประวัติศาสตร์จีน 2. ตัวละครที่ดัดแปลงมาจากเทพปกรณัมจีน และ 3. ตัวละครที่ดัดแปลงมาจากวรรณกรรมจีน ผลการศึกษาพบว่า ทุนทางวัฒนธรรมเงินที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้าหญิงเอยามีภาพสะท้อนวัฒนธรรมเงินปรากฏอย่างเห็นได้ชัด โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ และ 2. ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Thorosby (2001 อ้างถึงใน กษิด์เดช เนื่องจำนงค์, 2560, หน้า 87 ที่กล่าวว่าทุนวัฒนธรรมที่สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ 1. ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ และ 2. ทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ Bourdieu ที่ได้ให้ความหมายทุนทางวัฒนธรรมว่าอาจสามารถปรากฏได้ 3 รูปแบบคือ 1. เป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในจิตใจและตัวบุคคล 2. เป็นสิ่งที่เป็นตัวตนจับต้องได้ และ 3. ความเป็นสถาบัน โดยตัวละครทุกตัวมีลักษณะการแต่งกายที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันตามช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ บทบาทหน้าที่ รวมไปถึงเรื่องราวของแต่ละตัวละครซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้าหญิงเอยา ได้แก่

1. ทุนทางวัฒนธรรมทางด้านยุทธโศปกรณ์ ปรากฏผ่านตัวละครดังนี้ อาทิ 1.1 กวนอู มีลักษณะเป็นชายวัยกลางคน ภายในเกมมีตำแหน่งเป็นนักรบ ซึ่งอาวุธที่ปรากฏภายในเกมคือ ง้าวมังกรเดือนหงาย 1.2 ลิโป้ มีลักษณะเป็นชายหนุ่มร่างกายกำยำ มีตำแหน่งเป็นนักรบ อาวุธที่ปรากฏภายในเกมคือ ทวนวงเดือนสวรรค์ 1.3 ไช้อี้ มีลักษณะเป็นชายหนุ่มรูปลักษณ์หน้าตาดี ตำแหน่งโจมตีระยะไกล อาวุธที่ปรากฏภายในเกมคือ ธนูหรือเกาทัณฑ์ 1.4 นาจา มีลักษณะเป็นชายหนุ่มวัยรุ่น ตำแหน่งนักรบ อาวุธที่ปรากฏภายในเกมคือ ทวน 1.5 ซุนหงอคง มีลักษณะเป็นมนุษย์ลิง นำยำเกรง ตำแหน่งลอบสังหาร อาวุธที่ปรากฏภายในเกมคือ ไม้พลอง

2. ทุนทางวัฒนธรรมทางด้านเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ปรากฏผ่านตัวละครดังนี้ 2.1 ไชซี หนึ่งในสี่ยอดหญิงแผ่นดินจีน รูปลักษณ์เป็นสาววัยรุ่นหน้าตาสวยงาม ตำแหน่งนักเวทย์ เครื่องประดับที่ปรากฏภายในเกมคือ เข็มกลัดมงคลจีน 2.2 บูเช็กเทียน มีรูปลักษณ์เป็นหญิงสาวหน้าตาสวยงาม ตำแหน่งนักเวทย์ เครื่องแต่งกายที่ปรากฏภายในเกมคือ อภรณ์มังกรหรือหลงเฟา 2.3 หยางอวิ๋หววน หรือพระสนมหยางกุ้ยเฟย มีรูปลักษณ์เป็นสาวสวยงาม ตำแหน่งนักเวทย์ เครื่องประดับที่ปรากฏภายในเกมคือ ปЛОกพระนขา 2.4 พระแม่หนี่วา มีรูปลักษณ์สง่างามสมกับการเป็นเทวีผู้ยิ่งใหญ่ มีตำแหน่งเป็นนักเวทย์ เครื่องแต่งกายที่ปรากฏผ่านเกมคือ ผ้าคลุมไหล่เพียว 2.5 เตียวเสี้ยน มีรูปลักษณ์เป็นสาวสวยงาม ชอบบร้อเล่นเต็นระบำ มีตำแหน่งเป็นนักเวทย์ เครื่องประดับที่ปรากฏผ่านในเกมคือ ปิ่น 2.6 ต่าจี้ มีรูปลักษณ์เป็นปีศาจจิ้งจอกสาวสวย ตำแหน่งนักเวทย์ เครื่องแต่งกายที่ปรากฏในเกมคือ ชุดกิ๊เพ้า

3. ทุนทางวัฒนธรรมทางด้านตำนานนิทานพื้นบ้าน ได้แก่ 3.1 ต้าเฉียว มีรูปลักษณ์เป็นสาววัยรุ่นหน้าตาสวยงาม ตำแหน่งสนับสนุนทีม ตำนานนิทานพื้นบ้านที่ปรากฏผ่านตัวละครคือ ชุดเครื่องกายนางพญาขาวไปชูเงิน 3.2 ฉางเอ๋อ มีรูปลักษณ์เป็นเทพธิดาสวยงาม ตำแหน่งนักเวทย์ ตำนานนิทานพื้นบ้านที่ปรากฏผ่านตัวละครคือ เครื่องแต่งกายเทพธิดาทอผ้า

4. ทูทางวัฒนธรรมทางด้านสัตว์ศักดิ์สิทธิ์และปีศาจ 4.1 หวังเจาจิ่ววิน หนึ่งในสาวงามยอดหญิงของแผ่นดินจีน มีรูปลักษณ์สวยงาม ตำแหน่งนักเวทย์ สัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านตัวละครคือ เครื่องแต่งกายนกเฟิงหวาง 4.2 ตงหวงไท่อี้ มีรูปลักษณ์เป็นเทพมังกร ตำแหน่งตัวยืนแท่งค์ ตำนานสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านตัวละครคือ มังกร 4.3 ต่าจี มีรูปลักษณ์เป็นปีศาจจิ้งจอกสาวสวยงาม ตำแหน่งนักเวทย์ ตำนานเรื่องปีศาจที่ปรากฏผ่านตัวละครคือ ปีศาจจิ้งจอกเก้าหาง

ทูทางวัฒนธรรมทั้งหมดที่ปรากฏผ่านตัวละครสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมที่หลากหลายของจีน เช่น ยุทธโศภรณ์ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับทั้งหมดล้วนแต่เป็นทูทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ รวมไปถึงตำนานความเชื่อในพื้นบ้าน สัตว์ศักดิ์สิทธิ์ ปีศาจ ที่ปลูกฝังทางความคิดของคนจีนมาทุกช่วงระยะเวลาซึ่งล้วนแต่เป็นทูทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ตามทฤษฎีของ Thorosby และทฤษฎีของ Bourdieu (2001, p.46, อ้างถึงใน กษิต์เดช เนื่องจำนงค์, 2560, หน้า 87 ทั้งหมด โดยในการสร้างทูทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเกม มีความสอดคล้องกับข้อมูลในประวัติศาสตร์ เทพปกรณัมวรรณกรรม และมีการสร้างขึ้นใหม่ให้มีการร่วมสมัยของทูทางวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งผู้พัฒนาเกมมีการนำทูทางวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทกับสังคมเกมมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าการตลาดเกมออนไลน์ ทั้งเป็นการรักษามรดกวัฒนธรรมผ่านเกมออนไลน์ที่มีชื่อเสียงอย่างหวังเจ้อหรงเย่า

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

ทูทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏผ่านตัวละครเกมหวังเจ้อหรงเย่า แบ่งเป็นทูทางวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ ได้แก่ อาวุธยุทธโศภรณ์ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ และทูทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ได้แก่ ตำนาน นิทานพื้นบ้าน และความเชื่อเรื่องสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ล้วนแต่เป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการศึกษาเกมหวังเจ้อหรงเย่า ที่ยังไม่มีปรากฏในงานวิจัยภาษาไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรนำความรู้ทางทูทางวัฒนธรรมจีนที่มีความหลากหลายไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์จีนหรือนำไปเป็นความรู้ประวัติศาสตร์ ในรายวิชาสังคมศึกษาได้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรายวิชาประวัติศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยทูทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในตัวละครอื่นๆ ภายในเกมหวังเจ้อหรงเย่า เนื่องจากเกมนี้อยู่มีตัวละครอื่นๆ อีกมากมายที่น่าสนใจ และยังสามารถศึกษาวิจัยเกมหวังเจ้อหรงเย่าในประเด็นอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น เหตุผลในการเลือกเล่นเกมหวังเจ้อหรงเย่าของผู้เล่นเกมชาวไทย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กษิด์เดช เนื่องจำนง. (2560, มกราคม-มิถุนายน). ผ้าขาวม้า: คุณค่าและความหมายจากทุนวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21(1), 1-87.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2564). เล่าสู่กันฟัง...เรื่อง “เหง้าเจีย: พญาวานรผู้กลายเป็นเทพเจ้า”. สืบค้น มีนาคม 20, 2565, จาก http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=5655&filename=i.
- กิ๊พ้า (旗袍). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 10, 2566, จาก www.image.baidu.com.
- เครื่องแต่งกายนางพญางูขาวของตัวละครต้าเฉียว (白素贞). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 4, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- เครื่องแต่งกายนางฟ้าทอผ้าของตัวละครฉางเอ๋อ (牛郎织女). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 8, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- จิ้งจอก 9 หาง (狐狸精/九尾狐). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 10, 2566, จาก www.image.baidu.com.
- ง้าวมังกรเดือนหงาย (青龙偃月刀). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 3, 2566, จาก www.pinterest.com.
- ขุนเจ็ญคน. (2560). ขานไห้จิ้งคัมภีร์ขุนและท้องทะเล, สุธิมา กฤตย์ธนะวัต (ผู้แปล). นนทบุรี: วรา พับลิชชิ่ง.
- ฉัตรพร ถมกระจำง. (2558). รูปแบบและพัฒนากการแต่งกายของสตรีจีนในสมัยราชวงศ์ถัง จากประติมากรรมถึงงานฉาย. การศึกษาเฉพาะการศึกษาปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดารณี พลอยจัน. (2559, มกราคม-มิถุนายน). ทุนทางวัฒนธรรมของชาวเผ่าม้งกับกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, 1(7), 8-9.
- ตัวละครกวนอู. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 3, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครฉางเอ๋อ. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 8, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครซุนหงอคง. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 6, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครไซซี และเชือกถักจีนมงคล (中国结). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 2, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครต้าเฉียว. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 4, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครต้าจี. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 10, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครเตียวเลี้ยว. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 10, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครนาจา. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 9, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครบูเซ็กเทียน. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 4, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครลิโป้. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 4, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครตงหวงไท่อี่. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 9, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครหยางอิ้วหน. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 5, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ตัวละครหวังเจาจิวน. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 3, 2566, จาก www.pvp.qq.com.

- ตัวละครไฉ้อี้. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 8, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ถาวร ลิกโกศล. (2558). ลิโป้. สืบค้น พฤษภาคม 10, 2565,
จาก https://www.sac.or.th/databases/thailitdir/character-detail.php?n_id=3558.
- ทวนวงเดือนสวรรค์ (方天画戟). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 4, 2566,
จาก www.baik.baidu.com.
- ธนู เกาทัณฑ์ (弓箭). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 8, 2566, จาก www.image.baidu.com.
- นิตยสารวงการแพทย์ / วงการยา. (2565). 4 สาวงามของประวัติศาสตร์จีน. สืบค้น พฤษภาคม 12, 2566, จาก <https://wongkarnpat.com/viewpat.php?id=994>.
- บุรินทร์ ศรีสมถวิล. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). “พุทธ” “เต๋า” “ขงจื้อ” เสมือนหนึ่งเดียว?
ใน “ห้องสิน” วรรณกรรมเอกสมัยราชวงศ์หมิง. วารสารศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 21(2), 117-156.
- เบญจศักดิ์ เจริญมหาวิทยาลัย. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). วิเคราะห์บทบาทของผู้หญิงกับการเมือง
ในวรรณกรรมสามก๊ก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี, 7(2), 82-104.
- ปลอกพระนขา (护甲套). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 5, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- ปิ่น (簪). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 10, 2566, จาก www.image.baidu.com.
- ผ้าคลุมไหล่เพียว (帔帛). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 7, 2566, จาก www.image.baidu.com.
- พระแม่หนี่ววา. (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 6, 2566, จาก www.pvp.qq.com.
- มือปรีศนา, นามแฝง. (2566). เจ้าแม่หนี่ววา เทพมารดา ผู้พิทักษ์ของชาวจีน. สืบค้น พฤษภาคม 11, 2566, จาก <https://www.amorerana.com/articles/detail/nwa>.
- ไม้พลอง (棍). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 7, 2566, จาก www.image.baidu.com.
- ยศไกร ส.ต้นสกุล. (2557, เมษายน). จาการวรรณกรรมคลาสสิกสู่หนังสือขายดี: การผลิตสามก๊ก
ให้เป็นสินค้าหลังปี 2540. วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 7(1), 15-43.
- รังสรรค์ ณะพรพันธุ์. (2540). ทุณวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: พลีเพลส.
- วรรณไว พัดโนทัย. (2554). สามก๊กฉบับแปลใหม่ เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ศุภวุฒิ จันทสาโร. (2559). ทำเนียบศาสตราวุธจีน. กรุงเทพฯ: ยิปซี.
- สุขสวัสดิ์ คอนเวิร์ทติ้ง เซ็นเตอร์. (2564). รวมตำนานวันไหว้พระจันทร์. สืบค้น พฤษภาคม 12, 2566, จาก <https://www.suksawad.com/post/mid-autumn#viewer-2lo22>.
- เสี่ยวผิง. (2565). ที่มาของชุดหลงเฟา. สืบค้น ตุลาคม 8, 2565, จาก
<https://m.tanling.com/archives/9406.html>.
- อาภรณ์มังกร หรือหลงเฟา (龙袍). (ม.ป.ป.). สืบค้น มกราคม 4, 2566, จาก www.tanling.com.
- อาศรมสยาม-จีนวิทยา-สมาคมปัญญาภิวัฒน์. (2549) พลิกม่านไม้ไผ่. กรุงเทพฯ: บุ๊คส์ไมล์.
- อู่ลี่ซิง. (2554). 100 เทพและเซียนจีน, ส.ศิริวิทย์ (ผู้แปล). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- GIT Information Center. (2562). ความลับของปิ่นปักผม. สืบค้น ตุลาคม 4, 2565,
จาก https://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.

- He, C. (2019). **Character Design and Communication Strategy of MOBA Games King of Glory as an Example**. Master's Thesis, Beijing Sport University.
- Ingimja, นามแฝง. (2558). ศิลปเชือกถักจีน. สืบค้น ตุลาคม 6, 2565, จาก <https://xingyun657.wordpress.com>.
- Jianshu. (2021). **Houyi Introduction**. Retrieved May 10, 2023, from <https://www.jianshu.com/p/96e3aafb4531>.
- Li, L., กาญจนา วิชญูปกรณ์, และชวนพิศ เทียมทัน. (2561 มกราคม-มิถุนายน) วิเคราะห์ตัวละครสำคัญในวรรณกรรมไซอิ๋ว ฉบับการ์ตูนของกาย เบ็ญจ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**, 12(1), 115-128.
- Personal Library 360doc. **A Brief Introduction to Daji, One of The Four Ancient Bewitching Queens**. Retrieved March 19, 2022, from http://www.360doc.com/content/19/0303/07/349878_818728593.shtml.
- Phb123. (2022). **Daqiao**. Retrieved May 9, 2023, from <https://mip.phb123.com/bk/renwu/smc3422.html>.
- Planet789. (2021). **ไปซูเจินนางพญางูขาว**. สืบค้น ตุลาคม 8, 2565, จาก <http://www.planet789.com/2021/11/bai-suzhen.html>.
- Prinhaha.blogspot. (2552). **หยางก๊วยเฟย**. สืบค้น พฤษภาคม 11, 2566, จาก http://prinhaha.blogspot.com/2009/05/blog-post_08.html.
- Shanxi.gov.cn. **Wuzetian**. Retrieved May 10, 2023, from http://www.shanxi.gov.cn/zjsx/sxrw/mr/202007/t20200724_6047826.shtml.
- Tencent Games. **Wangzherongyao**. Retrieved January 1, 2023, from <https://pvp.qq.com/web201605/herolist.shtml>.
- Thai.cri.cn. (2558). **ปลอกหุ้มเล็บหญิงจีนโบราณ**. สืบค้น ตุลาคม 3, 2565, จาก <https://www.thainarak.net/beautytips61-nail-art-an-anchient-art.html>.
- Tianqiwang. **Which Dynasty DidXiShi Belongto**. Retrieved May 3, 2022, from <https://m.wannianli.tianqi.com/news/277486.html>.
- Zhang, B. (2019). **Research on The Re-creation of Traditional Celebrities in Glory of Kings and the Cognitive Change of Audience from the Perspective of Media Memory**. Master's thesis, Anhui University.
- Zhang, L. (2021). **The Research on The Cultural Communication Effect of The Online Game Glory of Kings**. Master's thesis, Dalian University of Technology.
- Zhuanlan.zhihu. (2019). **The Legendary of Donghuang Taiyi**. Retrieved May 3, 2023, from <https://zhuanlan.zhihu.com/p/76220234>.

Ideology in Phan Waen Fah Award-Winning Poem: Between the Colors Era and the NCPO Era

Worapong Khuibut

Khon Kaen University Demonstration School, Faculty of Education,

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author: worapkh@kku.ac.th

Received: March 24, 2023 Revised: April 27, 2023 Accepted: May 25, 2023

Abstract

This article aims to compare the political ideologies in eight winning poems of the Phan Waen Fah Literature Award from 2011 to 2018. The analysis is divided into two groups according to the political situations: the Colors Era, 2011–2018 (three poems), and the NCPO Era, 2016–2018 (five poems). It was found that poems written about the Colors era appeared to have democratic and Marxist political ideologies or emphasized equality. The committee's political opinions influenced the selection of works in 2013, which responded to the political views of the Red Shirt Party. In contrast, in the NCPO era, in which freedom to express political opinions was restricted, democratic and nationalist ideologies were highlighted aiming to reproduce and instill the idea that the duty of the people was to develop the country and maintain democracy. These political ideologies served the purpose of organizing the contest with the support of the parliament to support a parliamentary democracy with the monarch as head of the country. This means to encourage people to exercise their freedom of expression on political issues.

Keywords: Poetry, Politic, Phan Waen Fah Award, Discourse, Ideology

อุดมการณ์ในกวีนิพนธ์รางวัลพานแว่นฟ้า: ระหว่างยุคสี่เสือและยุค คสช.

วรพงศ์ คุยบุตร

อาจารย์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Corresponding Author: worapkh@kku.ac.th

ได้รับบทความ: 24 มีนาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 27 เมษายน 2566 ตอรับตีพิมพ์: 25 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบอุดมการณ์การเมืองจากกวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ตั้งแต่ ปี 2554-2561 ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ซึ่งมีทั้งหมด 8 ผลงาน โดยแบ่งกลุ่มการวิเคราะห์ตามสถานการณ์การเมืองเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ยุคสี่เสือ คือ ปี 2554-2561 (จำนวน 3 ผลงาน) และ ยุค คสช. ปี 2559-2561 (จำนวน 5 ผลงาน) ผลการศึกษาพบว่า ยุคสี่เสือปรากฏอุดมการณ์การเมืองแบบประชาธิปไตยและมาร์กซิสต์หรือมุ่งเน้นความเท่าเทียม ความคิดเห็นทางการเมืองของคณะกรรมการมีผลในการคัดเลือกผลงาน ในปี 2556 ซึ่งตอบสนองความคิดทางการเมืองของฝ่ายสี่เสือแดง ในขณะที่ยุค คสช. ที่จำกัดอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ปรากฏอุดมการณ์ประชาธิปไตยและอุดมการณ์ชาตินิยม เพื่อเป็นการผลิตซ้ำ ปลุกฝัง ให้เห็นว่าหน้าที่ของประชาชน คือ การพัฒนาประเทศและดำรงไว้ซึ่งประชาธิปไตย ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองดังกล่าวตอบสนองวัตถุประสงค์การจัดการประกวดโดยมีรัฐสภาสันับสนุน คือ เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพแสดงออกทางการเมือง

คำสำคัญ: กวีนิพนธ์, การเมือง, รางวัลพานแว่นฟ้า, วาทกรรม, อุดมการณ์

บทนำ

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น เหตุการณ์ทางการเมือง การปกครอง ข้าราชการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้มนุษย์มีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละมุมมอง ซึ่งต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางสังคมไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น มนุษย์จึงได้นำเสนอความคิดเห็นผ่านงานวรรณกรรม และเมื่อวรรณกรรมแบกรับเอาความหมายของความคิดทางการเมืองเอาไว้ด้วย จะเรียกว่า “วรรณกรรมการเมือง”

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, และชัยสิริ สมุทรวานิช (2516, หน้า 73-78) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมการเมือง โดยสรุปดังนี้

เป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อต้องการเปลี่ยนสภาพเลวร้ายของสังคมให้ดียิ่งขึ้น และมีเนื้อหาอย่างวรรณกรรมเพื่อชีวิต เนื่องจากมีเนื้อหากล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้นับกับรัฐ ค่านิยมที่ขัดแย้ง และชี้ให้เห็นสภาพสังคมอัปมงคลที่มนุษย์แก้ไขได้

ดังนั้นวรรณกรรมการเมืองจึงมีลักษณะเฉพาะ และแตกต่างจากวรรณกรรมประเภทอื่นๆ เนื่องจากได้รับอิทธิพลทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง ดังนี้

ช่วงระหว่าง 16 ตุลาคม 2516 – 6 ตุลาคม 2519 เป็นช่วงการก่อเกิดและพัฒนาการของวรรณกรรมการเมืองไทย เพราะได้รับความนิยมนับอย่างยิ่งจากนักศึกษาและประชาชน จึงมีนักเขียนที่สร้างสรรค์ผลงานเกี่ยวกับการเมืองเป็นอันมาก อาทิ ขุนทองเจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสา, นาฏกรรมบนลานกว้าง, ปิศาจ, ความรักของวัลยา, สงครามชีวิต, ใบไม้ที่หายไป ฯลฯ ล้วนเป็นผลลัพธ์อันเกิดจากความคิดเห็นทางการเมืองจากเหตุการณ์ในอดีต และปัจจุบันยังคงมีการนำเสนอวรรณกรรมการเมืองผ่านเวทีการประกวด คือ รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ซึ่งจัดโดยสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยและรัฐสภาไทย

อุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภา พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2546, หน้า 3) ได้กล่าวคำนิยมเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้าว่า รัฐสภาได้รับความร่วมมือจากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพแสดงออกทางการเมือง โดยใช้ศิลปะถ่ายทอดความรู้สึกสะท้อนภาพการเมืองในรูปแบบของเรื่องสั้นและบทกวี ทั้งยังเป็นการสืบสานสร้างสรรค์วรรณกรรมการเมืองให้มีส่วนปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ดังนั้นวรรณกรรมการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้าจึงเป็นพื้นที่เสรีทางความคิดผ่านการประพันธ์เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาต่อนิยามของวรรณกรรมการเมืองข้างต้น จึงสอดคล้องกับที่ นพพร ประชากุล (2552, หน้า 108) กล่าวว่า วรรณกรรมมีสถานะพิเศษในการตีแผ่ วิพากษ์ เผยแพร่ หรือเปิดโปงสังคม

วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า มีรางวัลประเภทเรื่องสั้น และกวีนิพนธ์ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาเฉพาะส่วนกวีนิพนธ์ เนื่องจากเมื่อพิจารณาโดยหลักการด้านวาทกรรมแล้ว “กวีนิพนธ์” จัดเป็นเพียงการประกอบสร้างระหว่าง “รูปสัญลักษณ์” กับ “ความหมายสัญลักษณ์” ดังนั้นการเลือกใช้ภาษาเพื่อที่จะสื่อสารในบทกวีจึงสามารถเคลือบแฝงความคิด ผูกติดอุดมการณ์ควบคู่ไปกับการใช้ภาษา เพื่อที่จะถ่ายทอดและต่อยอดอุดมการณ์ของกวีไปยังผู้รับสาร ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจถูกปิดบังหรือเปิดเผยอย่างชัดเจน โดยผู้แต่งจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ (บัณฑิต ทิพย์เดช, 2561, หน้า 2500-2514) อีกทั้งกวีนิพนธ์ที่ได้รับรางวัลมักได้รับช่องทางการสื่อสารระหว่างกวีกับประชาชนได้เป็นวงกว้าง ผ่านสถาบันการรับรอง

อย่างและพิจารณารางวัลโดย “รัฐสภาและคณะกรรมการ” กับทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เชื่อมั่นในระบอบ “ประชาธิปไตย”

งานวิจัยเรื่องนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาเฉพาะรางวัลชนะเลิศ เพื่อค้นหาอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏผ่านกรอบทฤษฎีวาทกรรม และเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมืองในยุค “สี่เสือ” ในปี 2553–2556 และยุค คสช. คือ 2557–2561 เพื่อสกัดอุดมการณ์ระหว่างสองยุคสมัยทางการเมืองที่คัดกรองโดยกวีและรัฐสภา ก่อนที่จะนำเสนออุดมการณ์ดังกล่าวสู่ภาคประชาชน ว่าอุดมการณ์นั้นได้รับการปิดกั้น ปรับแต่ง ขัดแย้ง ตรงต่อสถานการณ์ความเป็นจริง หรือสืบทอดอุดมการณ์ดั้งเดิมของสังคมและรัฐสภา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมืองในกวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้าในยุคสี่เสือและยุค คสช.

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

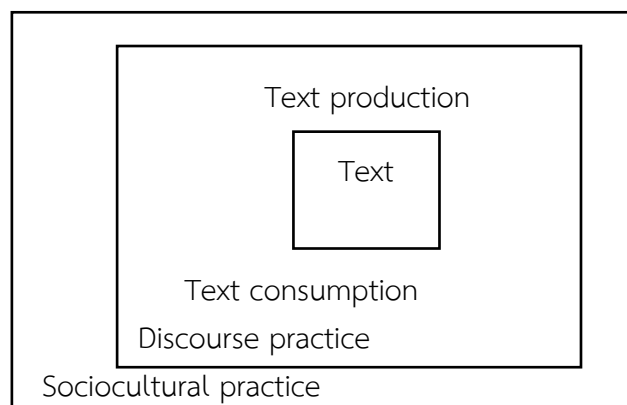
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse analysis) และแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ (Ideology) ในการวิเคราะห์ตัวบท

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse analysis (CDA))

Fairclough (1995, pp. 132-133) ได้นิยามความหมายของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ไว้ดังนี้ การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นวาทกรรมที่มุ่งสำรวจความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบของอำนาจและการกำหนดระหว่างวิธีปฏิบัติทางวาทกรรม เหตุการณ์ และตัวบท รวมถึงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมที่กว้างกว่าความสัมพันธ์และกระบวนการต่างๆ เช่น การตรวจสอบเหตุการณ์และตัวบทว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรและเป็นอุดมการณ์ที่ถูกสร้างโดยความสัมพันธ์ของอำนาจและการต่อสู้เหนืออำนาจ หรือการตรวจสอบความสัมพันธ์ที่ซ่อนเร้นระหว่างวาทกรรมและสังคมที่เป็นปัจจัยของการรักษาอำนาจและความเป็นผู้มีอิทธิพลที่เหนือกว่า

Fairclough (1995, p.98) ได้เสนอกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ไว้ดังนี้

A framework for Critical Discourse Analysis of a Communicative Event

ภาพ 1 แสดงกรอบความคิดของการวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Fairclough 1995, p.98)

จากภาพนี้แสดงให้เห็นว่า วาทกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ประกอบด้วยมิติต่างๆ 3 มิติได้แก่ ตัวบท (Text) ซึ่งหมายถึง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารต่างๆ วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการผลิตและกระจายตัวบทและกระบวนการบริโภคนิยมและตีความตัวบทที่เกิดขึ้น และวิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ซึ่งหมายถึง ปัจจัยหรือบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีผลต่อกระบวนการผลิตและกระบวนการตีความตัวบทและส่งผลกระทบต่อปัจจัยตัวบทหรือภาษาที่ใช้สื่อสาร ดังนั้นวาทกรรมตามแนวคิดนี้จึงมิใช่เพียงภาษาหรือตัวบทเท่านั้นแต่ได้รวมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมการใช้ภาษานั้นเอาไว้ด้วย ซึ่งอธิบายโดยละเอียด ดังนี้

1. ตัวบท (Text) เป็นการวิเคราะห์ตัวบททั้งที่เป็นภาษาเขียน ภาษาพูดและรูปภาพโดยใช้การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์ มาอธิบายในระดับต่างๆ เช่น คำ ความหมาย ประโยค คำเชื่อม หรือกลวิธีทางภาษา

2. วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) คือ การวิเคราะห์กระบวนการของการปฏิบัติทางวาทกรรม คือ การอ่าน ความหมายที่ซ่อนอยู่ในระดับลึกของตัวบท เป็นการศึกษาตัวบทในฐานะเป็นผลผลิตของปฏิบัติการสร้างความหมายผ่านภาษา ซึ่งสัมพันธ์กับอำนาจ นิยาม และความเชื่อในสังคม

3. วิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท กับบริบทสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมักนำไปสู่ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม การวิเคราะห์ทั้งสามด้านนี้ไม่ได้แยกขาดจากกัน แต่เชื่อมโยงกันดังแผนภาพข้างต้น และทำให้เห็นว่าตัวบทไม่ได้เกิดขึ้นโดยลำพังหากแต่ถูกล้อมด้วยวิธีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าหากจะทำความเข้าใจตัวบทก็จำเป็นต้องทำความเข้าใจปัจจัยที่แวดล้อมและเป็นที่มาของตัวบทด้วย

นอกจากนี้ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2560, หน้า 127) กล่าวสรุปเกี่ยวกับการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ คือ งานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ได้แก่ ทำให้ผู้ไร้อำนาจได้มีอำนาจต่อรองหรือต่อสู้ ทำให้ผู้ไร้เสียงได้มีสิทธิมีเสียง เปิดโปงอำนาจในทางมิชอบ และทำให้คนหันมาแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้องในสังคม

สอดคล้องกับการสรุปความคิดของ สามชาย ศรีสันต์ (2561, หน้า 23) ซึ่งสรุปและประมวลความคิดโดยผู้วิจัย ดังนี้

การวิเคราะห์วาทกรรมแนววิพากษ์เป็นการวิเคราะห์วาทกรรมแบบหนึ่ง ซึ่งสนใจศึกษาอำนาจทางสังคมที่ถูกแสดงออกผ่านตัวบทและการพูดในบริบททางสังคมการเมือง โดยเป็นไปเพื่อผลิตซ้ำ เหนี่ยวนำให้เกิดการละเมิด ครอบงำ และสร้างความไม่เท่าเทียมกันให้เกิดขึ้น

สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า “วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” ในความหมายของ Fairclough (1995) คือ การมุ่งสำรวจความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบของอำนาจและการกำหนดระหว่างวิธีปฏิบัติทางวาทกรรม เหตุการณ์ และตัวบท รวมถึงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมที่กว้างกว่าความสัมพันธ์และกระบวนการต่างๆ กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบเหตุการณ์และตัวบทว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และปรากฏอุดมการณ์ที่ถูกสร้างโดยวาทกรรมนั้น ๆ อย่างไร

อุดมการณ์ (Ideology)

Fairclough (1995) ได้รวบรวมและสรุปความหมายของอุดมการณ์จากความคิดของ Althusser ที่ได้รับอิทธิพลจาก Marx และความคิดของ Gramsci เรื่องการเป็นเจ้าทางความคิด และจิตสำนึกที่ผิดพลาด

ความหมายของคำว่าอุดมการณ์สำหรับ Fairclough จึงอ้างอิงนิยามที่สื่อความหมายในด้านลบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกัน การมีอำนาจเหนือกว่า ดังนั้นคำว่าอุดมการณ์สำหรับ Fairclough หมายถึง ระบบความคิดความเชื่อที่ผู้มีอำนาจมากกว่าใช้เข้าควบคุมกลุ่มคนอื่นเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายตน นิยามนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ต้องการเผยให้เห็น อุดมการณ์ที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มผู้มีอำนาจในสังคม ทำให้เกิดการตระหนักรู้และเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ในขณะที่ Van Dijk (1997) เห็นต่างจาก Fairclough ในประเด็นเรื่องนิยามอุดมการณ์ที่เหมาะสม กับงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ โดย Van Dijk เห็นว่านิยามอุดมการณ์เชิงวิพากษ์ไม่จำเป็นต้อง จำกัดขอบเขตอยู่เพียงแนวคิดที่ว่าอุดมการณ์เป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้มีอำนาจในสังคมเท่านั้น แต่ยังมี อุดมการณ์ของคนกลุ่มอื่นหรืออุดมการณ์ในลักษณะอื่นที่ควรศึกษา เช่น อุดมการณ์ที่ต่อต้านผู้มีอำนาจ ในสังคม อุดมการณ์ที่แข่งขันกันของคนต่างกลุ่ม หรืออุดมการณ์ที่สร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ฯลฯ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นิยามอุดมการณ์ของ Van Dijk คือ ระบบความคิดความเชื่อที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ ของคนกลุ่มนั้นๆ จึงจัดเป็นความหมายของอุดมการณ์ที่มีนัยเป็นกลาง คือ ไม่ได้มุ่งตัดสินว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ดี

สามชาย ศรีสันต์ (2561, หน้า 37-40) ได้นำเสนอ “วาทกรรมในฐานะอุดมการณ์” (Ideological Discourse) ว่ามีกระบวนการผลิตสร้างความคิดใน 4 ด้านด้วยกัน ซึ่งเรียกว่า “จัตุรัสทางความคิด” (Ideological Square) เป็นพื้นฐานของวาทกรรมในเชิงอุดมการณ์ที่คอยควบคุมการผลิตทั้งคำพูด และการเขียน ได้แก่

1. เน้นสิ่งที่เป็นบวกเกี่ยวกับพวกเรา (Emphasize Positive Things About Us)
2. เน้นสิ่งที่เป็นลบเกี่ยวกับพวกเขา (Emphasize Negative Things About Them)
3. หลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นลบเกี่ยวกับพวกเรา (De-Emphasize Negative Things About Us)
4. หลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นบวกเกี่ยวกับพวกเขา (De-Emphasize Positive Things About Them)

ข้อความข้างต้นถูกแทนด้วยคำสรรพนาม พวกเรา (Us) และพวกเขา (Them) ซึ่งอยู่เบื้องหลัง การเขียน การใช้คำ การประกอบสร้างทางภาษา ดังนั้นวาทกรรมที่ถูกผลิตสร้างจากอุดมการณ์ความเป็น พวกเรา พวกเขา จะทำหน้าที่สร้างสำนึกแยกแยะความเป็นพวกเดียวกันกับสิ่งที่ไม่เข้าพวก ทำให้รู้สึกต่อ พวกเราในฐานะเป็นศัตรูหรือคู่แข่ง

นอกจากนี้ กาญจนา แก้วเทพ, และคนอื่นๆ (2555) ได้ให้ความหมายไว้โดยสรุป ดังนี้ อุดมการณ์ หมายถึง ระบบคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อุดมการณ์เป็นความคิดที่พรางตา ซุกซ่อน บิดเบือน ปกปิด สภาพความเป็นจริง (Distorted Reality) โดย Marx ให้ความเห็นว่า “อุดมการณ์คือจิตสำนึกที่ผิดพลาด” (False Consciousness) และมักเชื่อมโยงกับชนชั้น และความหมายสุดท้าย อุดมการณ์ เป็นผลลัพธ์ ที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจทุกประเภท กล่าวโดยสรุปคือ อุดมการณ์ไม่ใช่ “ตัวความคิด” แต่เป็น “วิธีการคิด” ซึ่งทำหน้าที่ผลิตซ้ำ สืบทอดโครงสร้าง (ที่มีความขัดแย้ง) ให้ดำรงอยู่ต่อไปได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะรางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้าที่ได้รับ รางวัลชนะเลิศ หรือรองชนะเลิศในกรณีที่ในปีนั้นไม่มีรางวัลชนะเลิศ และศึกษาเฉพาะช่วงเวลาเหตุการณ์

สื่อเหลืองสื่อแดงกับช่วงเวลา คสช. (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ) ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งข้อมูลออกเป็นสองกลุ่มตามยุคสมัยทางการเมือง คือ ยุคสมัยสีเสื้อ และยุค คสช. ซึ่งมีผลงานที่ได้รับรางวัลดังต่อไปนี้

1. ยุคสมัยสีเสื้อ ได้แก่ มนุษย์เหวย เหวยมมนุษย์ (รางวัลชนะเลิศปี 2554), โลกของหนู (รางวัลชนะเลิศปี 2555), เบ๊ย (รางวัลชนะเลิศปี 2556)

2. ยุคสมัย คสช. ได้แก่ พลเมืองคือพละกำลังเมือง (รางวัลชนะเลิศปี 2559), ณ ร่มเรา, ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน, แสงของเราในเงาจารึกโบราณ (รางวัลรองชนะเลิศปี 2560) และธงชาติผืนเก่า (รางวัลชนะเลิศปี 2561)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบในประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองในกวีนิพนธ์ จำเป็นจะต้องใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis (CDA)) กรอบวิเคราะห์ดังกล่าวจะวิเคราะห์ทั้งตัวบท วิธีปฏิบัติการทางวาทกรรม และปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งโดยปกติงานกวีนิพนธ์ไม่สามารถทำความเข้าใจได้เพียงลำพังตัวของมันเอง เพื่อทำความเข้าใจบริบททางสังคมวัฒนธรรมและปัจจัยแวดล้อมของงานกวีนิพนธ์นั้น กล่าวคือมีการสร้างชุดวาทกรรมอะไร โดยใคร ตลอดจนมีการผลิตและเผยแพร่วาทกรรมอย่างไร จนกระทั่งมองเห็นสิ่งสำคัญที่เรียกว่า อุดมการณ์หรือกลไกอำนาจสำหรับการควบคุมที่แอบแฝงอยู่เบื้องหลังวาทกรรมดังกล่าว

3. อธิบายขยายความตัวบทกวีนิพนธ์ เพื่อให้เห็นความสอดคล้องกับอุดมการณ์ต่างๆ จากนั้นจัดหมวดหมู่ และนำไปสรุปอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การนำเสนออุดมการณ์ทางการเมือง มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตซ้ำความคิดทางการเมือง โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เลือกมา คือ ยุคสีเสื้อ หรือ สื่อเหลือง-สื่อแดง ซึ่งกวีรับรู้เหตุการณ์ครั้งนั้นในฐานะ “พลเมืองคนหนึ่งของสังคม” อุดมการณ์ดังกล่าวอาจปรากฏผ่านกวีนิพนธ์โดยตรง หรืออาจจะเคลือบแฝงอยู่ในตัวบทผ่านกลวิธีต่างๆ ดังนั้นกวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า จึงเป็นการเปิดเผยให้เห็นวิธีการอันแยบยลของ “ภาษา” ในฐานะวรรณกรรม เครื่องมือสื่อสารที่ตรึงรัดอุดมการณ์นั้นไว้ ปรากฏดังต่อไปนี้

1. ยุคสีเสื้อ: ผลงานรางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ปี 2554-2556

กวีนิพนธ์ที่ได้รับรางวัลในช่วงเวลาดังกล่าว นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง ความไม่สงบของบ้านเมือง ผ่านลักษณะการเล่าเรื่องที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่นตัวบทเรื่อง “มนุษย์เหวย เหวยมมนุษย์” กล่าวถึงการปลุกฝังที่ผิดไปในสังคมไทย ดูเหมือนว่ากวีจะพยายามกระตุ้นให้ผู้คนที่กำลังขัดแย้งในขณะนั้นรู้เท่าทัน “อุดมการณ์” ที่ปลุกฝังกันผิดๆ และในขณะเดียวกันกวีก็ได้นำเสนอ “อุดมการณ์ประชาธิปไตย” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 มนุษย์เหวย เหวยมมนุษย์ วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2554 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 169-170)

.....	
นำหัวเราะเยาะเย้ยเหวยมมนุษย์	ชวนสมเพชที่สุดมนุษย์เหวย
เกลากล่อม ตะล่อม สั่ง บังคับ เปเรย	ลูกหลานเอ๋ยจงหวงแหนผืนแผ่นดิน
แผ่นดินคืออะไร ถ้า มนุษย์	เพียงปักจุดหมุดหมายคราวย้ายถิ่น
ก่อนกันแนวแผ้วถางทางทำกิน	ขณะนกยังบินข้ามไปมา

ไปมาหาได้มีป้ายชี้เขต
เมฆาคลื่นเลื่อนล่องทั่วท้องฟ้า

ไร้ประเทศไร้เจ้าของทั่วท้องป่า
มนุษย์บ้ำบังอาจประกาศครอง

แผ่นดินอันมีอธิปไตย
เหนือทุ่งใหญ่สายธาราระริน
ภาษารักภาษาใจภาษามิตร
สุดเขตแดนแผ่นดินถิ่นพำนัก

เหนือดอกไม้ใบหญ้าบนผาหิน
เหนือผิว กลิ่น ที่มา ภาษารัก
อักขระต่างประดิษฐ์ต่างสลัก
ต่างยืนชักรงชาติประกาศชัย

จากกริณีพนธ์เรื่อง “มนุษย์เหวย เหวยมนุษย์” มุ่งแสดงให้เห็นอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่มุ่งหมายให้ทุกคนรัก สามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยพยายามชี้ว่าไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงคนเดียวคนใดคนหนึ่ง แต่ประชาธิปไตยเป็นของทุกคน

ลำดับต่อไปคือ เรื่อง “โลกของหนู” ที่นำเสนอเรื่องราวความขัดแย้งอย่างชัดเจนและเป็นกลาง คือ นำเสนอตัวละครผ่านเด็กคนหนึ่งที่กำลังวาดภาพโลกที่ปราศจากมนุษย์ และต้องการจะเห็นความขัดแย้ง การแบ่งข้างแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แต่โลกที่เธอวาดนั้นแตกต่างกับโลกที่กำลังดำเนินอยู่ คือ มีเพียงความสงบ ความรัก และไม่ตรีหาคพิจารณาอีกมุมหนึ่งจะเห็นว่ากวีพยายามเสียดสีมนุษย์ที่กำลังแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้เห็นว่าความสงบการเคารพในความในแตกต่าง อันเป็นส่วนหนึ่งของ “อุดมการณ์ประชาธิปไตย” หรือภราดรภาพ จะนำมาซึ่งสังคมที่ดีขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 โลกของหนู วรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2555 (สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 189-190)

หนูวาดภูเขาเป็นแนวกั้น
บางภูเขาวางภูทะมึนดำ
หยิบดินสอเดินเส้นเป็นถนน
เชื่อมทุ่งหญ้าป่าใหญ่ไม่มีแปลน
จากนั้นหนูจึงวาดสรรพสัตว์
กระต๊าก สิงโต ช้างงาคมเพี้ยว
หนูวาดพวกมันปนกันหมด
ผีเสื้อร้อยสีสันทันลวดลาย

บางภูสูงชันบางภูต่ำ
บางภูชะง่อนจ้ำล้ำอีกแดน
ขีดเส้นโค้ง ตรง วน เส้นวงแหวน
ไม่มีฝั่งไม่มีแผนในแผ่นเดียว
วางกระจัดกระจายในพื้นเขียว
หมา แมวเหมียว หมู หมี ชะนี ควาย
กระทิงมด แมลง แมงทั้งหลาย
หิ่งห้อยพรุแสงพรายคล้ายแสงดาว

หนูหวังเห็น อะไร ไม่ก็อย่าง
หวังเห็นความเห็นแก่ตัวทั่วดินแดน
หนูขยับขีด ห่าง ยืน นั่งมอง
ช่างแตกต่างกับโลกที่เป็นไป
มีใครอยากมาอยู่กับหนูบ้าง
ทุกคราวหลักรับประกันจะฝันดี

หวังเห็นการแบ่งข้าง การหวงแหน
หวังเห็นความโกรธแค้นฝังแน่นใจ
โลกจำลองของหนูดูสดใส
เพราะหนูมองไม่เห็น อะไร จากในนี้
โลกของหนูยังว่างอีกหลายที่
ตื่นจะพบไม่ตรีกับความรัก

กวีนิพนธ์เรื่องสุดท้ายในยุคสี่เสือคือ เรื่อง “เบี้ย” ซึ่งมีศิลปะการอุปมาอุปไมยที่น่าสนใจ และกล่าวถึงความรุนแรงที่รัฐบาลกระทำต่อกลุ่มคนเสื้อแดงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้คือเหตุการณ์ช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2553 การสลายการชุมนุมของทหารภายใต้รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เกิดการจับกุมคุมขังผู้ชุมนุมที่ถูกกล่าวหาว่าก่อเหตุการณ์จำนวนหนึ่ง นั้นเป็นเสมือนแรงผลักดันแห่งเบื้องลึกของอารมณ์กวี อย่างไรก็ตามการที่ผลงาน “เบี้ย” ที่ได้รับรางวัลในปี 2556 มีปัญหาในการตัดสิน คือกรรมการ จำนวน 14 คน ที่นำโดยนายเจน สงสมพันธุ์ นายกสมาคมกวีเขียนแห่งประเทศไทย ประกาศถอนตัวจากการเป็นกรรมการตัดสิน เนื่องมาจากมีความเห็นไม่ลงรอยกับกรรมการใหม่ที่มาจากสายคนเสื้อแดง ที่นำโดยนายวี สิริอิสสระนันท์ หรือ วาด รวี ที่เสนอแนวทางการปรับโครงสร้างและเงื่อนไขในการประกวดเรื่องสั้นและบทกวีหลายประการ แม้กระนั้นการประกวดก็ดำเนินการต่อไป จนในที่สุดมีการตัดสินให้บทกวีเรื่อง เบี้ย ของ อรุณรุ่ง สัตย์สวีย์ ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าแห่งรัฐสภาไทยยอดเยี่ยม ได้รับโล่เกียรติยศ พร้อมเข็มและเกียรติบัตรของประธานรัฐสภา และเงินรางวัล 1 แสนบาท ทั้งที่ตามกติการะบู้ว่าบทกวีต้องมีขนาดความยาว 6-12 บท แต่บทกวีเรื่อง “เบี้ย” มีความยาว 14 บทครึ่ง ซึ่งผิดหลักเกณฑ์ที่ได้ประกาศไปแล้ว แต่กรรมการได้ชี้แจงว่าบทกวีดังกล่าวสมควรได้รับรางวัลชนะเลิศ เพราะคุณค่าของบทกวีย่อมไม่ถูกกีดกันไว้ด้วยแบบแผนใดๆ ทั้งสิ้น ทำให้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมของคณะกรรมการรางวัลพานแว่นฟ้า ภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าว วาด รวี ได้แสดงความรับผิดชอบต่อความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น โดยประกาศลาออกจากคณะกรรมการวรรณกรรมแห่งรัฐสภา และจะไม่เป็นกรรมการตัดสินวรรณกรรมใดๆ อีกตลอดชั่วชีวิต

เรื่อง “เบี้ย” ที่ผิดหลักเกณฑ์การประกวดที่กำหนดไว้ แต่เหตุใดจึงได้รับความเห็นชอบจากกรรมการ (สายเสื้อแดง) คำตอบคือ มีเนื้อหาที่ตรงต่อตามความคิดของคนเสื้อแดง เช่น การเปรียบประเทศเป็นกระดานหมากรุก เบี้ยที่ต่ำที่สุดในกระดานคือประชาชน (คนเสื้อแดงที่มักเรียกตนเองว่า ไพ่ ในยุคนั้น) และต่อว่าการยึดอำนาจในรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ว่าเป็นการ “คว่ำกระดาน” และไม่เชื่อเรื่องความเหนือกว่าของ “ขุน” (ซึ่งในที่นี้สามารถตีความได้หลากหลาย ว่าขุนหมายถึงอะไรได้บ้าง แต่ตามปกติขุนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกระดานหมากรุก) ทั้งนี้กวีนิพนธ์ชิ้นนี้จะสื่อว่า เบี้ยมีความเท่าเทียมไม่ต่างอะไรจากหมากตัวอื่นๆ จึงพร้อมลุกขึ้นสู้และไม่ยอมให้ใครคว่ำกระดาน ดังนั้นจึงจัดเป็นอุดมการณ์มาร์กซิสต์ หรือนิยมความเท่าเทียม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3 เบี้ย วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2556 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556, หน้า 13 - 14)

.....	
ใครบางคนเปรียบว่าข้าคือเบี้ย	ต่ำเตี้ยสุดบนกระดานการเมืองถ่อย
เป็นไพ์พาลด่านหน้าค่าเพียงน้อย	จกก็ร้อยก็พันไม่ทันกล
เบี้ยยอมพลีชีพเพื่อผู้เหนือกว่า	สัจธรรมธรรมดาอย่าสับสน
เป็นลูกไล่ปลุกปั่นเป็นกันชน	หนีไม่พ้นถูกหลอกออกไปตาย
.....	

ไม่ศรัทธาประชาธิปไตยมีใครว่า	แต่ทำดีฝึกปากกล้าว่าจาเก่ง
เดินตามกติกาประสานักเลง	ไข่แพ้แล้วพาลแบ่งโคลงเคลงเรือ
แค่เสียโคนเสียม้าแข่งชาลัน	คว้ากระดานอีกแล้วท่านมุขมันเฝือ
เบี้ยกระจัดกระจายตายเป็นเบี้ย	เลือกตั้งจนคนเบือกันทั้งบาง

คุณก็เปรียบเบี้ยหมากอีกฟากฝ่าย	ม้าเรือโคนโคนได้ไม่คัดค้าน
เอตตีแผ่ออกมาใครสามานย์	เว้นขุนเหนือกระดานไว้ทำไม?
เชื้อชีวิตเทียมเท่าเราจึงสู้	ตั้งกระดานเดินสู่วันฟ้าใหม่
บนครulongประชาธิปไตย	ล้มแล้วลุกเดินใหม่ไม่คว้ากระดาน
บนครulongประชาธิปไตย	ต้องมียอมให้ใคร คว้ากระดาน

“เบี้ย” ได้แสดงให้เห็นอุดมการณ์ประชาธิปไตยและมาร์กซิสต์อย่างชัดเจน ที่เชื่อมั่นในเรื่องของความเท่าเทียมหรือ “เสมอภาค” ไม่มีใครมีอำนาจเหนือไปกว่าใคร เหล่าเบี้ยจึงพร้อมลุกขึ้นสู้กับอำนาจเผด็จการ จากอุดมการณ์ประชาธิปไตยและมาร์กซิสต์ที่ปรากฏในช่วงเหตุการณ์ยุคสี่เสือ สอดคล้องกับสถานการณ์การเมืองที่มีการประท้วงโดยกลุ่มคนเสื้อแดงในขณะนั้น ดังนั้นแม้ข้อบ่งชี้ในการประกวดจะตั้งมั่นพิจารณาผลงานที่มีความเป็นกลาง แต่ปัญหาการตัดสินในปี 2556 ก็ได้เป็นพยานชี้ชัดแล้วว่า คณะกรรมการมีผลต่อการคัดเลือกผลงานอย่างมาก

หลังจากนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ยึดอำนาจในปี 2557 โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ได้มีการยกเลิกการประกวดกลางคันเนื่องจากเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง และในปี 2558 ก็ได้มีการประกวดผลงานใหม่อีกครั้ง โดยสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้กระทรวงการมหาดไทย แต่จัดประกวดวรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้าเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสครบ 120 ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยจัดประกวดวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์ และสารคดี เท่านั้น และเนื่องจากเป็นวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติ จึงต้องคำนึงถึงความถูกต้องของพระราชประวัติเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก รวมถึงความถูกต้องของฉันทลักษณ์ ทำให้คณะกรรมการตัดสินรางวัลต้องตรวจสอบความถูกต้องของผลงานทุกชิ้นอย่างถี่ถ้วน ทำให้มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า เหตุที่มีผู้ส่งผลงานเข้าร่วมประกวดน้อยอาจเนื่องจากความพิเศษของหัวข้อรางวัลดังกล่าว งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีกวีนิพนธ์การเมือง ยุค คสช. ในปี 2559-2561 เท่านั้น

2. ยุค คสช.: ผลงานรางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ปี 2559-2561

จากสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า คสช. มักจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่ถึงกระนั้นการจัดการประกวดรางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ก็ยังคงดำเนินต่อไป ซึ่งผลงานต่างๆ ที่ได้รับรางวัลมักกล่าวถึง วาทกรรมความสามัคคี ความเสียสละ เพื่อประชาธิปไตย ดังผลงานต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 พลเมืองคือพละกำลังเมือง วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2559 (สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559, หน้า 211)

พลเมืองคือพละกำลังเมือง	อักขระตัวเขียนข้างฝา
ผ่านสิบหมื่นร้อยพันวันเวลา	ยังอ่านชัดถนัดตาถนัดใจ
พ่อสอนให้หัดอ่านทีละคำ	แม่สอนให้หัดทำตามเงื่อนไข
แห่งหน้าที่ที่ต้งามไปตามวัย	แห่งหนทางที่ต่างไครย่อมต่างกัน
อีกคนหนึ่งเป็นยามเฝ้าประตู	คนหนึ่งเป็นคุณครูผู้สั่งสอน
คนหนึ่งเป็นผู้แทนราษฎร	คนหนึ่งเขียนกาพย์กลอนเป็นกวี
ความเหมือนอันตรงงามในความต่าง	คือค่าความเป็นกลางแห่งศักดิ์ศรี
แห่งสิทธิการเป็นพลเมืองดี	สิทธิ์ที่พลเมืองมีเทียมเท่ากัน

ลำดับต่อไปนี้นี้เป็นผลงานรองชนะเลิศ ในปี 2560 ได้แก่ ณ ร่มเรา, ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน
และแสงของเราในเงาจารึกโบราณ ทั้งสามเรื่องกล่าวถึงอุดมการณ์เดียวกัน คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย
ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5 ณ ร่มเรา วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2560 (สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 265-267)

เปลือกกี่สำคัญไม่ต่างแก่น
ความหมายย่อมใช้แทนกันไม่ได้
ต่างทำหน้าที่ของตนไป
ทั้งกิ่งก้านใบคือหนึ่งเดียว

ไม่ต้องเป็น เกินที่เป็นอยู่ก็ได้
ขอเพียงให้อุดมสมบูรณ์
แข็งแรง ยืนหยัด อย่างมั่นคง
ในความสัตย์ตรงคือเปลี่ยนแปลง

นำกิ่งแห้งปักดินหวังร่มใหม่
สิ้นแต่ใบก็ไม่มีมาให้เห็น
โคนต้นทิ้งเพื่อหวังเข้าบังเรือน
ก็ไม่ต่างจาก ปลาเป็นแลกลาตาย

“ณ ร่มเรา” กล่าวถึงการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน และรักษารากแห่งประชาธิปไตย เพื่อส่งมอบ
ร่มเงาไปสู่รุ่นลูกหลาน จะได้มี “ประชาธิปไตย” ไว้พักพิง ยึดเหนี่ยวต่อไป แต่ที่น่าสังเกตคือตัวบทนี้

ไม่มีคำว่าประชาธิปไตย เพียงแต่สื่อผ่านสัญญาณ ที่เป็นต้นไม้ ก้าน กิ่ง ใบ และราก ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ กล่าวคือ กวีนำส่วนต่างๆ ของต้นไม้ ใช้แทนความหมายของ “หน้าที่พลเมือง” ที่ไม่ว่าส่วนใดๆ ก็มีหน้าที่ มีความสำคัญทัดเทียมกัน (ก้าน กิ่ง ใบ ราก) อันจะส่งผลให้ต้นไม้ทั้งต้น ซึ่งก็คือ “ประชาธิปไตย” เจริญงอกงาม เมื่อต้นประชาธิปไตยมีความงอกงาม ย่อมมีร่มเงา ซึ่งในกวีนิพนธ์กล่าวเพิ่มเติมในประเด็นของการส่งต่อร่มเงาให้รุ่นหลัง ดังนั้นจึงสามารถสรุปจากตัวบทได้ว่า ร่มเงาในที่นี้ หมายถึง ความสงบสุข

นอกจากนี้ยังพบประเด็นพรรณนาของกวีว่าไม่เห็นด้วยกับรัฐประหาร จากรูปภาษา คือ “โค่นต้นทิ้งเพื่อหวังเข้าบังเร็น” หากต้นไม้หมายถึงประชาธิปไตย การโค่นต้นไม้ ก็คือการยึดอำนาจ โดยกวีมองว่าไม่ต่างจาก “ปลาเป็นแลกลาตาย” ซึ่งแสดงให้เห็นอุดมการณ์ของกวีนิพนธ์การเมือง “ณ ร่มเรา” คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย

ตัวอย่างที่ 6 ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2560
(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 268 - 269)

.....	
ในนามความเข้าใจประชาชน	ต่างความเชื่อต่างเหตุผลต่างปฏิบัติ
ประชาธิปไตยหลายทศวรรษ	วาทะเวียนเปลี่ยนผลัดผู้ถือครอง
ประชาธิปไตยกับประชาชน	แท้ทุกคนคือส่วนรวมร่วมเกี่ยวข้อง
มโนธรรมสำนึกผ่านตรึกตรอง	เราทั้งผองหาใช้หาสอำนาจใด
.....	
เราทุกผู้ผู้มีคุณค่ามีหน้าที่	ทำสิ่งดีที่ควรทำต้องทำได้
พลเมืองคือพลังคือหัวใจ	ประชาธิปไตยเข้มแข็งด้วยแรงชน
ไม่ปล่อยยให้สามัคคีมีช่องว่าง	แม้แตกต่างรู้ยอมรับปรับเหตุผล
วิถีพลเมืองดีเริ่มที่ตน	ต้องตั้งต้นตระหนักหลักสำคัญ
รักประชาธิปไตยด้วยใจรัก	อย่ารู้หลักรู้คุณค่าศรัทธามั่น
สิทธิเป็นของเราเท่าเทียมกัน	ไม่ว่าเธอไม่ว่าฉันไม่ว่าใคร
เคารพชุกกฎหมายใช้กฎหมาย	สำนึกสำคัญยิ่งกว่าสิ่งไหน
ผسانมือมุ่มมั่นผสานใจ	ไม่ร้องขอใครให้ทำแทน
เพราะประชาธิปไตยคือชีวิต	ประชาชนมีสิทธิคิดหวังแทน
ประชาธิปไตยประเทศไทยไม่โคลนแคลน	ใจหนักแน่นมั่นคงชูธงชัย
คุณธรรมนำทางต่างเข้มทิศ	ถูกหรือผิดใจซื่อสัตย์ตัดสินได้
เรื่องส่วนรวมร่วมรับรู้ร่วมเข้าใจ	ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน

“ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน” นำเสนออุดมการณ์ประชาธิปไตยอย่างตรงไปตรงมา คือให้ประชาชนรัก ห่วงแทนประชาธิปไตย ถึงขั้นให้ความสำคัญว่า “ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน” ลำดับต่อไปเป็นกวีนิพนธ์เรื่อง แสงของเราในเงาจารึกโบราณ เป็นการเปรียบเทียบประเทศเป็นเรือ ภายในตัวบทกล่าวถึงการฝ่าฟันอุปสรรค และล้มเลิกความรุนแรง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7 แสงของเราในเงาจารึกโบราณ วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2560
(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 270-271)

ร่วมต่อเรือมโนทัศน์สู่รัฐฝัน	ขีดเขียนความมหัศจรรย์ครั้งยิ่งใหญ่
โยนหอกดาบความขลาดเขลาลงเตาไฟ	หยิบดอกไม้ชิ้นอ่านสาส์นแห่งรัก
เราจะฝ่าคลื่นซัดกัดกัดดุ	ด้านพายุสดซ้ากระหน่ำหนัก
เรือจะไม่พังพ่ายสลายลักษณะ	จงเตรียมพร้อมประกาศศักดิ์นักเดินเรือ
คืนเยือกหนาวยาวนานก้นดาร์ยุค	จะกลายเป็นศานตีสู่ รุ่งเรืองเรือ
เราจะพบรุ่งอรุณอบอุ่นใจ	พร้อมฟากฝั่งผืนเสื้ออะเคอิกาล
ที่ที่ความเกลียดชังถูกฝังกลบ	สุขสงบอ้อมรักจะถักสาน
สวนดอกไม้บนผืนดินจิตวิญญาณ	เราจะรื่นรมย์กับบ้านของหัวใจ

บทกวีนิพนธ์ “ธงชาติผืนเก่า” รางวัลชนะเลิศ ปี 2561 นำเสนออุดมการณ์ชาติ ซึ่งแตกต่างจากอุดมการณ์ในบทอื่นๆ กวีสื่อสัญลักษณ์ความเป็นชาติ โดยใช้ ธงชาติ เป็นตัวแทนเล่าเรื่องผ่านนักเรียนประถม ที่มีพ่อเป็นภารโรง ทำหน้าที่เชิญธงชาติ และทำความสะอาดบริเวณต่างๆ ในโรงเรียน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8 ธงชาติผืนเก่า, วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561, หน้า 215-217)

ฉันก็เพิ่งรู้
พ่อไม่เคยนำธงชาติไปทิ้ง แต่พ่อจะเก็บมาที่บ้านไว้ในห้องนอนของพ่อ
พ่อบอกว่าพ่อปะชุนส่วนที่ขาดของมันจนสมบูรณ์ทุกผืน
และครั้งนี้พ่อให้ฉันทำหน้าที่นั้นด้วยตนเอง
พ่อสอนให้ฉันรอยเส้นด้ายเล็ก ๆ สีขาวเพื่อเชื่อมรอยขาดเข้าหากัน
ฉันเชื่อมรอยขาดตรงริมผ้าสีแดงให้ติดกับผ้าสีขาว
ฉันเชื่อมรอยขาดตรงริมผ้าสีขาวให้ติดกับผ้าสีน้ำเงิน
พ่อบอกว่า
“ด้ายสีขาวนั้นเป็นตัวแทนของฉันและเราทุกคนในชาติ”
เมื่อผืนธงชาติถูกซ่อมให้สมบูรณ์ ฉันถามพ่อว่า
“แล้วเราจะทำอย่างไรกับสีที่ซีดจาง และมีรอยเปื้อนนี้อะ”
พ่อเงยไปครู่หนึ่งแล้วบอกฉันว่า
“พ่อก็ไม่เคยนํามันไปย้อมสี หรือซักให้สะอาด เพราะถึงมันจะเก่ามันก็คือ
ธงชาติอย่างที่มีมันเป็นนั่นแหละ”
ฉันทำหน้างงๆ ไม่เข้าใจที่พ่อพูดสักเท่าใดนัก
ฉันได้แต่หวังว่าเมื่อโตขึ้นฉันจะเข้าใจความหมายในสิ่งที่พ่อพูด
ฉันได้แต่หวังว่าเมื่อโตขึ้นฉันจะเข้าใจในสิ่งที่พ่อทำ.

จากตัวอย่างที่ 8 ทำให้พบว่ากวีพยายามสื่อว่าด้ายสีขาว เป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นประชาชน ที่มีหน้าที่ซ่อมแซม ช่วยเหลือประเทศชาติ (ธงชาติ) ซึ่งคอยร้อยรัดชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เข้าด้วยกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียว และแม้ธงชาติจะเก่าก็ไม่เคยจะทอดทิ้งหรือนำไป “ย้อมสีหรือซักให้สะอาด” ยังคงเป็นประเทศชาติเช่นเดิม หรืออีกนัยหนึ่งการย้อมสีหรือการซักธงชาติให้สะอาด ทำให้เกิดข้อคำถามต่อผู้อ่านว่าหากย้อมแล้วจะเกิดผลตามมาอย่างไร จะเป็นธงชาติสีใหม่ที่ไม่ใช่สีเดิม เป็นธงชาติที่สีสันสดใสใหม่ ขึ้นกว่าเก่า เป็นธงชาติที่ได้รับการซักล้างจนทำให้ร่องรอยของประวัติศาสตร์จางหายไป หรือเป็นเพียงความสดใหม่ของสีที่ย้อมขึ้นมาแค่เปลือกภายนอก กวีนิพนธ์บทนี้จึงแสดงวาทกรรมรักชาติ หรือวาทกรรมอนุรักษ์นิยม ที่มองว่าประเทศคือสิ่งที่ประชาชนทุกคนต้องรักษาไว้ “แม้จะเก่าก็ตามที” จึงเป็นอุดมการณ์รักชาติในที่สุด

กล่าวโดยสรุป คือ อุดมการณ์การเมืองที่ปรากฏในยุคสี่เสือ คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์ลัทธิมาร์กซ์ คือ ความเท่าเทียม และในยุค คสช. ปรากฏอุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์รักชาติ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในยุคสมัยทั้งแบบตรงไปตรงมาและเคลือบแฝง ให้ตีความผ่านสัญลักษณ์ รวมถึงสะท้อนความคิดของประชาชนในยุคสมัยนั้นที่มีต่อเหตุการณ์ทางการเมือง ดังนั้นอุดมการณ์ทางการเมืองที่บทกวีทั้งสองยุคสมัยมีร่วมกัน คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย เสมือนหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์การเมืองของไทย หรืออันที่จริงแล้วการที่กวีพยายามเขียนถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตย ก็เพื่อเป็นการทวงถามความหมายและการมีอยู่ของมันตลอดมา แม้ในตัวกวีนิพนธ์จะบรรยายคุณลักษณะของมันไว้อย่างงดงาม อนึ่งการวิเคราะห์อุดมการณ์ทางการเมืองในกวีนิพนธ์ ทำให้เกิดข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าอุดมการณ์ที่ปรากฏนั้น เป็นความจริงที่ปรากฏในสังคมที่มาจากการแสดงความคิดอย่างอิสระจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงภาพในอุดมคติที่คนในสังคมอยากให้การเมืองในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่เป็นเช่นนั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาอุดมการณ์การเมืองจากกวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ตั้งแต่ ปี 2554–2561 ซึ่งแบ่งกลุ่มการวิเคราะห์ตามสถานการณ์การเมืองเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ยุคสี่เสือ คือ ปี 2554–2561 และ ยุค คสช. ปี 2559–2561 พบว่า ยุคสี่เสือปรากฏอุดมการณ์การเมืองแบบประชาธิปไตย ความคิดเห็นทางการเมืองของคณะกรรมการมีผลในการคัดเลือกผลงาน ในปี 2556 ซึ่งตอบสนองความคิดทางการเมืองของฝ่ายเสื้อแดง ในขณะที่ยุค คสช. ที่จำกัดอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ปรากฏอุดมการณ์ประชาธิปไตยและอุดมการณ์ชาตินิยม เพื่อเป็นการผลิตซ้ำ ปลุกฝังให้เห็นว่าหน้าที่ของประชาชน คือ การพัฒนาประเทศและธำรงไว้ซึ่งประชาธิปไตย

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวณิต จุลวงศ์ (2555) เรื่อง รอยแยกของความคิดในกวีนิพนธ์การเมืองยุคแบ่งสีแบ่งข้าง พบว่า แนวคิดของกวียุคนี้หยิบยืมมาจากกวีและนักเขียนกลุ่มปัญญาชนหัวก้าวหน้าในยุค 2507-2523 ใน 3 ประการคือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย ลัทธิมาร์กซ์ และอุดมการณ์ชาตินิยม แต่อุดมการณ์ทางการเมืองในบทกวีบอกถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เปลี่ยนไป ส่วนด้านวรรณกรรมทำให้เห็นความเป็นวาทกรรมของกวีนิพนธ์ที่ปรากฏชัดเจน ซึ่งผู้สร้างและผู้เสพต่างยอมรับการผลิตซ้ำวาทกรรมการเมืองเหล่านั้น กวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า ก็ได้ทำหน้าที่สืบทอดอุดมการณ์ 3 สายนั้นอย่างปฏิเสธไม่ได้ คือ ประชาธิปไตย ความเท่าเทียม และรักชาติ

การผลิตซ้ำอุดมการณ์ประชาธิปไตยพบในงานวิจัยของ บัณฑิต ทิพย์เดช (2561) เรื่อง อุดมการณ์ทางการเมืองในงานกวีนิพนธ์รางวัลซีไรต์ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่าผลงานของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คมทวน คันธนู, และจิระนันท์ พิตรปรีชา ต่างมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2561 จึงนำเสนอเรื่องราวการต่อสู้กับอำนาจรัฐ และสืบทอดอุดมการณ์ประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามรางวัลพานแว่นฟ้าก็ปรากฏอุดมการณ์ประชาธิปไตยเช่นกัน แต่ทว่าปรากฏเรื่องการการต่อสู้กับอำนาจรัฐค่อนข้างน้อย มีเพียงเรื่องเดียวคือ “เบี้ย” ในปี 2556 ส่วนมากพบแต่เรื่องราวเนื้อหาที่เสนอผ่านอุปลักษณ์ และการยกย่องเชิดชูโดยตรง เป็นไปได้หรือไม่ว่า คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาก็มีส่วนในการรักษาภาพลักษณ์และคัดกรองเนื้อหาที่จะนำเสนอสู่ภาคประชาชน

ส่วนในบทความ กวีนิพนธ์การเมืองสองสี จุดยืน การปะทะ และทางตัน ของ พิเชฐ แสงทอง (2556) ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างทางความคิดของกลุ่มเสื้อเหลืองเสื้อแดง โดยพิเชฐ แสงทอง ได้วิเคราะห์ว่า กลุ่มเสื้อเหลืองต้องการประชาธิปไตยที่มีศาสนาเป็นตัวควบคุม (ธรรมาธิปไตย) ด้วยมองเห็นข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่มีช่องว่างให้เกิดการทุจริต แต่อีกฝ่ายหนึ่งหรือเสื้อแดงมองว่าประชาธิปไตยที่มีศาสนาควบคุมจะเอื้อให้เกิดการผูกขาดความดีและความเป็นคนดีของคนเพียงบางชนชั้นเท่านั้น แต่ทว่าไม่ปรากฏเรื่องราวหรือเหตุการณ์นี้ในกวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า อาจกล่าวได้ว่าเวทีพานแว่นฟ้า เปิดให้พื้นที่เฉพาะ “อุดมการณ์ประชาธิปไตย อุดมการณ์รักชาติ” มากกว่ามุ่งเสนอเหตุการณ์ทางการเมืองตามความเป็นจริง

นอกจากนี้อุดมการณ์ที่ปรากฏในยุค คสช. คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์รักชาติ โดยนำเสนอผ่านผลงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของประชาชน การตระหนักรู้ในบทบาทของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัลย์ สุนทรภาระสถิตย์ (2561) ที่ศึกษาในหัวข้อ เรื่องสันติการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ.2559-2560 หน้าที่พลเมือง หน้าที่เรื่องสันติการเมือง ในส่วนบทสรุปพบว่า การนำเสนอแนวคิดหน้าที่พลเมืองในเรื่องสันติพานแว่นฟ้าปี 2559-2560 เป็นการย้ำความสำคัญของการเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ทั้งในระดับการเมือง การปกครอง และระดับวิถีชีวิต เพราะเมื่อใดก็ตามที่ประชาชนตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนได้ ย่อมนำไปสู่การมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันการทุจริต การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นหน้าที่พลเมืองในอุดมคติ และมีข้อน่าสังเกตคือ เนื้อหาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติที่ตรงตามกรอบแนวคิดของรัฐที่กำหนดในการพิจารณาให้ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า

อย่างไรก็ตาม การที่ผู้จัดประกวดการแข่งขันรางวัลพานแว่นฟ้าหรือรัฐได้ใช้อำนาจในการกำหนดกรอบเนื้อหาของการประกวดรางวัลพานแว่นฟ้า แต่นักเขียนยังมีสิทธิในการเลือกสรรขอบเขตเนื้อหา กลวิธีการนำเสนอที่เป็นอิสระ โดยมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์รักชาติ และเนื้อหาที่สอดคล้องกับการตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่พลเมืองเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการผู้มีอำนาจในการตัดสินผลการประกวดโดยชอบธรรม ก็ได้พยายามคัดเลือกผลงานที่นำเสนอ มุมมองที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และไม่ได้เชิดชูหรือปกป้องรัฐ แสดงให้เห็นว่าเวทีการประกวดวรรณกรรมการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้ายังคงเป็นพื้นที่ที่ผลิตซ้ำอุดมการณ์การเมืองในทิศทางที่รัฐกำหนดแต่ก็ไม่สามารถควบคุมความคิดสร้างสรรค์ของการนำเสนอผลงานได้ทั้งหมด

แม้ในวันนี้อาจยังมีการผลิตสื่อต่างๆ ที่นำเสนอการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ บทเพลง โฆษณาต่างๆ แต่งานเขียนประเภทกวีนิพนธ์ยังคงเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยที่จะคล้อยตามบทบาทอำนาจรัฐ อาจเพราะด้วยพลังความอิสระของการเลือกสรรภาษา ฉันทลักษณ์ เวที

การประกวด หรืออุดมการณ์ที่ได้รับการผลิตซ้ำจากยุคสมัยหนึ่งที่กวีนิพนธ์การเมืองเคยอยู่ในฝ่ายต่อต้านอำนาจรัฐมาแล้ว จึงกล่าวได้ว่ากวีนิพนธ์การเมือง เป็นสื่อแทนความคิดที่มีความสั่นไหว ดำรงคงอยู่ได้ในทุกยุคสมัย และนำเสนอความต่อต้าน เห็นต่าง ได้อย่างมีศิลปะและสันติสุขเรื่อยมา

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

อุดมการณ์การเมืองที่ปรากฏในยุคสี่เสือ คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์ลัทธิมาร์กซ์ และในยุค คสช. ปรากฏอุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์รักชาติ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในยุคสมัย ดังนั้นอุดมการณ์ทางการเมืองที่บทกวีทั้งสองยุคสมัยมีร่วมกัน คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย จึงกล่าวได้ว่ากวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมพานแว่นฟ้า เป็นพื้นที่ผลิตซ้ำ ตอกย้ำ อุดมการณ์ประชาธิปไตย และอุดมการณ์รักชาติ ตามมติและจุดประสงค์ของการประกวด คือ เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพแสดงออกทางการเมือง โดยใช้ศิลปะถ่ายทอดความรู้สึกสะท้อนภาพการเมืองในรูปแบบของเรื่องสั้นและบทกวี ทั้งยังเป็นการสืบสานสร้างสรรค์วรรณกรรมการเมืองให้มีส่วนปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน

นอกจากนี้การนิยามคำว่า “ประชาธิปไตย” ของแต่ละยุคสมัยการเมือง และแต่ละฝ่ายมีการนิยามความหมายที่แตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์ เช่น ยุคสี่เสือ ที่สถานการณ์เกิดการแบ่งแยกชั่วคราวความคิดทางการเมืองออกเป็นสองฝ่าย ผลงานกวีนิพนธ์ที่ผลิตอุดมการณ์ประชาธิปไตยนำเสนอในความหมายที่ว่าประชาธิปไตยเป็นของทุกคน ควรเคารพความเห็นต่าง แบ่งปันความรักและไมตรีให้แก่กัน ในยุค คสช. ซึ่งสถานการณ์ในขณะนั้นเกิดขึ้นหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนเสื้อเหลืองและเสื้อแดง จากนั้นมีการรัฐประหารโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหารในขณะนั้น ซึ่งภายหลังสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่แทนรัฐสภา วันที่ 21 สิงหาคม 2557 มีมติเลือก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ส่งผลให้มีทั้งกลุ่มคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อการรัฐประหารในครั้งนี้ จึงมีการนำเสนออุดมการณ์ประชาธิปไตย โดยการนิยามความหมายที่หลากหลาย เช่น ความสามัคคี ความเสียสละ เพื่อให้ประเทศฝ่าฟันวิกฤตไปได้ ทุกคนคือส่วนสำคัญของประชาธิปไตย ไม่ควรมีการโค่นล้มทำลาย เห็นได้ว่าในสถานการณ์หนึ่งๆ มีการช่วงชิงนิยามความหมายของอุดมการณ์ประชาธิปไตยโดยกลุ่มความคิดที่แตกต่างกันผ่านกวีนิพนธ์รางวัลพานแว่นฟ้า อันเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านวรรณศิลป์ที่แยบยล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านสื่อประเภทอื่นๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น ภาพยนตร์ เพลง แผ่นป้ายหาเสียง เพื่อให้เห็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่หลากหลาย ไปจนถึงเห็นภาพรวมของอุดมการณ์ทางการเมืองในภาพรวม
2. ขยายการศึกษาตัวบทกวีนิพนธ์นอกจากรางวัลชนะเลิศ และช่วงยุคสมัยการเมือง จะทำให้นำไปสู่ข้อสรุป และแง่มุมในการวิเคราะห์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ, และคนอื่น ๆ. (2555). **สื่อเก่า-สื่อใหม่: สัญญา อัตลักษณ์ อุดมการณ์**. กรุงเทพฯ: โครงการเมธีวิจัยอาวุโส คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, และชัยสิริ สมุทรวานิช. (2516, กรกฎาคม). **วรรณกรรมการเมืองของไทย, สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 11(7), 73-78.**
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). **วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิด และการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ประชากุล. (2552). **ยกอักษร เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: อาน.
- นันทวัลย์ สุนทรภาระสถิตย์. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). **เรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2559-2560: หน้าที่พลเมือง หน้าที่เรื่องสั้นการเมือง. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 40(2), 123-148.**
- บัณฑิต ทิพย์เดช. (2561, มกราคม-เมษายน). **อุดมการณ์ทางการเมืองในงานกวีนิพนธ์รางวัลซีไรต์. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(1), 2500-2514.**
- พิเชฐ แสงทอง. (2556, พฤษภาคม). **กวีนิพนธ์การเมืองสองสี จุดยืน การปะทะ และทางตัน. ปากไก่ สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย, 42(1), 43-49.**
- สามชาย ศรีสันต์. (2561). **ว่าด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมแนววิพากษ์ บทศึกษาวิเคราะห์ วาทกรรมการพัฒนาหลังการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2546). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2545**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- _____. (2554). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2554**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2555). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2555**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2556). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2556**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2559). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2559**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2560). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2561). **วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2561**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เสาวณิต จุลวงศ์. (2555). **รอยแยกของความคิดในกวีนิพนธ์การเมืองยุคแบ่งสีแยกข้าง. ศาสตร์แห่งวรรณคดีคือตรีศิลป์: ทฤษฎี สุนทรียะ สังคม**. กรุงเทพฯ: คอนเซ็ปท์พริ้น.

Fairclough, N. (1995). **Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language.**

New York: Longman.

Van Dijk, T. A., (Editor). (1997). **Discourse as Structure and Process: Discourse**

Studies: A Multidisciplinary Introduction. London: SAGE.

The Conceptual Framework of Instructional Book Design Using Augmented Reality Technology Based on Brain-Based Learning for Undergraduate Students of Sukhothai Thammathirat Open University

Sirikanya Maneenil

Suebwong Chuensombat

Lecturer of Office of Educational Technology, Sukhothai Thammathirat Open University

Jiraporn Wongwaiwiriya

Lecturer of School of Agriculture and Cooperatives,

Sukhothai Thammathirat Open University

Smaksmorn Phakdeeteva

Associate Professor of Office of Educational Technology,

Sukhothai Thammathirat Open University

Corresponding Author: neung6752@gmail.com

Received: March 28, 2023 Revised: May 6, 2023 Accepted: May 22, 2023

Abstract

This research aims to study and evaluate the conceptual framework of instructional book design using augmented reality technology based on brain-based learning for undergraduate students at Sukhothai Thammathirat Open University. The nine participants were selected using the purposive sampling method. They are experts in educational technology or the agriculture fields. The research instrument was the conceptual framework of instructional book design using augmented reality technology based on a brain-based learning evaluation form. The data were analyzed using mean and standard deviation.

The research results found that: 1. by going through studying, analyzing, and synthesizing data, documents, and related research studies to conduct a study of the conceptual framework of instructional book design using augmented reality technology according to the principle of brain-based learning, it was found that the conceptual framework included various components. They were: augmented reality (AR), brain-based learning, and STOU undergraduate-level teaching materials. These three components lead to the designing of instructional books using augmented reality technology based on the principles of brain-based learning, and 2. The results of the evaluation and certification of

the conceptual framework showed that the conceptual framework for the instructional book design using augmented reality technology based on the brain-based learning principle was qualified at the highest level in which the average was at 4.67.

Keywords: Instructional Book, Augmented Reality Technology, Brain-based Learning

กรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริง
เสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

สิริกัญญา มณีนิล

สืบบงศ์ ชื่นสมบัติ

อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

จิราพร ว่องไววิริยะ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

สมัครสมร ภัคดีเทวา

รองศาสตราจารย์, ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

Corresponding Author: neung6752@gmail.com

ได้รับบทความ: 28 มีนาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 6 พฤษภาคม 2566 ตอรับตีพิมพ์: 22 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและด้านเกษตรศาสตร์ จำนวน 9 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน การวิจัยในครั้งนี้ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษากรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานฯ จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ประกอบด้วย เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) และเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ. ซึ่งทั้งสามส่วนนี้นำไปสู่การออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และ 2. ผลการประเมินและรับรองกรอบแนวคิด พบว่า กรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานฯ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67

คำสำคัญ: เอกสารการสอน, เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม, การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

บทนำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสม สำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีนั้น ใช้สื่อหลักเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อเสริมเพิ่มเติมในรูปแบบของสื่อดิจิทัล รวมทั้งกิจกรรมปฏิสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของชุดวิชา โดยในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยนั้นได้ดำเนินการตามแบบจำลองระบบการศึกษาทางไกล มสธ. 2561 หรือ แผน มสธ. 2561 ซึ่งเป็นแผนแม่บทของระบบการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และใช้อ้างอิงในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ สภาพแวดล้อมการศึกษาทางไกล (Open and Distance Learning Environment) สภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Virtual Learning Environment) และสภาพแวดล้อมแบบกิจกรรมร่วมเรียนรู้ (Blended Learning Environment) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2561, ย่อหน้า 4)

จากแผนแม่บทของระบบการสอนทางไกลดังกล่าวจึงนำไปสู่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้นซึ่งในทางการศึกษาก็เช่นกันเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการเรียนการสอนและเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามที่ ใจทิพย์ ณ สงขลา (2561, หน้า 11) กล่าวเกี่ยวกับการเรียนการสอนแนวดิจิทัลว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีนี้สร้างรอยต่อจากห้องเรียนสู่การเรียนรู้ในบริบทจริงผ่านช่องทางสื่อสาร ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโลกออนไลน์ กระบวนทัศน์วิทยาวิธีการสอนได้ปรับเปลี่ยนไปสู่กระบวนการที่ผู้เรียนต้องมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของตน

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับสื่อหลักซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ของชุดวิชา 90201 การจัดการฟาร์มของสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในช่วงปี พ.ศ. 2555–2560 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเอกสารการสอนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการปฏิบัติงาน แต่ยังมีข้อเสนอแนะในประเด็นของการใช้ภาพสีประกอบเนื้อหา เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย เพิ่มความน่าสนใจของเอกสารการสอน และลดความน่าเบื่อของการอ่านตัวอักษรเพียงอย่างเดียว รวมถึงเนื้อหาบางส่วนมีจำนวนมากและมีความยากทำให้นักศึกษาต้องศึกษาหรืออ่านซ้ำหลายๆ ครั้งจึงจะเกิดความเข้าใจในเนื้อหา จากผลสำรวจดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality: AR) มาใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิด ซึ่งเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเป็นหนึ่งในเทคโนโลยีดิจิทัลประเภท Extended Realities (XR) หรือการสร้างโลกเสมือนแบบไร้ขีดจำกัดที่สามารถทำให้สภาพแวดล้อมจริงกับภาพจำลองเสมือนจริงสามารถอยู่ในภาพเดียวกัน จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย ซึ่งในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น (Virtual Reality Society, 2019, ย่อหน้า 24) โดยในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอาจจะมีการสร้างสื่อการสอนที่มีการตอบสนองได้เทคโนโลยี AR โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่ง ณัฐญา นาคะสันต์, และศุภรางค์ เรืองวานิช (2559, หน้า 45) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยี AR ในการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ทางการศึกษา จะช่วยให้แบบเรียนยุคใหม่ข้ามข้อจำกัดของคำวลีสิ่งพิมพ์แบบเดิม ที่รับสารด้วยประสาทตาเพียงอย่างเดียวไปสู่การรับสารด้วยประสาทตาและหู แบบเรียนยุคใหม่นี้ จะสามารถนำเสนอตัวอย่างทั้งภาพนิ่ง วิดีทัศน์สั้นๆ ที่สามารถให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้มากขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) ได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามียศภาพใน

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความกระตือรือร้นอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากเทคโนโลยีนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับแอปพลิเคชันเสมือนจริงและเรียลไทม์และช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใกล้เคียงของจริงมาสู่ผู้เรียน (Nor, Noor, & Noraffandy, 2015, pp. 1-8) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการของสมอง โดยบูรณาการศาสตร์ของการเรียนรู้และวิทยาการด้านประสาทวิทยามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีหลักการสำคัญคือ การจัดการเรียนรู้ควรเริ่มจากการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสมอง ด้วยบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร ให้ผู้เรียนได้รับความท้าทาย แต่ไม่ถึงกับกดดัน ข้อมูลที่ผูกเชื่อมกับอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้ ช่วยให้สมองเราจำได้ดี ในด้านการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ควรกระตุ้นการรับรู้ของสมอง จากเรื่องง่ายก่อนพัฒนาไปสู่เรื่องที่ซับซ้อน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ด้วยการกระตุ้นการใช้สมองผ่านการรับรู้ในรูปแบบของรูปภาพ เสียง การสัมผัส และผ่านเหตุการณ์ต่างๆ หรือการลงมือปฏิบัติ ทำให้วงจรความจำและการรับรู้ข้อมูลในด้านต่างๆ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ในด้านการฝึกปฏิบัติ การได้ลงมือทำเองหรือการฝึกฝนบ่อยๆ จะทำให้สิ่งที่ปรากฏนั้นเป็นข้อมูลย้อนกลับไปที่สมอง ทำให้เสริมสร้างเซลล์สมองที่มีอยู่ก่อนนี้ และมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี (สืวงศ์ ชื่นสมบัติ, 2563, หน้า 7) ซึ่งสอดคล้องกับ Jensen (2008, pp. 110-113) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน คือ การนำเอากลยุทธ์ ซึ่งมีฐานมาจากหลักการความเข้าใจในเรื่องของสมองมาใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งไม่ได้ใช้เฉพาะศาสตร์ความรู้ด้านประสาทวิทยาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นข้อเสนอและกลยุทธ์ที่มีผลมาจากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสมอง หรือวิชาทางการศึกษา การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานจะเรียนรู้ตามแนวทางธรรมชาติที่สมองได้รับการออกแบบมาเพื่อการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจากหลายสาขาวิชาถูกนำมาสร้าง ว่าอะไรคือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับสมอง ซึ่งถูกนำมาเชื่อมโยงและนำมาใช้ เช่น เคมี ประสาทวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา พันธุศาสตร์ ชีววิทยา และการคำนวณเกี่ยวกับประสาทชีววิทยา

โครงการวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นจากการนำแนวคิดเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมและแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาบูรณาการเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการใช้สื่อเอกสารการสอนที่นำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมโดยการสแกน AR Code หรือตัว Marker ในการเข้าถึงสื่อภาพสื่อวิดีโอซึ่งเป็นสื่อเสริมเต็มเต็มความรู้ความเข้าใจ อีกทั้งยังใช้ขั้นตอนการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันจะเป็นการพัฒนากรอบแนวคิดในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการออกแบบสื่อในชุดวิชาต่างๆ เพื่อตอบสนองนโยบายตามแผนแม่บทของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและสร้างกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
2. เพื่อประเมินและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษา และด้านเนื้อหาทางด้านเกษตรศาสตร์ จำนวน 9 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม หรือหรือประสบการณ์สอนด้านเนื้อหาทางการเกษตร อย่างน้อย 3 ปี และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษาทางไกล โดยมีสื่อหลักในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คือ สื่อสิ่งพิมพ์ และมีสื่อเสริม คือ สื่อที่เพิ่มเติมเนื้อหาหรือประสบการณ์ในชุดวิชานั้นๆ อาจอยู่ในรูปแบบคลิปวิดีโอสาระสรุปเนื้อหา สื่อเสียง หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ

3. เอกสารการสอน หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ในชุดวิชาต่างๆ ประกอบด้วย คำอธิบายชุดวิชา วัตถุประสงค์ชุดวิชา รายชื่อหน่วยการสอน วิธีการศึกษา แผนการสอนประจำหน่วย ประจำตอน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย ซึ่งใช้ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการประเมินและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งแปลความหมายแต่ละระดับเป็นคุณภาพของกรอบแนวคิดการออกแบบฯ ซึ่งหมายถึง ความถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้จริง โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ คุณภาพระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

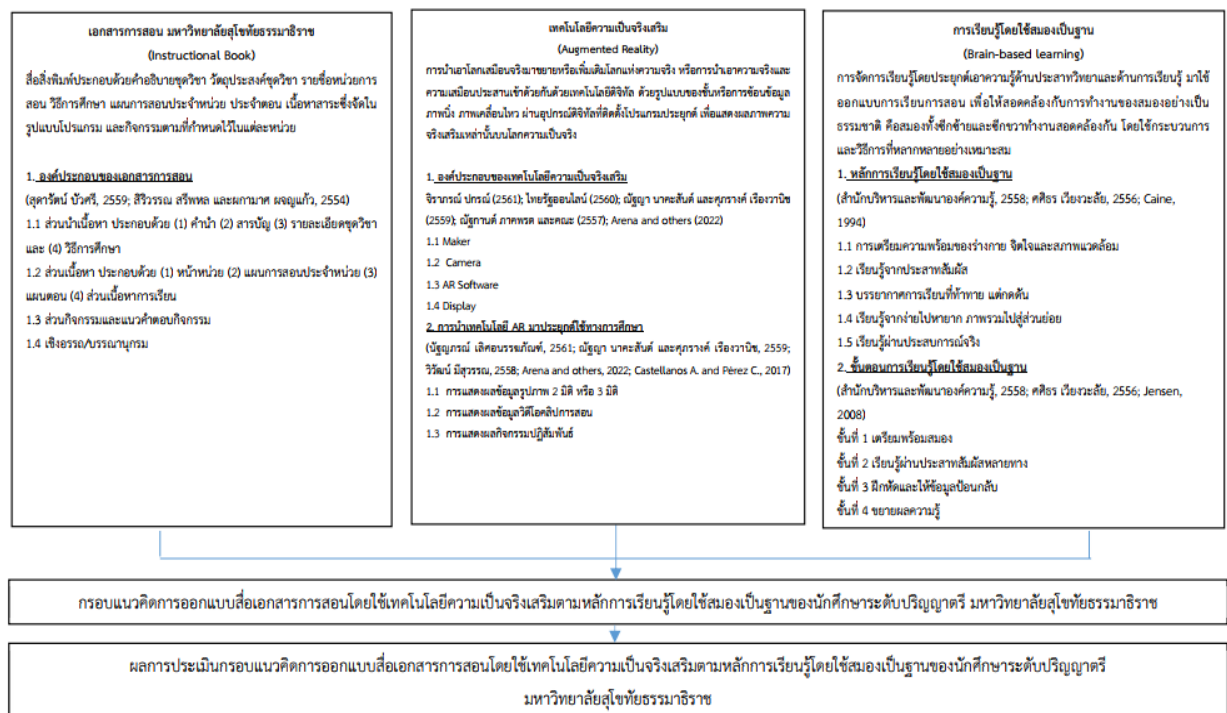
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารการสอนชุดวิชาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 1) ความหมายของเอกสารการสอนชุดวิชาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ
 - 2) องค์ประกอบของเอกสารการสอนชุดวิชาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality Technology) ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 1) ความหมายของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม
 - 2) องค์ประกอบของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

3) เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมประเภท Marker Based และ 4) การนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาประยุกต์ใช้ทางการศึกษา

3. การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความหมายการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 2) หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และ 3) ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษาและด้านเนื้อหาทางด้านเกษตรศาสตร์ จำนวน 9 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมหรือหรือประสบการณ์สอนด้านเนื้อหาทางการเกษตร อย่างน้อย 3 ปี และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

4.1 ระยะที่ 1 การศึกษากรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

4.1.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและการแสดงผลของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม หลักการและขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และองค์ประกอบของเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ. เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

4.1.2 นำแนวคิดในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษามานำมาประกอบการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.2 ระยะที่ 2 ประเมินและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

4.2.1 ออกแบบเครื่องมือสำหรับประเมินกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.2.2 นำเสนอกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและด้านเนื้อหาตรวจสอบคุณภาพและรับรองโดยนำแบบประเมินและรับรองฯ ให้กับผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน

4.2.3 วิเคราะห์ผลการประเมินกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบกับเกณฑ์การประเมิน เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

คะแนนเฉลี่ย	5.00 - 4.51	หมายถึง คุณภาพระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	4.50 - 3.51	หมายถึง คุณภาพระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 2.51	หมายถึง คุณภาพระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 1.51	หมายถึง คุณภาพระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 1.00	หมายถึง คุณภาพระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาและสร้างกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และนำมาสรุปกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ดังนี้

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

องค์ประกอบของกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ตามภาพ 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality)

เทคโนโลยีที่นำโลกเสมือนจริงมาขยายหรือเพิ่มเติมโลกแห่งความจริง หรือการนำเอาความจริงและความเสมือนประสานเข้าด้วยกันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยรูปแบบของชั้นหรือการซ้อนข้อมูลภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการพัฒนาด้วยซอฟต์แวร์ Unity และ Build เป็นแอปพลิเคชัน (Application) “AR90201” สำหรับติดตั้งบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile Device) โดยผู้เรียนสามารถใช้งานด้วยการติดตั้ง และสแกน AR Maker ซึ่งสร้างเป็นรูปภาพและพิมพ์บนเอกสารการสอน เพื่อให้เห็นผลความจริงเสริมเหล่านั้น ผ่านหน้าจอภาพของอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่

1.1 องค์ประกอบของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

1.1.1 Maker คือ รูปภาพที่กำหนดไว้เป็นตัวเปรียบเทียบกับสิ่งที่เก็บไว้ในฐานข้อมูล (Marker Database)

1.1.2 Camera คือ กล้องมือถือ อุปกรณ์ที่สามารถตรวจจับ Sensor ต่างๆ เพื่อทำการวิเคราะห์ภาพ Maker

1.1.3 AR Software คือ โปรแกรมประยุกต์ซึ่งเป็นส่วนประมวลผล เพื่อแสดงผลตามฐานข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้ ซึ่งในที่นี้พัฒนาเป็นแอปพลิเคชัน “AR90201”

1.1.4 Display คือ จอแสดงผลของอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เพื่อทำการแสดงผลภาพวิดีโอ กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ ข้อมูลซ้อนทับสัญลักษณ์หรือรูปภาพซึ่งเป็น Maker

1.2 การแสดงผลเพื่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1.2.1 การแสดงผลข้อมูลรูปภาพ 2 มิติ/3มิติ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพประกอบที่เป็นภาพเสมือนจริง และแสดงผลในลักษณะของแกลลอรี่ภาพ และภาพผังความคิดสรุปเนื้อหาของหน่วยที่สามารถแต่ละส่วนต่างๆ เพื่อขยายรายละเอียดของผังความคิดในแต่ละส่วน

1.2.2 การแสดงผลข้อมูลวิดีโอคลิปการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากคลิปวิดีโอการสอนบรรยายสรุปเนื้อหา ซึ่งแทรกอยู่ในแต่ละตอน/เรื่องของเนื้อหา

1.2.3 การแสดงผลกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ให้เกิดการกระทำโต้ตอบกับบทเรียนและผู้เรียนได้รับข้อมูลป้อนกลับในทันที รวมถึงการลิงค์ไปยังกระดานแสดงความคิดเห็นภายนอก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการขยายผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้กว้างยิ่งขึ้น

2. การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning)

การนำขั้นตอนและหลักการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองผู้เรียน มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบลำดับขั้นการเรียนรู้เนื้อหาและทำกิจกรรมในเอกสารการสอน

2.1 หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ที่นำมาใช้ประกอบด้วย 1) เตรียมความพร้อมของร่างกาย จิตใจและสภาพแวดล้อม ช่วยให้สมองจัดระเบียบสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้อย่างดี 2) เรียนรู้จากประสาทสัมผัส การใช้สื่อหลายๆ แบบ ในการกระตุ้นการเรียนรู้ ทำให้สมองตื่นตัวและจดจำได้ดี 3) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย แต่ไม่รู้สึกถูกกดดัน มีผลต่อการเรียนรู้ ยังมีความสุข ยังเกิดการเรียนรู้ไม่จำกัด 4) เรียนรู้จากง่ายไปหายาก และเรียนรู้จากภาพรวมไปสู่ส่วนย่อย 5) เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ได้เล่าประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้อง ลงมือทำเอง หรือ Active Learning ทำให้สมองจดจำได้ในระยะยาว

2.2 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ที่นำมาใช้มีดังนี้ ขั้นที่ 1 เตรียมพร้อมสมอง (Preparation) เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้วยการใช้คำถาม การอภิปราย เกม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วที่จำเป็นต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งที่จะเรียนรู้รวมถึงทำความเข้าใจและสามารถเชื่อมโยงไปสู่สิ่งที่จะเรียนรู้ในขั้นต่อไป ขั้นที่ 2 เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง (Learning Via Senses) ผู้เรียนได้รับข้อมูลใหม่ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจดจำ เชื่อมโยง และสร้างความคิดรวบยอดอย่างถูกต้อง โดยการให้สมองได้เชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ จากการใช้สื่อที่หลากหลายทั้งการมองเห็น การอ่าน การฟัง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ฝึกหัดและให้ข้อมูลป้อนกลับ (Practicing and Feedback) เป็นการฝึกปฏิบัติและการทดลองซ้ำๆ ผ่านการทำกิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความใกล้เคียงกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วและความถูกต้องแม่นยำในสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งสมองเป็นการทำให้สมองจดจำได้ดี นำไปสู่ความจำระยะยาว รวมถึงให้ผู้เรียนได้รับข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์และข้อมูลย้อนกลับที่ได้ในประเด็นที่ยังเป็นข้อผิดพลาดของตนเองไปใช้ทำความเข้าใจ และทำการแก้ไขให้ถูกต้อง และนำไปประยุกต์ใช้ในขั้นต่อไปได้อย่างมั่นใจ

และขั้นที่ 4 ขยายผลความรู้ (Expanding Knowledge) ผู้เรียนทำการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป และนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่ เพื่อเสริมสร้างและขยายผลการเรียนรู้ต่อไป

3. เอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การนำเอกสารการสอนชุดวิชา 90201 การจัดการฟาร์ม หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม และหน่วยที่ 3 สภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อธุรกิจฟาร์ม ซึ่งพัฒนาโดยคณะกรรมการปรับปรุงชุดวิชา ประกอบด้วย 1) ส่วนนำเนื้อหา 2) ส่วนเนื้อหา 3) ส่วนกิจกรรมและแนวคำตอบ และ 4) เชิงอรรถ/บรรณานุกรม โดยนำมาพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยการจัดทำ AR Maker แทรกในส่วนที่มีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

4. การออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เป็นการนำองค์ประกอบและการแสดงผลของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม หลักการและขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน องค์ประกอบของเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมาบูรณาการกัน เป็นแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

4.1 การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในขั้นการทำกิจกรรมเตรียมพร้อมของสมอง เป็นขั้นของการทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเรียน โดยใช้กิจกรรมจับคู่คำที่มีความสัมพันธ์กันจากเนื้อหาของหน่วยเรียน ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย สนุกสนาน สำหรับเตรียมความพร้อมสมองผู้เรียนในการเชื่อมโยงไปสู่สิ่งที่จะเรียนรู้ในลำดับถัดไป โดยผู้เรียนสแกน AR Maker ในเอกสารการสอน เพื่อทำกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ โดยโปรแกรมจะมีการให้ข้อมูลย้อนกลับว่าคำตอบของผู้เรียนที่จับคู่ถูกหรือผิด และผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมซ้ำได้หากยังตอบไม่ถูกต้อง

4.2 การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในขั้นการทำกิจกรรมเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง เป็นขั้นของการศึกษาเนื้อหาแต่ละหน่วย ตอนและเรื่องจากสื่อรูปแบบต่างๆ และใช้ประสาทสัมผัสส่วนต่างๆ ในการทำกิจกรรม

4.2.1 เริ่มต้นจากการศึกษาภาพรวมของเนื้อหาหน่วยเรียนจากผังสรุปความคิด ซึ่งเป็นการศึกษาเรียนรู้จากภาพรวมไปสู่ส่วนย่อย โดยใช้ประสาทสัมผัสการดู การอ่าน และการสัมผัส (ปฏิสัมพันธ์กับหน้าจอ) โดยสแกน AR Maker ในเอกสารการสอน และแตะที่สัญลักษณ์เครื่องหมายบวกในภาพ AR Maker เพื่อขยายภาพผังสรุปความคิด เพื่อศึกษารายละเอียดในแต่ละส่วน

4.2.2 ศึกษาเนื้อหาผ่านการอ่าน การดูภาพประกอบ การดูคลิปวิดีโอการสอนสรุปเนื้อหา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสการดูและการฟัง โดยผู้เรียนสแกน AR Maker ในเอกสารการสอน เพื่อดูสื่อภาพประกอบเนื้อหาในลักษณะของภาพสี และแกลเลอรีภาพ และเพื่อรับชมสื่อคลิปวิดีโอการสอน ซึ่งเป็นการบรรยายสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในแต่ละตอน

4.3 การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในขั้นการทำกิจกรรมฝึกหัดและให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นของการทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่องและการทำแบบประเมิน

ตนเองทำหน่วย ซึ่งเป็นการฝึกหัดซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความแม่นยำในสิ่งที่เรียนรู้ ทำให้สมองจดจำได้ดี นำไปสู่ความจำระยะยาว รวมไปถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับคำตอบของผู้เรียนว่าถูกหรือผิด นำไปสู่การทำความเข้าใจและแก้ไขสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้ถูกต้อง โดยผู้เรียนสแกน AR Maker ในเอกสารการสอน เพื่อทำกิจกรรมท้ายบทเรียนในแต่ละเรื่อง ซึ่งเป็นกิจกรรมตอบคำถามถูก/ผิด โดยโปรแกรมจะให้ข้อมูลป้อนกลับผู้เรียนได้ทันที เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของผู้เรียน และส่วนของแบบประเมินตนเองหลังเรียน ในแต่ละหน่วย เป็นแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก ซึ่งสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับผู้เรียนได้ทันทีเช่นกัน เพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้ศึกษามา

4.4 การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในชั้นการทำกิจกรรมขยายผลความรู้ เป็นขั้นของการทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป และนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ทั้งยังได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในประเด็นที่ผู้สอนตั้งกระทู้สำหรับการอภิปราย โดยผู้เรียนสแกน AR maker เพื่อทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ความรู้ Link ไป Web Application Padlet เพื่ออภิปราย/ตอบคำถามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหน่วย

2. ผลการประเมินคุณภาพและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

คณะผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 9 ท่าน ประเมินคุณภาพและรับรอง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

N= 9			
รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผลระดับคุณภาพ
1. เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR)	4.56	0.62	มากที่สุด
1.1 องค์ประกอบของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2 การแสดงผลเพื่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอน	4.44	0.73	มาก
2. การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based	4.67	0.49	มากที่สุด
2.1 หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	4.67	0.50	มากที่สุด
2.2 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	4.67	0.50	มากที่สุด
3. เอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ.	4.67	0.50	มากที่สุด
3.1 องค์ประกอบของเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี	4.67	0.50	มากที่สุด

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล ระดับคุณภาพ
4. การออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็น	4.72	0.45	มากที่สุด
4.1 ขั้นการทำกิจกรรมเตรียมพร้อมของสมอง	4.67	0.50	มากที่สุด
4.2 ขั้นการทำกิจกรรมเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง	4.67	0.50	มากที่สุด
4.3 ขั้นการทำกิจกรรมฝึกหัดและให้ข้อมูลป้อนกลับ	4.78	0.44	มากที่สุด
4.4 ขั้นการทำกิจกรรมขยายผลความรู้	4.78	0.44	มากที่สุด
รวม	4.67	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพและรับรองกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า ผลการตรวจคุณภาพกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า โดยรวมทุกด้านมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีผลการประเมินสูงสุดมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45) ส่วนด้านการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ด้านเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ. และด้านภาพรวมของกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีผลการประเมินรองลงมา มีคุณภาพในระดับมากที่สุด เช่นกัน และด้านเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) ก็มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.62)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจนได้กรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) 2) การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) 3) เอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ. และ 4) การออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งได้ผ่านการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67 และในองค์ประกอบแต่ละด้านมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมาจากการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีความชัดเจนในการสังเคราะห์เอกสารจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ด้านเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) ในการสังเคราะห์ด้านนี้ได้องค์ประกอบ 2 ส่วนคือ 1) องค์ประกอบของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม และ 2) การแสดงผลเพื่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมได้ถูกออกแบบมาเพื่อเพิ่มองค์ประกอบดิจิทัลในมุมมองของโลกแห่งความจริงที่มีการโต้ตอบที่จำกัด เป็นสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นเพื่อเลียนแบบสภาพแวดล้อมจริงๆ โดยอาศัยองค์ประกอบของการแสดงผลด้วยภาพแบบดิจิทัล รวมไปถึงเสียงและสิ่งกระตุ้นอื่นๆ ผ่านเทคโนโลยีฮอโลกราฟี AR จึงทำให้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมนำเสนอวิธีการที่ดีกว่าในการออกแบบ จัดการ และส่งคำแนะนำต่างๆ โดยการวางซ้อนเนื้อหาดิจิทัลในสภาพแวดล้อมการทำงานในโลกแห่งความจริง (Dynamics 365) ซึ่งในเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ. จะอยู่รูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหา ภาพประกอบ ตาราง และกราฟิกต่างๆ แต่ยังขาดการผนวกรวมสื่อเสริมเต็มเต็มซึ่งส่วนใหญ่เป็นสื่อที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเข้ามาร่วมด้วย การนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) มาใช้ในเอกสารการสอนนี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้นโดยการแสดงผลข้อมูลรูปภาพ 2 มิติ/3 มิติ การแสดงผลข้อมูลวิดีโอคลิปการสอน และการแสดงผลกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ สอดคล้องกับ นัฐภรณ์ เลิศอนรรฆวัฒน์ (2561) กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมกับสื่อการเรียนการสอนในยุคใหม่ว่า จากหนังสือหรือสื่อการสอนในยุคใหม่ที่มีการสอดแทรกเทคโนโลยี AR เข้ามา ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน และ AR ยังสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพราะสามารถประมวลผลผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ส่วนตัวของผู้เรียนได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มิช่วยทำให้ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Liu, Sathishkumar, & Manickam (2022) ซึ่งศึกษาการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในวิชาพลศึกษา พบว่า การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในวิชาพลศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความก้าวหน้าในความรู้ทางพลศึกษาและการมีส่วนร่วมในทางกีฬาของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Yildiz (2021) ที่ระบุว่า การเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยี AR มาใช้ในการศึกษาจะช่วยสร้างโอกาสและข้อได้เปรียบใหม่ของการเรียนการสอน ดังนี้ ช่วยให้นักเรียนมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและน่าสนใจมากขึ้น เทคโนโลยี AR ช่วยให้ความรู้สึกเป็นอิสระจากสถานที่ เวลา และเป็นส่วนตัว ช่วยเชื่อมโยงการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสใหม่ทางการศึกษาด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้

ด้านการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ในการสังเคราะห์เพื่อออกแบบกรอบแนวคิดของด้านนี้ได้องค์ประกอบ 2 ส่วนคือ 1) หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ประกอบด้วย (1) เตรียมความพร้อมของร่างกาย จิตใจและสภาพแวดล้อม (2) เรียนรู้จากประสาทสัมผัส (3) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย แต่ไม่รู้สึกรู้สึกกดดัน (4) เรียนรู้จากง่ายไปหายาก จากภาพรวมไปสู่ส่วนย่อย และ (5) เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง และ 2) ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 เตรียมพร้อมสมอง (Preparation The Brain) ขั้นที่ 2 เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง (Learning Via Senses) ขั้นที่ 3 ฝึกหัดและให้ข้อมูลป้อนกลับ (Practicing and Feedback) และขั้นที่ 4 ขยายผลความรู้ (Expanding Knowledge) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีการระบุรายละเอียดที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นอยู่ในส่วนใดของเอกสารการสอนและผู้เรียนต้องทำกิจกรรมใดบ้างในแต่ละขั้นตอน และกิจกรรมอื่นๆ นำเสนออยู่ในรูปแบบใด

เพื่อช่วยต่อการทำความเข้าใจและเรียนรู้การใช้สื่อซึ่งกระบวนการของกิจกรรมการเรียนรู้ในเอกสารการสอน โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานฯ ผสมผสานทั้งหลักการและขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Arun, & Singaravelu (2018) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยสมองนั้นแตกต่างจากวิธีการสอนแบบเดิมๆ การเรียนรู้ด้วยสมองเน้นที่การเรียนรู้ที่มีความหมายแทนการเรียนรู้แบบท่องจำ การเรียนรู้ด้วยสมองยังพัฒนาการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมและแนวทางผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอีกทั้งงานวิจัยของ Mekarina, & Ningsih (2017) ซึ่งศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในการเรียนคณิตศาสตร์พบว่า การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสามารถนำไปใช้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้นอกจากนี้ ประกิต ทวนธง, และสุตากาญจน์ ปัทมดิลก (2564) ก็ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเรื่องไวยากรณ์พื้นฐาน โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ด้านเอกสารการสอนระดับปริญญาตรี มสธ. ในการสังเคราะห์เพื่อออกแบบกรอบแนวคิดของด้านนี้ได้อิงประกอบ 4 ส่วนคือ 1) ส่วนนำเนื้อหา 2) ส่วนเนื้อหา 3) ส่วนกิจกรรมและแนวคำตอบ และ 4) เชิงอรรถ/บรรณานุกรม โดยนำมาพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยการจัดทำ AR Maker แทรกในส่วนที่มีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Georgiadou, & Margaritopoulos (2019) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง AR แอปพลิเคชันในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยระบุว่า สื่อสิ่งพิมพ์แบบดั้งเดิมมีความสัมพันธ์กับเทคโนโลยีความจริงเสริมด้วยจุดแข็งของเทคโนโลยีความจริงเสริมที่ใช้ความสามารถของเทคโนโลยีในการปิดช่องว่างระหว่างโลกดิจิทัลและโลกแห่งความเป็นจริงได้อย่างแนบเนียน ซึ่งเทคโนโลยีความจริงเสริมมีศักยภาพในการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์แบบใหม่ที่ผสมผสานคุณสมบัติใหม่ในการเข้าถึงเนื้อหาและกิจกรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สามารถให้คุณค่าแก่ผู้อ่านได้มากขึ้น ซึ่งกระบวนการของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในสื่อสิ่งพิมพ์มีสามขั้นตอนคือ 1) การสร้างเนื้อหาดิจิทัลให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์ 2) การจดจำภาพเนื้อหาที่พิมพ์เพื่อกระตุ้นการเสริมดิจิทัล และ 3) การแสดงและการโต้ตอบกับเนื้อหาดิจิทัลในลักษณะที่เป็นเชื่อมต่อโดยสมบูรณ์กับสื่อสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้ ในการศึกษายังพบข้อสรุปว่าเทคโนโลยีความเป็นจริง (AR) สามารถยกระดับสื่อสิ่งพิมพ์ให้เป็นสื่อสมัยใหม่ที่เชื่อมต่อและบูรณาการเข้ากับกิจกรรมในโลกดิจิทัลของคนยุคใหม่ได้อย่างไร้รอยต่อ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจึงนำมาซึ่งการออกแบบกรอบแนวคิดในการผสมผสานเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในเอกสารการสอนระดับปริญญาตรีของ มสธ.

ด้านการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในการสังเคราะห์เพื่อออกแบบกรอบแนวคิดของด้านนี้ได้ขั้นตอนของการเรียนรู้ในสื่อเอกสารการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการทำกิจกรรมเตรียมพร้อมของสมอง 2) ขั้นตอนการทำกิจกรรมเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง 3) ขั้นตอนการทำกิจกรรมฝึกหัดและให้ข้อมูลป้อนกลับ และ 4) ขั้นตอนการทำกิจกรรมขยายผลความรู้ ซึ่งในเอกสารการสอนที่ออกแบบจะมีส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนธรรมชาติของสมองซึ่งเป็นลักษณะของกิจกรรม

ปฏิสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ตั้งแต่เห็นภาพรวมของเนื้อหา ไปจนถึงรายละเอียดส่วนย่อยต่างๆ รวมถึงการฝึกหัดและการให้ข้อมูลป้อนกลับกับผู้เรียน ซึ่งมีส่วนทำให้สมองของผู้เรียนค่อยๆ เชื่อมโยงความรู้ในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้น จึงส่งผลต่อความจำและความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สำนักบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (2558) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง “PRC BBL Model” ว่าในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานจะต้องเริ่มการขั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน การเรียนรู้ การฝึก การสรุป และการประยุกต์ใช้ ซึ่งจะทำให้สมองจดจำได้ดีนำไปสู่ความจำระยะยาว โดยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมีส่วนช่วยในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถสั่งการและโต้ตอบกับแอปพลิเคชันได้แบบ Real-time และในขั้นของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง ซึ่งเป็นการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ต่างๆ เข้าสู่สมองผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถสแกน AR Maker แอปพลิเคชันจะแสดงวิดีโอคลิปการสอน ซึ่งเป็นการสรุปเนื้อหาในส่วนต่างๆ และมีการแสดงภาพ 2 มิติตัวอย่างของสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ญัฐญา นาคะสันต์, และ ศุภรางค์ เรืองวานิช (2559) ได้กล่าวเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในการเรียนการสอนว่า การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อหลักในการเรียนการสอน ได้แก่ แบบเรียนที่เทคโนโลยี AR จะช่วยให้แบบเรียนยุคใหม่ ข้ามข้อจำกัดของคำว่าสิ่งพิมพ์แบบเดิม ที่รับสารด้วยประสาทตาเพียงอย่างเดียวไปสู่การรับสารด้วยประสาทตาและหู แบบเรียนยุคใหม่นี้ จะสามารถนำเสนอตัวอย่างทั้งภาพนิ่งอื่นๆ นอกเหนือจากในหนังสือ เช่น วิดีทัศน์สั้นๆ หรือภาพ 3 มิติที่สามารถให้ผู้เรียนได้ศึกษาตัวอย่างในมุมมองอื่นๆ นอกเหนือจากในแบบเรียนหรือหนังสือที่นำเสนอได้เพียงแค่ 2 มิติ

จากผลวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการบูรณาการแนวคิดด้านต่างๆ ข้างต้นมาเป็นกรอบแนวคิดหลักโดยใช้หลักการและขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาผสมผสานโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ อีกทั้งยังตอบโจทย์ในการพัฒนาแนวคิดการออกแบบสื่อการสอนตามแผนแม่บทและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยระบบเปิด จัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล จึงทำให้ผลการประเมินคุณภาพและรับรองกรอบแนวคิดอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality Technology: AR) มาเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบสื่อเอกสารการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยบูรณาการร่วมกับหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สามารถประยุกต์ใช้ได้กับสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งแต่เดิมเป็นสื่อการสอนที่เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียนทางเดียวด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่อยู่ในรูปแบบของตัวอักษร รูปภาพ ตาราง สัญลักษณ์ แต่เมื่อนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาใช้ร่วมด้วยจะช่วยยกระดับให้สื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าวมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยทำให้สื่อเอกสารการสอนนั้นมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการนำหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาประยุกต์ใช้โดยออกแบบให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามขั้นตอนซึ่งมีทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน การนำเสนอเนื้อหาสาระ การสรุปเนื้อหาสาระในรูปแบบอินโฟกราฟิก คลิปวิดีโอการสอน และกิจกรรมทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นไป

ตามหลักการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิภาพในการใช้สื่อเอกสารการสอน
ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบสื่อเอกสารการสอนในชุดวิชาอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหา กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีมากขึ้น
2. ควรนำกรอบแนวคิดการออกแบบสื่อเอกสารการสอนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในส่วนของขั้นขยายผลความรู้จำออกมาให้มีแบบฝึกหัดที่หลากหลาย เช่น เติมคำตอบแบบสั้น การเรียงลำดับขั้นตอน
3. ควรจัดให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนในส่วนของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดและการใช้เวลาในการเรียนเนื้อหาเพื่อนำข้อมูลส่วนที่ได้นี้ไปใช้ในการวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณัฐญา นาคะสันต์, และศุภรางค์ เรืองวานิช. (2559, พฤษภาคม-สิงหาคม). Augmented Reality: เติมชีวิตให้สื่อสิ่งพิมพ์ทางการศึกษา. วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก, 34(2), 33-50.
- นัฐญกรณ์ เลิศอนรรฆภักดิ์ (2561). เทคโนโลยี Blockchain AR, VR และ AI นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. ศาสตราจารย์พิเศษพระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: รวมบทความวิจัยบทความวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2561, 119-129. สืบค้น กุมภาพันธ์ 23, 2566, จาก <http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/2125>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประกิต ทวนธง, และสุตาทกาญจน์ ปัทมดิลก. (2564, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเรื่องไวยากรณ์พื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. Journal of Buddhist Education and Research: JBER, 7(3), 263-276.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2561). ระบบการเรียนการสอนทางไกล. สืบค้น กุมภาพันธ์ 18, 2566, จาก <https://www.stou.ac.th/main/StouPlan.html>.
- สืบวงศ์ ชื่นสมบัติ. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านโมบายเลิร์นนิ่งตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักบริหารและพัฒนาองค์ความรู้. (2558). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง. สืบค้น กุมภาพันธ์ 23, 2566, จาก https://www.okmd.or.th/upload/documents/BBL_synopsis10th_book.pdf.
- Arun, D., & Singaravelu, G. (2018, September). Brain-Based Learning: A Tool for Meaningful Learning in The Classroom. International Journal of Research, 7(9), 766-771.
- Dynamics 365. (2023). **ความเป็นจริงเสริมหรือ AR คืออะไร**. Retrieved February 18, 2023, from <https://dynamics.microsoft.com/th-th/mixed-reality/guides/what-is-augmented-reality-ar/>.
- Georgiadou, Elissavet, & Margaritopoulos, Merkourios. (2019, April). The Application of Augmented Reality in Print Media. J. Print Media Technol. Res, 8(1), 43-55.
- Jensen, E. (2008). **Brain Based Learning the New Paradigm of Teaching** (2nd ed.). California: Corwin Press.

- Liu, Y., Sathishkumar V., & Manickam V. (2022, April) Augmented Reality Technology Based on School Physical Education Training. **Computers and Electrical Engineering**, 49(99), 1-12.
- Mekarina, M., & Ningsih, Y. P. (2017, May). The Effects of Brain Based Learning Approach on Motivation and Students Achievement in Mathematics Learning. **Journal of Physics: Conference Series**, 895, 1-6.
- Saidin, Nor, & Abd halim, Noor, & Yahaya, Noraffandy. (2015, June) A Review of Research on Augmented Reality in Education: Advantages and Applications. **International Education Studies**, 8(13), 1-8.
- Virtual Reality Society. (2019). **Augmented Reality – What is it?**. Retrieved February 18, 2023, from <https://www.vrs.org.uk/augmented-reality/>.
- Yildiz, Ezgi. (2021, August). Augmented Reality Research and Applications in Education. **IntechOpen**, (99356), 1-15. Retrieved February 23, 2023, from <https://www.intechopen.com/chapters/78230>.

Management of Property after Death without a Will

Apichart Aowchumpa

Assistant professor, Major of Law,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

First Author: apiaow123@gmail.com

Muan Sukamart

Lecturer, Major of Law,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: ms_union1@hotmail.com

Received: July 21, 2023 Revised: September 18, 2023 Accepted: November 10, 2023

Abstract

This article aims to study the laws regarding the property management of the deceased who had no will through the methods of collecting and summarizing the laws and regulations. This aims to effectively clarify the property management of the dead and it would be helpful for people who are interested in this matter, so they could have a better understanding and act on the case legally. Based on the fact that some people when they die, do not leave their will, there will always be some problems with property inheritance and management. Many problems arise including the inheritance of the deceased before they died, the claims of the deceased before they died, the responsibility to pay the debt that the deceased had before they died, and the problem of inheritance. Moreover, there is the issue of the person who would have the authority to manage the property of the deceased. Therefore, they could choose which heirs could become the administrator of the estate or what laws and regulations could be employed for the management of the property.

The study of property management in the case of the deceased who did not write a will found that the deceased could have completed a will appointing an administrator of the estate before his death. However, if the deceased did not make a will to appoint anyone for such purpose, an heir who had an interest in the property might request the court for the appointment of a person accepted by the heir as the administrator of the estate. A candidate for the administrator could be an heir who had an interest in the property or could be a trustworthy third party that could manage the property fairly. However, if the deceased's heir cannot appoint anybody as an

administrator of the estate, this can lead to problems in the management of the deceased's property. In this case, the law on collective ownership was compulsorily implemented to manage the property.

Keywords: Property Management, a Will, Administrator of an Estate, Collective Ownership

การจัดการทรัพย์สินภายหลังการตายที่ไม่มีพินัยกรรม

อภิชาติ อวจำปา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

First Author: apiaow123@gmail.com

เหมือน สุขมาตย์

อาจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: ms_union1@hotmail.com

ได้รับบทความ: 21 กรกฎาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 18 กันยายน 2566 ตอรับตีพิมพ์: 10 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย โดยไม่ได้ทำพินัยกรรม โดยการรวบรวมและสรุปข้อกฎหมาย เพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนแน่นอนในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายยิ่งขึ้น และเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าใจและจัดการทรัพย์สินของผู้ตายตามกฎหมายได้ เนื่องจากเมื่อบุคคลใดถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องทรัพย์สินที่เป็นมรดกต้องมียุ่ก่อนที่ผู้ตายถึงแก่ความตาย สิทธิเรียกร้องที่ผู้ตายมียุ่ก่อนตาย รวมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการชำระหนี้ที่ผู้ตายมียุ่ก่อนถึงแก่ความตาย ปัญหาการรับมรดกแทนที่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องผู้มีสิทธิที่จะจัดการทรัพย์สินของผู้ตายว่าทายาทผู้ใดสามารถเข้ามาเป็นผู้จัดการมรดกได้หรือนำกฎหมายใดมาใช้บังคับกับการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายได้หรือไม่

จากการศึกษาพบว่า การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายในกรณีที่มิได้ทำพินัยกรรม ผู้ตายอาจทำพินัยกรรมตั้งผู้จัดการมรดกไว้ให้เสร็จสิ้นก่อนถึงแก่ความตาย หรือหากผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมเพื่อแต่งตั้งผู้จัดการมรดก ทายาทที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินของผู้ตายอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีการแต่งตั้งบุคคลซึ่งทายาทยอมรับให้เป็นผู้จัดการมรดก ทั้งนี้ผู้จัดการมรดกอาจเป็นทายาทผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินของผู้ตายหรืออาจเป็นบุคคลภายนอกที่มีความสามารถในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายอย่างเป็นธรรมก็ได้ หรือในกรณีที่ทายาทของผู้ตายไม่สามารถแต่งตั้งผู้จัดการมรดกได้ ทำให้การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายมีปัญหา กรณีนี้จะต้องนำกฎหมายเรื่องกรรมสิทธิ์รวมมาใช้บังคับแก่การจัดการทรัพย์สิน

คำสำคัญ: การจัดการทรัพย์สิน, พินัยกรรม, ผู้จัดการมรดก, กรรมสิทธิ์รวม

บทนำ

เมื่อบุคคลธรรมดาผู้ใดถึงแก่ความตาย ไม่ว่าจะเป็นการตายตามธรรมชาติหรือการตายโดยผลของกฎหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของผู้ถึงแก่ความตายจะมีมากมายไม่ว่าจะเป็นบรรดาทรัพย์สินของผู้ตาย สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ ของผู้ตาย เป็นมรดกหรือไม่ จะต้องแบ่งให้แก่ผู้ใดใครคือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินของผู้ตาย ผู้มีสิทธิในทรัพย์สินของผู้ตายจะได้รับทรัพย์สินนั้นมากน้อยเพียงใด และผู้ใดควรมีสิทธิในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย ปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาสำคัญในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย ประกอบกับคำพิพากษาฎีกาที่ 2780/2550¹ ระบุว่า ที่ดินที่โจทก์ทั้งสี่และจำเลยที่ได้รับมรดกมานั้นแม้ว่าจะยังไม่ได้จดทะเบียนโอนแบ่งให้แก่ทายาททั้งหมด ถือที่ดินดังกล่าวทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของรวม การที่จำเลยฟ้องแย้งขอให้ขับไล่โจทก์ที่ 2 ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกรวมอยู่ด้วยจึงไม่สิทธิฟ้องแย้งได้ เพื่อป้องกันปัญหายุ่งยากในลักษณะนี้ การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายอาจจัดการทรัพย์สินได้ก่อนถึงแก่ความตายที่อาศัยหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาของเจ้าของทรัพย์สิน โดยผ่านการแสดงเจตนาในฐานะเจ้าของทรัพย์สิน กล่าวคือ การทำเป็นสัญญายกให้ในระหว่างที่เจ้าของทรัพย์สินยังมีชีวิตอยู่ หรือทำเป็นพินัยกรรมเพื่อจัดการทรัพย์สินหลังจากที่ผู้ให้ซึ่งเป็นผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตาย เพราะว่าเมื่อเจ้าของทรัพย์สินถึงแก่ความตายไปแล้วบรรดาทายาทผู้มีสิทธิรับทรัพย์สินของผู้ตายอาจไม่ยอมรับให้แบ่งทรัพย์สินไปตามความเห็นของบุคคลอื่น จากปัญหาดังกล่าวการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายอาจถือได้ว่าเป็นคดีที่สามารถจัดการได้ง่ายที่สุดและอาจจัดการได้ยากที่สุด โดยทายาทอาจตกลงกันเพื่อแต่งตั้งบุคคลใดมาเป็นผู้จัดการมรดก หรือในกรณีที่ปรากฏว่าทายาทผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สินของผู้ตายมีสิทธิไม่เท่ากัน ปัญหาในการจัดการทรัพย์สินอาจเกิดขึ้นได้ ทางแก้ในปัญหาดังกล่าวนอกจากการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกแล้ว ควรที่จะนำกฎหมายใดมาใช้บังคับเพื่อให้จัดการทรัพย์สินของผู้ตายเกิดข้อพิพาทน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดข้อขัดแย้งระหว่างผู้ที่ได้รับทรัพย์สินของผู้ตายหากผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมไว้

ปัญหาการจัดการทรัพย์สิน

ปัญหาการจัดการทรัพย์สินมีด้วยกัน ดังนี้ ปัญหาว่าอะไรคือมรดก ปัญหาการจัดการทรัพย์สินอันดับแรกคือ การพิจารณาว่าอะไรคือ มรดก² ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1600 (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 517) กำหนดว่าภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ ดังนั้น สิ่งที่เป็นมรดกสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้ตาย ไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์เช่น ที่ดิน บ้าน โรงเรือน หรือสังหาริมทรัพย์ เช่น รถยนต์ แก้ว แหวน เงิน ทอง ต่างๆ เป็นต้น แต่ต้องเป็นทรัพย์สินที่ผู้ตายเป็นเจ้าของในขณะถึงแก่ความตายเท่านั้น ในกรณีเป็นทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากความตายจะไม่ถือเป็นมรดก เช่น

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 2780/2550 ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกที่ยังไม่ได้จดทะเบียนโอนแบ่งให้แก่ทายาท ทายาททุกคนจึงมีสิทธิเป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาท และมีสิทธิอยู่ในที่ดินพิพาท จึงไม่มีสิทธิฟ้องแย้งขอให้ขับไล่ทายาทคนไหนได้

² ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1600

เงินฉาปนกิจสงเคราะห์ เงินประกันชีวิต เป็นต้น ซึ่งเงินเหล่านี้ไม่ได้เป็นของผู้ตายในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่เป็นเงินที่ได้มาเพราะเหตุแห่งความตาย

2. สิทธิ คำว่า “สิทธิ” หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองหรือคุ้มครองให้บุคคลหนึ่งมีอยู่ทำให้บุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 124/2487³) โดยปกติสิทธิที่จะเป็นมรดกจะต้องเป็นสิทธิในทางทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นบุคคลสิทธิหรือทรัพย์สินสิทธิ เช่น ผู้ตายมีสิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าซื้อ ผู้ตายเป็นเจ้าของหนี้มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญากู้ยืมเงินให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ผู้ตายเป็นเจ้าของหนี้มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจำนองที่จะบังคับจำนอง หรือผู้ตายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการถูกกระทำละเมิด เป็นต้น

อย่างไรก็ตามสิทธิเรียกร้องหรือทรัพย์สินสิทธินี้ถ้าเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ ไม่ว่าจะโดยกฎหมายบัญญัติให้เป็นการเฉพาะตัวหรือโดยสภาพเป็นการเฉพาะตัว ย่อมไม่เป็นมรดก คำว่า “สิทธิที่เป็นการเฉพาะตัว” หมายถึง สิทธิที่กฎหมายรับรองเฉพาะผู้ตายเท่านั้นที่สามารถมีสิทธิ หรือเป็นสิทธิที่บุคคลอื่นนอกจากผู้ตายทำแทนไม่ได้ เช่น สิทธิในใบอนุญาตให้จำหน่ายสุราหรือให้หมั้นหรือใช้อาวุธปืน ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัว สิทธิอาศัย (มาตรา 1404) สิทธิเก็บกิน (มาตรา 1418) สิทธิเรียกค่าทดแทนเกี่ยวกับการหมั้น (มาตรา 1440) สิทธิตามสัญญาเช่าของผู้เช่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1471/2494⁴) เป็นต้น

3. หน้าที่ และความรับผิดชอบ สิ่งที่ผู้ตายมีความผูกพันในการชำระหนี้ก่อนถึงแก่ความตาย เช่น ก่อนถึงแก่ความตายผู้ตายเป็นลูกหนี้มีความผูกพันในการชำระหนี้ตามสัญญาเงินกู้ หรือก่อนถึงแก่ความตายผู้ตายเป็นลูกหนี้มีความผูกพันที่จะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ผู้ซื้อที่ดิน หรือมีความผูกพันเป็นลูกหนี้ที่จะต้องผ่อนชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามหน้าที่และความรับผิดชอบในการชำระหนี้ถ้าเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ ย่อมไม่เป็นมรดก เช่น หน้าที่ในฐานะผู้จัดการมรดก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 48/2519⁵ และ 131/2506⁶) หน้าที่ของตัวแทน (มาตรา 829) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 278) หน้าที่ในการเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

การรับผิดชอบในหนี้ของทายาทไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดได้แก่ตนเอง (มาตรา 1601) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 517)

ปัญหาผู้มีสิทธิในทรัพย์สินของผู้ตาย

เนื่องจากทรัพย์สินของผู้ตายที่เป็นมรดกย่อมตกทอดแก่ทายาท ทั้งนี้ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1599 (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 517) กำหนดว่า เมื่อบุคคลใดถึงแก่ความตาย มรดกของบุคคลนั้นย่อมตกทอดแก่ทายาท ดังนั้นผู้ที่มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายจะต้องอยู่ในฐานะเป็นทายาท

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 124/2487 ในเรื่องหมิ่นประมาทเขาซึ่งหน้าอันเป็นผิดฐานลหุโทษนั้นถือว่าเป็นการทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งศาลคำนวณค่าเสียหายให้ตามควรแก่พฤติการณ์ตามมาตรา 438 คำว่าสิทธิ หมายถึงประโยชน์อันบุคคลมีอยู่และบุคคลอื่นต้องเคารพหรือได้รับการรับรองและคุ้มครองของกฎหมาย

⁴ การเช่าทรัพย์สินนั้น ปกติฝ่ายผู้ให้เช่าย่อมพึงเล็งถึงคุณสมบัติของผู้เช่าว่าจะสมควรได้รับความไว้วางใจในการใช้ทรัพย์สินที่เช่าและในการดูแลรักษาทรัพย์สินที่เช่าหรือไม่ ฉะนั้นสิทธิของผู้เช่าจึงมีสภาพเป็นการเฉพาะตัว เมื่อผู้เช่าตาย สัญญาเช่าก็เป็นอันระงับ ไม่ตกทอดไปยังทายาท

⁵ การจัดการมรดกเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่เป็นมรดก ผู้คัดค้านซึ่งขอเป็นผู้จัดการมรดกตาย จะมีผู้เช่าเป็นคู่ความแทนไม่ได้

⁶ คดีที่ร้องขอแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้จัดการมรดก ไม่เป็นคดีที่ทายาทจะรับมรดกความของคู่ความที่ถึงแก่กรรมได้เพราะไม่เป็นมรดก คดีที่ร้องขอให้ถอดถอนจำเลยผู้จัดการมรดก เมื่อจำเลยถึงแก่กรรมในระหว่างฎีกา ก็ไม่มีประโยชน์ที่ศาลฎีกาจะพิจารณาฎีกาของจำเลยต่อไป ศาลฎีกาจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี

เท่านั้น และการตกทอดแห่งมรดกเป็นไปโดยผลของกฎหมายและในทันทีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย โดยทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกไม่จำเป็นต้องแสดงเจตนาสนองรับกฎหมายได้แบ่งทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกออกเป็น 2 ประเภท (มาตรา 1603) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 518) คือ

1. ทายาทประเภทที่ 1 เป็นทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมายหรือที่เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” ซึ่งทายาทประเภทนี้จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น นิติบุคคลไม่สามารถเป็นทายาทประเภทนี้ได้

2. ทายาทประเภทที่ 2 เป็นทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม ที่เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม” โดยผู้รับพินัยกรรมนี้อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ และผู้รับพินัยกรรมอาจเป็นทายาทโดยธรรมด้วยก็ได้

ดังนั้น มรดกจึงตกทอดแก่ทายาททั้ง 2 ประเภทดังกล่าว เว้นแต่มีกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษทำให้มรดกอาจไม่ตกทอดแก่ทายาทก็ได้ เช่น กรณีที่พระภิกษุได้ทรัพย์สินมาในระหว่างที่เป็นสมณเพศ ต่อมาพระภิกษุมรณภาพลง ทรัพย์สินดังกล่าวถือว่าเป็นมรดกของพระภิกษุตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุ เว้นไว้แต่พระภิกษุนั้นจะได้จำหน่ายในระหว่างมีชีวิตหรือโดยพินัยกรรม (มาตรา 1623) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 524) หรือการที่ผู้ตายมีข้อกำหนดให้นำทรัพย์สินมาจัดตั้งเป็นมูลนิธิโดยพินัยกรรม (มาตรา 1676) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 541)

เมื่อทรัพย์สินของผู้ตายเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทแล้ว การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายมี 2 กรณี ดังนี้

- กรณีที่ 1 ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ หรือทำพินัยกรรมไว้แต่พินัยกรรมไม่มีผลบังคับ
- กรณีที่ 2 ผู้ตายได้ทำพินัยกรรมไว้ และพินัยกรรมนั้นมีผลสมบูรณ์สามารถบังคับได้

ในที่นี้ ผู้เขียนมีความมุ่งหมายที่จะเขียนเฉพาะกรณีที่ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ หรือทำพินัยกรรมไว้แต่พินัยกรรมไม่มีผลบังคับเท่านั้น ในส่วนนี้จะเป็นการแบ่งทรัพย์สินของผู้ตายที่เป็นมรดกให้แก่ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตามกฎหมายหรือทายาทโดยธรรมนั่นเอง ซึ่งทายาทโดยธรรมมี 2 ประเภท คือ ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติ ทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรส (มาตรา 1629) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 526)

ก) ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติ คือ ทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1629 วรรคหนึ่ง ซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังและมี 6 ลำดับ

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 ผู้สืบสันดาน หมายถึง ลูก หลาน เหลน ลื้อ โดยผู้สืบสันดานต่างชั้นกัน ผู้สืบสันดานในชั้นที่สนิทกับเจ้ามรดกเท่านั้นที่มีสิทธิรับมรดก ผู้สืบสันดานในลำดับชั้นถัดลงมาจะมีสิทธิรับมรดกได้ก็จะต้องเป็นการรับมรดกแทนที่ เช่น กรณีที่ผู้สืบสันดานชั้นบุตรถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดกทำให้ในเวลาเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ผู้สืบสันดานชั้นบุตรไม่สามารถรับมรดกได้ เนื่องจากไม่มีสภาพบุคคลผู้สืบสันดานในลำดับถัดลงมา คือ ผู้สืบสันดานชั้นหลานจะเข้ารับมรดกแทนที่ ดังนั้น หากบุตรถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก หลานถึงจะมีสิทธิรับมรดกในฐานะการรับมรดกแทนที่

ในการรับมรดกของผู้สืบสันดานที่ใกล้ชิดสนิทกับเจ้ามรดกมากที่สุด คือ ผู้สืบสันดานชั้นบุตร โดยผู้สืบสันดานชั้นบุตรที่มีสิทธิรับมรดกของมารดาเสมอเพราะกฎหมายถือว่าบุตรที่เกิดมามีมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายเสมอ (มาตรา 1546) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 481) จะมีปัญหาเฉพาะผู้สืบสันดานชั้นบุตรที่จะรับมรดกของบิดาผู้ตายเท่านั้น ได้แก่

ก) บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาในขณะที่เกิด หมายถึง บุตรที่บิดามารดาจดทะเบียนสมรสกัน บุตรที่เกิดมาจึงเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของทั้งบิดามารดา ดังนั้น บุตรประเภทนี้สามารถรับมรดกของทั้งบิดาและมารดา หรือในกรณีที่บุตรที่เกิดภายใน 310 วันนับแต่การสมรสสิ้นสุดลง

ข) บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายภายหลังการเกิด หมายถึง บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่จดทะเบียนสมรสกัน ในที่นี้เฉพาะบุตรที่เกิดขึ้นจะไม่ใช่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาเท่านั้น ส่วนมารดาแม้จะไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับบิดาก็ถือว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของมารดาเสมอ ดังนั้น บุตรที่จะรับมรดกของบิดาได้จะต้องเป็นกรณีที่บิดามารดามารดาจดทะเบียนสมรสภายหลังจากบุตรเกิด บิดาจดทะเบียนรับรองบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร ทั้งนี้ความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายนี้ให้มีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด (มาตรา 1558) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 486)

ค) บุตรที่เกิดจากการสมรสเป็นโมฆะ บุตรที่เกิดก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าการสมรสเป็นโมฆะ ย่อมถือว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของทั้งบิดาและมารดา นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีที่บุตรที่เกิดภายใน 310 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าการสมรสเป็นโมฆะ (มาตรา 1538 และ มาตรา 1536 วรรคสอง) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 477)

ง) บุตรที่เกิดระหว่างสมรส แต่การสมรสนั้นฝ่าฝืนเงื่อนไขเรื่องโมฆียะ และต่อมาศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีของมารดา (มาตรา 1560) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 487) ทั้งนี้ยังรวมถึงกรณีที่บุตรเกิดภายใน 310 วันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง โดยศาลเพิกถอนการสมรสที่เป็นโมฆียะ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เคยเป็นสามีของมารดา (มาตรา 1536 วรรคหนึ่ง) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 477)

จ) ส่วนกรณีบุตรชอบด้วยกฎหมายเพราะการฟ้องคดีขอให้ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งได้ฟ้องภายในอายุความมรดก แม้ศาลจะพิพากษาว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายหลังจากผ่านไปกี่ปีก็ตาม ก็มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายซึ่งเป็นเจ้ามรดกตามมาตรา 1558 การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรของผู้ตายที่ได้ฟ้องภายในกำหนดอายุความมรดก ถ้าศาลได้พิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย เด็กนั้นมีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม และในกรณีที่ได้มีการแบ่งมรดกไปแล้ว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยเรื่องลาภมิควรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฉ) เด็กเกิดจากหญิงหม้ายที่ทำการสมรสใหม่ในเวลาไม่เกิน 310 วัน นับแต่ขาดจากการสมรสเดิม ให้สันนิษฐานว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีคนใหม่และภริยา (มาตรา 1537) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 477)

ช) เด็กเกิดจากการผสมเทียมไม่ว่าจะเป็นการผสมเทียมในมดลูกหรือผสมเทียมนอกมดลูกตามกรรมวิธีของเด็กหลอดแก้วโดยใช้ไข่ของหญิงผู้ให้กำเนิดหรือไข่ของหญิงอื่นก็ตาม เด็กถือว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของหญิงผู้ให้กำเนิด หากหญิงผู้ให้กำเนิดมีสามีก็ให้สันนิษฐานว่าเป็นเด็กเกิดระหว่างสมรสจึงเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีด้วยแม้จะเป็นการผสมเทียมโดยใช้อสุจิของชายอื่นก็ตาม (ประสพสุข บุญเดช, 2560, หน้า 172-173)

ซ) ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ.2558 กรณีเด็กเกิดจากการตั้งครรภ์แทนหรืออุ้มบุญหากเป็นการตั้งครรภ์แทนตามความประสงค์ของสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายโดยใช้ตัวอ่อนที่เกิดจากอสุจิของสามีและไข่ของภริยา หรือใช้ตัวอ่อนที่เกิดจากอสุจิหรือไข่ของภริยากับไข่หรืออสุจิของผู้อื่น เด็กที่เกิดมานั้นเป็นบุตร

ชอบด้วยกฎหมายของสามีและภริยาแม้บุคคลทั้งสองจะถึงความตายก่อนเด็กเกิดก็ตาม หญิงที่รับตั้งครรภ์มิใช่มารดาของเด็ก ชายหรือหญิงอื่นที่บริจาคอสุจิหรือไข่และเด็กที่เกิดจากอสุจิหรือไข่ดังกล่าว ไม่มีสิทธิและหน้าที่ระหว่างกันตามกฎหมายครอบครัวและมรดก หากเป็นกรณีที่มีได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว เด็กที่เกิดจากหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนตามหลักทั่วไปของการเป็นมารดากับบุตรตามมาตรา 1546 (ประสพสุข บุญเดช, 2560, หน้า 173-174)

ฅ) บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรอง หมายถึง บุตรที่เกิดจากบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน แต่มีพฤติการณ์ที่รับรองสถานะความเป็นบุตรซึ่งการรับรองนี้จะอาศัยข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา พฤติการณ์ของการประพฤติปฏิบัติที่บิดามีต่อบุตร (พงษ์ธวัช บุญพิทักษ์, 2562, ย่อหน้า 1-3) ซึ่งมีลักษณะของการแสดงออกอย่างเปิดเผยว่าเด็กคนนี้เป็นบุตรของตนเอง ได้แก่ การไปแจ้งเกิดในทะเบียนบ้านหรือสูติบัตรว่าตนเองเป็นบิดา ให้การอุปการะเลี้ยงดูด้วยการส่งเสียค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ให้ใช้นามสกุล การรับรองบุตรนี้สามารถรับรองได้ในขณะตั้งครรภ์ก็ได้ หากเป็นเพียงการปฏิบัติอย่างลับๆ ย่อมไม่อาจถือว่าเป็นรับรองบุตร

การเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองนี้ กฎหมายมิได้รับรองสถานภาพว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา ดังนั้นบุตรประเภทนี้เป็นเพียงบุตรที่มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายที่เป็นบิดาที่มีชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น บุตรประเภทนี้จะมาเรียกร้องค่าขาดอุปการะตามกฎหมายมิได้ เพราะบิดาไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมาย

การที่บุตรประเภทนี้ถึงแก่ความตาย บิดานอกกฎหมายที่มีพฤติการณ์รับรองไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ถึงแก่ความตายได้ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้บิดาที่จะรับมรดกของบุตรได้จะต้องเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตรงนี้จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมเพราะขัดแย้งต่อความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม (ถิรวิทย์ รักเล่ง, 2564, ย่อหน้า 13) สมควรมีการแก้ไขกฎหมาย ให้บิดานอกกฎหมายที่ได้มีพฤติการณ์รับรองบุตรมีสิทธิรับมรดก

ญ) บุตรบุญธรรมเป็นบุตรที่เกิดขึ้นจากการที่บิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดาจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ทั้งนี้การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ.2522 โดยบุตรบุญธรรมมิได้เป็นบุตรที่สืบสายโลหิตมาโดยตรงเหมือนกับผู้สืบสันดานที่เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรอง กฎหมายกำหนดให้บุตรบุญธรรมถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 1627) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 525) บุตรบุญธรรมจึงสามารถรับมรดกของบิดาหรือมารดาบุญธรรมหรือทั้งบิดาและมารดา บุญธรรมได้ และไม่สูญเสียสิทธิในการรับมรดกของบิดามารดาผู้ให้กำเนิด แต่อย่างไรก็ตามบิดาหรือมารดาบุญธรรมที่จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมไม่อาจรับมรดกของผู้เป็นบุตรบุญธรรมที่ถึงแก่ความตายได้ (มาตรา 1598/29)

ในกรณีการรับมรดกของบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองบุตรบุญธรรมสามารถรับมรดกได้โดยไม่ติดสิทธิซึ่งกันและกัน เช่น นายเอกจดทะเบียนสมรสกับนางโท มีบุตรคือนายจันทร์ ต่อมานายเอกได้อยู่กินฉันสามีภรรยากับนางตรี มีบุตรคือนายอังคาร โดยนายเอกได้แสดงต่อบุคคลทั่วไปว่า นายอังคารเป็นบุตรของตน หลังจากนั้นนายเอกได้จดทะเบียนรับนายพุมมาเป็นบุตรบุญธรรม โดยความยินยอมของนางโท เมื่อนายเอกถึงแก่ความตาย นายจันทร์ในฐานะบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย

นายอัครในฐานบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรอง นายพุธในฐานบุตรบุญธรรม ย่อมมีสิทธิในการรับมรดกของนายเอกในฐานะเป็นทายาทโดยธรรมที่ เป็นผู้สืบสันดานตามมาตรา 1629(1) และมีสิทธิได้รับมรดกในส่วนที่เท่าๆ กันเนื่องจากอยู่ในลำดับเดียวกันตามมาตรา 1633 (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 527)

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 บิดามารดา หมายถึง บิดา มารดา ของผู้ตายซึ่งเป็นเจ้ามรดก แต่บิดามารดานี้จะต้องเป็นบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ในที่นี้บุตรที่เกิดมาจะมีมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายเสมอเนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา 1546 เด็กเกิดจากหญิงที่ไม่ได้มีการสมรสกับชายให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ปัจจุบันนี้คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ.2558 ดังนั้น หากบุตรถึงแก่ความตาย มรดกของบุตรจะตกทอดแก่มารดาในฐานะทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 เสมอ ไม่ว่ามารดาจะจดทะเบียนสมรสกับบิดาหรือไม่

ปัญหาจะเกิดขึ้นเฉพาะความเป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นที่จะไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ถึงแก่ความตาย ดังนั้นหากบิดาจะมีสิทธิรับมรดกของบุตรได้ ย่อมจะต้องเป็นบิดาที่จดทะเบียนสมรสกับมารดา บิดาที่จดทะเบียนรับรองบุตร ศาลพิพากษาว่าเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนบิดานอกกฎหมายที่ได้รับรองบุตร กฎหมายให้ถือว่าบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย กฎหมายมิได้บัญญัติให้บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา ด้วยเหตุนี้จึงต้องถือว่าบิดาที่รับรองบุตรนอกกฎหมายไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ถึงแก่ความตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506⁷ (ประชุมใหญ่))

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 3 พี่น้องร่วมบิดามารดา หมายถึง พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับเจ้ามรดก เช่น ก. ข. สามิภริยามีบุตรคือ ค. ง. จ. ดังนี้ ค. ง. จ. เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ความเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันไม่จำเป็นต้องถือตามกฎหมาย แต่ถือตามสายโลหิต คำว่าพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันนี้ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมที่บิดามารดาของตนได้รับบุตรบุญธรรมไว้ด้วยไม่นับว่าเป็นพี่หรือน้องตามความในมาตรา 1629(3) (สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552, หน้า 55)

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 4 พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา หมายถึง พี่น้องร่วมบิดาเดียวกันแต่ละแม่ หรือพี่น้องร่วมมารดาเดียวกันแต่คนละพ่อ ทายาทโดยธรรมลำดับ 4 นี้ กฎหมายถือตามสายโลหิตไม่ได้ถือตามกฎหมาย

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 5 ปู่ ย่า ตา ยาย หมายถึง ผู้บุพการีโดยตรงขึ้นไป โดยไม่รวมถึงทวด ซึ่งปู่ ย่า คือ บิดามารดาของบิดาเจ้ามรดก ส่วนตา ยาย คือ บิดามารดาของมารดาเจ้ามรดก และจะต้องเป็นสายเดียวกันกับเจ้ามรดก ส่วนถ้าจะมีสิทธิรับมรดก ปู่ ย่า ตา ยาย ต้องชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ยังมีความเห็นต่างออกเป็นสองแนว กล่าวคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4828/2529⁸ และ 2742/2545⁹ ทั้งสอง

⁷ การที่บิดากับบุตรเป็นทายาทและมีสิทธิรับมรดกซึ่งกันและกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 นั้น หมายถึง เป็นบิดาและบุตรต่อกันตามกฎหมาย มาตรา 1627 เป็นบทยกเว้นให้บุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่บิดาได้รับรองแล้วมีสิทธิได้รับมรดกของบิดา จึงต้องตีความโดยเคร่งครัดมาตรานี้ให้ถือว่าบุตรนั้นเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายย่อมจะถือว่าบิดานั้นเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ได้ บิดาจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนได้รับรองนั้น (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 14/2506)

⁸ การเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันโดยชอบด้วยกฎหมายบิดามารดาไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนสมรสกัน แต่ต้องถือตามความเป็นจริง ผู้ตายไม่มีผู้สืบสันดานและบิดามารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีอำนาจฟ้องเรียกค่าปลงศพจากผู้ต้องรับผิดชอบภาระทำละเมิดเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย

⁹ การเป็นทายาทโดยธรรมในฐานะพี่น้องร่วมบิดาเดียวกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(4) นั้น นอกจากกฎหมายมิได้กำหนดว่าพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน จะต้องเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาเดียวกันแล้ว ซึ่งเป็นการตีความที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวแคบเกินกว่าบทบัญญัติตามตัวอักษรของกฎหมายและมีใช้ความมุ่งหมายของบทบัญญัติที่ให้ทายาทโดยธรรมซึ่งอยู่ในฐานะเป็นญาติ

ฎีกานี้การเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ถือตามความเป็นจริง แต่ยังคงมีนักกฎหมายบางคนมองว่าต้องเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ที่ชอบด้วยกฎหมาย (พงษ์รัตน์ บุญพิทักษ์, 2562, ย่อหน้า 1-3)

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 6 ลุง ป้า น้า อา เป็นทายาทโดยธรรมลำดับสุดท้ายที่มีสิทธิรับมรดก ลุง กับป้า คือ พี่ชายหรือพี่สาวของบิดาหรือมารดาของเจ้ามรดก น้ากับอาคือ น้องของมารดาหรือน้องของบิดาเจ้ามรดกแล้วแต่กรณี ลุง ป้า น้า อา นี้อาจเป็นพี่น้องร่วมแต่บิดาหรือร่วมแต่มารดาของบิดามารดาเจ้ามรดกก็ได้กฎหมายมิได้แยกไว้เช่นเดียวกับกรณีตามมาตรา 1629(3) (4) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 244/2491¹⁰)

ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 ผู้สืบสันดาน ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 บิดามารดา ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 3 พี่น้องร่วมบิดามารดา ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 4 พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 5 ปู่ ย่า ตา ยาย ทายาทโดยธรรมลำดับที่ 6 ลุง ป้า น้า อา มิได้หมายความว่าทายาทโดยธรรมทุกลำดับมีสิทธิได้รับมรดกโดยพร้อมกัน การจัดลำดับทายาทโดยธรรมทั้งหกลำดับนี้เป็นไปโดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้ทายาทโดยธรรมในลำดับต้นมีสิทธิรับมรดกก่อนทายาทโดยธรรมที่อยู่ลำดับหลังหรือถัดลงมา ซึ่งหลักการดังกล่าวเรียกว่า “หลักญาติสนิททดแทนห่าง” ยกเว้นทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 คือ กรณีมีผู้สืบสันดานยังมีชีวิตอยู่หรืออาจมีการรับมรดกแทนที่โดยไม่ขาดสาย และปรากฏว่ามีทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 คือ บิดามารดา ยังมีชีวิตอยู่ ทายาทโดยธรรมทั้ง 2 ลำดับนี้จะไม่ตัดกัน โดยให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนเป็นทายาทชั้นบุตร (มาตรา 1630 วรรคสอง) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 526)

กฎหมายไม่มีความประสงค์ที่จะให้ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติได้รับมรดกทั้งหมดพร้อมกัน แต่ให้ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาตินั้นตัดสิทธิในการรับมรดกระหว่างกันเอง ยกเว้นทายาทโดยธรรมที่เป็นผู้สืบสันดานกับทายาทโดยธรรมที่เป็นบิดามารดาเท่านั้นที่ไม่ตัดสิทธิการรับมรดก

สำหรับส่วนแบ่งในมรดกของทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติซึ่งมีสิทธิรับมรดกและอยู่ในลำดับเดียวกันจะได้ส่วนแบ่งเท่าๆ กัน (มาตรา 1633) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 525)

ทายาทโดยธรรมประเภทคู่สมรส คู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ให้ถือว่าเป็นทายาทโดยธรรมแต่ต้องเป็นคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายกล่าวคือ จะต้องมีการจดทะเบียนสมรส และภายใต้บังคับบทบัญญัติพิเศษ มาตรา 1635 ในกรณีที่ผู้ตายมีคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายขณะถึงแก่ความตาย คู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ย่อมมีสิทธิรับมรดก แต่ต้องมีการแบ่งทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาก่อนกล่าวคือ จะต้องพิจารณาเรื่องของสินส่วนตัวและสินสมรส โดยส่วนที่เป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายจะเป็นสินส่วนตัวของผู้ตายและส่วนของสินสมรสของผู้ตายครึ่งหนึ่ง (มาตรา 1625) (พิชัย นิลทองคำ, 2559)

สนิทที่ใกล้ชิดที่สุดอยู่ในลำดับมีสิทธิรับมรดกก่อนหลังและตัดญาติห่างซึ่งอยู่ในลำดับถัดลงไปให้มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1630 ฉะนั้น การเป็นทายาทโดยธรรมในฐานะพี่น้องร่วมบิดาเดียวกันจึงต้องถือตามความเป็นจริง เมื่อผู้ร้องและผู้ตายต่างมีบิดาคนเดียวกัน แม้จะเป็นบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาก็ถือว่าผู้ร้องกับผู้ตายเป็นพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน ผู้ร้องจึงอยู่ในฐานะทายาทโดยธรรมตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(4)

¹⁰กรรมการอำนวยการตั้งกำนันตรวโจรงฆ่าสัตว์ และทำการจับกุมผู้ฆ่าสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต กำนันไปพบผู้หาบของมาส่งเสียว่า จะทำการขายเนื้อสุกรโดยไม่ได้รับอนุญาต จะเข้าจับกุมผู้นั้นหนีเข้าบ้าน กำนันตามเข้าไปเพื่อจะจับ จำเลยหยิบมีดมา แฉ่จะทำร้ายพอตัดารวจจับจำเลยดังนี้ ไม่มีเหตุถือว่า เป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า และคดีนี้กำนันไม่มีอำนาจเข้าไปจับในท้อง จึงเป็นการนอกหน้าที่ จำเลยทำการป้องกันได้ ไม่มีความผิด

เมื่อแยกทรัพย์สินว่าส่วนไหนเป็นมรดกของผู้ตายแล้ว การแบ่งทรัพย์สินมรดกของผู้ตายจะต้องถือว่า คู่สมรสมีสิทธิรับมรดกเสมอ แต่ส่วนของทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติจะตัดกันเอง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1635 กำหนดหลักเกณฑ์เป็นกรณีดังนี้

กรณีที่ 1 ถ้าผู้ตายมีคู่สมรส มีทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 คือ ผู้สืบสันดาน ยังมีชีวิตอยู่หรือมีการรับมรดกแทนที่โดยไม่ขาดสาย และมีทายาทโดยธรรมลำดับ 2 คือ บิดามารดา ยังมีชีวิตอยู่ คู่สมรสได้ส่วนแบ่งเสมือนตนเองเป็นทายาทชั้นบุตร

กรณีที่ 2 ถ้าผู้ตายมีคู่สมรส มีทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 บิดามารดา ยังมีชีวิตอยู่แต่ไม่มีทายาทโดยธรรมลำดับ 1 ผู้สืบสันดานยังมีชีวิตอยู่หรือมีการรับมรดกแทนที่ คู่สมรสได้รับมรดกครึ่งหนึ่ง

หรือถ้าผู้ตายมีคู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ โดยไม่มีทายาทโดยธรรมลำดับ 1 ผู้สืบสันดานที่มีชีวิตหรือรับมรดกแทนที่ และไม่มีทายาทโดยธรรมลำดับ 2 คือ บิดามารดา มีชีวิตอยู่ แต่ปรากฏว่ามีทายาทโดยธรรมลำดับ 3 คือ พี่น้องร่วมบิดามารดา ยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ คู่สมรสจะได้รับมรดกครึ่งหนึ่งเช่นกัน

กรณีที่ 3 ถ้าผู้ตายมีคู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ และมีทายาทโดยธรรมลำดับ 4 คือ พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา ยังมีชีวิตอยู่หรือมีการรับมรดกแทนที่ หรือมีทายาทโดยธรรมลำดับ 5 คือ ปู่ ย่า ตา ยาย ยังมีชีวิตอยู่ หรือมีทายาทโดยธรรมลำดับ 6 คือ ลุง ป้า น้า อา ยังมีชีวิตอยู่หรือมีการรับมรดกแทนที่โดยไม่ขาดสาย คู่สมรสมีสิทธิได้รับมรดกสองในสามส่วน

กรณีที่ 4 ถ้าผู้ตายมีคู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ โดยไม่มีทายาทโดยธรรมลำดับ 1 ถึง ลำดับ 6 คู่สมรสจะได้รับมรดกทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากการรับมรดกของทั้งทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติและทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรสแล้ว เห็นว่าการคิดส่วนแบ่งของคู่สมรสนั้นจะต้องพิจารณาก่อนว่าผู้ตายมีทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติมีสิทธิรับมรดกหรือไม่ และเป็นทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติลำดับใดตามมาตรา 1629 วรรคหนึ่ง หลังจากนั้นจึงมาพิจารณาต่อไปว่าคู่สมรสจะได้ส่วนแบ่งเท่าใด (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 526)

ปัญหาเรื่องการรับมรดกแทนที่

โดยปกติทายาทโดยธรรมและผู้รับพินัยกรรมซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ถ้าจะมีสิทธิรับมรดกจะต้องมีสภาพบุคคลหรือเกิดมาภายใน 310 วันนับแต่วันที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย หากผู้ที่มีสิทธิรับมรดกดังกล่าวเกิดถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดกตาย ทำให้มีปัญหาว่าส่วนที่จะต้องตกทอดแก่ทายาทที่ได้ถึงแก่ความตายไปก่อนจะต้องตกเข้าสู่กองมรดกเพื่อแบ่งปันให้แก่ทายาทที่ยังมีชีวิตอยู่หรือจะตกทอดแก่ทายาทที่ได้ถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก เพื่อให้การรับมรดกเป็นการสืบสิทธิรับมรดกโดยไม่ขาดสาย กฎหมายจึงบัญญัติเรื่องการรับมรดกแทนที่ โดยมีข้อพิจารณาที่สำคัญดังนี้

1. การรับมรดกแทนที่จะต้องเกิดจากสาเหตุ 2 ประการเท่านั้น

ประการที่ 1 ทายาทโดยธรรมถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก ในส่วนนี้จะมีปัญหาว่าหากเป็นกรณีที่เจ้ามรดกตายพร้อมกันกับทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับมรดก จะเกิดปัญหาในการตีความว่าจะมีการรับมรดกแทนที่ได้หรือไม่ ในส่วนนี้คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13129/2556 วินิจฉัยว่า ธ. ซึ่งเป็นบุตรของ ก. และ ก. ตายพร้อมกัน ต่างไม่เป็นทายาทที่จะรับมรดกของกันและกัน เพราะในขณะที่บุคคลหนึ่งถึงแก่ความตายอีกบุคคลหนึ่งไม่มีสภาพบุคคลที่มีความสามารถที่จะมีสิทธิได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 15

และมาตรา 1604 วรรคหนึ่ง และกรณีไม่ต้องด้วยมาตรา 1639 (พิชัย นิลทองคำ, 2559) เนื่องจาก ช. ทายาทไม่ได้ตายก่อน ก. เจ้ามรดกอันจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นบุตรของ ช. มีสิทธิรับมรดกแทนที่ ช. โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเรียกเอาทรัพย์สินมรดกของ ก. จากคำพิพากษาศาลฎีกาจะเห็นได้ว่าหากทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตายพร้อมกันกับเจ้ามรดกจะทำให้ไม่สามารถรับมรดกแทนที่ได้ การตีความบทบัญญัติมาตรา 1639 ในเรื่องการรับมรดกแทนที่น่าจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของหลักการรับมรดกแทนที่มีขึ้นเพื่อให้ทรัพย์สินมรดกตกทอดแก่บุญหลานในวงศ์ตระกูลของผู้ตายสืบไปและยังต้องการคุ้มครองสิทธิของผู้สืบสันดานชั้นหลังมิให้ได้รับการกระทบกระเทือนจากเหตุนอกเหนืออำนาจควบคุมและโดยปราศจากความผิดของผู้สืบสันดานชั้นหลังนั้นอีกด้วย (พรชัย สุนทรพันธ์, 2559, หน้า 1-15)

ประการที่ 2 ทายาทโดยธรรมถูกจำกัดมิให้รับมรดกก่อนเจ้ามรดกตาย การถูกจำกัดมิให้รับมรดกเป็นเรื่องการกระทำที่ไม่สมควรของทายาท (มาตรา 1606) (พิชัย นิลทองคำ, 2559) เช่น ทายาทโดยธรรมได้กระทำโดยเจตนาให้เจ้ามรดกหรือผู้มีสิทธิได้รับมรดกก่อนตนถึงแก่ความตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ฟ้องเจ้ามรดกกว่าทำผิดในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จำคุกหรือข่มขู่ให้เจ้ามรดกทำพินัยกรรม ปลอมพินัยกรรม เป็นต้น การเสียสิทธิการรับมรดกฐานเป็นผู้ไม่สมควร มีแนวคิดเบื้องต้นมาจากการที่ “บุคคลไม่สมควรได้รับประโยชน์จากการทำความผิดของเขา” (อิริวิทย์ รักเล่ง, 2564, ย่อหน้า 14) ดังนั้น การเสียสิทธิการรับมรดกเพราะถูกจำกัดมิให้รับมรดกจึงมีผลเฉพาะตัวทายาทที่ได้กระทำผิดเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ทายาทถูกจำกัดมิให้รับมรดกภายหลังที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทำให้ไม่อาจปรับบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องการรับมรดกแทนที่ได้ เนื่องจากบทบัญญัติในการรับมรดกแทนที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าต้องเป็นกรณีถูกจำกัดมิให้รับมรดกก่อนเจ้ามรดกตายเท่านั้นจึงสามารถรับมรดกแทนที่ได้ ทำให้เกิดปัญหาว่าผู้สืบสันดานโดยตรงไม่สามารถเข้ารับมรดกแทนที่ได้ เรื่องนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกา (คำพิพากษาศาลฎีกา 478/2539¹¹ และ 5611/2554¹²) ให้ผู้สืบสันดานสามารถสืบมรดกตามมาตรา 1607 ได้

2. การรับมรดกแทนที่ต้องเป็นกรณีที่ทายาทโดยธรรมถึงแก่ความตาย โดยการตายนั้นให้รวมไปถึงการสาบสูญด้วย และเป็นการถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดกตาย เรื่องนี้ไม่รวมถึงผู้รับพินัยกรรมถึงแก่ความตาย เนื่องจากเมื่อผู้รับพินัยกรรมถึงแก่ความตายข้อกำหนดตามพินัยกรรมย่อมเป็นอันตกไป (มาตรา 1698) ให้ปันส่วนที่ตกแก่ผู้รับพินัยกรรมให้แก่ทายาทโดยธรรม (มาตรา 1699) ดังนั้น เมื่อผู้รับพินัยกรรมถึงแก่ความตาย ทายาทของผู้รับพินัยกรรมจึงไม่อาจเข้ารับมรดกแทนที่ได้ (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 546)

อย่างไรก็ตามในกรณีที่ผู้รับพินัยกรรมเป็นทายาทโดยธรรมด้วย เช่น เจ้ามรดกมีบุตรชอบด้วยกฎหมาย 3 คน เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินทั้งหมดให้บุตรคนที่สาม แต่ปรากฏว่าบุตรคนที่สามถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก แม้กฎหมายจะมีให้มีการรับมรดกแทนที่ในส่วนของผู้รับพินัยกรรม แต่ทรัพย์สินมรดกย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม คือ บุตรทั้งสามคนที่มิได้รับมรดกด้วย เพราะฉะนั้นมรดกส่วนของผู้รับพินัยกรรมจึงสามารถที่จะมีการรับมรดกแทนที่ได้

¹¹ จำเลยมิได้ครอบครองที่ดินส่วนของผู้ตายด้วยเจตนาเป็นเจ้าของก่อนผู้ตายถึงแก่ความตายที่ดินยังคงเป็นมรดกของผู้ตาย จำเลยจึงไม่ได้รับการสิทธิในที่ดินส่วนของผู้ตายโดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1382

¹² มิใช่ว่าการสืบมรดกนี้จะมีได้เฉพาะการสืบมรดกของบุตรที่สืบสายโลหิตจากเจ้ามรดกเท่านั้น

3. การรับมรดกแทนที่จะต้องเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 ผู้สืบสันดาน ลำดับที่ 3 พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ลำดับที่ 4 พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลำดับที่ 6 ลูก ป้า น้า อา ถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก เท่านั้น กฎหมายมิให้มีการรับมรดกแทนที่ในส่วนของการทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 บิดามารดา และลำดับที่ 5 ปู่ ย่า ตา ยาย

4. การรับมรดกแทนที่ ผู้ที่มีสิทธิรับมรดกแทนที่จะต้องเป็นผู้สืบสันดานโดยตรงเท่านั้น ผู้สืบสันดานโดยตรงหมายถึง ผู้สืบสันดานที่เป็นผู้สืบสายโลหิตที่แท้จริงของผู้ที่ตนเองจะเข้ารับมรดกแทนที่ กล่าวคือ จะต้องเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองเท่านั้น ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม

ปัญหาการจัดการทรัพย์สินที่เกิดขึ้นหลังการตายโดยผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรม

จากการศึกษาการแบ่งทรัพย์สินของผู้ตาย จะพบว่า ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติกับคู่สมรส อาจได้ส่วนแบ่งมรดกที่เท่ากันหรือในบางกรณีคู่สมรสอาจได้รับส่วนแบ่งมรดกมากกว่าเช่น ในกรณีที่ผู้ตายมีคู่สมรสและมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 2 คน ถ้าผู้ตายมีที่ดินอยู่ 20 ไร่ คู่สมรสจะได้รับส่วนแบ่งในที่ดินครึ่งหนึ่งคือ 10 ไร่ ส่วนที่เหลือ 10 ไร่ จะต้องนำมาแบ่งให้พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่ 3 จำนวน 2 คนๆ ละเท่าๆ กัน คือ คนละ 5 ไร่ อาจเกิดปัญหาว่าสิทธิในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายจะขึ้นอยู่กับส่วนแบ่งในมรดกของผู้ตายหรือไม่ เรื่องนี้มีข้อพิจารณาดังนี้

1. การจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย หากผู้ตายมิได้ระบุให้ใครเป็นผู้มีสิทธิจัดการมรดก ในเรื่องนี้ ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อแต่งตั้งผู้จัดการมรดก (มาตรา 1713¹³) โดยศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งทายาทคนหนึ่งคนใดหรือเป็นบุคคลภายนอกเป็นผู้จัดการมรดกก็ได้ หรือศาลสามารถแต่งตั้งให้ผู้จัดการมรดกร่วมกันก็ได้ ทั้งนี้เนื่องไม่มีกฎหมายระบุให้ศาลต้องแต่งตั้งผู้จัดการมรดกเพียงคนเดียวเท่านั้นและก็ไม่มีความหมายที่จะระบุสัดส่วนว่าทายาทที่จะเป็นผู้จัดการมรดกจะต้องมีสิทธิในทรัพย์สินมากกว่าทายาทคนอื่น ดังนั้น หากทายาทที่มีสิทธิรับมรดกจะใช้สิทธิในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย จะต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมของทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกไม่ว่าจะเป็นการรับมรดกโดยตรงหรือการรับมรดกแทนที่ ส่วนทายาทจะให้ความยินยอมทั้งหมดหรือโดยเสียงข้างมากก็ได้

ผู้จัดการมรดกอยู่ในฐานะตัวแทนของทายาททุกคนในการจัดการทรัพย์สินมรดก และมีหน้าที่จัดการรวบรวมทรัพย์สินมรดก และแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตามสัดส่วนที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดกโดยการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกอาจให้ทายาทเข้าครอบครองทรัพย์สินมรดกตามสัดส่วนที่มีสิทธิ หรือโดยการขายทรัพย์สินมรดกแล้วเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท หรือโดยการทำสัญญาที่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบหรือตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ (มาตรา 1750¹⁴) ทั้งนี้ผู้จัดการมรดกจะจัดการทรัพย์สินในทางที่เป็นประโยชน์แก่กองมรดกไม่ได้ เช่น ผู้จัดการมรดกจะรับซื้อที่ดินที่เป็นมรดกเสียเองไม่ได้ ดังนั้น หากผู้จัดการมรดกไม่แบ่งปันทรัพย์สินมรดก ถือว่าผู้จัดการมรดกทำผิดหน้าที่ ก็อาจมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้จัดการมรดกก็ได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้จัดการมรดกไม่สามารถจัดการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาททุกคนได้ ทำให้ผู้จัดการมรดกมีความจำเป็นที่จะต้องขายทรัพย์สินของผู้ตายในนามของผู้จัดการมรดก ปัญหาจะเกิดขึ้น

¹³ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713

¹⁴ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1750

พันที่ว่าผู้จัดการมรดกมีอำนาจขายทรัพย์สินของผู้ตายแล้วนำเงินที่ได้มาแบ่งให้แก่ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกได้หรือไม่ ในเรื่องศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าผู้จัดการมรดกมีอำนาจขายทรัพย์สินของผู้ตายได้หากมีความจำเป็นที่จะต้องกระทำเพื่อแบ่งทรัพย์สินมรดกแต่ต้องเป็นการขายที่ผู้จัดการมรดกกระทำโดยสุจริตไม่ได้หวังผลประโยชน์ใดๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินมาแบ่งปันแก่ทายาท ทายาทส่วนใหญ่ให้ความยินยอม ทั้งเป็นกรณีที่มีความจำเป็นต้องขาย โดยทายาทส่วนใหญ่ยินยอมให้มีการขาย (พิศิษฐ์ ศรีสังข์, 2565, ย่อหน้า 1) เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21739/2556¹⁵, 6219/2559¹⁶

2. กรณีที่ไม่มีการแต่งตั้งผู้จัดการมรดก กฎหมายถือว่าทายาททุกคนเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินของผู้ตาย หากทรัพย์สินของผู้ตายยังไม่ได้มีการแบ่งแยกเป็นสัดส่วน จะต้องนำกฎหมายเรื่องกรรมสิทธิ์รวมมาใช้บังคับตั้งแต่มาตรา 1356 - มาตรา 1366 มาใช้บังคับแก่การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายโดยอนุโลม ซึ่งผู้เขียนจะขอเสนอในประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การจัดการทรัพย์สินที่ทายาทมีกรรมสิทธิ์รวม โดยส่วนของแต่ละบุคคลที่เป็นทายาทไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนเท่าๆ กัน แต่ละคนจะมีส่วนในกรรมสิทธิ์รวมแค่ไหนเพียงใดไม่สำคัญ จะมีส่วนมากน้อยก็ได้ (มาตรา 1356¹⁷) กฎหมายถือว่าเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สิน ดังนั้นการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายจึงต้องนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 4 ในหมวด กรรมสิทธิ์รวมมาใช้บังคับแก่การจัดการทรัพย์สิน ดังนี้

¹⁵ พ.ร.ฎ.ค่าเช่าบ้านข้าราชการเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยเพราะราชการเป็นเหตุ เนื่องจากได้รับคำสั่งให้ไปประจำสำนักงานในท้องที่ที่ตนไม่มีที่อยู่อาศัย พ.ร.ฎ.ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.2527 มาตรา 4 ได้นิยามคำว่า "ท้องที่" ไว้ว่า หมายความว่า กรุงเทพมหานคร อำเภอหรือกิ่งอำเภอ เห็นได้ว่า ตามบทนิยามดังกล่าวมิได้ประสงค์ให้ใช้อำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นหลักในการกำหนดว่าเป็นท้องที่ที่รับราชการครั้งแรก จึงต้องพิจารณาจากท้องที่ที่เป็นเขตพื้นที่การปกครองของอำเภอหรือกิ่งอำเภอตามสภาพความเป็นจริง โดยการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปกครองที่เกิดขึ้นภายหลังจะต้องไม่มีผลกระทบต่อสิทธิที่เกิดขึ้นมาก่อน ดังนั้น การที่ ม. บรรจุรราชการครั้งแรกที่ตำบลเวียงชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แต่ต่อมาย้ายมารับราชการภายหลังจากที่ตำบลเวียงชัยมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะจากตำบลเวียงชัย เป็นอำเภอเวียงชัยแล้ว ก็ไม่ทำให้ ม. เกิดสิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา 7 (3) ได้ ส่วนการที่ ม. กู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อปลูกสร้างบ้านที่อำเภอเมืองเชียงรายซึ่งเป็นท้องที่ที่ตนบรรจุรับราชการครั้งแรกและเป็นท้องที่ที่ได้รับคำสั่งให้ย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ กรณีย่อมถือได้ว่า ม. มีเคหสถานของตนในท้องที่ดังกล่าว จึงต้องห้ามมิให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา 7 (2) เช่นกัน

¹⁶เมื่อ จ. และ น. ถึงแก่ความตายแล้วทายาทยังไม่ได้แบ่งปันทรัพย์สินมรดกกัน ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของ จ. และ น. ผู้จัดการมรดกอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนของทายาททุกคนของ จ. และ น. มีอำนาจตามกฎหมายในการแบ่งปันทรัพย์สินมรดก มีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดก และต้องรับผิดชอบทายาทในฐานะตัวแทน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1719 และ 1720 โดยทายาทแต่ละคนไม่จำเป็นต้องตั้งตัวแทนอีก และปรากฏว่ากองมรดกของ จ. และ น. มีหนี้ที่ต้องชำระเป็นจำนวนมากและต้องรับภาระชำระค่าดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าปีละ 66,000,000 บาท หากไม่รับดำเนินการขายที่ดินพิพาทย่อมเกิดความเสียหายแก่กองมรดกที่จะต้องรับภาระหนี้เพิ่มขึ้น ผู้จัดการมรดกได้จัดการประชุมทายาทของ น. และเสนอให้ทายาททุกคนประมูลซื้อที่ดินพิพาทก่อน แต่ไม่มีทายาทคนใดเสนอราคา จากนั้นทายาทลงคะแนนด้วยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิได้รับมรดกให้ขายที่ดินพิพาทเพื่อนำเงินไปชำระหนี้กองมรดกของ น. แล้วนำเงินส่วนที่เหลือมาแบ่งปันระหว่างทายาท ผู้จัดการมรดกเป็นผู้ดำเนินการจัดการประมูลที่ดินพิพาท แต่เมื่อได้ราคาต่ำเกินควร ก็ดำเนินการจัดหาผู้เสนอซื้อรายใหม่ ต่อมาผู้เสนอซื้อในราคาที่สูงขึ้น และทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกเกินกว่ากึ่งหนึ่งลงคะแนนเสียงข้างมากให้ขายที่ดินพิพาทในราคาดังกล่าว คงมีแต่เพียงโจทก์ที่ 1 คัดค้าน ซึ่งในวันเดียวกันทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกของ จ. ก็ให้ความยินยอมขายที่ดินพิพาทในส่วนที่เป็นมรดกของ จ. ไปพร้อมกับมรดกของ น. ด้วย กรณีดังกล่าวจึงเป็นการที่เจ้าของรวมจัดการอันเป็นสาระสำคัญโดยตกลงกันด้วยคะแนนข้างมากแห่งเจ้าของรวม และคะแนนข้างมากนั้นมีส่วนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งแห่งทรัพย์สินมรดกแล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1745 ประกอบมาตรา 1358 วรรคสาม ได้จัดการตามที่เป็นเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่กองมรดกของ น. และทายาททุกคนตามหน้าที่อันควรแล้ว แม้ผู้จัดการมรดกจะยังไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้ขายที่ดินพิพาทในส่วนมรดกของ น. ตามเงื่อนไขในคำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ถือได้ว่าได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลและทำหน้าที่ผู้จัดการมรดกเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกโดยชอบแล้ว

¹⁷ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1356

1. การจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย ถ้าเป็นการจัดการธรรมดาเป็นการใช้เอาประโยชน์จากทรัพย์สินตามปกติ (มาตรา 1358 วรรคสอง) จะต้องตกลงโดยคะแนนข้างมากแห่งเจ้าของรวม การจัดการทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นการจัดการตามปกติของทรัพย์สินนั้น เช่น ทายาทคนหนึ่งคนใดอาจนำที่ดินออกให้เช่า หรือนำรถยนต์ออกวิ่งรับส่งคนโดยสาร การจัดการตามธรรมดานี้ไม่จำเป็นที่ทายาททุกคนต้องให้ความยินยอม ขอให้มิเสียงเกินกว่าครึ่งหนึ่งของเจ้าของรวมแล้ว ไม่ว่าผู้ใดจะมีส่วนในการเป็นเจ้าของอยู่เล็กน้อยเพียงใด (จุฑามาศ นิสารัตน์, 2536, หน้า 173-174) เช่น ถ้าผู้ตายมีทายาทที่มีสิทธิรับมรดกเป็นคู่สมรสและพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวของผู้ตาย คู่สมรสจะมีสิทธิในส่วนแบ่งมรดกทั้งหนึ่งหรือมีสัดส่วนร้อยละ 50 ของทรัพย์สินมรดก ส่วนทายาทที่เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันถ้ามีจำนวน 2 คน แต่ละคนจะมีสิทธิในส่วนแบ่งมรดกร้อยละ 25 ของทรัพย์สินมรดก (มาตรา 1635 (2)) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 528) ถ้าพี่น้องร่วมบิดามารดา 2 คน เห็นด้วยก็ถือว่าเป็นเสียงข้างมาก ไม่ได้พิจารณาสัดส่วนของคู่สมรสว่ามีร้อยละ 50 ของทรัพย์สินมรดก

2. การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายในเรื่องอันเป็นสาระสำคัญเป็นจัดการทรัพย์สินในลักษณะเป็นการใช้เอาประโยชน์จากทรัพย์สินในเรื่องที่มีสำคัญจากการใช้เอาประโยชน์จากทรัพย์สินตามปกติ (มาตรา 1358 วรรคสาม) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 417) กฎหมายกำหนดว่าต้องตกลงกันด้วยคะแนนเสียงข้างมากแห่งเจ้าของรวม และคะแนนเสียงข้างมากนั้นจะต้องมีส่วนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งแห่งค่าทรัพย์สิน การที่กฎหมายกำหนดให้การจัดการทรัพย์สินในเรื่องอันเป็นสาระสำคัญจะต้องใช้เสียงข้างมากและต้องมีส่วนในทรัพย์สินไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าทรัพย์สิน เนื่องจากเรื่องที่ต้องการจัดการเป็นสาระสำคัญ เพียงแต่คะแนนเสียงข้างมากอาจยังไม่พอ เพราะในกรณีที่เจ้าของรวมมีส่วนเท่าๆ กัน คะแนนเสียงข้างมากก็ย่อมเกินกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่เป็นเจ้าของร่วมกัน แต่ในกรณีเจ้าของรวมมีส่วนในทรัพย์สินไม่เท่ากัน และเจ้าของรวมจำนวนมากมีส่วนในทรัพย์สินน้อยเช่นนี้ เมื่อเวลาลงคะแนนเจ้าของรวมจำนวนมากยังมีส่วนไม่ถึงครึ่งของค่าแห่งทรัพย์สิน กฎหมายจึงให้ความสำคัญแก่เจ้าของรวมที่มีส่วนในทรัพย์สินมาก เป็นหลัก เพราะมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมากกว่าจึงบัญญัติให้แม้มีคะแนนเสียงข้างมากก็ยังไม่พอยังต้องให้คะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงมีส่วนเป็นเจ้าของไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของค่าแห่งทรัพย์สินนั้น (ศรีราชา เจริญพานิช, 2555, หน้า 216) เช่น หากผู้ตายมีทายาทที่เป็นคู่สมรสและพี่น้องร่วมบิดามารดาของผู้ตาย จำนวน 2 คน กรณีนี้คู่สมรสจะมีสัดส่วนในทรัพย์สินมรดกทั้งหนึ่งคือ ร้อยละ 50 ของทรัพย์สินมรดก และพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของผู้ตาย 2 คน แต่ละคนจะมีสัดส่วนในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายร้อยละ 25 ของทรัพย์สินมรดก หากจะนำทรัพย์สินคือ ที่ดินของผู้ตายออกให้เช่ามีกำหนดเกินกว่า 10 ปี หรือนำรถยนต์วิ่งรับส่งคนโดยสาร โดยการเปลี่ยนเส้นทางจากเดิมวิ่งจากลพบุรี-สระบุรี เปลี่ยนเป็นลพบุรี-สิงห์บุรี ถือว่าเป็นตกลงที่จะเปลี่ยนแปลงในเรื่องอันเป็นสาระสำคัญของการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย เช่นนี้จะต้องได้คะแนนเสียงข้างมาก คือ 2 เสียงใน 3 เสียง และมีส่วนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งแห่งค่าทรัพย์สิน คือ ตั้งแต่ร้อยละ 50 หรือมากกว่า ดังนั้นถ้าพี่น้องร่วมบิดามารดา 2 คน เห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงการจัดการในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญดังกล่าว เช่นนี้ถือว่าเป็นเสียงข้างมากและมีส่วนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งแห่งค่าทรัพย์สิน (พิจารณาจากสัดส่วนของทรัพย์สินมรดก) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 417)

3. การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์เป็นการจัดการทรัพย์สินในลักษณะเป็นการใช้เอาประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งแต่เปลี่ยนเป็นการใช้เอาประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีวัตถุประสงค์อีกอย่างหนึ่ง ถือว่าการจัดการในทางเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์

เป็นเรื่องใหญ่ (ศรีราชา เจริญพานิช, 2555, หน้า 217) กฎหมายจึงกำหนดว่าเจ้าของรวมจะต้องเห็นชอบหมดทุกคนหรือเห็นชอบในลักษณะเป็นเอกฉันท์ไม่มีการโต้แย้งคัดค้านแต่อย่างใด การจัดการที่มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงวัตถุที่ประสงค์จะเป็นสิ่งกระทบต่อผลประโยชน์ของทายาททุกคนและเป็นการเปลี่ยนแปลงกระทบอย่างมากเช่น การจะนำที่ดินของผู้ตายจากเดิมที่ให้เขาทำนาเปลี่ยนเป็นนาออกขายหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บริษัทแห่งหนึ่งใช้เป็นการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม กฎหมายจึงต้องให้ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกซึ่งเป็นเจ้าของรวมเห็นชอบทุกคน

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นการจัดการทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นการสงวนดูแลรักษาทรัพย์สินหมายถึง การกระทำในทางสงวนไว้ไม่ทำให้ทรัพย์สินบุบสลายสูญสิ้นไปและใช้ทำประโยชน์ต่อไปได้ ทายาทคนหนึ่งที่ได้รับมรดกสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบก่อนได้ เช่น ทายาทนำรถยนต์มาซ่อมแซม หรือบำรุงรักษา

ประเด็นที่ 2 การใช้สิทธิในทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวม แต่ต้องไม่ขัดต่อเจ้าของรวมคนอื่น (มาตรา 1360) โดยปกติแล้วเจ้าของกรรมสิทธิ์ย่อมมีสิทธิในการใช้สอยทรัพย์สินได้ จำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สิน ได้ดอกผลแห่งทรัพย์สิน เป็นต้น ทั้งนี้ตามมาตรา 1336 แต่ในเรื่องนี้ทายาทที่เป็นเจ้าของรวมคนหนึ่งใช้สิทธิในทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของทายาทที่มีสิทธิรับมรดกโดยเฉพาะตนเอง ไม่เป็นการไปกระทบต่อการใช้สิทธิของทายาทคนอื่นที่เป็นเจ้าของรวมเช่น ทายาทคนหนึ่งใช้สิทธิปลูกบ้านลงบนที่ดินของผู้ตายโดยไม่เกินส่วนที่จะตกทอดแก่ตนเอง แต่อย่างไรก็ตามการใช้สิทธิของทายาทคนนั้นจะต้องเป็นการใช้สิทธิไปในทางสุจริต (มาตรา 5) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 53) ดังนั้นการใช้สิทธิจะต้องไม่ขัดต่อการใช้สิทธิของทายาทเจ้าของรวมคนอื่น ๆ ด้วย

ถ้าการใช้สิทธิของทายาทในเรื่องนี้เป็นเรื่องการใช้สิทธิเพื่อประโยชน์ของตนเองมิใช่การเอาทรัพย์สินให้ผู้อื่นใช้หรือเอาออกหาผลประโยชน์ซึ่งเป็นเรื่องการจัดการรักษาทรัพย์สินซึ่งเป็นการจัดการทรัพย์สินตามมาตรา 1358 (จุฑามาศ นิศารัตน์, 2536, หน้า 179)

ประเด็นที่ 3 การจำหน่าย จำนำ จำนอง ก่อให้เกิดการติดพันในทรัพย์สินที่ทายาทเป็นเจ้าของรวม (มาตรา 1361) ตามกฎหมายแล้วทายาทที่เป็นเจ้าของรวมย่อมมีสิทธิจำหน่ายจ่ายโอน จำนอง หรือก่อให้เกิดภาระติดพันเฉพาะส่วนของตนเองได้และมีผลผูกพันเฉพาะทายาทคนนั้นเท่านั้น (มาตรา 1361 วรรคหนึ่ง) (พิชัย นิลทองคำ, 2559, หน้า 418) แต่ถ้าทายาทคนหนึ่งจะจำหน่าย จำนำ จำนอง ก่อให้เกิดการติดพันในทรัพย์สินเกินกว่าส่วนของตนเองจะต้องได้รับความยินยอมของทายาทที่เป็นเจ้าของรวมหมดทุกคน การจำหน่าย จำนำ จำนอง ก่อให้เกิดการติดพันในทรัพย์สินถึงจะมีผลผูกพันทายาทที่เป็นเจ้าของรวมหมดทุกคน

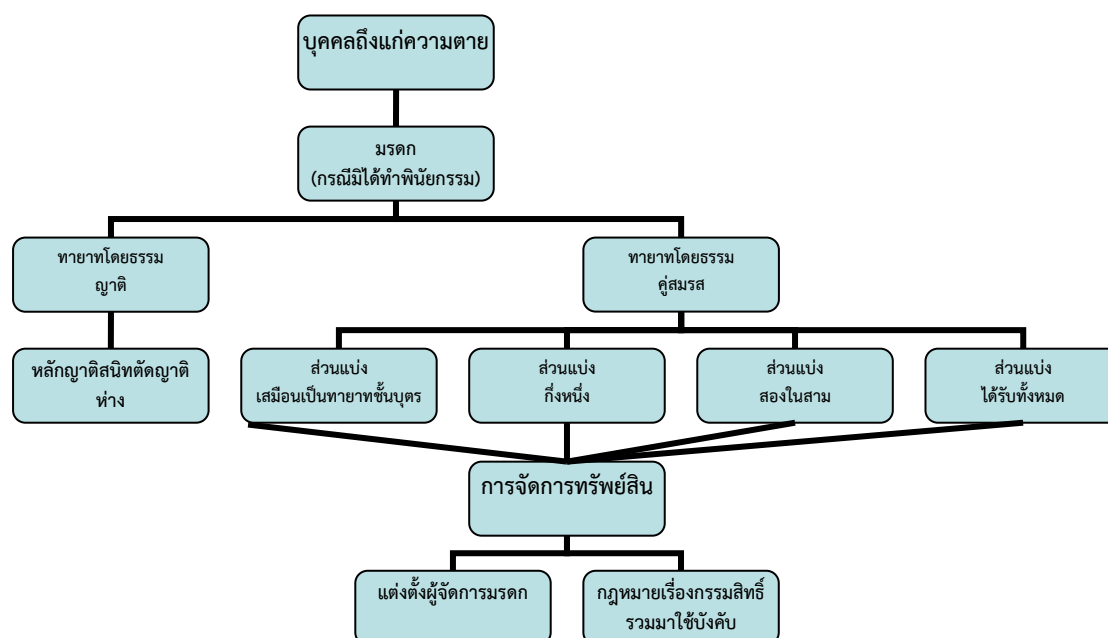
มีข้อสังเกตว่า ความยินยอมแห่งเจ้าของรวมทุกคน นั้นอาจจะเป็นการแสดงออกโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายก็ได้ เช่น การที่เจ้าของรวมได้รู้ถึงการดำเนินการจำหน่ายทรัพย์สินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์รวม แต่นิ่งเสียไม่คัดค้าน ดั่งนี้ย่อมถือว่ายินยอมโดยปริยาย (ศรีราชา เจริญพานิช, 2555, หน้า 223)

อย่างไรก็ตามถ้าทายาทคนหนึ่งคนใดไม่ยินยอมแล้ว ทายาทคนอื่นจะจำหน่าย จำนำ จำนอง ก่อให้เกิดการติดพันในทรัพย์สินนั้นไม่ได้ ต้องใช้วิธีขอแบ่งทรัพย์สิน หากไม่สามารถแบ่งกันได้จะต้องดำเนินการฟ้องคดี ศาลจะดำเนินการไกล่เกลี่ยเสียก่อน หากไม่สามารถตกลงกันได้จะให้มีการประมูลกันระหว่างทายาทก่อน แต่ถ้าไม่มีทายาทที่เป็นเจ้าของรวมคนใดรับซื้อทรัพย์สินนั้นไว้ ศาลก็จะดำเนินการนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาแบ่งให้แก่เจ้าของรวมตามสัดส่วน

บทสรุป

การจัดการทรัพย์สินของผู้ตายกรณีที่ไม่ได้ทำพินัยกรรม ทำให้ต้องพิจารณาก่อนว่าสิ่งใดเป็นทรัพย์สินมรดกและตกทอดแก่ทายาทคือใคร เมื่อบุคคลนั้นเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกแล้ว ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกย่อมมีสิทธิจัดการในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่การได้รับทรัพย์สินมรดกทายาททุกคนอาจได้รับทรัพย์สินมรดกเท่าๆ กัน หรือบางกรณีหากผู้ตายมีคู่สมรส กฎหมายอาจกำหนดให้คู่สมรสได้รับส่วนแบ่งมากกว่าทายาทที่เป็นญาติ การที่คู่สมรสได้รับมรดกมากกว่าทายาทคนอื่น อาจนำมาซึ่งปัญหาว่าคู่สมรสที่มีสิทธิได้รับมรดกมากกว่าจะมีสิทธิในการจัดการทรัพย์สินมากกว่าทายาทคนอื่นหรือไม่ ซึ่งผู้เขียนพบว่า การจัดการทรัพย์สินนั้นทายาทคนหนึ่งคนใดอาจร้องขอให้มีการจัดการมรดก โดยผู้จัดการมรดกย่อมมีหน้าที่ในการรวบรวมทรัพย์สินมรดก และดำเนินการแบ่งปันให้แก่ทายาทตามสัดส่วนแห่งสิทธิที่ทายาทแต่ละคนควรจะได้รับ โดยผู้จัดการมรดกอาจเป็นทายาทที่มีสิทธิรับมรดกคนใดก็ได้ไม่ได้คำนึงถึงสัดส่วนในทรัพย์สินมรดกหรืออาจเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่เป็นทายาทก็ได้ ส่วนถ้าไม่มีการตั้งผู้จัดการมรดกในเรื่องนี้กฎหมายให้นำเรื่องกรรมสิทธิ์รวมมาใช้บังคับแก่ทายาทในเรื่องการจัดการทรัพย์สิน การใช้สิทธิในทรัพย์สิน การจำหน่าย จำนำ จำนอง ก่อให้เกิดการติดพันในทรัพย์สินที่เป็นทายาทของเจ้าของรวม โดยไม่มีการคำนึงถึงสัดส่วนในทรัพย์สินมรดกแต่อย่างใด เว้นแต่การจัดการทรัพย์สินในกรณีเรื่องอันเป็นสาระสำคัญตามมาตรา 1358 วรรคสาม นอกจากพิจารณาจำนวนทายาทที่ลงคะแนนเสียงแล้ว ยังจะต้องพิจารณาค่าของทรัพย์สินหรือสัดส่วนในทรัพย์สินมรดกด้วย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายหากไม่สามารถที่จะแต่งตั้งผู้จัดการมรดกได้ จะต้องนำกฎหมายเรื่องกรรมสิทธิ์รวมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยควรคำนึงถึงสิทธิในทรัพย์สินที่ทายาทผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สินมากกว่าผู้ที่ได้รับทรัพย์สินน้อยกว่าว่าเป็นผู้สมควรใช้สิทธิในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตายมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ นิศารัตน์. (2536). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ถิรวิทย์ รักเล่ง. (2564). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรับมรดก. สืบค้น มิถุนายน 3, 2566, จาก http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6212019038/1663731198618b59e450d40f11c54fc922a5d6a222_abstract.pdf.
- ประสพสุข บุญเดช. (2560). หลักกฎหมายครอบครัว. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พงษ์ธวัช บัญพิทักษ์. (2562). การแบ่งมรดกระหว่างทายาทโดยธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. สืบค้น มิถุนายน 3, 2566, จาก https://www.parliament.go.th/ewt-admin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2385.
- พรชัย สุนทรพันธ์. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัญหาเกี่ยวกับการรับมรดกแทนที่. วารสารเกษมบัณฑิต, 17(2), 1-15.
- พิชัย นิลทองคำ. (2559). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-6 อาญา ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. กรุงเทพฯ: อทตยา มิเลินเนียม.
- พิศิษฐ์ ศรีสังข์. (2565). ผู้จัดการมรดกมีอำนาจขายทรัพย์สินมรดกโดยไม่ได้รับความยินยอมจากทายาทหรือไม่. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 30, 2566, จาก <https://www.srisunglaw.com>.
- ศรียาชา เจริญพานิช. (2555). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2552). เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายแพ่ง 3: ครอบครัว-มรดก. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

“Pawning” Legal Comparative Analysis for the Decision Making of the People

Orawan Danwarawijit

Benjaporn Boonsayomphu

Major of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: kitthawan@hotmail.com

Received: October 28, 2023 **Revised:** December 4, 2023 **Accepted:** December 13, 2023

Abstract

This article aims to study and compare the regulations of pawning between the Civil and Commercial Code and the Pawnshop Act, B.E. 2505, to present guidelines for using assets as collateral for debt repayment by following either of pawning laws. By studying the relevant legal provisions, the article aims to compare the similarities and differences between the two types of law, concerning the general characteristics rights, and obligations of pawnbrokers and pawners. This includes the termination of pawn contracts and pawn enforcement. This is to analyze the advantages and limitations of two types of law for pawning with the consideration of factors such as the principal amount, interest rates, types of collateral, repayment periods, interest rates, and pawn enforcement. Additionally, the analysis will take into account the burden of outstanding debt and the ease of communication between the parties involved. Examining the assets to be pawned, it becomes apparent that if the assets are general items with limited market value, such as kitchen appliances, electrical appliances, tools, or everyday items, they may be more suitable for pawning in a pawnshop under the Pawnshop Act of 1962. On the other hand, if the assets have higher value or specific demand, they might be considered for pawn transactions under the Civil and Commercial Code. The Pawnshop Act of 1962 may have certain restrictions compared to pawn transactions under the Civil and Commercial Code, where the parties have more freedom to negotiate various conditions. This flexibility allows for adjustments to better suit the preferences of the parties involved. Therefore, from this study and analysis, individuals can make informed decisions on whether to pawn their assets as collateral for debt and choose the type of pawn transaction that best fits their needs.

Keywords: Law, Pawning, Comparison

"จํานํา" บทวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบทางกฎหมาย เพื่อการตัดสินใจเลือกของประชาชน

อรรรรณ ด่านรวาจิตร

เบญจพร บุญสยาม

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: kitthawan@hotmail.com

ได้รับบทความ: 28 ตุลาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 4 ธันวาคม 2566 ตอรับตีพิมพ์: 13 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบการจําตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจําตามพระราชบัญญัติโรงรับจํา พ.ศ.2505 เพื่อนําเสนอประกอบแนวทางการตัดสินใจนําทรัพย์สินไปใช้เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ โดยการเลือกใช้การจําตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือการจําตามพระราชบัญญัติโรงรับจํา พ.ศ.2505 โดยศึกษาจากหลักกฎหมายในเรื่องดังกล่าว เพื่อเปรียบเทียบถึงลักษณะที่เหมือนกันและหรือที่แตกต่างกันระหว่างกฎหมาย ทั้งลักษณะทั่วไป ด้านสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้จํากับผู้รับจํา ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาจํา การบังคับจําเพื่อนํามาวิเคราะห์ข้อดีและข้อจํากัด โดยพิจารณาทั้งจากจํานวนเงินต้น อัตราดอกเบี้ย ชนิดประเภทของทรัพย์สิน ระยะเวลาในการชำระเงินต้นและดอกเบี้ย การบังคับจํา การผูกพันในหนี้เงินต้นที่คงค้างและความสะดวกในการติดต่อระหว่างคู่สัญญาจํา ประกอบการพิจารณาจากทรัพย์สินที่จะนํามาจํา ทำให้เห็นว่า หากทรัพย์สินที่นํามาจําเป็นทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นทรัพย์สินโดยทั่วไปที่อาจมีราคาจํากัด เช่น เครื่องครัว เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตรประจำวัน หรือของสะสมโดยทั่วไป เหมาะกับการจําในโรงรับจํามากกว่าการจําตามพระราชบัญญัติโรงรับจํา พ.ศ.2505 มากกว่าการจําตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในขณะที่หากเป็นทรัพย์สินที่มีราคาหรือมีมูลค่าหรือมีความต้องการเฉพาะที่มีราคาสูง อาจสามารถพิจารณานํามาจําได้อย่างกว้างขวางกว่า เนื่องจากหากเป็นการจําในโรงรับจํามีข้อจํากัดในหลายด้านตามพระราชบัญญัติโรงรับจํา พ.ศ.2505 ในขณะที่การจําตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งคู่สัญญามีอิสระในการตกลงเงื่อนไขต่างๆ ได้มากกว่า ทำให้มีข้อดีในการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขให้ตรงตามความประสงค์ของคู่สัญญาได้มากกว่า ดังนั้น จากการศึกษาและวิเคราะห์ดังกล่าว เพื่อนําเสนอข้อเปรียบเทียบประกอบในการตัดสินใจเลือกของประชาชนที่จะนําทรัพย์สินของตนไปเป็นประกันการชำระหนี้การจําในลักษณะที่เหมาะสมสำหรับตนเองต่อไป

คำสำคัญ: กฎหมาย, จํา, เปรียบเทียบ

บทนำ

เนื่องจากในสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันซึ่งประสบปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำประกอบกับภาวะโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนตกงาน ขาดรายได้ สูญเสียโอกาสในการทำงาน สวนทางกับความจำเป็นในการดำรงชีวิต อันเกิดจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น อัตราค่าแรงงานรายได้และเงินออมภาคครัวเรือนไม่สอดคล้องกับภาวะค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอันส่งผลต่อเศรษฐกิจระดับครัวเรือนก่อให้เกิดภาระหนี้สินครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือ “สภาพัฒน์ฯ” ได้รายงานภาพรวมของหนี้สินครัวเรือนในไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 ขณะที่คุณภาพสินเชื่ภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ปรับตัวลดลง โดยไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่า 15.96 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 คงที่เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ขณะที่สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 90.6 และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนภาพรวมลดลงเล็กน้อยโดยพบว่า ครัวเรือนมีการก่อหนี้เพื่ออสังหาริมทรัพย์ และอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น (ThaiPublica, 2566, ย่อหน้า 5-7) ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ เปิดเผยถึงผลสำรวจ “สถานภาพหนี้ครัวเรือนไทย ปี 2566” จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จึงจำเป็นต้องมีการก่อหนี้เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยร้อยละ 80.2 เป็นหนี้ในระบบ และร้อยละ 19.8 เป็นหนี้นอกระบบ (ผลสำรวจหนี้ครัวเรือนปี 2566 เพิ่มขึ้นสูงกว่า 500,000 บาทต่อครัวเรือน คาดปีหน้าจะพุ่งสูงมากยิ่งขึ้น (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2566, ย่อหน้า 1-3) เป็นการสะท้อนภาวะความเป็นอยู่ของประชาชนที่จำต้องสร้างภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น โดยที่เงินรายได้ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนและสมาชิกในครอบครัว ในหลายครั้งที่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยหรือมีภาวะจำเป็นต้องหันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นทั้งในและนอกระบบเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและรักษาสภาพความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพที่เหมาะสม ทั้งค่าที่อยู่อาศัย ค่าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษาบุตร อันอาจจะก่อให้เกิดภาระหนี้สินเพิ่มพูนขึ้นจนยากแก่การชำระคืนได้ ซึ่งในบางกรณีประชาชนผู้มีทรัพย์สินที่มีมูลค่าบางสิ่งอาจมีโอกาสนำมาใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินในจำนวนที่เหมาะสมหรือมากเพียงพอแก่ความต้องการซึ่งมีอยู่หลายกรณี

โดยการพิจารณาตัดสินใจเลือกนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้ของประชาชนนั้นควรต้องคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจประกอบกับโอกาสและข้อมูลด้านกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนสามารถแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินของตนที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งทางเลือกหนึ่งคือการตัดสินใจนำทรัพย์สินดังกล่าวไปจำนำหรือเรียกว่าเป็นการประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินไว้กับเจ้าหนี้ โดยสามารถทำได้สองกรณีคือ การจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือการเลือกใช้บริการกับโรงรับจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น บทความนี้จะประสงค์นำเสนอข้อเปรียบเทียบบางประการในการจำนำทั้งสองระบบเพื่อที่ประชาชนจะสามารถนำไปพิจารณาใช้ประกอบการตัดสินใจที่จะนำทรัพย์สินของตนไปเป็นประกันการชำระหนี้ทั้งจากการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือการจำนำในโรงรับจำนำเพื่อที่จะเปลี่ยนมูลค่าของทรัพย์สินอันเป็นต้นทุนที่มีอยู่เป็นเงิน เพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้อย่างสมประโยชน์มากที่สุด อันจะเป็นการสร้างภูมิความรู้ในการบริหารจัดการภาวะทางการเงินให้แก่ประชาชนได้อีกส่วนหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำหน่ายตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการตัดสินใจเลือกใช้การจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำหน่ายตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

การจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

โดยการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การจำหน่ายถือเป็นการประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินอย่างหนึ่งซึ่งโดยหลักแล้วต้องมีหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ ซึ่งเรียกว่าหนี้ประธาน ซึ่งสมบูรณ์ (สุตา วิสูตรพิชญ์, 2558, หน้า 163) จึงจะมีการประกันการชำระหนี้ดังกล่าวด้วยทรัพย์สินซึ่งเรียกว่า “การจำหน่าย”¹ การจำหน่ายต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินที่นำมาจำหน่ายแก่ผู้รับจำนำ โดยไม่ต้องทำสัญญาเป็นหนังสือหรือทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดอย่างไร (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 200/2496)² สมบูรณ์ได้โดยการส่งมอบ การส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับจำนำดังกล่าว ในบางกรณีอาจตกลงกันระหว่างผู้จำหน่ายกับผู้รับจำนำให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่จำนำ ตามมาตรา 749 ก็สามารถทำได้ โดยผู้จำหน่ายจะต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย เนื่องจากการจำหน่ายเป็นการนำทรัพย์สินเข้าผูกพันเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ หากผู้จำหน่ายมิได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินในขณะนั้นแล้ว เจ้าของที่แท้จริงย่อมมีสิทธิติดตามเอาคืนได้โดยอาศัยหลักเรื่องกรรมสิทธิ์ (อานนท์ ศรีบุญโรจน์, 2563, หน้า 205) โดยการจำหน่ายนั้น ย่อมเป็นประกันเพื่อการชำระหนี้กับทั้งค่าอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นๆ ซึ่งดอกเบี้ยหมายถึงดอกเบี้ยของหนี้ประธาน ซึ่งอาจเป็นดอกเบี้ยธรรมดาหรือดอกเบี้ยทบต้นก็ได้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของคู่สัญญา (ปิติกุล จิระมงคลพาณิชย์, 2552, หน้า 214) รวมตลอดถึงค่าสินไหมทดแทน ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ และค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับตามสัญญา ซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ อันเกิดจากการบังคับจำนำอีกด้วย

ทรัพย์สินที่จำนำนั้นต้องเป็นสังหาริมทรัพย์³ เช่น รถยนต์ สร้อยทองคำ นาฬิกา แหวนเพชร สัตว์พาหนะ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2643/2531⁴ ทรัพย์สินที่จำนำได้นั้นต้องเป็นสังหาริมทรัพย์ โดยทรัพย์สินที่นำมาจำหน่ายต้องเป็นทรัพย์สินของผู้จำนำเท่านั้น ผู้จำนำไม่สามารถนำทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาจำหน่ายได้

ผู้รับจำนำกับผู้จำหน่ายมีสิทธิและหน้าที่อันพึงปฏิบัติระหว่างกัน โดยผู้รับจำนำมีสิทธิในการยึดทรัพย์สินที่จำนำไว้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ ไม่ว่าลูกหนี้จะยังคงค้างชำระหนี้ประธานอยู่เป็นจำนวนเท่าใดก็ตาม ผู้รับจำนำไม่จำเป็นต้องคืนทรัพย์สินจำนำให้แก่ผู้จำหน่ายหากยังมิได้รับชำระหนี้จนครบจำนวน ผู้รับจำนำมีสิทธิที่จะนำดอกผลดินนียอันเกิดจากทรัพย์สินที่จำนำมาจัดสรรชำระหนี้ได้ ทั้งนี้ โดยในการรับจำนำ

¹ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 200/2496 เอาเงินเขาไปแล้วมอบทองรูปพรรณให้ไว้เป็นประกันนั้นแม้การมอบทองรูปพรรณให้ไว้จะเป็นจำนำซึ่งอาจบังคับกันได้โดยไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

³ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 140

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2643/2531 ทรัพย์สินที่จำนำได้นั้นต้องเป็นสังหาริมทรัพย์ แต่สิทธิการเช่าอาคารไม่ใช่สังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 101 จึงไม่อาจจำนำกันได้โดยทรัพย์สินที่นำมาจำหน่ายต้องเป็นทรัพย์สินของผู้จำนำเท่านั้น ผู้จำนำไม่สามารถนำทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาจำหน่ายได้

ทรัพย์สินผู้รับจำนำมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากผู้จำนำได้ตามอัตราที่กฎหมายกำหนดและผู้รับจำนำมีหน้าที่ในการที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินที่รับจำนำไว้ให้ปลอดภัยและต้องสงวนทรัพย์สินจำนำนั้น อย่างวิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง โดยกฎหมายได้กำหนดระดับของการรักษาทรัพย์สินของผู้รับจำนำให้ต้องดูแลทรัพย์สินที่จำนำอย่างบุคคลโดยทั่วไป เช่น หากเป็นกรณีการรับจำนำทองคำแท่ง บุคคลโดยทั่วไปจะเก็บรักษาก็จะเก็บไว้ในที่ที่มิดชิดหรือเก็บในตู้เซฟ แต่หากผู้รับจำนำมีลักษณะเป็นคนที่เก็บทรัพย์สินที่มีค่าหรือทองคำแท่งไว้รวมกับทรัพย์สินอื่นๆ คละกันไปในที่โล่งทั่วไปภายในบ้านเท่านั้น ก็เท่ากับว่าระดับความระมัดระวังของผู้รับจำนำอาจมีน้อยกว่าบุคคลโดยทั่วไปในการรักษาทรัพย์สินชนิดนั้น ดังนี้ หากผู้รับจำนำต้องรักษาทรัพย์สินของผู้จำนำ ผู้รับจำนำก็ต้องให้ความระมัดระวังในระดับบุคคลทั่วไปมิใช่ของตนเอง รวมถึงกรณีที่ผู้จำนำกับผู้รับจำนำตกลงกันให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่จำนำด้วย ผู้รับจำนำไม่มีสิทธินำทรัพย์สินที่จำนำออกใช้สอย หากผู้รับจำนำฝ่าฝืนนำทรัพย์สินที่จำนำออกใช้สอยหรือให้บุคคลอื่นใช้สอยจนเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่จำนำ ผู้รับจำนำจะต้องรับผิดชอบผู้จำนำในความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยผู้รับจำนำมีหน้าที่คืนทรัพย์สินที่จำนำให้แก่ผู้จำนำเมื่อได้รับชำระหนี้จนสิ้นเชิงแล้ว

ในขณะเดียวกันผู้จำนำมีสิทธิในการไถ่ถอนทรัพย์สินที่จำนำและมีหน้าที่ในการชดเชยค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทรัพย์สินที่จำนำ

และหากเมื่อถึงกำหนดชำระหนี้แล้วหากลูกหนี้ไม่สามารถที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ (หรือผู้รับจำนำ) ได้ การจะบังคับจำนำกฎหมายเจ้าหนี้จำต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด คือ เจ้าหนี้ผู้รับจำนำจะต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ก่อนว่า ให้ชำระหนี้และอุปกรณ์ภายในเวลาอันสมควร ซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้น ถ้าลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามผู้รับจำนำก็ชอบที่จะเอาทรัพย์สินซึ่งจำนำออกขายทอดตลาด โดยมีข้อสังเกตว่า แม้หนี้ของลูกหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่ลูกหนี้ยังมิได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ผู้รับจำนำ เจ้าหนี้ผู้รับจำนำก็มีอำนาจบังคับจำนำได้ในทันที ผู้รับจำนำมีหน้าที่จะต้องบอกกล่าวให้ลูกหนี้ชำระหนี้อีกครั้งหนึ่งโดยกำหนดเวลาอันสมควรในคำบอกกล่าวนั้นด้วย หากเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดในคำบอกกล่าวนั้นแล้ว ผู้รับจำนำจึงจะมีอำนาจในการนำทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาดได้ โดยต้องส่งหนังสือบอกวัน เวลา สถานที่ที่จะมีการขายทอดตลาดให้แก่ผู้จำนำทราบล่วงหน้าด้วย โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาล

เมื่อบังคับจำนำได้เงินจำนวนเท่าใดหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว ผู้รับจำนำจะต้องนำมาหักเพื่อชำระเงินต้น ดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน ค่าภาระติดพันและอุปกรณ์แห่งหนี้ให้ครบถ้วน หากยังมีเงินเหลืออยู่เท่าใดต้องคืนให้แก่ผู้จำนำ หากขายทรัพย์สินที่จำนำแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ หนี้ส่วนที่ขาดลูกหนี้ยังคงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในหนี้ส่วนที่ขาดตามหลักทั่วไปในเรื่องการชำระหนี้จนสิ้นเชิง⁵ อนึ่ง กรณีขายทรัพย์สินที่จำนำแล้วได้เงินไม่พอแก่การชำระหนี้ นั้น กฎหมายได้กำหนดให้เฉพาะแต่ลูกหนี้เท่านั้นที่ต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด หากเป็นกรณีบุคคลภายนอกจำนำทรัพย์สินของตนเพื่อประกันหนี้กับบุคคลอื่นจะต้องชำระผู้จำนำซึ่งเป็นบุคคลภายนอกดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด เนื่องจากการจำนำเพื่อประกันหนี้ของผู้อื่นเท่านั้น (อานนท์ ศรีบุญโรจน์, 2563, หน้า 265)

สัญญาจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อาจระงับสิ้นไปด้วยเหตุเมื่อหนี้ประธานระงับไปไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ เนื่องจากสัญญาจำนำเป็นสัญญาอุปกรณ์ หากมีการชำระหนี้ประธาน ปลดหนี้

⁵ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 214

หักกลบลบหนี้ แผลงหนี้ใหม่ หรือหนี้เคลื่อนกลืนกัน สัญญาจำนำย่อมระงับไปด้วย หรือสัญญาจำนำอาจจะดับสิ้นไปด้วยการที่ผู้รับจำนำยอมให้ทรัพย์สินที่จำนำกลับคืนสู่การครอบครองของผู้จำนำ เนื่องจากการจำนำเป็นการนำเอาทรัพย์สินไปมอบไว้แก่ผู้รับจำนำเพื่อรับรองในการชำระหนี้ หากมีการยินยอมให้นำทรัพย์สินที่จำนำกลับคืนไปสู่ผู้จำนำ ย่อมทำให้สิทธิในการได้รับการประกันหนี้ของเจ้าหนี้ผู้รับจำนำสูญหายไปหรือสัญญาจำนำอาจจะดับสิ้นไปเพราะเหตุประการอื่น เช่น เมื่อมีการบังคับจำนำ หรือมีการยกเลิกสัญญาจำนำระหว่างกัน

การจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

กรณีการจำนำในโรงรับจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 “โรงรับจำนำ” หมายความว่า สถานที่รับจำนำซึ่งประกอบกรับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท โดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือโดยปริยายว่าจะได้ไถ่คืนในภายหลังด้วย⁶ โดยให้มีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ มีอำนาจในการให้การอนุญาตกำหนดจำนวนรวมถึงการดำเนินการอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยในปัจจุบัน มีโรงรับจำนำเกิดขึ้นมากมายทั้งเป็นโรงรับจำนำซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐหรือโรงรับจำนำของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นโดยได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505

โรงรับจำนำซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ มีชื่อเรียกโดยเฉพาะ ถ้าเป็นโรงรับจำนำของเทศบาลหรือกรุงเทพมหานคร เรียกว่า “สถานธนาณบาล” หากเป็นโรงรับจำนำของกรมประชาสงเคราะห์ เรียกว่า “สถานธนาณเคราะห์” ซึ่งบุคคลโดยทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่เป็นภิกษุและสามเณร สามารถใช้บริการโรงรับจำนำได้ โดยนำบัตรประชาชนมาแสดงต่อโรงรับจำนำเมื่อจะเข้ารับบริการจากโรงรับจำนำ

ทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนำต่อโรงรับจำนำได้ต้องเป็นทรัพย์สินของบุคคล โดยเป็นประเภทสังหาริมทรัพย์ คือ เป็นทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายได้และไม่ต้องมีทะเบียน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ทองคำ นาก เงิน เพชร พลอยรูปพรรณ พระเลี่ยม หรือ อัญมณีอื่น รวมถึงทรัพย์สินประเภทอื่น เช่น นาฬิกา แวนตา เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือช่างและของใช้เบ็ดเตล็ดทุกชนิด ห้ามรับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของใช้ในทางราชการหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในเรื่องของหาย ซึ่งหากมีเหตุควรสงสัยว่าสิ่งของที่มีผู้นำมาจำนำนั้นเป็นของที่ได้มาโดยการกระทำความผิด ผู้รับจำนำมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทันที

โดยผู้รับจำนำมีหน้าที่ต้องจัดให้มีที่เก็บทรัพย์สินที่จำนำอันมีค่าไว้โดยปลอดภัยภายในโรงรับจำนำ และห้ามมิให้ผู้รับจำนำย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำเว้นแต่จะได้รับอนุญาต ผู้รับจำนำมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่กฎหมายกำหนด ดังนี้ คือ เงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท เรียกได้ร้อยละ 2 ต่อเดือน เงินต้นส่วนเกิน 2,000 บาท เรียกได้ร้อยละ 1.25 ต่อเดือน หากกรณีที่ไม่ครบเดือน ถ้ามีการจำนำไม่เกิน 15 วัน ให้คิดเป็นครึ่งเดือน ถ้าเกิน 15 วัน ให้คิดเป็น 1 เดือน โดยเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง การคิดดอกเบี้ยกรณีไม่เต็มเดือน จำนำภายในระยะเวลา 15 วัน จะคิดดอกเบี้ยครึ่งเดือน ถ้าเกิน 15 วัน จะคิดดอกเบี้ย 1 เดือน (นับตั้งแต่วันที่จำนำเป็นวันที่ 1) โดยตัวรับจำนำมีอายุ 4 เดือน 30 วัน "ผู้จำนำทรัพย์สินต้องไถ่ถอนหรือ

⁶ ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 มาตรา 4

ส่งดอกเบี้ยภายใน 4 เดือน 30 วัน นับจากวันรับจำนำหากเลยกำหนด ทรัพย์สินนั้นจะหลุดเป็นสิทธิ์ของสถานธนาณูปาลกรุงเทพมหานคร" (สำนักงานสถานธนาณูปาลกรุงเทพมหานคร, ม.ป.ป.)

ในการจำนำผู้รับจำนำต้องจัดแจ้งรายการในบัตรประชาชนไว้ในต้นขั้วของตัวรับจำนำ หากไม่มีบัตรประชาชนมาแสดง ผู้จำนำอาจแสดงบัตรประจำตัวอื่นซึ่งทางราชการออกให้โดยผู้รับจำนำต้องจัดรายละเอียดจากเอกสารอื่นที่แสดงชื่อที่อยู่ของผู้จำนำและผู้รับจำนำมีหน้าที่จะต้องออกตัวรับจำนำซึ่งได้ทำตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงให้แก่ผู้จำนำ โรงรับจำนำมีระยะเวลาในการให้บริการของโรงรับจำนำกฎหมายโดยห้ามมิให้ผู้รับจำนำกระทำการรับจำนำหรือให้ใ้ทรัพย์สินจำนำระหว่างเวลาตั้งแต่ 18 นาฬิกา ถึง 8 นาฬิกา

การบังคับจำนำในกรณีโรงรับจำนำอาจเป็นกรณีที่ ผู้จำนำนำทรัพย์สินมาจำนำแล้วไม่ได้ทำการส่งดอกเบี้ยหรือไถ่ถอนของคืนตามที่กำหนดที่เรียกว่า “ทรัพย์สินหลุดจำนำ” ซึ่งกรณีที่ทรัพย์สินหลุดจำนำนั้นหมายถึงในการจำนำทรัพย์สินต่อโรงรับจำนำนั้นเป็นการจำนำโดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือโดยปริยายว่าจะสามารถไถ่ทรัพย์สินที่จำนำคืนได้ในภายหลัง เรียกว่า “การไถ่ถอน” คือ การนำเงินต้นและดอกเบี้ยมาชำระแก่โรงรับจำนำมิฉะนั้นทรัพย์สินนั้นจะถูกขายทอดตลาดตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น นายแดงนำสร้อยคอทองคำของตนไปจำนำไว้ต่อโรงรับจำนำตลอดระยะเวลาหากนายแดงยังไม่มาไถ่ถอนสร้อยคอทองคำนั้นตามระยะเวลาที่กำหนดนั้น นายแดงควรจะต้องทำการชำระดอกเบี้ยให้แก่โรงรับจำนำไปเรื่อยๆ จนกว่านายแดงจะสามารถไถ่ถอนคืนได้ แต่หากนายแดงไม่สามารถส่งดอกเบี้ยหรือไถ่ถอนได้ตรงตามเวลาที่กำหนด สร้อยคอทองคำเส้นนั้นจะกลายเป็นสินค้า “หลุดจำนำ” ซึ่งทางโรงรับจำนำนั้นสามารถที่จะนำสร้อยคอทองคำของนายแดงดังกล่าวมาขายทอดตลาดได้ต่อไป โดยในการจำนำทรัพย์สินหลุดจำนำนั้นโดยทั่วไปโรงรับจำนำจะจัดให้มีการจำหน่ายทรัพย์สินที่หลุดจำนำทุกเดือน โดยมีคณะกรรมการจะทำการประเมินราคาขายขั้นต่ำของทรัพย์สินไว้ตามความเหมาะสม แล้วจึงนำออกมาจำหน่ายให้กับผู้สนใจทั่วไปโดยวิธีการประมูลด้วยวาจา กำหนดให้ราคาของการประมูลเพิ่มขึ้น (พระราชบัญญัติ, 2565, ย่อหน้า 18) การประมูลทรัพย์สินที่หลุดจำนำโรงรับจำนำจะทำการประมูลในวันเสาร์หรืออาทิตย์หรือตามประกาศสำนักงานสถานธนาณูปาลหรือสถานธนาณูเคราะห์ซึ่งประกาศให้แก่ประชาชนทราบโดยทั่วไป ถึงวันเวลาและสถานที่ที่จะทำการขายทอดตลาด

การจำนำกับโรงรับจำนำอาจจะจบสิ้นไปด้วยเหตุที่มีการไถ่ถอนทรัพย์สินที่จำนำตามระยะเวลาที่กำหนดหรือกรณีทรัพย์สินหลุดจำนำ ทำให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนำ แล้วแต่กรณี

จากหลักดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจำนำทั้งสองกรณีนั้นมีความเหมือนและแตกต่างกันในหลายๆ กรณีโดยสรุปตามตารางเปรียบเทียบลักษณะที่เหมือนและแตกต่างระหว่างการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำนำพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 ดังนี้

ตาราง 1 ลักษณะที่เหมือนกันระหว่างการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำนำพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

ลักษณะที่เหมือนกัน	
ลักษณะทั่วไป	1.การจำนำมีลักษณะเป็นสัญญาอุปการณ 2.ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำให้อยู่ในครอบครองของผู้รับจำนำ 3.ผู้จำนำต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่นำมาจำนำ

ตาราง 1 ลักษณะที่เหมือนกันระหว่างการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำหน่ายพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 (ต่อ)

ลักษณะที่เหมือนกัน	
	4.เป็นนิติกรรมที่ไม่มีแบบ
	5.ทรัพย์สินที่นำมาจำหน่ายได้ต้องเป็นสังหาริมทรัพย์
สิทธิและหน้าที่	1.ผู้รับจำนำมีสิทธิในการยึดทรัพย์สินที่จำนำไว้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ 2.ผู้รับจำนำมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยตามที่ตกลง 3.ผู้รับจำนำมีหน้าที่ในการที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินที่รับจำนำไว้ให้ปลอดภัยและไม่มีสิทธินำทรัพย์สินที่รับจำนำออกใช้สอย 4.ผู้จำนำมีสิทธิในการไถ่ถอนทรัพย์สินที่จำนำภายในระยะเวลาที่ตกลงกัน
การบังคับจำนำ	1.สามารถบังคับจำนำได้โดยไม่ต้องฟ้องคดี 2.การบังคับจำนำต้องกระทำโดยการขายทอดตลาด

ตาราง 2 ลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำหน่ายพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

ลักษณะที่แตกต่างกัน	
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505
1. เป็นสัญญาระหว่างเอกชน โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของการอนุญาต	1. ผู้ประกอบการโรงรับจำนำอาจเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ต้องได้รับอนุญาต
2. อายุของคู่สัญญาเป็นไปตามหลักกฎหมายในเรื่องความสามารถและการทำนิติกรรม	2. ผู้จำนำต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 15 ปี
3. ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องวงเงินกู้	3. มีข้อจำกัดในเรื่องวงเงินกู้
4. ทรัพย์สินที่นำมาจำนำมีความหลากหลายกว่า	4. มีข้อจำกัดในเรื่องทรัพย์สินที่นำมาจำนำ
5. ไม่มีข้อจำกัดในการตีราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนำ	5. มีการกำหนดราคาประเมินของทรัพย์สินที่นำมาจำนำ
6. ระยะเวลาในการกู้ยืมหรือการจำนำขึ้นอยู่กับคู่สัญญา	6. ตัวรับจำนำมีอายุจำกัดที่ 4 เดือน 30 วัน
7. อัตราดอกเบี้ยเป็นข้อตกลงระหว่างคู่สัญญา	7. อัตราดอกเบี้ยตามประกาศของโรงรับจำนำ
8. ข้อกำหนดในเรื่องระยะเวลาในการขาดส่งดอกเบี้ยเป็นไปตามเจตนาของคู่สัญญา	8. มีเงื่อนไขในการปฏิบัติเกี่ยวกับระยะเวลาที่ผู้จำนำไม่ไถ่ถอนหรือไม่ส่งดอกเบี้ยอย่างเคร่งครัด อันจะมีผลทำให้ทรัพย์สินนั้นจะหลุดเป็นสิทธิของโรงรับจำนำ

ตาราง 2 ลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำหน่ายพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 (ต่อ)

ลักษณะที่แตกต่างกัน	
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505
9. ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานอื่นประกอบการจำหน่าย (แต่อาจต้องมีหลักฐานประกอบหนี้ประธาน)	9. โรงรับจำนำต้องออกตัวรับจำนำ โดยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับบัตรประชาชนของผู้จำนำ
10. หากบังคับจำนำได้เงินไม่พอชำระหนี้ ลูกหนี้ (ผู้จำนำ) ยังผูกพันในหนี้ส่วนที่ขาด	10. หากบังคับจำนำได้เงินไม่พอชำระหนี้ ผู้จำนำไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้ส่วนที่ขาด
11. ในการตกลงทำสัญญา ใถ่ถอนหรือการบริการอื่นๆ ไม่มีระยะเวลาในการให้บริการกำหนด	11. ในการตกลงทำสัญญา ใถ่ถอนหรือการบริการอื่นๆ มีกำหนดระยะเวลาในการให้บริการ
12. ไม่มีโทษทางอาญาสำหรับคู่สัญญา	12. มีโทษทางอาญากรณีผู้รับจำนำฝ่าฝืน

การเปรียบเทียบการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำหน่ายตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

ด้านข้อดีของการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเกิดของสัญญา เกิดขึ้นโดยมีลักษณะเป็นสัญญาอุปกรณ์ซึ่งต้องมีหนี้ประธานอันสมบูรณ์อยู่ก่อนและคู่สัญญาต้องมีความสามารถในการทำนิติกรรมโดยไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสืออาศัยแต่เพียงการส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำสัญญาจำนำก็สมบูรณ์ เป็นการจำหน่ายที่ไม่มีการจำกัดวงเงินระหว่างคู่สัญญาที่จะตกลงกันในทรัพย์สินที่นำมาเป็นประกันการชำระหนี้ คู่สัญญาสามารถตกลงในเรื่องวงเงิน กู้ยืม ชนิด ประเภท คุณค่า ขนาด ปริมาณ จำนวน ลักษณะของทรัพย์สินที่นำมาจำนำ การประเมินราคาทรัพย์สิน การกำหนดอัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการชำระหนี้ตลอดถึงการบังคับจำนำได้อย่างกว้างขวางและอิสระภายใต้กฎหมาย รวมทั้งมีความสะดวกในเรื่องของเงื่อนเวลาในการติดต่อปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาทำการ

ด้านข้อดีของการจำหน่ายตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

เป็นสัญญาที่ผู้เยาว์ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถเป็นคู่สัญญาได้โดยสมบูรณ์ การก่อสัญญาไม่จำเป็นต้องมีเอกสารหลักฐานหรือมีการค้ำประกันอื่นๆ การเกิดสัญญาเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากทรัพย์สินที่นำมาจำนำเป็นสำคัญ มีการกำหนดราคามาตรฐานกลางที่น่าเชื่อถือในการกำหนดการตีราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนำ สถานที่รับจำนำมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็นสถานที่ของหน่วยงานราชการหรือเอกชนที่ได้รับอนุญาต มีกฎหมายควบคุมการดำเนินการและขั้นตอนปฏิบัติชัดเจน ทั้งระยะเวลาในการส่งดอกเบี้ย การใถ่ถอนมีความแน่นอน มีการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เรียกว่าเป็นทรัพย์สินหลุดจำนำอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎหมาย ทั้งภายหลังหากโรงรับจำนำเอาทรัพย์สินจำนำหลุดเป็นสิทธิแล้ว ผู้จำนำไม่ต้องผูกพันในการชำระหนี้ในส่วนที่ขาดอีกต่อไป

ด้านข้อจำกัดของการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การจำหน่ายมีข้อจำกัดด้านอายุของคู่สัญญา โดยหากเป็นกรณีผู้เยาว์จะนำทรัพย์สินมาจำนำเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้อาจทำให้สัญญาจำนำมีผลเป็นโมฆียะ ทั้งคู่สัญญาอาจต้องจัดทำเอกสาร

หลายรายการประกอบในการทำสัญญา เช่น สัญญากู้ยืม สัญญาค้ำประกัน เพื่อใช้ประกอบสัญญาจำนำ อัตราดอกเบี้ย การตีราคาทรัพย์สินซึ่งนำมาจำนำที่ขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างคู่สัญญา อนึ่ง หากมีการบังคับจำนำแล้วได้รับเงินไม่พอชำระหนี้ประธาน ลูกหนี้ (ซึ่งอาจอยู่ในฐานะผู้จำนำ) ยังคงต้องรับผิดชอบหนี้ที่คงเหลือ

ด้านข้อจำกัดของการจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505

ข้อจำกัดตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องของชนิด ประเภทของสังหาริมทรัพย์ที่สามารถนำมาจำนำได้ วงเงินที่ถูกจำกัดในการจำนำรายละไม่เกิน 100,000 บาท มีการจำกัดระยะเวลาในการส่งดอกเบี้ย โดยหากผู้จำนำขาดส่งดอกเบี้ยเป็นเวลากว่า 4 เดือน และผู้จำนำมิได้ขอไถ่ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ทรัพย์สินจำนำนั้นจะหลุดเป็นสิทธิแก่ผู้รับจำนำ ประกอบกับระยะเวลาในการเปิดให้บริการของโรงรับจำนำมีกำหนดระยะเวลาแน่นอน

บทสรุป

จากการเปรียบเทียบการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 นั้น สรุปได้ว่า การจำนำทั้งสองกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 มีลักษณะเป็นหนี้อุปกรณ โดยเฉพาะกรณีการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ผู้จำนำอาจไม่มีอำนาจในการต่อรองในเรื่องของราคาของทรัพย์สินที่นำมาจำนำต่อผู้รับจำนำได้มากนักเนื่องจากสภาพของทั้งสองฝ่ายที่ไม่เท่าเทียมกัน แต่เนื่องการจำนำเป็นการประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินที่นำมาจำนำทำให้โอกาสในการได้รับการช่วยเหลือในเรื่องเงินของผู้จำนำเป็นไปได้โดยง่ายกว่าการกู้ยืมหรือหนี้ในกรณีอื่นซึ่งไม่มีทรัพย์สินมาส่งมอบเป็นประกันให้แก่เจ้าหนี้ (ผู้รับจำนำ) ยึดถือไว้เป็นประกัน การจำนำมีลักษณะเป็นการต่อรองระหว่างเอกชนกับเอกชน ที่การประเมินราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนำอาจไม่มีมาตรฐานการกำหนดราคา ส่งผลทำให้ผู้จำนำอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากขาดฐานในการคำนวณราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนำ ทั้งจากความรู้ความเชี่ยวชาญของหน่วยงานหรือบุคคลที่เป็นกลาง อาจเกิดข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญา อันเนื่องมาจากการกำหนดราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนำได้โดยง่าย ทำให้ผู้จำนำขาดอำนาจต่อรองในการทำสัญญาจำนำ แต่มีข้อดีในเรื่องของยอดเงินที่จะได้รับที่มีได้ถูกบังคับไว้เพียง 100,000 บาท ทั้งระยะเวลาในการทำสัญญา ราคา ชนิด ประเภท มูลค่าของทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์อย่างไม่มีจำกัดและผู้จำนำอาจมิใช่ตัวลูกหนี้เองได้ คู่สัญญามีความเป็นอิสระในเรื่องของข้อตกลงต่างๆ ระหว่างคู่สัญญา อันถือเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนผู้ประสงค์จะจำนำทรัพย์สินให้สามารถสร้างทางเลือกในการทำนิติสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง กว่ากรณีของการจำนำกับโรงรับจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 แต่ในขณะเดียวกันกรณีดังกล่าวอาจเป็นโอกาสทำให้ผู้จำนำซึ่งไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านกฎหมายและเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคมอาจถูกเอารัดเอาเปรียบในด้านต่างๆ จากผู้รับจำนำ ซึ่งอยู่ในฐานะที่มีอำนาจต่อรองมากกว่าได้

ในขณะที่การจำนำในโรงรับจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐเป็นที่น่าเชื่อถือกว่าในด้านการได้รับเงินตามสัญญา การประเมินราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนำ ความแน่นอนในการใช้บริการรวมถึงช่วงอายุของผู้จำนำ ซึ่งสามารถกระทำได้เมื่อมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ สร้างโอกาสให้แก่บุคคลที่มีอายุน้อยแต่ประสงค์ที่จะบริหารจัดการทรัพย์สินของตนเอง

ได้สะดวกกว่าการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งการใช้บริการโรงรับจำนำอาจทำให้ผู้จำหน่ายมีความรู้สึกดีกว่าการต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไปในลักษณะของการเป็นหนี้บุญคุณต่อกันหรือมีความเกรงใจในตัวผู้รับจำนำซึ่งมีอำนาจเหนือกว่า ในขณะที่โรงรับจำนำของรัฐมีเจตนารมณ์เพื่อการช่วยเหลือประชาชนทางด้านค่าใช้จ่ายในการครองชีพ แต่โรงรับจำนำมีข้อจำกัดในเรื่องของทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำหน่ายตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องของชนิด ประเภทของสังหาริมทรัพย์ วงเงินที่ถูกจำกัดในการจำหน่ายต่อรายซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้จำหน่าย ทำให้ผู้จำหน่ายไม่สามารถได้รับเงินในปริมาณที่ต้องการได้หรือสอดคล้องกับมูลค่าหรือราคาของทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย สอดคล้องกับ ตรีรัตน์ มีทอง, และอนันต์ เพียรวัฒนะกุลชัย (2565) ซึ่งวิเคราะห์ว่า การจำหน่ายในโรงรับจำนำมีข้อจำกัดในวงเงินซึ่งมีสิทธิได้รับจากการจำหน่าย ทั้งยังมีการจำกัดประเภททรัพย์สินที่สามารถนำมาจำหน่ายได้ มีการกำหนดระยะเวลาในการจำหน่ายรวมทั้งการส่งดอกเบี้ยอย่างชัดเจน อันส่งผลทำให้ผู้จำหน่ายไม่อาจต่อรองในเรื่องระยะเวลาหรือวงเงินในการประเมินราคาทรัพย์สินที่นำมาจำหน่ายได้ดังเช่น กรณีการจำหน่ายต่อเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกทั้งมีข้อกำหนดในการส่งดอกเบี้ยอย่างชัดเจนและเคร่งครัดกว่าการตกลงในการจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งโรงรับจำนำในปัจจุบันที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับสถานะเศรษฐกิจ ความต้องการและพื้นที่อยู่อาศัยของประชาชน ประกอบกับข้อจำกัดในด้านระยะเวลาในการเปิดให้บริการของโรงรับจำนำที่มีกำหนดเพียงวันละ 10 ชั่วโมง ประกอบกับโรงรับจำนำส่วนใหญ่ปิดทำการในวันหยุดเสาร์อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการทำงานในสังคมปัจจุบันที่เป็นการทำงานในช่วงเวลาและสถานที่ที่ต่างจากการทำงานในอดีตทำให้ประชาชนในวัยทำงานมีช่วงเวลาในการทำงานนอกเหนือจากระยะเวลาเปิดทำการของโรงรับจำนำ ทั้งการติดต่อซึ่งต้องเป็นการติดต่อโดยตรงระหว่างโรงรับจำนำกับผู้ให้บริการซึ่งขาดความสะดวกในด้านเทคโนโลยีดังเช่นในปัจจุบันอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการติดต่อชำระดอกเบี้ยหรือการไถ่ถอนทรัพย์สินที่จำนำและสอดคล้องกับ ชัยณรงค์ ศิริวัฒนนานนท์ (2561) ตรีรัตน์ มีทอง, และอนันต์ เพียรวัฒนะกุลชัย (2565) ที่ตั้งข้อสังเกตว่า ระยะเวลาทำการของโรงรับจำนำ ทำให้ผู้จำหน่ายอาจไม่ได้รับความสะดวกในการจำหน่ายหรือไถ่ทรัพย์สินจำนำประกอบกับในปัจจุบัน การทำงานไม่ได้มีจำกัดแต่เฉพาะในเวลาที่กำหนดเท่านั้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการจำหน่ายในสองกรณีดังกล่าว มีความแตกต่างกันทางกฎหมายในหลายเรื่อง อันควรจะนำมาเป็นหลักใช้ประกอบในการพิจารณาเลือกการบริหารจัดการทรัพย์สินสำหรับประชาชนที่มีข้อจำกัดในการจัดการการเงินของตนเองในภาวะที่ต้องสร้างหนี้โดยใช้ทรัพย์สินของตน โดยพิจารณา ลักษณะ มูลค่า ราคาทรัพย์สินประกอบ เช่น ในกรณีของทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินในชีวิตประจำวัน เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ หรือทรัพย์สินที่มีรายการราคาประเมินเทียบเคียงได้ง่าย การใช้บริการโรงรับจำนำจะทำให้มีความแน่นอนในการได้รับการประเมินราคาทรัพย์สิน อัตราดอกเบี้ย เงื่อนไขการเก็บรักษาทรัพย์สินตลอดจนการชำระหนี้และการบังคับจำนำเป็นไปโดยมีขั้นตอนและมีความแน่นอน ทั้งยังไม่ตกอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างคู่สัญญาซึ่งอาจมีความไม่เท่าเทียมกัน แต่มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนเงินต้นและเงื่อนไขอื่นๆ ที่จำเป็นต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 ได้กำหนดไว้ ในขณะที่หากประชาชนที่มีทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินมีราคามีมูลค่าสูง หายากหรือเป็นของสะสม เฉพาะกลุ่ม การจำหน่ายในโรงรับจำนำอาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางจำนวนเงินที่ต้องการ อัตราดอกเบี้ย การบังคับจำนำและเงื่อนไขอื่นๆ ที่เหมาะสมได้ ทั้งยังอาจตกอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาที่ไม่เท่าเทียมกันจนอาจก่อให้เกิดอำนาจต่อรองที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น การที่ประชาชนจะเลือกใช้

การจำนำแบบใดนั้น จึงจำเป็นต้องมีความรู้เบื้องต้นในทางกฎหมาย การประเมินคุณค่า ราคา เงื่อนไขต่างๆ ซึ่งอาจรวมไปถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาของการจำนำทั้งสองระบบเป็นสำคัญ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

การจำนำไม่ว่าจะเป็นกรณีการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือการจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 นั้นผู้รับจำนำมีความมั่นคงในการได้รับชำระหนี้สูงมาก เนื่องจากการยึดถือทรัพย์สินไว้เป็นประกันในการชำระหนี้ ในขณะที่ประชาชนผู้จะจำนำควรพิจารณาถึงสิ่งสำคัญก่อนการตกลงใจในการเลือกการจำนำระหว่างการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับการจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 เนื่องจากทั้งสองกรณีมีความแตกต่างกันในด้านสิทธิ หน้าที่และประโยชน์ที่จะได้รับสำหรับตนเอง โดยสามารถพิจารณาหลักพื้นฐาน เช่น

1. จำนวนเงินต้นที่จะได้รับการจำนำว่าสอดคล้องหรือเพียงพอตรงตามความต้องการของตนหรือไม่
2. อัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม
3. ชนิด ประเภท ขนาดของทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนำรวมถึงการเก็บรักษาทรัพย์สินที่จำนำ
4. ระยะเวลาในการชำระคืนและดอกเบี้ย
5. การบังคับจำนำ ผู้จำนำมีภาระผูกพันในหนี้เงินต้นที่คงค้างหรือไม่
6. ความสะดวกในการติดต่อระหว่างคู่สัญญาจำนำ ประกอบกับการพิจารณาจากทรัพย์สินที่จะนำไปจำนำ โดยพบว่า หากทรัพย์สินที่จะนำไปจำนำมีลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีราคาค่อนข้างต่ำ เช่น เครื่องครัว เครื่องใช้ไฟฟ้า หรือของสะสมโดยทั่วไป ซึ่งเหมาะกับการจำนำในโรงรับจำนำมากกว่า เนื่องจากการกำหนดราคาทรัพย์สินที่เป็นราคากลางของโรงรับจำนำกำหนดไว้ การเก็บรักษา การคิดดอกเบี้ยและระยะเวลาในการชำระหนี้ที่แน่นอน ความสัมพันธ์ของคู่สัญญาเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่หากเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าหรือราคาที่สูงเกินกว่าที่โรงรับจำนำจะให้ราคาได้ เช่น ทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง ทรัพย์สินที่หายาก ของสะสมหรือเป็นของที่มีความต้องการเฉพาะกลุ่ม การนำไปจำนำในกรณีการจำนำกับบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์น่าจะสมประโยชน์สำหรับผู้จำนำมากกว่า ซึ่งการพิจารณาเงื่อนไขต่างๆ ดังกล่าวจะทำให้ประชาชนผู้จะนำทรัพย์สินของตนไปจำนำเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ สามารถเปรียบเทียบข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกใช้การจำนำที่สมประโยชน์และเหมาะสมกับตนเองมากที่สุดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะวิชาการ The Justice Group. (2566). **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์**. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- ชัยณรงค์ ศิริวัฒนนานนท์. (2561). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตตั้งโรงรับจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505**. สืบค้น กันยายน 17, 2565, จาก <http://www.lawgrad.ru.ac.th/Abstracts/106>.
- ตริรัตน์ มีทอง, และอนันต์ เพียรวัฒนะกุลชัย. (2565, มกราคม-มีนาคม). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ. **วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี**, 18(3), 110-120.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2565). **เข้าโรงจำนำต้องรู้อะไรบ้าง การติดดอกเบี้ยย อะไรจำนำได้-ไม่ได้**. สืบค้น กรกฎาคม 30, 2566, จาก <https://www.prachachat.net/general/news-933650>.
- ปิติกุล จีระมงคลพาณิชย์. (2552). **กฎหมายประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน คำประกัน จำนอง จำนำ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505. (2505, 31 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 79 ตอนที่ 115 ฉบับพิเศษ. หน้า 1-10.
- _____. (2517, 30 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 91 ตอนที่ 202 ฉบับพิเศษ. หน้า 11-14.
- _____. (2526, 24 มีนาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 100 ตอนที่ 44 ฉบับพิเศษ. หน้า 1-3.
- _____. (2534, 29 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 108 ตอนที่ 240 ฉบับพิเศษ. หน้า 23-25.
- _____. (2545, 8 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 119 ตอนที่ 102 ก. หน้า 79.
- สมพล เอี่ยมจิตกุล. (2551). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำนำตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดา วิศรุตพิชญ์. (2558). **หลักกฎหมายคำประกัน จำนอง จำนำ** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2566). **ผลสำรวจหนี้ครัวเรือนปี 2566 เพิ่มขึ้นสูงกว่า 500,000 บาทต่อครัวเรือน คาดปีหน้าจะพุ่งสูงมากยิ่งขึ้น**. สืบค้น กรกฎาคม 30, 2566, จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230727151616389>.
- สำนักงานสถานธนาบาลกรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป.). **เรื่อนำรู้: ทรัพย์สินรับจำนำหลุดเป็นสิทธิ์ของ กทม.** สืบค้น มิถุนายน 4, 2565, จาก <http://pawnshop.bangkok.go.th/know.html>.
- อานนท์ ศรีบุญโรจน์. (2563). **กฎหมายประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน คำประกัน จำนอง จำนำ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ThaiPublica. (2566) **สภาพัฒน์รายงานภาวะสังคมไตรมาส 2 ปี 2566 จ้างงานดีขึ้น แต่หนี้ครัวเรือนเพิ่ม 3.6%**. สืบค้น ตุลาคม 12, 2566, จาก <https://thaipublica.org/2023/08/nesdc-social-status-report-q2-2566/>.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

ณัฐนันท์ วงศ์สวัสดิ์

หน่วยงานสังกัด นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ ภาษาจีน
E-mail 2110431302002@live4.utcc.ac.th

ยรรยง ลั่นลอด

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน, การศึกษา
E-mail 999yanyong@gmail.com

Li Xuezhi

หน่วยงานสังกัด นิสิตปริญญาเอก ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail lixuezhi2004@hotmail.com

บุษยมาศ พิบูลย์วัฒนวงษ์

หน่วยงานสังกัด หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์
E-mail brownbyboww@gmail.com

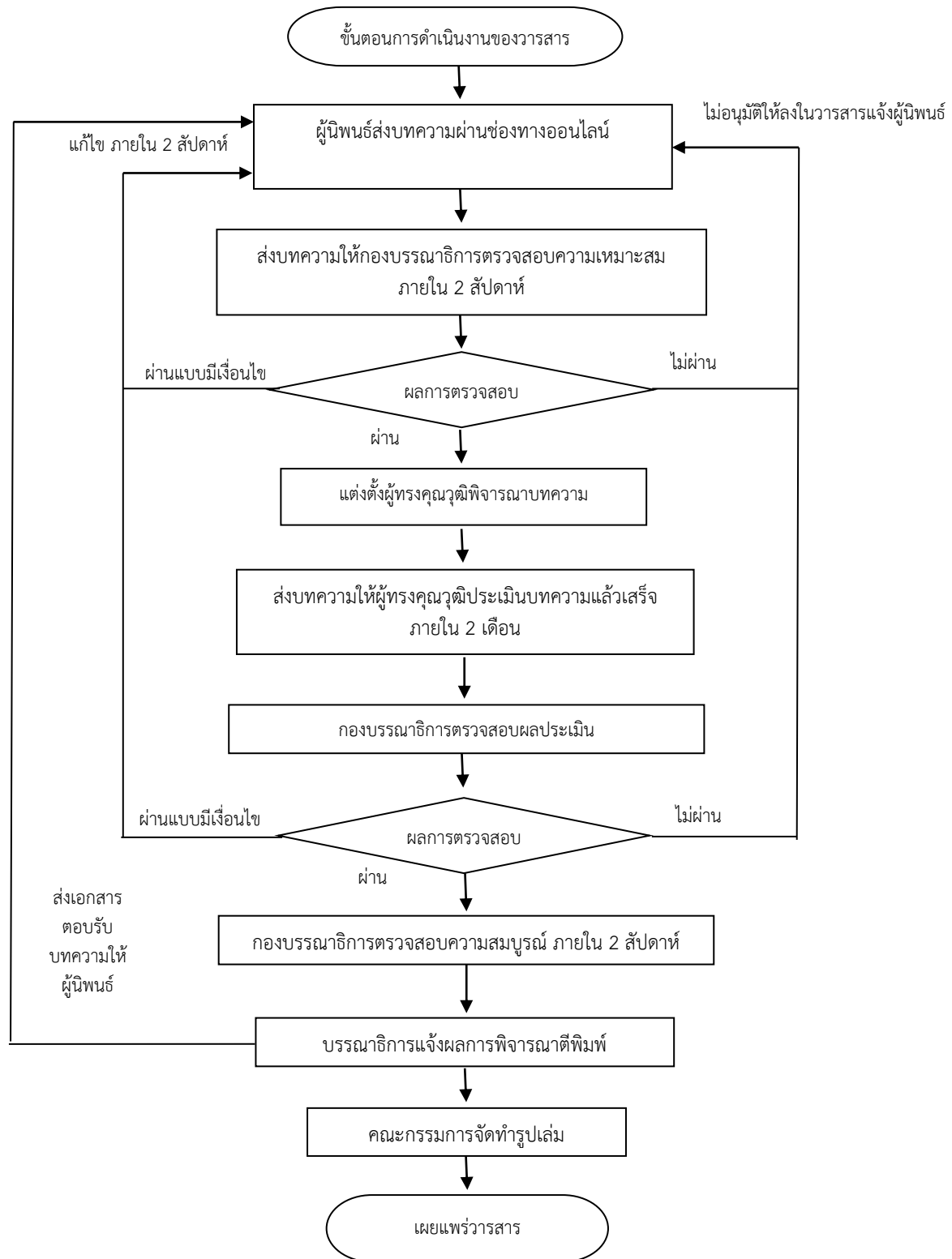
Yu Juan

หน่วยงานสังกัด ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail 2418128765@qq.com

Yang Ruizhu

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาปริญญาโท สาขาภาษาจีนเพื่ออาชีพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail 2110431302008@live4.utcc.ac.th

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

Lawarath Social E – Journal

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150

โทรศัพท์มือถือ. 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

วารสาร Lawarath Social E-Journal ยินดีรับบทความภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ ที่วารสาร Lawarath Social E-Journal สามารถจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาคุณภาพบทความได้ โดยมีขอบเขตเนื้อหาของบทความ 5 ด้าน ดังนี้

1. General Social Sciences สังคมศาสตร์ (คติชนวิทยา ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นศึกษา)

2. Education การศึกษา

3. Linguistics and Language ภาษาศาสตร์ (ภาษา วรรณคดีและการแปล)

4. Political Science and International Relations รัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

5. Public Administration รัฐประศาสนศาสตร์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจะต้องส่งการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอสี่ (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านซ้ายกับด้านขวา 1.25 นิ้ว, ด้านบน 1.5 นิ้ว และด้านล่าง 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความควรมีความยาวประมาณ 8-12 หน้ากระดาษเอสี่ (A4) โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250-300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 อภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้มีพหุปัญญา มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Originality and body of Knowledge) ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน

3.6 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะแนวการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.7 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัยในบทความจะมีส่วนนี้หรือไม่ก็ได้

3.8 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1.5”

ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด A4 (21×29.7 cm)

ภายนอก 1.25”

ภายใน 1.25”

ล่าง 1”

บทความวิจัย

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
กับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร
TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบ
ตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความ
เหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบรูณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

1. (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)
- 2.

กรอบแนวคิด/ทฤษฎี (ถ้ามี) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อความ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วิธีดำเนินการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

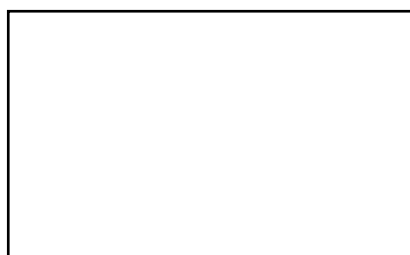
ผลการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

	(n=จำนวน)
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)**ภาพ 1** ชื่อภาพ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ข้อเสนอแนะ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทความวิชาการ

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์ ขอบเขตของเรื่องและคำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ และสรุปของบทนำ (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เนื้อเรื่อง (Body) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่เนื้อหาของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของเนื้อหา (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ส่วนสรุป (Conclusions) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่ส่วนสรุปของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของส่วนสรุป (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสาร Lawarath Social e-Journal

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 036-411150 โทรศัพท์มือถือ 064-3327383

E-mail: lawarath.scj@yahoo.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ

- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล√รัตนกร√(2540, √หน้า√105)

Watson√(1992, √p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้อักษรย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้อักษรย่อ pp.

(Jensen, √1991, √p.8)

(Jensen, √1991, √pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คั่นคนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้เครื่องหมาย “&”

(นวลจันทร์ รัตนกร, ฐิติมา วัชรจันท์, และมารศรี ศิริรักษ์, 2539, หน้า 75)
(William, Kates, & Devies, 1995, p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบล บุญชู, และคนอื่น ๆ, 2539, หน้า 37)
(Heggs, et al., 1999, pp. 4-7)

7. ผู้แต่งที่เป็นผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์

(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2528, หน้า 17)
(คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต, 2521, หน้า 53)
(พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2540, หน้า 70)

8. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, 2548, หน้า 77)
(Organization Management, 2011, pp.53-54)

9. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์ รัตนกร, 2539, หน้า 37; มารศรี ศิริรักษ์, 2552, หน้า 75; เยาวภา โตทรัพย์, 2554, หน้า 2)
(Heggs, 1999, p.7; Kates, & Devies, 2004, pp.23-26)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)
(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)
(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ขีดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

คึกฤทธิ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บ อักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชย์.(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, และวสุนธรา/ทับทิมแท้.(บก.).

Ford, George S. (Ed.).

Jordan, Robert J., & Peter, Taylor, A. (Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) โดยพิมพ์ขีดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
 √√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิตล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่นๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน
 การศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
 กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
 _____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลชื่อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อหนังสือ√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ.√(ปีที่พิมพ์,√เดือน).√ชื่อบทความ.√ชื่อวารสาร,√ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. เนชั่นสุดสัปดาห์, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์,√เดือน√วันที่).√ชื่อบทความ.√ชื่อหนังสือพิมพ์,√ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. *มติชน*, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). *ไทยนิวส์*, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง.ว(ปีที่พิมพ์).ชื่อวิทยานิพนธ์.ระดับวิทยานิพนธ์/มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโคมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโคมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ
ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's
thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.ว (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการวิจัย (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุชุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.✓ (ปี,✓เดือน✓วันที่ที่สัมภาษณ์).✓ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.✓สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมุล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมุล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.✓ (ปี,✓เดือน✓วันที่ที่สัมภาษณ์).✓ตำแหน่ง✓(ถ้ามี).✓สัมภาษณ์.✓ชื่อวารสาร,✓
✓✓✓✓✓✓ปี✓(ฉบับที่),✓หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิปไตยกรรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. **ไทยรัฐ**, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.✓(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อเรื่อง.✓สืบค้น✓เดือน✓วัน,ปี,✓จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หทัยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หทัยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553,

จาก <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**.

Retrieved September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์).ชื่อบทความ.ชื่อวารสาร,ปีที่(ฉบับที่), หน้า.สืบค้น/เดือน/วันที่,ปี,
 vvvvvvvvจาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิศร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิศร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ
 ใจความ สำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการ
 สอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564,
 จาก [http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/
 viewIndex/2357.ru](http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru)

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อบทความ.ในชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี(หน้า).สถานที่พิมพ์:
 vvvvvvvv สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงาน
 เพื่อการส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนา
 มาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อเรื่อง.เอกสารเสนอต่อที่ประชุม/ครั้งที่/วันที่,สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนา
 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540,
 ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). **FAST (Faceted application of subject terminology): A simplified LCSH-based vocabulary**. Paper presented at World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003, Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่น่าแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สินธุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์ดันท์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์ดันท์. (2561). **การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. **Library Resources & Technical Service**, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.ว(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน).วราชกิจจานุเบกษา.วเล่มวตอนที่.วหน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

จริยธรรมการวิจัย

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงาน

1. ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) ที่มีลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย แสดงถึงการศึกษา ค้นคว้าอย่างรอบด้าน หรือเสนอแง่มุมความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่างๆ ทั้งนี้ ควรมีการอ้างอิง วิทยุหรือข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เชื่อถือได้

2. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือกำลังเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร หรือแหล่งอื่นใดมาก่อน บทความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร Lawarath Social E-Journal หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตก่อน ข้อความใดๆ ตลอดจนข้อคิดเห็นใดๆ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการ วารสาร Lawarath Social E-Journal ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการวารสาร Lawarath Social E-Journal ต้องกำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร การรับรองคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสากล และสามารถชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประเมินบทความ (Peer Review) และพร้อมให้การชี้แจงความเบี่ยงเบนต่างๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้รับบัพไว้

2. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งจริยธรรม จรรยาบรรณการทำงานอย่างเคร่งครัด

3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทความสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยดูผลประเมินจากโปรแกรม Copy Cat ของระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์หลักทันที ขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การลงตีพิมพ์บทความนั้นๆ

5. หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความชัดเจนที่สามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้อ่านและระบบฐานข้อมูลอื่นๆ ทราบด้วย

จริยธรรมของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่า บทความที่ส่งเข้ามายังวารสาร Lawarath Social E-Journal ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรืออยู่ในกระบวนการกลั่นกรองบทความในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด ทั้งรูปแบบการจัดเอกสาร และหลักเกณฑ์การอ้างอิง โดยสามารถศึกษาได้ที่ “คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง”
3. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่สร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ตกแต่ง หรือตัดเนื้อความเพื่อประสงค์ให้สอดคล้องกับผลสรุป
4. ผู้นิพนธ์ต้องมีชื่อของตนเอง และผู้นิพนธ์ร่วม (หากมี) ปรากฏอยู่ในไฟล์บทความที่ส่งเข้ามายังระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ต้องมีการอ้างอิงเนื้อหาต่างๆ ในบทความของตนเอง ทั้งข้อความ ภาพ ตาราง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสาร ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งทางวารสารจะตรวจสอบด้วยโปรแกรม Copy Cat ในระบบส่งบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 หากพบการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางวารสารจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ทันที และหากมีการฟ้องร้องทางวารสารฯ จะไม่รับผิดชอบ และให้เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว
6. เมื่อผู้นิพนธ์ได้รับผลการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ต้องทำการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งกลับมายังกองบรรณาธิการในกรอบเวลาที่กำหนด
7. บทความที่ส่งเข้ามาเพื่อขอตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสาร Lawarath Social E-Journal ขอให้ผู้นิพนธ์ระบุรายละเอียดการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ลงในบทความหรือแนบไฟล์เกียรติบัตรที่ผ่านการเข้าอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มาประกอบการพิจารณาตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพบทความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการวิจัยในมนุษย์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินควรคำนึงถึงคุณภาพบทความตามหลักวิชาการและจริยธรรมสากลเป็นหลัก โดยพิจารณาความสำคัญ คุณค่าของเนื้อหาในบทความ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ โดยไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน
2. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ทำการประเมินให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. ผู้ประเมินต้องใส่ความคิดเห็นทางวิชาการของตนลงในแบบฟอร์มการประเมิน ที่อยู่ในระบบตอบรับบทความออนไลน์ของวารสาร ด้วยความชัดเจน ปราศจากความอคติ รวมทั้งต้องส่งผลการประเมินบทความตรงตามกรอบเวลาที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ตนประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง ยกเว้นการอ้างอิงบทความหลังจากบทความที่ตนประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว

5. กรณีผู้ประเมินพบว่า บทความที่ประเมินเป็นบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนผลงานอื่น ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที ด้วยการเลือกข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการวิจารณ์ว่า “ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ” และระบุเหตุผลมาในช่อง “คำแนะนำอื่นๆ”

พิธีจันอักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ปริยาภรณ์ ใจสอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ่มแสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์วรรณวิษา ปั่นคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์พิจิตรา เอี่ยมสมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ชนากานต์ บุญแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. อาจารย์ชญาณุตร์ บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. อาจารย์สุภาสินี คุ่มไพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. อาจารย์ปริญญา เงินพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมิใช่ความรับผิดชอบของวารสาร Lawarath Social E-Journal บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่นๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้องครบถ้วน